

بخش اول: قوانین

قانون راجع به حفظ آثار ملی (مصوب ۱۳۰۹/۸/۱۲)

ماده اول - کلیه آثار صنعتی و ابنیه و اماکنی که تا اختتام دوره سلسله زندیه در مملکت ایران احداث شده اعم از منقول و غیر منقول با رعایت ماده ۱۳ این قانون می‌توان جزء آثار ملی ایران محسوب داشت و در تحت حفاظت و نظارت دولت می‌باشد.

ماده دوم - دولت مکلف است از کلیه آثار ملی ایران که فعلاً معلوم و مشخص است و حیثیت تاریخی یا علمی یا صنعتی خاصی دارد فهرستی ترتیب داده و بعدها هم هر چه از این آثار مکشوف شود ضمیمه فهرست مزبور بنماید. فهرست مزبور بعد از تنظیم طبع شده و به اطلاع عامه خواهد رسید.

ماده سوم - ثبت مال در فهرست آثار ملی پس از تشخیص و اجازه کتبی وزارت معارف خواهد بود ولیکن ثبت مالی که مالک خصوصی داشته باشد باید قبلاً به مالک اخطار شود و قطعی نمی‌شود مگر پس از آنکه به مالک اخطار و به اعتراض او اگر داشته باشد رسیدگی شده باشد و وظایف مقرر در این قانون راجع به آثار ملی فقط پس از قطعی شدن ثبت بر عهده مالک تعلق خواهد گرفت.

ماده چهارم - مالک مال غیر منقولی که مطابق این قانون از آثار ملی می‌توان محسوب داشت و همچنین هر کس که بر وجود چنین مالی پی ببرد باید به نزدیکترین اداره مربوطه از ادارات دولتی اطلاع بدهد تا در صورتی که مقامات صالحه مقرر در نظامنامه اجراییه این قانون تصدیق نمودند که از آثار ملی است در فهرست آثار ملی ثبت بشود.

ماده پنجم - اشخاصی که مالک یا متصرف مالی باشند که در فهرست آثار ملی ثبت شده باشد می‌توانند حق مالکیت یا تصرف خود را حفظ کنند ولیکن نباید دولت را از اقداماتی که برای حفاظت آثار ملی لازم می‌داند ممانعت نمایند در صورتی که عملیات دولت برای حفاظت مستلزم مخارجی شود دولت از مالک مطالبه عوض نخواهد نمود و اقدامات مزبور مالکیت مالک را متزلزل نخواهد کرد.

ماده ششم - عملیات مفصله ذیل ممنوع و مرتکبین آن به موجب حکم محکمه قضایی به اداء پنجاه تومان الی هزار تومان جزای نقدی محکوم خواهند شد و به علاوه معادل خسارتی که به واسطه عمل خود بر آثار ملی وارد ساخته‌اند می‌توان از ایشان اخذ نمود:

- منهدم کردن یا خرابی وارد آوردن به آثار ملی و مستور ساختن روی آنها به اندود و یا رنگ و رسم کردن نقوش و خطوط بر آنها.

-اقدام به عملیاتی در مجاورت آثار ملی که سبب تزلزل بنیان یا تغییر صورت آنها شود.

-تملك و معامله بدون اجازه دولت نسبت به مصالح و مواد متعلقه به ابنیه مذکوره در فهرست آثار ملی.

اقدام به مرمت و تجدید بنایی از آثار ملی که در تصرف اشخاص باشد باید با اجازه و تحت نظر دولت واقع شود و الا مجازاتهای سابق‌الذکر ممکن است به مرتکب تعلق گیرد.

ماده هفتم - اموال منقوله که از آثار ملی محسوب و مالک خصوصی داشته باشد باید در فهرست جداگانه به ترتیبی که در ماده سه مقرر است ثبت شود.

ماده هشتم - برای هر مال منقولی که در فهرست آثار ملی ثبت شده باید یک معرفی‌نامه در دو نسخه تنظیم شود که وصف و اصل و منشاء و کیفیت اکتشاف آن را معلوم کند و به یک یا چندین عکس از آن منضم باشد یک نسخه از این معرفی‌نامه در دفتر آثار ملی دولت مضبوط و نسخه دیگر مجاناً به مالک مال داده می‌شود و در هر قسم نقل و انتقال آن مال باید آن نسخه معرفی‌نامه همراه باشد و آثاری که بر ثبت مال در فهرست آثار ملی مترتب می‌گردد در تغییر ایادی نسبت به آن مال منفک نخواهد شد.

ماده نهم - هر کس مالک مال منقولی است که در فهرست آثار ملی ثبت شده اگر بخواهد آن را به دیگری بفروشد باید به اداره مربوطه دولتی کتباً اطلاع دهد دولت اگر بخواهد آن مال را جزء مجموعه‌های دولتی آثار ملی قرار دهد در ابتیاع آن با شرایط متساوی بر مردم دیگر حق تقدم دارد ولیکن در ظرف ده روز پس از رسید دادن به اعلام کتبی صاحب مال دولت باید قصد خود را در ابتیاع آن به مالک اعلام کند و اگر نکرد صاحب مال می‌تواند مال را به دیگری بفروشد در هر حال مالک این اموال به هر نحو از انحاء آن را به دیگری منتقل کند باید پس از انتقال در ظرف ده روز اسم و محل اقامت مالک جدید را به اطلاع دولت برساند.

اگر کسی مالی را که در فهرست آثار ملی ثبت شده بدون اطلاع وزارت معارف و یا نمایندگان او بفروشد محکوم به جزای نقدی معادل قیمت فروش آن مال خواهد شد و نیز دولت می‌تواند مال را از مالک جدید اخذ نموده و قیمتی را که مالک جدید ادا نموده به او پرداخت نماید خریدار نیز اگر از ثبت بودن مال در فهرست آثار ملی مطلع بوده و با وصف این خریده باشد مانند فروشنده مجازات خواهد شد. مگر اینکه خود او به دولت اعلام کرده باشد.

ماده دهم - هر کس اموال منقوله که مطابق این قانون از آثار ملی محسوب تواند شد بر حسب تصادف و اتفاق به دست آورد اگر چه در ملک خود او باشد باید هر چه زودتر به وزارت معارف یا نمایندگان او اطلاع بدهد هر گاه مقامات مربوطه دولتی اموال مزبوره را قابل ثبت در فهرست آثار ملی دانستند نصف آن اموال به کاشف واگذار یا قیمت عادلانه آن به تصدیق اهل خبره به او داده می‌شود و نسبت به نصف دیگر دولت اختیار دارد که ضبط و یا بلاعوض به کاشف واگذار کند.

ماده یازدهم - حفر اراضی و کاوش برای استخراج آثار ملی منحصرأ حق دولت است و دولت مختار است که به این حق مستقیماً عمل کند یا به مؤسسات علمی یا به اشخاص یا شرکته‌ها واگذار نماید و اگذاری این حق از طرف دولت به موجب اجازه‌نامه مخصوص باید باشد که محل کاوش و حدود و مدت آن را تعیین نماید و نیز دولت حق دارد در هر مکان که آثار و علائمی ببیند و مقتضی بداند برای کشف و تعیین نوع و کیفیات آثار ملی اقدامات اکتشافیه بنماید.

ماده دوازدهم - حفاری اگر فقط برای کشف آثار ملی و تحقیقات علمی باشد حفاری علمی و اگر برای خرید و فروش اشیاء عتیقه باشد حفاری تجارته است اجازه حفاری علمی فقط به مؤسسات علمی داده می‌شود در اینیه و اموال غیر منقوله که در فهرست آثار ملی ثبت شده حفاری تجارته ممنوع است.

ماده سیزدهم - حفاری در اراضی که مالک خصوصی دارد گذشته از اجازه دولت استرضای مالک را نیز لازم دارد در محلهایی که در فهرست آثارملی ثبت شده یا دولت پس از اقدامات اکتشافیه آنها را در فهرست ثبت کند مالک حق امتناع از اجازه حفاری ندارد و فقط می‌تواند حقی مطالبه کند و مأخذ تعیین این حق ضعف اجرت‌المثل زمینی است که مالک به واسطه حفر از استفاده آن محروم می‌گردد به علاوه خسارته که به مالک وارد می‌شود و مخارجی که بعد از حفاری برای اعاده زمین به حالت اولیه باید نمود.

ماده چهاردهم - در ضمن عملیات حفاری علمی یا تجارته آنچه در یک محل و یک موسم کشف شود اگر مستقیماً توسط دولت کشف شده تماماً متعلق به دولت است و اگر دیگری کشف کرده باشد دولت تا ده فقره از اشیایی که حیثیت تاریخی و صنعتی دارد می‌تواند انتخاب و تملک و از بقیه‌نصف را مجاناً به کاشف واگذار و نصف دیگر را ضبط کند هر گاه کلیه اشیاء زائد بر ده فقره نبوده و دولت همه را ضبط کند مخارجی را که حفرکننده متحمل شده است به او می‌پردازد. اینیه و اجزاء اینیه از تقسیم فوق مستثنی است و دولت می‌تواند تمام را متصرف شود.

تبصره - مقصود از یک موسم یک دوره عملی است که مدت آن از یک سال بیشتر نباشد.

ماده پانزدهم - اشیایی که در نتیجه حفاری علمی کشف شود آنچه سهم دولت باشد باید در مجموعه‌ها و موزه‌های دولتی ضبط شود و فروش آنها جایز نیست و آنچه سهم کاشف باشد متعلق به خود او است اشیایی که از حفاری تجارته حاصل شده باشد دولت از قسمتی که به خود او تعلق می‌گیرد هر چه قابل موزه باشد ضبط و بقیه را به هر نحو مقتضی داند نقل و انتقال می‌دهد فروش این اموال از طرف دولت به مزایده خواهد بود.

ماده شانزدهم - متخلفین از ماده (۱۰) و همچنین کسانی که بدون اجازه و اطلاع دولت حفاری کنند ولو در ملک خودشان باشد و کسانی که اموال آثار ملی را به طور قاچاق از مملکت خارج کنند محکوم به بیست تومان الی دو هزار تومان جزای نقدی خواهند شد و اشیاء مکتشفه هم برای دولت ضبط می‌شود.

-حفر اراضی و عملیات نظیر آن در صورتی که به قصد کشف آثار عتیقه واقع نشده باشد مستوجب مجازات سابق الذکر نخواهد بود.

ماده هفدهم - کسانی که بخواهند تجارت اشیاء عتیقه را کسب خود قرار دهند باید از دولت تحصیل اجازه کرده باشند همچنین خارج کردن آنها از مملکت به اجازه دولت باید باشد و اگر کسی بدون اجازه دولت در صدد خارج کردن اشیایی که در فهرست آثار ملی شده برآید اشیاء مزبور ضبط دولت می شود نسبت به اشیایی که بر طبق ماده (۱۰ و ۱۴) این قانون سهم کاشف شده اگر در فهرست آثار ملی ثبت نشده دولت از دادن جواز صدور امتناع نخواهد نمود و اگر در فهرست مزبور ثبت شده مشمول مقررات ماده هیجدهم خواهد بود.

ماده هیجدهم - اشیایی که از آثار ملی محسوب است هر گاه بخواهند تقاضای جواز صدور نمایند دولت حق دارد از اجازه صدور امتناع نموده و به قیمتی که صادرکننده برای صدور جواز در تقاضانامه خود اظهار کرده ابتیاع نماید و اگر مالک در فروش به قیمت اظهار شده امتناع نمود جواز صدور داده نخواهد شد و هر گاه اجازه صدور داده شد معادل صدی پنج از قیمت عادلانه آن به تقویم مقوم دولتی حق صدور اخذ می شود اگر بین صاحب مال و مقوم اختلاف شود کمیسیون مخصوصی که تشکیل آن در نظامنامه اجراییه این قانون پیش بینی می شود رفع اختلاف خواهد نمود.

حق صدور مذکور در این ماده غیر از حقوق گمرکی است که بر طبق تعرفه گمرکی از این اشیاء مأخوذ می گردد صدور اشیایی که از حفاری علمی با اجازه دولت حاصل شده و سهم کاشف باشد در هر حال جایز و از پرداخت هر گونه حقوق و عوارض معاف است.

ماده نوزدهم - برای تعیین شرایط تجارت اشیاء عتیقه و همچنین اجرای کلیه مقررات این قانون نظامنامه مخصوصی تهیه شده و به تصویب هیأت وزراء خواهد رسید.

ماده بیستم - اجازه هایی که تا کنون برای حفاری داده شده در صورت عدم موافقت با این قانون از درجه اعتبار ساقط است.

قانون ثبت آثار ملی (مصوب ۱۳۵۲/۹/۱۲)

ماده واحده - به وزارت فرهنگ اجازه داده می شود علاوه بر آثار مشمول قانون حفظ آثار ملی مصوب آبان ماه ۱۳۰۹ آثار غیر منقولی را که از نظر تاریخی یا شئون ملی واجد اهمیت باشد، صرف نظر از تاریخ ایجاد یا پیدایش آن با تصویب شورای عالی فرهنگ و هنر در عداد آثار ملی مذکور در قانون مزبور به ثبت برساند. آثار مذکور در این ماده مشمول کلیه قوانین و مقررات مربوط به آثار ملی خواهد بود.

قانون راجع به بدهی واردین به مهمانخانه و پانسیون ها (مصوب ۱۳۱۲/۶/۱)

ماده اول - صاحبان مهمانخانه و پانسیون و جاهای مانند آن حق دارند مادام که وارد یا مسافر بدهی خود را از بابت کرایه منزل و قیمت غذا و سایر چیزهایی که مصرف کرده‌اند نپردازد از خروج اشیاء و اثاثیه متعلق به او معادل بدهی او جلوگیری کرده و در شهرها از مامورین نظمیه و در خارج از شهرها از مامورین امنیه توقیف اشیاء مذکور را تقاضا کنند.

هرگاه معلوم شود که اشخاص فوق بدون حق مانع خروج اسباب یا اثاثیه شده و یا توقیف آن را تقاضا کرده‌اند علاوه بر جبران خسارات مالی مسافر یا وارد به جزای نقدی از پنجاه تا هزار ریال محکوم خواهند شد.

تبصره - حق استفاده از این ماده مخصوص کسانی است که قبلاً کرایه منزل و قیمت غذا و غیره را اعلان و در محلی که هر وارد بتواند آن را ببیند الصاق کرده باشند.

ماده دوم - هر کس در مهمانخانه یا رستوران و جاهای مانند آن وارد شده و پس از بیتوته یا صرف غذا و غیره به استناد نداشتن مالی از تادیه کرایه منزل یا قیمت چیزهایی که مصرف کرده خودداری نماید علاوه بر محکومیت حقوقی به حبس تادیبی از ۸ روز تا ۱۵ روز محکوم خواهد شد.

قانون معافیت ادارات دولتی از پرداخت حق الثبت و نیم عشر اجرایی (مصوب ۱۳۳۴)

ماده ۱- ادارات دولتی از پرداخت هر گونه حق الثبت بابت مراتع و جنگل ها اراضی خالصه و موات و هر گونه اموال غیر منقول که از طرف دولت تقاضای ثبت می‌شود معاف می‌باشند. دولت موظف است هزینه مقدماتی ثبت این گونه املاک را به میزان مخارج واقعی بپردازد.

ماده ۲- در کلیه مواردی که بر طبق مقررات موجود، پرداخت نیم عشر اجرایی به عهده صندوق دولت باشد ادارات دولتی از پرداخت نیم عشر اجرایی معاف خواهند بود

ماده ۳- وزارت دارایی و وزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون می‌باشند.

قانون راجع به وظایف و اختیارات استانداران (مصوب ۱۳۳۹/۳/۲۱)

ماده ۱ - استانداران در حوزه مأموریت خود نماینده عالی دولت و مسئول اجرای سیاست عمومی دولت می‌باشند و بر کلیه ادارات دولتی حوزه مأموریت خود سوای محاکم قضایی ریاست عالی و حق نظارت در امور را خواهند داشت.

ماده ۲ - کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و بنگاههای وابسته به دولت مکلفند در موقع تهیه برنامه‌های اجرایی مخصوص برای هر استان نظر استاندار محل را مورد توجه قرار دهند و برنامه‌های مصوب را به اطلاع استاندار محل برسانند.

ماده ۳ - استانداران در اجرای برنامه‌های عمرانی و عمومی حوزه مأموریت خود نظارت و مراقبت کامل خواهند داشت و چنانچه نقصی ضمن عمل مشاهده نمایند مراتب را مستقیماً به مأمورین اجرا و در صورت لزوم به وزارتخانه یا مؤسسه مربوطه تذکر خواهند داد.

ماده ۴ - کلیه ادارات دولتی و نمایندگان اعزامی از طرف وزارتخانه‌ها نسبت به مسائلی که تماس با سیاست عمومی دارد و یا از لحاظ سیاست محلی حائز اهمیت باشد با اطلاع و راهنمایی استاندار محل وظایف خود را باید انجام نمایند استانداران هر موقع تغییر رئیس یا یکی از اعضاء ادارات و مؤسسات دولتی حوزه مأموریت خود غیر از قضات دادگستری و مأمورین ارتش و استادان و دانشیاران دانشکده‌ها را لازم بدانند مراتب را با ذکر دلایل موجه به اطلاع وزیر مربوطه خواهند رسانید وزراء مکلفند به پیشنهاد استاندار در این گونه موارد منتهی در ظرف ده روز ترتیب اثر داده نسبت به تعیین جانشین مأمور مربوطه اقدام نمایند.

تبصره - هر گاه استاندار تغییر رؤسای ادارات مرکزی استان را لازم بداند دلایل موجه خود را به اطلاع وزیر مربوطه خواهد رسانید و در صورتی که وزیر با نظر استاندار موافق نباشد بر طبق ماده نهم این قانون عمل خواهد شد. وزارتخانه‌ها انتصاب رؤسای مرکزی استانها را به اطلاع استاندار می‌رسانند.

ماده ۵ - مراقبت در رفتار و اعمال کلیه مأموران دولتی در هر استان از وظایف استاندار است و در هر مورد شکایتی از مأموران برسد استاندار باید نسبت به آن رسیدگی و اقدام لازم را بنماید.

هر گاه در نتیجه رسیدگی معلوم شود موضوع جنبه کیفری یا حقوقی دارد آن را به مراجع قضایی احاله خواهد داد.

ماده ۶ - همه ساله وزارت کشور پس از تصویب بودجه تفصیلی خود سهم اعتبارات منظور در بودجه برای هر یک از استانها را اعم از حقوق و مخارج مستمر و غیر مستمر تعیین و به استاندار محل ابلاغ می‌نماید و استاندار در تعهد و صرف اعتبار مزبور نماینده قانونی وزیر کشور خواهد بود و دارایی محل طبق درخواست استانداری در حدود بودجه ابلاغ شده اعتبارات را مطابق مقررات خواهد پرداخت.

ماده ۷ - استانداران مکلفند در پیشرفت کارهای ادارات و مؤسسات دولتی و عمومی مساعدتهای لازم بکنند و هر یک از شهرستانهای حوزه مأموریت خود را لااقل سالی دو بار بازدید و سرکشی نمایند و جریان امور و طرز کار مأمورین و وضع عمومی اهالی را از نزدیک رسیدگی کنند و نسبت به رفع نواقص کارها اقدامات لازم به عمل آورند.

ماده ۸ - استانداران در امور ذیل مسئولیت مخصوص دارند:

-مراقبت در حفظ نظم عمومی و آرامش حوزه مأموریت.

-مراقبت در تأمین ارزاق و احتیاجات عمومی.

-تشویق افراد به تشکیل شرکتها و مؤسسات به وسیله مردم برای ایجاد کارهای عام المنفعه و مراقبت در امور بهداشتی و بهبود وضع اجتماع.

-ارتباط رسمی و اداری با نمایندگان کنسولی خارجی.

-مراقبت مخصوص در اجرای برنامه‌های عمرانی شهرداریها و قانون تعلیمات اجباری و پیشرفت امور عمرانی دهات.

-توجه خاص نسبت به آمد و شد و اقامت اتباع بیگانه در حوزه مأموریت خود و نظارت در اجرای مقررات قانونی درباره اتباع بیگانه.

ماده ۹ - در اجرای مواد ۲ و ۳ تبصره ماده ۴ این قانون هر گاه میان استانداران و وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اختلاف نظری پیش آید مراتب به اطلاع نخست‌وزیر خواهد رسید و نظر نخست‌وزیر قاطع خواهد بود.

ماده ۱۰ - در کارهای مربوط به تأمین ارزاق عمومی و رفع حوائج ضروری اهالی و حفظ انتظامات محل در موقع حوادث و سوانح طبیعی و غیرمنتظر که اقدامات سریع مأمورین دولت را ایجاب می‌کند کلیه مأمورین بدون استثناء مکلف هستند نظر استاندار را جلب نمایند و دستور کتبی استاندار را برای جلوگیری از پیشامدهای نامطلوب سریعاً به موقع اجرا بگذارند.

ماده ۱۱ - در مورد اعتباراتی که به وسیله ادارات هر شهرستان باید مصرف شود از قبیل تهیه لوازم اداری و خواربار بیمارستانها و مؤسسات مشابه و همچنین تعمیر ساختمانها چنانچه شورای شهرستان ترک مناقصه را ضروری بداند و پیشنهاد نماید با تصویب استاندار ممکن است مناقصه ترک گردد در این صورت استاندار در مصرف آن اعتبار باید نظارت نماید.

ماده ۱۲ - فرمانداریهای کل فعلی هم از این اختیارات استفاده خواهند نمود.

ماده ۱۳ - از تاریخ اجرای این قانون استانها به اسامی اصلی خود نامیده می‌شود و دولت مکلف است با توجه به سوابق تاریخی نام استانها و حوزه آن را تعیین و اعلام نماید.

ماده ۱۴ - دولت مأمور اجرای این قانون است.

قانون خرید اراضی و ابنیه و تاسیسات برای حفظ آثار تاریخی و باستانی (مصوب ۱۳۴۷/۹/۲۶)

ماده ۱ - هرگاه برای حفظ آثار تاریخی و باستانی و تعمیر و مرمت آنها و همچنین بهتر نمایاندن آثار مزبور و انجام عملیات حفاری و بررسیهای باستانی احتیاج به خرید اراضی و ابنیه و تاسیسات متعلق به افراد یا موسسات خصوصی باشد وزارت فرهنگ و هنر طبق مفاد این قانون عمل می کند .

ماده ۲ - خرید اراضی و ابنیه و تاسیسات از طریق توافق صورت خواهد گرفت .

ماده ۳ - هرگاه نسبت به بهای اراضی و ابنیه و تاسیسات بین وزارت فرهنگ و هنر و مالک یا مالکان توافق حاصل نشود بهای اراضی و ابنیه و تاسیسات مذکور به وسیله هیاتی مرکب از وزیر کشور - دادستان کل - مدیر کل ثبت یا نمایندگان آنها با توجه به نظر کارشناسان تعیین خواهد شد و تصمیم هیات قطعی است و در این مورد علاوه بر قیمت تعیین شده پنج درصد نیز اضافه پرداخت خواهد شد و هرگاه مالک در ملک مورد معامله ساکن باشد علاوه بر پنج درصد فوق ده درصد دیگر به قیمت تعیین شده افزوده خواهد شد و هرگاه محل اعاشه او منحصر به درآمد آن ملک باشد پانزده درصد قیمت تعیین شده نیز از این بابت به او پرداخت خواهد گردید .

تبصره ۱ - در مورد اراضی مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستایی یا نماینده او به جای وزیر کشور یا نماینده او عضو هیات خواهد بود .

تبصره ۲ - ترتیب پرداخت حق کسب و پیشه کسانی که محل کسب آنان در اثر اجرای این قانون از بین می رود طبق آیین نامه اجرایی این قانون صورت خواهد گرفت .

ماده ۴ - نسبت به اراضی مورد احتیاج که طبق مقررات اصلاحات ارضی بین زارعین تقسیم و یا به آنان فروخته شده و یا اجاره داده شده است به نحو زیر اقدام می گردد :

-در مورد اراضی که در اجرای قانون اصلاحات ارضی بین زارعین تقسیم و یا به آنان فروخته شده است طبق ماده ۲ و ۳ این قانون عمل خواهد شد .

-در مورد اراضی که در اجرای مقررات مرحله دوم به زارعین اجاره

داده شده است وزارت فرهنگ و هنر ضمن پرداخت ارزش ملک به مالک حق السعی و کلیه حقوق زارعانه زارعین را با توافق خریداری خواهد نمود .

-در مورد اراضی موقوفه که به اجاره داده شده است حق السعی و کلیه حقوق زارعانه زارعین از طریق توافق خریداری و وزارت فرهنگ و هنر قائم مقام مستاجر در مورد اجاره نسبت به بقیه مدت اجاره خواهد شد .

-در صورت عدم توافق بین وزارت فرهنگ و هنر و زارعین در مورد بند ب و بند ج نظر وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستایی در تعیین ارزش حق السعی و کلیه حقوق زارعانه زارعین قطعی خواهد بود در این مورد نیز علاوه بر ارزش تعیین شده از طرف وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستایی مزایای مندرج در ماده (۳) این قانون بر حسب مورد اضافه و پرداخت خواهد شد .

ماده ۵ - تصرف اراضی و ابنیه و تاسیسات قبل از پرداخت تمام قیمت و یا وجوهی که در بندهای فوق تعیین شده مجاز نیست مگر با رضایت فروشنده یا صاحب حق .

ماده ۶ - در صورتی که مالک یا زارع یا متولی و یا مستاجر به انتقال یا

تحویل اراضی و ابنیه و تاسیسات رضایت ندهد دادستان محل پس از اطلاع بر این که قیمت اراضی و ابنیه و تاسیسات و وجوهی که طبق این قانون تعلق می گیرد در صندوق ثبت تودیع شده است سند انتقال ملک مورد نظر را امضا و نسبت به تخلیه و تحویل ملک مذکور فوراً اقدام می نماید .

تبصره - در مواردی که به تشخیص وزارت فرهنگ و هنر اقدامات فوری استحفاظی برای حفظ اراضی و ابنیه و تاسیسات مورد معامله ضروری باشد وزارت فرهنگ و هنر می تواند قبل از پایان تشریفات خرید و تصرف به نحو مقتضی و در صورت لزوم با همکاری ماموران انتظامی اقدامات استحفاظی به نحوی که در آیین نامه اجرایی این قانون پیش بینی خواهد شد به عمل آورد .

ماده ۷ - آیین نامه مربوط به اجرای این قانون به پیشنهاد وزارت فرهنگ و هنر به تصویب هیات وزیران خواهد رسید .

لایحه قانونی اصلاح ماده ۳ قانون خرید اراضی و ابنیه و تاسیسات برای حفظ آثار تاریخی و باستانی (مصوب ۱۳۴۷)

ماده ۳- هر گاه نسبت به بهای اراضی و ابنیه و تاسیسات بین وزارت فرهنگ و آموزش عالی و مالک یا مالکان توافق حاصل نشود ، بهای اراضی و ابنیه و تاسیسات مذکور ،بوسیله هیئتی مرکب از وزیر کشور - دادستان کل ، رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک یا نمایندگان آنها با توجه بنظر کارشناس تعیین خواهد شد و در استانها این هیئت مرکب خواهد بود از

استاندار - رئیس دادگستری استان و مدیر کل ثبت اسناد استان . تصمیم این هیئت‌ها قطعی است و در این مورد علاوه بر قیمت تعیین شده پنج درصد نیز اضافه پرداخت خواهد شد و هر گاه مالک در ملک مورد معامله ساکن باشد علاوه بر پنج درصد فوق ده درصد دیگر به قیمت تعیین شده افزوده خواهد شد و هرگاه محل اعاشه او منحصر بدرآمد آن ملک باشد پانزده درصد دیگر به قیمت تعیین شده از این بابت به او پرداخت خواهد گردید .

تبصره ۱- در مورد اراضی مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی وزیر کشاورزی و عمران روستائی یا نماینده او بجای وزیر کشور یا نماینده او عضو هیئت خواهد بود و در استانها مدیر کل کشاورزی استان بجای استاندار یا نماینده او در هیئت عضویت خواهد داشت .

تبصره ۲- ترتیب پرداخت حق کسب و پیشه کسانی که محل کسب آنان در اثر اجرای این قانون از بین میرود طبق آئین نامه اجرائی این قانون صورت خواهد گرفت .

قانون الحاق ایران به سازمان جهانگردی جهانی و اساسنامه سازمان جهانگردی جهانی (مصوب ۱۳۵۰/۱۰/۲۰)

ماده واحده - اساسنامه سازمان جهانگردی جهانی (World Tourism Organisation) مشتمل بر ۴۵ ماده و یک ضمیمه (مقررات مالی) که در تاریخ ۵ مهر ماه ۱۳۴۹ (۲۷ سپتامبر ۱۹۷۰) در شهر مکزیکو تنظیم گردیده تصویب و اجازه تسلیم اسناد الحاق ایران داده می‌شود .

قانون معافیت ابنیه و اماکنی که در زمره آثار ملی ثبت گردیده‌اند از پرداخت عوارض شهرداری (مصوب ۱۳۷۱/۱۱/۲۸)

ماده واحده - کلیه ابنیه، اماکن و محوطه‌های تاریخی که در تصرف یا مالکیت سازمان میراث فرهنگی کشور می‌باشند و بناها و اماکنی که در تصرف یا مالکیت اشخاص حقیقی یا حقوقی است و طبق قوانین مربوط در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده‌اند یا می‌رسند و همچنین موزه‌های تحت پوشش سازمان مذکور، از پرداخت کلیه عوارض شهرداری معاف می‌باشند.

قانون اراضی مستحدث و ساحلی (مصوب ۱۳۵۴/۵/ ۲۹)

ماده ۱ - اصطلاحات مندرج در این قانون به شرح زیر تعریف و توصیف می‌شوند:

- اراضی مستحدث عبارت است از زمینهایی که در نتیجه پایین رفتن سطح آب یا هر نوع جریان آب در کرانه‌های دریا و دریاچه‌ها و جزایر یادر نتیجه پایین رفتن آب یا خشک شدن تالابها ظاهر و یا ایجاد می‌شود.

- اراضی ساحلی، پهنه‌ای است با عرض مشخص از اراضی مجاور دریا و دریاچه‌ها یا خلیج که حداقل از یک سو به کنار دریا یا دریاچه یا خلیج متصل باشد.

- تالاب، اعم از اراضی مرداب، باتلاق یا آب بندان طبیعی که سطح آن در حداکثر ارتفاع آب از پنج هکتار کمتر نباشد.

- حریم، قسمتی از اراضی ساحلی یا مستحدث است که یک طرف آن متصل به آب دریا یا دریاچه یا خلیج یا تالاب باشد.

ماده ۲ - عرض اراضی ساحلی و مستحدث و حریم منابع مندرج در این قانون به شرح زیر تعیین می‌شود:

- عرض اراضی مستحدث دریای خزر خط ترازبست به ارتفاع یکصد و پنجاه سانتیمتر از سطح آب در آخرین نقطه پیشرفت آب دریا در سال ۱۳۴۲ ولی در نقاطی که این خط به جاده سراسری عمومی ساحلی فعلی برخورد می‌کند حد اراضی مستحدث جاده مزبور است.

- عرض اراضی ساحلی خلیج فارس و دریای عمان دو کیلومتر از آخرین حد پیشرفت آب دریا بالاترین نقطه مد خواهد بود.

- عرض اراضی ساحلی دریاچه رضاییه یک هزار متر از آخرین حد پیشرفت آب در سال ۱۳۵۳ می‌باشد، لجنزارهای متصل به این عرض و نمکزارها تا آخرین حد آنها جزو اراضی ساحلی مزبور محسوب است.

- عرض حریم دریای خزر شصت متر از آخرین نقطه پیشرفتگی آب در سال ۱۳۴۲ و عرض حریم دریاچه رضاییه شصت متر از آخرین نقطه پیشرفتگی آب در سال ۱۳۵۳ و عرض حریم خلیج فارس و دریای عمان شصت متر از آخرین نقطه مد می‌باشد.

تبصره ۱ - وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مکلف است حداکثر ظرف پنج سال از تاریخ تصویب این قانون حدود آن قسمت از حریم و اراضی مستحدث دریای خزر را که تاکنون علامت‌گذاری نشده و نیز حریم و اراضی ساحلی خلیج فارس و دریای عمان و دریاچه رضاییه را شناسایی و نقشه‌برداری و با نصب علائم مشخص نماید، این حد پس از تشخیص از لحاظ حریم با اراضی مستحدث یا ساحلی قطعی است، اراضی مستحدثی که بعد از تصویب این قانون ایجاد می‌شود به عرض حریم مذکور اضافه خواهد شد.

هزینه انجام کار بر اساس طرحی که از طرف سازمان جنگلها و مراتع کشور تهیه و به سازمان برنامه و بودجه پیشنهاد می‌شود توسط سازمان برنامه و بودجه تأمین و از محل اعتبارات مربوطه تأدیه خواهد شد.

تبصره ۲ - عرض حریم و حدود اراضی مستحدث سایر دریاچه‌ها و تالاب‌های کشور و مدت لازم برای نصب علائم مشخصه آنها بنا به پیشنهاد وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و تصویب هیأت وزیران تعیین می‌شود.

ماده ۳ - کلیه اراضی مستحدث کشور متعلق به دولت است و اشخاص حق تقاضای ثبت آنها را ندارند و در صورتی که نسبت به اراضی مذکور درخواست ثبت شده باشد آن درخواست باطل و ادارات ثبت محل مکلفند تقاضای ثبت اراضی مزبور را از وزارت کشاورزی و منابع طبیعی یا سایر سازمانهای دولتی که در آنها تصرفاتی دارند با تأیید وزارت کشاورزی و منابع طبیعی بپذیرند.

تبصره ۱ - اراضی مستحدث دریای خزر که از طرف اشخاص تقاضای ثبت شده و تا تاریخ ۴۲.۷.۱۳ (موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۱۷۲۰ - ۴۲.۷.۱۳) ملک به نام آنها در دفتر املاک به ثبت رسیده و یا حکم قطعی مالکیت به نفع اشخاص تا تاریخ مذکور صادر شده باشد از مقررات این ماده مستثنی است.

تبصره ۲ - تبصره بند ۹ ماده یک قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع منحصراً مربوط به دریای خزر بوده و کماکان قابل اجرا است.

ماده ۴ - کلیه اراضی ساحلی دریای عمان و خلیج فارس و دریاچه رضاییه که تا تاریخ تصویب این قانون به نام اشخاص در دفتر املاک به ثبت نرسیده باشد متعلق به دولت است و اشخاص حق تقاضای ثبت آن را ندارند و در صورتی که نسبت به اراضی مزبور تقاضای ثبت شده ولی منجر به ثبت ملک به نام متقاضی در دفتر املاک نشده باشد تقاضای ثبت باطل است و اداره ثبت محل مکلف است تقاضای ثبت اراضی مزبور را از وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و یا سایر سازمانهای دولتی که در این اراضی تصرفاتی دارند با تأیید وزارت کشاورزی و منابع طبیعی بپذیرد.

تبصره ۱ - مستثنیات این ماده که به هر حال خارج از حریم می‌باشد به شرح زیر است:

- اراضی واقع در محدوده قانونی شهرها در تاریخ تصویب این قانون.

- عرصه اعیان احداث شده و اراضی مزروعی و آیش و باغات و نخلستانها و قلمستانها که تا تاریخ تصویب این قانون احداث شده میزان آیش طبق عرف محل و به هر صورت از دو برابر زمین تحت کشت تجاوز نخواهد کرد.

- محاط ساختمانهایی که در اراضی موضوع بند ب این تبصره قرار دارند حداکثر تا بیست برابر سطح زیربنای آن مشروط بر آن که مساحت آن از ۳۰۰۰ متر مربع بیشتر نبوده و در حریم دریا و دریاچه یا خلیج نیز واقع نباشد.

تبصره ۲ - تشخیص مستثنیات مندرج در بندهای فوق به عهده سازمان جنگلها و مراتع کشور بوده و نظریه سازمان در این مورد قطعی است.

ماده ۵ - در صورتی که اراضی مذکور در ماده ۴ این قانون که با رعایت شرایط مقرر در آن ماده در دفتر املاک به نام اشخاص ثبت شده باشد به تشخیص هیأت وزیران مورد نیاز طرحهای عمومی کشور باشد آن اراضی به تصرف طرح مربوطه در خواهد آمد و هر گاه مقدار زمین در یک مالکیت کمتر از ۱۰۰۰ متر مربع باشد بهای عادله آن طبق قانون برنامه و بودجه تعیین و از محل اعتبار طرح نقداً پرداخت خواهد شد، ولی هرگاه مجموع آن در یک مالکیت از ۱۰۰۰ متر مربع باشد بیشتر باشد مزاد بر ۱۰۰۰ متر مربع از نزدیکترین منابع ملی آن منطقه به مساحت مساوی به مالک واگذار و پابه‌پا خواهد شد.

ماده ۶ - وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مجاز است عرصه اعیان و محوطه‌های ساختمانهایی را که تا تاریخ ۴۶.۵.۳۰ از طرف اشخاص در اراضی مستحدث متعلق به دولت در کرانه دریای خزر ایجاد و احداث شده به صاحبان آنها اجاره دهد و یا بفروشد بهای عرصه و اجاره بها به ترتیب مذکور در ماده ۱۲ این قانون تعیین می‌گردد.

تبصره ۱ - در صورتی که صاحبان اعیان ظرف ضرب‌الاجلی که از طرف وزارت کشاورزی و منابع طبیعی تعیین و ابلاغ یا آگهی می‌شود و از سه ماه کمتر و از یک سال بیشتر خواهد بود حاضر به خرید یا اجاره عرصه نشوند، اعیان موجود در اراضی مزبور با سپردن بهای آن به صندوق ثبت متعلق به دولت خواهد ماند و سند مالکیت عرصه و اعیان به نام وزارت کشاورزی و منابع طبیعی صادر و به درخواست وزارت مذکور و با دستور دادستان محل توسط گارد جنگل و منابع طبیعی یا مأمورین انتظامی از متصرف خلع ید خواهد شد.

دادستان محل ظرف یک ماه از تاریخ وصول تقاضای وزارت کشاورزی و منابع طبیعی نسبت به موضوع دستور صادر می‌نماید و این دستور قطعی است.

از تاریخ سپردن بهای اعیان توسط وزارت کشاورزی و منابع طبیعی تا تاریخ خلع ید از عرصه و اعیان ماهانه معادل یک درصد مجموع بهای عرصه و اعیان از متصرف حق‌الارض وصول خواهد گردید.

تبصره ۲ - منظور از اعیان در این قانون ساختمان یا تأسیسات یا باغ میوه یا بیشه دست کاشت و قلمستان می‌باشد. چپر، آلونک، کپر و صرف دیوارکشی و حفر چاه و ایجاد حصار و نصب سیم‌خاردار و امثالهم اعیانی محسوب نمی‌شود. تشخیص وزارت کشاورزی و منابع طبیعی در این مورد قطعی است.

ماده ۷ - حریم منابع مندرج در ماده ۲ قابل تملک و تصرف خصوصی نیست ولو آن که متصرفین این قبیل اراضی، اسناد مالکیت گرفته باشند، ولی استفاده از حریم مزبور برای ایجاد تأسیسات ضروری دولتی که جنبه اختصاصی نداشته باشد با رعایت مقررات آیین‌نامه اجرایی این قانون و تصویب هیأت وزیران مجاز می‌باشد.

تبصره - ایجاد اسکله برای دسترسی به دریا به منظور استفاده از تأسیسات تفریحی ساحلی یا تعمیرگاههای دریایی متعلق به بخش خصوصی براساس طرحی که بر حسب مورد توسط وزارت اطلاعات و جهانگردی با وزارت راه و ترابری پیشنهاد و به تصویب وزارت کشاورزی و منابع طبیعی می‌رسد یا اخذ اجاره‌بها مجاز می‌باشد.

ماده ۸ - وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مجاز است تأسیساتی را که در حریم یا داخل دریا یا دریاچه‌ها ایجاد شده است به ترتیبی که در ماده ۱۲ این قانون مقرر شده خریداری نماید و تا زمانی که خریداری نشده است از متصرفین حق الارض دریافت کند.

مبدأ محاسبه و مطالبه حق الارض ۴۲.۷.۱۳ می‌باشد مگر این که تأسیسات بعد از تاریخ مذکور احداث شده باشد که در این صورت تاریخ ایجاد تأسیسات مبدأ مطالبه حق الارض خواهد بود.

سازمانهای دولتی از لحاظ پرداخت حق الارض مشمول این ماده نیستند منظور تأسیسات در این ماده هر نوع ساختمان یا اسکله یا توقفگاه و یا گردشگاههای دریایی و یا خطوط لوله برای بردن آب از دریا می‌باشد، اجاره مندرج در این ماده مانع مراجعه سازمان جنگلها و مراتع کشور به مراجع قضایی جهت تحصیل حکم خلع ید و قلع بنای اشخاص در حریم نیست.

ماده ۹ - وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مجاز است اراضی مستحدث ساحلی متعلق به دولت را بفروشد یا اجاره دهد یا با سایر اراضی و تأسیسات معاوضه نماید. تعیین ضوابط و شرایط فروش و اجاره و معاوضه و بهره‌وری از اراضی مزبور در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌گردد.

تبصره - مالکانی که اراضی مستحدث و ساحلی بین اراضی آنها و حریم دریا قرار گرفته در صورت تساوی شرایط برای خرید یا اجاره یا معاوضه حق تقدم دارند، در این قبیل موارد وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مراتب را به آنها ابلاغ و در روزنامه کثیرالانتشار آگهی می‌نماید استفاده از این حق تقدم در طول یک ماه از تاریخ صدور آگهی یا اخطار خواهد بود.

ماده ۱۰ - دولت مکلف است از نزدیکترین جاده اصلی به دریای خزر راههای فرعی عبور و مرور تا حریم دریا در محل‌های مناسب ایجاد نماید، فاصله راههای فرعی از یکدیگر نباید از شش کیلومتر بیشتر و عرض آنها از ۹ متر کمتر باشد، در صورتی که برای احداث راههای مزبور استفاده از اراضی ملکی اشخاص ضرورت داشته باشد و یا احتیاج به تخریب ساختمان یا تصرف قسمتی از باغات یا اراضی مزروعی پیدا شود دولت می‌تواند با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام نماید.

ماده ۱۱ - هر کس به قصد تصرف به اراضی مستحدث و ساحلی متعلق به دولت و حریم دریا و دریاچه‌ها و تالابهای کشور تجاوز کند و یا اراضی مزبور را با برداشت شن و ماسه و خاک و سنگ تخریب نماید به حبس جنحه‌ای تا سه سال و خلع ید محکوم خواهد شد. وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مکلف است به محض اطلاع به وسیله گارد جنگل و مأمورین خود رفع تجاوز کند و مراتب را برای رسیدگی به موضوع و تعقیب کیفری کتباً به دادسرای محل اعلام نماید.

اعیانی که در عرصه مورد تجاوز احداث شود به حکم دادگاه جزایی به نفع دولت ضبط یا قلع بنا خواهد شد.

ماده ۱۲ - تعیین حق الارض و بهای عرصه و اعیان و میزان اجاره بها و ارزیابی عوض و معوض با رعایت نرخ عادلانه روز و جلب نظر کارشناس رسمی دادگستری به عهده سازمان جنگلها و مراتع کشور می باشد.

اشخاصی که به تشخیص سازمان جنگلها و مراتع نسبت به موارد فوق معترض باشند می توانند اعتراضیه و مدارک خود را حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ آگهی در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار مرکز یا ابلاغ کتبی سازمان به مرجع مندرج در آگهی یا ابلاغ تسلیم نمایند. اعتراضات واصله وسیله هیأتی مرکب از وزیر کشاورزی و منابع طبیعی - دادستان کل و رییس سازمان ثبت یا نمایندگان آنها مورد رسیدگی و اتخاذ تصمیم قرار خواهد گرفت. تصمیم اکثریت اعضاء هیأت مزبور قطعی و لازم الاجرا خواهد بود.

نحوه اقدام و سایر موارد مربوط در آیین نامه این قانون تعیین و تصریح خواهد شد.

ماده ۱۳ - از تاریخ اجرای این قانون، قانون مربوط به اراضی ساحلی مصوب مرداد ماه ۱۳۴۶ ملغی است.

ماده ۱۴ - آیین نامه های اجرایی این قانون توسط وزارت کشاورزی و منابع طبیعی تهیه و پس از تأیید هیأت مذکور در ماده ۱۲ به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون الحاق یک تبصره به ماده ۲۶ قانون نوسازی و عمران شهری (مصوب ۱۳۵۵/۱۱/۱۹)

ماده واحده - تبصره زیر به عنوان تبصره ۵ به ماده ۲۶ نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷.۹.۷ (۲۵۳۷ شاهنشاهی) اضافه می شود.

تبصره - خانه ها و اماکنی که در تصرف و مالکیت اشخاص حقیقی یا حقوقی است و طبق قانون حفظ آثار ملی مصوب آبان ماه ۱۳۵۹ شمسی (۲۴۸۹ شاهنشاهی) یا ماده واحده قانون مصوب آذر ماه ۱۳۵۲ شمسی (۲۵۳۲ شاهنشاهی) در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده یا می رسند در صورتی که محل کسب و پیشه و تجارت نباشد از پرداخت عوارض و حق مرغوبیت موضوع این قانون معاف می باشند.

قانون شهرداری^۱ها (مصوب ۱۳۳۴/۴/۱۱)، ماده ۵۵)

ماده ۵۵ - وظایف شهرداری به شرح ذیل است:

- ۱ - ایجاد خیابانها و کوچه‌ها و میدانها و باغهای عمومی و مجاری آب و توسعه معابر در حدود قوانین موضوعه.
- ۲ - تنظیف و نگاهداری و تسطیح معابر و انهار عمومی و مجاری آبها و فاضلاب و تنقیه قنوات مربوط به شهر و تأمین آب و روشنایی به وسایل ممکنه.
- تبصره ۱ - سد معبر عمومی برای کسب یا سکنی یا هر عنوان دیگر ممنوع است و شهرداریها موظفند از آن جلوگیری کنند.
- تبصره ۲ - تنظیم و وضع مقررات مربوط به تولید و توزیع و فروش نیروی کلیه برقها و تعیین نرخ آن در شهرها با شهرداری است.
- ۳ - مراقبت و اهتمام کامل در نصب برگه قیمت بر روی اجناس و اجرای تصمیمات انجمن نسبت به ارزانی و فراوانی خواربار و مواد مورد احتیاج عمومی و جلوگیری از فروش اجناس فاسد و معدوم نمودن آنها.
- ۴ - مراقبت در امور بهداشت ساکنین شهر و تشریک مساعی با مؤسسات وزارت بهداشتی در آبله‌کوبی و تلقیح واکسن و غیره برای جلوگیری از امراض ساریه.
- ۵ - جلوگیری از گدایی و واداشتن گدایان به کار و توسعه آموزش عمومی و غیره.
- ۶ - اجرای تبصره ۱ ماده ۸ قانون تعلیمات اجباری و تأسیس مؤسسات بهداشتی و تعاونی و فرهنگی مانند نوانخانه و پرورشگاه یتیمان و درمانگاه بیمارستان امراض ساریه و شیرخوارگاه و تیمارستان و کتابخانه و کلاسهای اکابر و کودکان و باغ کودکان و امثال آن در حدود اعتبارات مصوبه و همچنین کمک به این قبیل مؤسسات و مساعدت مالی به انجمن تربیت بدنی به میزان صدی سه درآمد مستمر وصولی سالیانه شهرداری و کمک به انجمنهای خانه و مدرسه. شهرداری در این قبیل موارد با تصویب انجمن شهر می‌تواند از اراضی و ابنیه متعلق به خود را با حفظ حق مالکیت مجانی و با شرایط معین به منظور ساختن و استفاده به اختیار مؤسسات مزبور بگذارد.
- ۷ - حفظ و اداره کردن دارایی منقول و غیر منقول متعلق به شهر و اقامه دعوی بر اشخاص و دفاع از دعاوی اشخاص علیه شهرداری.
- ۸ - برآورد و تنظیم بودجه و متمم بودجه و اصلاح بودجه و تفریح بودجه شهرداری و تنظیم پیشنهاد برنامه ساختمانی و اجرای آن پس از تصویب انجمن شهر یک نسخه از بودجه مصوب و برنامه ساختمانی به وسیله فرماندار یا بخشدار به وزارت کشور ارسال می‌شود.

۹ - انجام معاملات شهرداری اعم از خرید و فروش اموال منقول و غیر منقول و مقاطعه و اجاره و استیجار پس از تصویب انجمن شهر با رعایت صلاح و صرفه و اصول مزایده و مناقصه طبق قانون محاسبات عمومی.

۱۰ - اهداء و قبول اعانات و هدایا به نام شهر با تصویب انجمن.

اعانات پرداختی به شهرداری یا مؤسسات خیریه از طرف وزارت دارایی جزء هزینه قابل قبول اعانه‌دهندگان پذیرفته می‌شود و اعانه‌دهنده نسبت به مبلغ اعانه‌ای که داده است از مالیات بر درآمد معاف می‌باشد.

۱۱ - نظارت و مراقبت در صحت اوزان و مقیاسها.

۱۲ - تهیه آمار مربوط به امور شهر و موالید و متوفیات.

۱۳ - ایجاد غسلخانه و گورستان و تهیه وسایل حمل اموات و مراقبت در انتظام امور آنها.

۱۴ - اتخاذ تدابیر مؤثر و اقدام لازم برای حفظ شهر از خطر سیل و حریق و همچنین رفع خطر از بناها و دیوارهای شکسته و خطرناک و پوشاندن چاه‌ها و چاله‌های واقع در معابر عمومی و جلوگیری از گذاشتن هر نوع اشیاء در بالکنها و جلو اتاق‌های ساختمانهای مجاور معابر عمومی که افتادن آنها موجب خطر برای عابرین است و جلوگیری از نصب ناودانهایی که باعث زحمت یا خسارت مردم باشد.

۱۵ - جلوگیری از شیوع امراض ساریه انسانی و حیوانی و اعلام این گونه بیماریها به وزارت بهداشتی و دامپزشکی و شهرداریهای مجاور هنگام بروز آنها و دور نگاه داشتن بیماران مبتلا به امراض ساریه و معالجه و دفع حیواناتی که مبتلا به امراض ساریه بوده و یا در شهر بلاصاحب و مضر هستند.

۱۶ - تهیه مقررات صنفی و پیشنهاد آن به انجمن شهر و مراقبت در امور صحنی اصناف و پیشه‌وران.

۱۷ - پیشنهاد اصلاح نقشه شهر در صورت لزوم و تعیین قیمت عادلانه اراضی و ابنیه متعلق به اشخاص که مورد احتیاج شهر باشد بر طبق قانون توسعه معابر و تأمین محل پرداخت آن و ایجاد و توسعه معابر و خیابانها و میدانها و باغهای عمومی و تهیه اراضی مورد احتیاج برای لوله‌کشی و فاضلاب اعم از داخل یا خارج شهر و همچنین تهیه اراضی لازم برای ساختمان مخزن و نصب دستگاه تصفیه و آبگیری و متعلقات آنها بر طبق قانون توسعه معابر.

۱۸ - تهیه و تعیین میدانهای عمومی برای خرید و فروش ارزاق و توقف وسایط نقلیه و غیره.

۱۹ - تهیه و تدوین آیین‌نامه برای فراوانی و مرغوبیت و حسن اداره فروش گوشت و نان شهر و اجرای آن پس از تصویب انجمن شهر.

۲۰ - جلوگیری از افتتاح و دایر نگاه داشتن دکانها و مراکزی که مواد محترقه می‌سازند در داخل شهر و همچنین ممانعت از دایر نگاه داشتن کوره‌پزخانه و دباغی و نظایر آن در داخل شهر یا نقاطی که انجمن شهر مخالف بهداشت و رفاه اهالی تشخیص دهد و همچنین جلوگیری از افتتاح و دایرنگاه داشتن کارخانه‌هایی که مزاحم اهالی شهر باشد در داخل شهر یا مجاور آن.

۲۱ - احداث بناها و ساختمانهای مورد نیاز محل از قبیل رختشویخانه و مستراح و حمام عمومی و کشتارگاه و میدانها و باغ کودکان و ورزشگاه مطابق اصول صحی و فنی و اتخاذ تدابیر لازم برای ساختمان خانه‌های ارزان قیمت برای اشخاص بی‌بضاعت ساکن شهر.

۲۲ - تشریک مساعی با فرهنگ در حفظ ابنیه و آثار باستانی شهر و ساختمانهای عمومی و مساجد و غیره.

۲۳ - اهتمام در مراعات شرایط بهداشت در کارخانه‌ها و مراقبت در پاکیزگی گرمابه‌ها و نگاهداری اطفال بی‌صاحب و سرراهی.

۲۴ - صدور پروانه برای کلیه ساختمانهایی که در شهر می‌شود.

۲۵ - ساختن خیابانها و آسفالت کردن سواره‌روهای معابر و مطلق کوچه‌های عمومی و انهار و جدولهای طرفین از سنگ و آسفالت و امثال آن به‌عهده شهرداری هر محل می‌باشد ولی آسفالت پیاده‌روها در خیابان یا معابری که پیاده‌رو داشته باشد به عهده مالکین منازل و مستغلات و اراضی است در صورت امتناع مالکین مجاور پیاده‌روها از اقدام به آسفالت کردن سهمی خود شهرداری می‌تواند مستقیماً اقدام نموده و هزینه آن را به اضافه ده درصد از مالکین ممتنع مطالبه و دریافت نماید.

تبصره - در هر خیابان که شهرداری دست به کار کف‌سازی سواره‌رو می‌شود ساختمان پیاده‌روهای آن خیابان طبق دستور شهرداری برای مالکین مجاور و نمایندگان قانونی آنها اجباری است.

۲۶ - پیشنهاد برقراری یا الغاء عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان عوارض اعم از کالاهای وارداتی و صادراتی کشور و محصولات داخلی و غیره و ارسال یک نسخه از تصویبنامه برای اطلاع وزارت کشور.

تبصره ۱ - به منظور تشویق صادرات کشور نسبت به کالاهای صادراتی بیشتر از یک درصد قیمت کالا نباید وضع عوارض شود.

تبصره ۲ - کالاهای عبوری از شهرها که برای مقدس معینی حمل می‌شود از پرداخت هر گونه عوارض شهرداری‌های عرض راه معاف می‌باشد.

تبصره ۳ - ماده اول قانون مصوبه بهمن ماه ۳۳ راجع به تشویق صادرات و تولید از تاریخ تصویب این قانون طبق تبصره ۱ این بند تصحیح می‌شود.

تبصره ۴ - آیین‌نامه‌های گریز از پرداخت عوارض شهرداری و استنکاف از آن با موافقت وزارتین کشور و دادگستری تنظیم و پس از تصویب هیأت‌وزیران به موقع اجراء گذاشته می‌شود.

لایحه قانونی راجع به جلوگیری از انجام حفاری‌های غیر مجاز ۲۷ (مصوب/۲/۱۳۵۸)

ماده واحده - نظر به ضرورت حفظ ذخائر متعلق و مربوط به میراث‌های اسلامی و فرهنگی و لزوم حفظ و حراست این میراث‌ها از نقطه نظر جامعه‌شناسی و تحقیقات علمی و فرهنگی و تاریخی و نظر به لزوم جلوگیری از غارت و صدور آن ذخایر ارزنده به خارج از کشور که طبق مقررات مملکتی و بین‌المللی منع شده است. ماده واحده ذیل تصویب می‌شود:

۱ - انجام هر گونه عمل حفاری و کاوش به قصد به دست آوردن اشیاء عتیقه و آثار تاریخی مطلقاً ممنوع است و مرتکب به حبس تأدیبی از ۶ ماه تا ۳ سال و ضبط اشیاء مکشوفه و آلات و ادوات حفاری به نفع بیت‌المال محکوم می‌شود. چنانچه حفاری در اماکن تاریخی که به ثبت آثار ملی رسیده باشد انجام گیرد مرتکب به حداکثر مجازات مقرر محکوم می‌شود.

۲ - در صورتی که اشیاء مذکور در این قانون بر حسب تصادف کشف بشود. کاشف مکلف است آنها را در اسرع وقت به نزدیکترین اداره فرهنگ و آموزش عالی ارائه دهد. در این مورد هیأتی مرکب از قاضی شرع - دادستان محل و رییس اداره فرهنگ و آموزش عالی با نمایندگان آنها با حضور یک نفر کارشناس اهل خبره تشکیل و پس از بررسی به ترتیب زیر عمل خواهد شد.

الف - در صورتی که اشیاء مکشوفه از ملک شخصی باشد. در مورد فلزات قیمتی و جواهرات پس از توزین معادل دو برابر بهای روز ماده خام آن و در مورد سایر اشیاء نصف بهای تقویم شده به کاشف پرداخت خواهد شد.

ب - در صورتی که اشیاء مکشوفه از غیر ملک شخصی به دست آید به میزان نصف حق‌الکشف مقرر در بند الف به کاشف پرداخت خواهد شد.

ج - ارزیابی و پرداخت حق‌الکشف مذکور در بندهای الف و ب حداکثر ظرف یک ماه از طرف اداره فرهنگ آموزش عالی مربوطه به عمل خواهد آمد.

۳ - منظور از اشیاء عتیقه اشیایی است که بر طبق ضوابط بین‌المللی یک صد سال یا بیشتر از تاریخ ایجاد یا ساخت آن گذشته باشد. در مورد اشیایی که قدمت آن از یک صد سال کمتر باشد پس از تأدیه خمس بهای تقویم شده آن از طرف کاشف به نفع بیت‌المال اشیاء مکشوفه به وی تعلق خواهد گرفت.

۴ - اشخاصی که اشیاء مکشوفه را بر خلاف ترتیب مقرر در این قانون به معرض خرید و فروش بگذارند به مجازات مقرر در بند یک محکوم خواهند شد.

قانون وصول عوارض از متقاضیان شرکت در گشتهای گروهی سیاحتی و زیارتی اعزامی به خارج از کشور (مصوب ۱۳۶۴/۱۰/۱)

ماده واحده - وزارت ارشاد اسلامی مکلف است از تاریخ ابلاغ این قانون از هر متقاضی شرکت در گشتهای گروهی سیاحتی و زیارتی اعزامی به خارج از کشور مبلغ ۲۵۰۰ ریال اخذ و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز نماید.

قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمانها و مجامع بین‌المللی (مصوب ۱۳۶۵/۱/۲۶)

ماده واحده - عضویت دولت ایران در سازمانها و مجامع بین‌المللی به شرح فهرست پیوست تأیید و به دولت اجازه داده می‌شود نسبت به پرداخت حق عضویت‌های معوقه اقدام نماید.

تبصره ۱ - عضویت‌هایی که به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، کماکان به اعتبار خود باقی است.

تبصره ۲ - به دولت اجازه داده می‌شود در صورت ضرورت نسبت به پرداخت حقوق معوقه عضویت در سازمانهایی که ادامه عضویت در آنها به تصویب نرسیده اقدام نماید.

تبصره ۳ - تغییرات میزان حق عضویت سازمانها و مجامع مذکور در این قانون همه‌ساله در بودجه سالانه کل کشور پیش‌بینی و پس از تصویب مجلس شورای اسلامی به وسیله هیأت وزیران تخصیص داده می‌شود.

فهرست وزارتخانه‌ها، سازمانها و مؤسسات دولتی، که در سازمانها و مجامع بین‌المللی عضو بوده و مجوز قانونی داشته‌اند.

قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در برخی از سازمانها و مجامع بین‌المللی

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در سازمانها و مجامع بین‌المللی مندرج در فهرست پیوست نیز عضویت یابد و حقوق عضویت، کمک یاسهم مربوط را بپردازد. تغییر دستگاههای طرف عضویت در فهرست مذکور بر عهده دولت می‌باشد.

فهرست عضویت‌های جدید که به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است:

(ردیف، نام سازمان بین‌المللی، میزان حق عضویت وزارتخانه و سازمان)

۱- فدراسیون بین‌المللی ورزشی مدارس، ۷۵۰ دلار، آموزش و پرورش (ISF)

۲- انجمن بین‌المللی ارزیابی پیشرفت، ۱۰۰۰۰ دلار، آموزش و پرورش تحصیلی (IEA)

۳- انجمن جهانی آژانس‌های تشویق، ۲۰۰۰ دلار، امور اقتصادی و دارایی سرمایه‌گذاری (وایپا) (سازمان سرمایه‌گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران)

۴- انستیتو بین‌المللی اورانیوم، ۶۳۰۰ پوند، انرژی اتمی ایران

۵- گروه G۱۵ (۱۵)، ۲۰۰۰۰۰ دلار، امور خارجه (حق عضویت اولیه + ۲۵۰۰۰ دلار حق عضویت سالیانه)

۶- مؤسسه بین‌المللی آسیا، ۱۷۰۵۴ دلار، امور خارجه مرکزی (IICAS)

۷- صندوق کمک‌های داوطلبانه سازمان، ۵۰۰۰ دلار، امور خارجه (کمک ملل به قربانیان شکنجه)

۸- اتحادیه بین‌المللی بیمه‌گران، ۲۰۰۰۰ فرانک سوئیس، بازرگانی (اعتبار و سرمایه‌گذاری برن (Berne Union) و صندوق ضمانت صادرات ایران)

۹- مرکز تسهیلات، مراحل و روش‌های تعهد مالی ندارد، بازرگانی (اداری، تجاری و حمل و نقل سازمان ملل - UN/CEFACT)

۱۰- مؤسسه شماره‌گذاری، ۴۵۱۰۰۰ فرانک سوئیس، بازرگانی بین‌المللی (EAN)

۱۱- اتحادیه دانشگاه‌های جهان، ۱۵۰۰ دلار، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اسلام (FUIW) دانشگاه علوم پزشکی ایران)

۱۲- شورای ارتباطات ماهواره‌های آسیا، ۳۰۰۰ دلار، پست و تلگراف و تلفن و اقیانوسیه (APSCC)

۱۳- انجمن بین‌المللی موزه‌ها، ۵۰ فرانک، سوئیس، پست و تلگراف و تلفن ارتباطات (حمل و نقل) (ITAM)

۱۴- مؤسسه استانداردهای مخابراتی، ۵۶۰۰ یورو، پست و تلگراف و تلفن اروپا (ETSI)

۱۵- سازمان بین‌الدولی اطلاع‌رسانی، ۲۵۰۰۰ دلار، جهاد کشاورزی (شیلات) بازاریابی و خدمات مشاوره فنی در زمینه فرآورده‌های آبی در منطقه آسیا و اقیانوسیه (اینفوفیش)

۱۶- مرکز توسعه روستایی همه‌جانبه آسیا، ۱۰۰۰۰ دلار، جهاد کشاورزی و اقیانوسیه (CIRDAP)

۱۷- شبکه آبی پروری در آسیا و ۶۰۰۰۰ دلار جهاد کشاورزی (شیلات) اقیانوسیه (ناکا)

۱۸- انجمن مؤسسات تحقیقات کشاورزی ۲۰۰۰ دلار جهاد کشاورزی کشورهای خاور نزدیک و شمال آفریقا (آریننا)

۱۹- اتحادیه بذر آسیا و اقیانوسیه ۸۰۰ دلار جهاد کشاورزی (آپسا)

۲۰- شورای بین‌المللی روغن زیتون (IOOC) ۵۰۰۰۰۰ یورو جهاد کشاورزی

۲۱- انجمن مؤسسات تحقیقات کشاورزی ۴۰۰۰ دلار جهاد کشاورزی آسیا - اقیانوسیه (آپاری)

۲۲- مجمع بین‌المللی علوم و فن آوری ۳۹۵۵ دلار جهاد کشاورزی غلات (ICC)

۲۳- انجمن بین‌المللی تحقیقات ۶۸۵۰ یورو جهاد کشاورزی

چغندر قند (IIRB) مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند)

۲۴- اتحادیه مؤسسات مالی توسعه ملی ۶۰۰۰ دلار بانک کشاورزی

کشورهای عضو بانک توسعه اسلامی (ADFIMI)

۲۵- مؤسسه بازرسی (آمبودزمان) ۷۵۰ دلار دادگستری جهانی (I.O.I) سازمان بازرسی کل کشور)

۲۶- انجمن بازرسی (آمبودزمان) ۵۰۰ دلار دادگستری آسیایی (A.O.A) سازمان بازرسی کل کشور)

۲۷ مؤسسات عالی حسابرسی سازمان ۵۰۰ دلار دیوان محاسبات کشور همکاریهای اقتصادی (اکوسای)

۲۸ شبکه بین‌المللی اقیانوس شناسی ۵۰۰۰ دلار راه و ترابری اسلامی وابسته به (OIC)

۲۹ اتحادیه بین‌المللی فرودگاهها ۱۵۰۰۰ فرانک سوئیس راه و ترابری (ACI) سازمان هواپیمائی جمهوری اسلامی ایران)

۳۰ انجمن بین‌المللی روابط ۲۲۰ دلار راه و ترابری مشتریان (WACRA) شرکت هواپیمائی جمهوری اسلامی ایران
(هما)

۳۱ شبکه بین‌المللی اصطلاح‌شناسی ۱۴۵۰۰ شیلینگ اتریش علوم، تحقیقات و فناوری (Tem Net)

۳۲ اتحادیه بین‌المللی تاریخ ۲۷۵ دلار علوم، تحقیقات و فناوری و فلسفه علم (UHPS) پژوهشگاه علوم انسانی و
مطالعات فرهنگی)

۳۳ اتحادیه دانشگاههای حاشیه ۱۵۰۰ دلار علوم، تحقیقات و فناوری دریای خزر (AUCSLC) پژوهشگاه علوم انسانی و
مطالعات فرهنگی)

۳۴ انجمن بین‌المللی آموزش از ۵۷۶ دلار علوم، تحقیقات و فناوری راه دور (ICDE) پیام نور)

۳۵ فدراسیون جامعه‌های نساجی ۵۰۰ دلار علوم، تحقیقات و فناوری آسیا (FAPTA) دانشگاه صنعتی امیرکبیر)

۳۶ بنیاد بین‌المللی علوم (IFS)، ۱۰۰، دلار، علوم، تحقیقات و فناوری (شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان)

۳۷ انجمن جهانی سازمانهای ۱۱۲۵ دلار علوم، تحقیقات و فناوری پژوهشهای صنعتی (WAITRO) شهرک و فن‌آوری
علمی و تحقیقاتی اصفهان)

۳۸ مرکز علم و فن‌آوری کشورهای ۱۰۰۰ دلار علوم، تحقیقات و فناوری غیر متعهد و سایر کشورهای در حال توسعه
(NAM)

۳۹ انجمن بین‌المللی تحقیقات ۴۰۰ دلار علوم، تحقیقات و فناوری در ارتباطات و رسانه (IAMCR) دانشگاه علامه
طباطبائی)

۴۰ جامعه اطلاع‌رسانان ۱۱۵ دلار علوم، تحقیقات و فناوری و صنعتی علمی و تکنولوژی آمریکا (ASIS) مرکز اطلاعات و
مدارک علمی ایران)

۴۱ اتحادیه دانشگاههای ۱۵۰۰ دلار علوم، تحقیقات و فناوری جهان اسلام (FUW) دانشگاه الزهراء (ع))

- ۴۲ اتحادیه خبرگزاریهای ۵۰۰ دلار فرهنگ و ارشاد اسلامی دریای خزر (آکسنا) (خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران)
- ۴۳ خبرگزاری اکو (اکونا) کمک داوطلبانه فرهنگ و ارشاد اسلامی در زمان ریاست دوره‌ای (خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران)
- ۴۴ فدراسیون بین‌المللی انجمنهای ۳۰۰۰ دلار فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه کنندگان فیلم (پاریس) (FIAPF)
- ۴۵ فدراسیون بین‌المللی ۱۵۰۰۰ فرانک سوئیس فرهنگ و ارشاد اسلامی اتومبیلرانی (FIA)
- ۴۶ اتحادیه بین‌المللی جهانگردی ۴۵۰۰ فرانک سوئیس فرهنگ و ارشاد اسلامی (AIT)
- ۴۷ انجمن بین‌المللی مادرشهرهای ۱۹۰۵۰ فرانک فرانسه شهرداری تهران بزرگ جهان (متروپلیس)
- ۴۸ کنگره بین‌المللی کتابداران ۹۰ دلار کتابخانه ملی ایران و متخصصان اطلاع‌رسانی کنفرانس اسلامی (COMLIS)
- ۴۹ مؤسسه آمار آسیا و اقیانوسیه ۱۰۰۰۰ دلار (کمک) مدیریت و برنامه‌ریزی (SIAP) مرکز آمار ایران)
- ۵۰ شبکه اطلاعاتی بانک توسعه اسلامی ۱۰۰۰۰ دلار مدیریت و برنامه‌ریزی (OICIS-NET) مرکز آمار ایران)
- ۵۱ انجمن بین‌المللی ۱۰۰ فرانک سوئیس مدیریت و برنامه‌ریزی نقشه‌برداران (FIG) سازمان نقشه‌برداری کشور)
- ۵۲ اتحادیه بین‌المللی ۵۱۰۰۰ فرانک فرانسه مسکن و شهرسازی توسعه شهری (INTA)
- ۵۳ انجمن بین‌المللی برنامه‌ریزان ۸۵۰ یورو مسکن و شهرسازی شهری و منطقه‌ای
- ۵۴ فدراسیون بین‌المللی مسکن ۵۰۰ یورو مسکن و شهرسازی و برنامه‌ریزی (IFHP)
- ۵۵ انجمن بین‌المللی کیفیت آب ۷۵۰ پوند نیرو
- ۵۶ شورای جهانی آب (WWC)، ۱۰۰۰ دلار، نیرو

قانون تاسیس سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی و اساسنامه آن (مصوب ۱۳۷۰/۱۰/۲۴)

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - به منظور جمع‌آوری و نگهداری، اداره و فروش کالاهای متروکه دولتی و غیر دولتی و ضبطی و قاچاق قطعیت یافته و کالاهای قاچاق بلاصاحب و صاحب متواری و همچنین اموال منقول و غیر منقول مالی که بر اثر احکام و قرارهای قطعی مراجع ذیصلاح قضایی و یاتصمیمات مراجع صلاحیت‌دار اداری و صنفی به انحاء مختلف از قبیل ضبط، مصادره، استرداد، تملیک، جریمه و تعزیر مالی، صلح، هبه، و نیز سایر اموالی که در اجرای اصل چهل و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و سایر قوانین تملک و یا تصرف دولت درآمده و یا درمی‌آید سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی که در این قانون سازمان نامیده می‌شود به صورت شرکت دولتی تشکیل و طبق این قانون و آیین‌نامه‌های آن ومقررات مربوط به شرکتهای دولتی اداره می‌شود.

ماده ۲ - کلیه اموال و حقوق مالی که تحت توقیف یا سرپرستی و یا مدیریت دولتی درآمده و یا به هر نحو به تصرف دولت درمی‌آید طبق این قانون در اختیار سازمان قرار می‌گیرد تا در جمع‌آوری و نگهداری و اداره آن اقدام نماید و فروش این قبیل اموال منوط به حکم قضایی یا قانون است.

تبصره - سازمان مجاز است طبق دستورالعملی که به تصویب مجمع عمومی خواهد رسید اداره امور اموال موضوع این ماده را به طور موقت و حداکثر تا سه سال با اعمال نظارتهای لازم به عهده وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی قرار دهد.

ماده ۳ - اموال مجهول‌المالک، بلاصاحب (به استثناء اموال قاچاق بلاصاحب و صاحب متواری)، ارث بلاوارث و اموالی که از باب تخمیس، خروج از ذمه و اجرای اصل چهل و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و دیگر قوانین در اختیار ولی فقیه (حاکم) است با اذن کلی ایشان در اختیار سازمان قرار می‌گیرد تا به طور جداگانه حسب دستور معظم‌له در جهت نگهداری، اداره و فروش آنها اقدام نماید. پرداخت هر نوع وجهی از محل عواید حاصل از فروش و نیز هر گونه تصرف در این اموال موکول به اذن ولی فقیه یا نماینده خاص ایشان در تصرف این اموال خواهد بود.

ماده ۴ - سازمان دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی بوده و وابسته به وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌باشد.

ماده ۵ - مرکز اصلی سازمان تهران است و در صورت لزوم سازمان می‌تواند با تصویب مجمع عمومی در سایر نقاط کشور شعبه و نمایندگی دایر نماید.

ماده ۶ - سازمان برای مدت نامحدود تشکیل می‌گردد و انحلال آن فقط به موجب قانون میسر خواهد بود.

ماده ۷ - سرمایه اولیه سازمان مبلغ یکصد میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال می‌باشد که به یک هزار سهم با نام یکصد هزار ریالی تقسیم شده است و تماماً متعلق به دولت می‌باشد.

تبصره - آن قسمت از اموال منقول و غیر منقولی که در اختیار مرکز جمع‌آوری و فروش کالاهای متروکه می‌باشد و به تشخیص وزیر امور اقتصادی و دارایی مورد نیاز سازمان خواهد بود به سازمان منتقل و پس از ارزیابی توسط کارشناس منتخب وزیر امور اقتصادی و دارایی معادل بهای آن به سرمایه‌سازمان افزوده خواهد شد.

ماده ۸ - سازمان مکلف است حداکثر ظرف یک سال از تاریخ تحویل نسبت به فروش اموال موضوع ماده (۱) اقدام نماید. مدت مذکور با تصویب مجمع عمومی تا یک سال دیگر قابل تمدید خواهد بود.

تبصره - اموال و اجناسی که بنا به تشخیص هیأتی مرکب از یک نفر کارشناس منتخب مجمع عمومی، یک نفر کارشناس سازمان میراث فرهنگی کشور و بر حسب مورد یک نفر کارشناس دستگاه اجرایی ذیربط با توجه به اصل هشتاد و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از نفائس ملی باشد و یا دارای ارزشهای ویژه بوده و یا نشان‌دهنده هنر ملی در زمانهای مختلف باشد و همچنین آثار هنری دیگری که جزء نفائس باشد با ذکر مشخصات کامل در هر مورد برای حفظ و نگهداری به دستگاه اجرایی ذیربط تحویل می‌گردد.

ماده ۹ - سازمان مکلف است وجوه حاصل از فروش اموال موضوع ماده (۱) این قانون را پس از احتساب ۱۰٪ در مورد اموال منقول و ۵٪ در مورد اموال غیر منقول بابت کارمزد فروش، حسب مورد به حسابهای درآمد عمومی کشور واریز نماید، ۱۰٪ و ۵٪ مذکور به حساب تمرکز درآمد سازمان درخزانه منظور خواهد شد.

تبصره - در مورد واریز وجوه حاصل از فروش اموال موضوع ماده (۳) این قانون طبق قسمت اخیر همان ماده عمل خواهد شد.

ماده ۱۰ - سازمان مکلف است برای اموال هر شخص حقیقی یا حقوقی که به موجب این قانون در اختیار می‌گیرد حساب معین جداگانه‌ای نگهداری نماید و پس از تعیین تکلیف و قطعیت حکم به نفع دولت سود خالص یا زیان حاصل از اداره و بهره‌برداری هر مورد را در دفاتر سازمان درحسابی تحت عنوان "ذخیره اداره و بهره‌برداری اموال" ثبت و در پایان هر سال مالی مانده بستانکار حساب مذکور را به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید.

تبصره ۱ - در مورد سود خالص یا زیان حاصل از اموال موضوع ماده (۳) این قانون پس از طی مراحل مذکور در این ماده طبق قسمت اخیر ماده (۳) اقدام خواهد شد.

تبصره ۲ - سازمان برای سرپرستی، اداره و بهره‌برداری اموال موضوع این ماده طبق دستورالعملی که به تصویب مجمع عمومی سازمان خواهد رسید متناسب با هزینه‌های عمومی مربوط کارمزد مناسبی محاسبه و به حسابهای مربوط منظور خواهد داشت.

فصل دوم - ارکان سازمان

ماده ۱۱ - ارکان سازمان به شرح زیر است:

۱ - مجمع عمومی

۲ - هیأت مدیره

۳ - مدیر عامل

۴ - هیأت عالی نظارت

۵ - حسابرس

مجمع عمومی

ماده ۱۲ - اعضاء مجمع عمومی عبارتند از:

۱ - وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس مجمع عمومی)

۲ - وزیر دادگستری

۳ - وزیر کشور

۴ - رئیس سازمان برنامه و بودجه

۵ - دادستان کل کشور

ماده ۱۳ - وظایف مجمع عمومی سازمان عبارت است از:

۱ - نصب و عزل اعضاء هیأت مدیره و مدیر عامل به ترتیب مقرر در این اساسنامه.

۲ - تعیین حقوق و مزایای مدیر عامل و اعضاء هیأت مدیره و رئیس و معاون و سایر اعضاء هیأت عالی نظارت.

۳ - تصویب بودجه و صورتهای مالی و اتخاذ تصمیم نسبت به گزارشهای هیأت مدیره و هیأت عالی نظارت و حسابرس.

۴ - تصویب تشکیلات سازمان و اتخاذ تصمیم در مورد برنامههای سازمان.

۵ - تصویب آیین نامه های اداری، مالی و معاملاتی و استخدامی و نیز سایر آیین نامه های مورد لزوم سازمان با رعایت مقررات مربوط به شرکتهای دولتی.

۶ - اتخاذ تصمیم در مورد تغییر سرمایه سازمان.

۷ - اجازه ایجاد شعبه یا نمایندگی.

۸ - اتخاذ تصمیم راجع به موضوعات دیگری که در ارتباط به وظایف سازمان باشد.

ماده ۱۴ - مجمع عمومی سازمان حداقل سالی دو بار با دعوت کتبی رئیس مجمع به منظور اتخاذ تصمیم در مورد صورتهای مالی و بودجه سازمان و سایر وظایف تشکیل می‌شود و علاوه بر آن با پیشنهاد هیأت مدیره یا هیأت عالی نظارت و یا یکی از اعضاء مجمع عمومی و یا حسابرس سازمان حداکثر ظرف ۱۵ روز با دعوت کتبی رئیس مجمع عمومی تشکیل خواهد شد.

هیأت مدیره

ماده ۱۵ - هیأت مدیره سازمان از یک نفر رئیس که سمت مدیر عامل را نیز خواهد داشت و یک نفر قائم‌مقام و سه عضو دیگر که به طور موظف انجام وظیفه خواهند نمود تشکیل می‌گردد. رئیس و قائم‌مقام و سایر اعضاء هیأت مدیره با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب مجمع عمومی سازمان تعیین و با حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی منصوب خواهند شد. مدت عضویت اعضاء هیأت مدیره سازمان سه سال خواهد بود و پس از انقضای این مدت تا تعیین جانشین در سمت مذکور به کار ادامه خواهند داد و انتخاب مجدد آنان نیز بلامانع می‌باشد.

تبصره - در غیاب مدیر عامل قائم مقام او عهده‌دار وظایف وی خواهد بود.

ماده ۱۶ - اعضاء هیأت مدیره در سمت معاون مدیر عامل انجام وظیفه خواهند کرد.

ماده ۱۷ - در صورت استعفاء، عزل، بازنشستگی و یا فوت هر یک از اعضاء هیأت مدیره وزیر امور اقتصادی و دارایی موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه جانشین وی را به مجمع عمومی پیشنهاد نماید.

ماده ۱۸ - جلسات هیأت مدیره با حضور حداقل سه نفر از اعضاء رسمیت خواهد داشت و تصمیمات متخذه با حداقل سه رأی موافق معتبر است و حضور مدیر عامل و یا قائم‌مقام در جلسات هیأت مدیره الزامی است.

ماده ۱۹ - تصمیمات هیأت مدیره در دفتری ثبت و به امضاء اعضاء حاضر در جلسات خواهد رسید. مسئولیت ابلاغ و پیگیری مصوبات هیأت مدیره با مدیر عامل است.

ماده ۲۰ - وظایف هیأت مدیره عبارت است از:

۱ - بررسی و تأیید و ارائه بودجه سالانه، صورتهای مالی سالانه و گزارش عملکرد سازمان به مجمع عمومی.

۲ - بررسی، تأیید و ارائه تشکیلات سازمان به مجمع عمومی.

۳ - اتخاذ تصمیم در مورد پیشنهادات صلح و سازش در دعاوی با رعایت قوانین و مقررات مربوط.

۴ - بررسی و تأیید آیین‌نامه‌های اداری، مالی، معاملاتی، و استخدامی سازمان و سایر آیین‌نامه‌ها و دستورالعملهای مورد نیاز و ارائه آنها به مجمع عمومی.

مدیر عامل

ماده ۲۱ - مدیر عامل بالاترین مقام اجرایی سازمان بوده و در حدود قوانین و مقررات مربوط مسئول اداره امور سازمان می‌باشد و دارای وظایف زیراست:

۱ - اجرای مصوبات مجمع عمومی و هیأت مدیره.

۲ - تهیه و پیشنهاد بودجه سالانه به هیأت مدیره.

۳ - تهیه صورتهای مالی و گزارش عملکرد سازمان به هیأت عالی نظارت و مجمع عمومی و حسابرس پس از تأیید هیأت مدیره.

۴ - تهیه تشکیلات سازمان و ارائه آن به مجمع عمومی پس از تأیید هیأت مدیره.

۵ - تهیه و تدوین و ارائه آیین‌نامه‌های اداری، مالی، معاملاتی، استخدامی و سایر آیین‌نامه‌های مورد نیاز به مجمع عمومی پس از تأیید هیأت مدیره.

۶ - تعیین وظایف و اختیارات اجرایی هر یک از اعضاء هیأت مدیره در اداره امور سازمان.

۷ - نمایندگی سازمان در کلیه مراجع قانونی با حق توکیل و ارجاع به داوری وفق مقررات مربوط و در موارد لزوم ارائه پیشنهاد صلح و سازش به هیأت مدیره.

۸ - دعوت اعضاء هیأت مدیره جهت شرکت در جلسات.

تبصره - کلیه اسناد و اوراق مالی و تعهدآور باید به امضاء مدیر عامل یا افراد مجاز از طرف وی و یکی از اعضاء هیأت مدیره یا افراد مجاز از طرف او برسد.

هیأت عالی نظارت

ماده ۲۲ - هیأت عالی نظارت از یک نفر رئیس و یک نفر معاون و سه نفر دیگر تشکیل می‌شود. رئیس و معاون با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب مجمع عمومی سازمان و دو عضو با انتخاب و معرفی رئیس قوه قضائیه و یک عضو با انتخاب و معرفی رئیس دیوان محاسبات کشور با حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی برای مدت دو سال منصوب خواهند شد و باید حداقل یک ماه قبل از انقضای دوره اعضاء جدید انتخاب گردند. انتخاب مجدد اعضاء هیأت عالی نظارت برای یک بار بلامانع است. کلیه اعضاء هیأت به طور موظف انجام وظیفه خواهند نمود.

ماده ۲۳ - وظایف هیأت عالی نظارت عبارت است از:

۱ - نظارت مستمر بر عملیات سازمان به منظور حصول اطمینان از رعایت صرفه و صلاح دولت و اجرای قوانین و مقررات مورد عمل.

۲ - مطالعه روشهای کار سازمان و حصول اطمینان از کفایت آنها.

۳ - بررسی گزارشهای حسابرس سازمان و پیگیری موارد آن.

تبصره - هیأت عالی نظارت مکلف است نتیجه نظارت و رسیدگیهای خود را به صورت گزارشهای ماهانه و سالانه تهیه و به هر یک از اعضاء مجمع عمومی سازمان و رئیس دیوان محاسبات کشور ارائه نماید. علاوه بر آن اعضاء هیأت عالی نظارت می‌توانند منفرداً و متفقاً گزارشهای لازم از نظارت خود بر سازمان را تهیه و به مقامات مذکور ارائه نمایند.

ماده ۲۴ - مدیر عامل مکلف است تسهیلات و امکانات لازم برای انجام وظایف هیأت عالی نظارت را در اختیار هیأت مذکور قرار دهد.

ماده ۲۵ - آیین‌نامه چگونگی اجرای وظایف هیأت عالی نظارت به وسیله هیأت تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۶ - حسابرسی سازمان به عهده سازمان حسابرسی می‌باشد که طبق قوانین و مقررات مربوط عمل خواهد کرد و گزارشات خود را به مجمع عمومی و هیأت عالی نظارت سازمان ارائه خواهد نمود.

فصل سوم - سایر مقررات

ماده ۲۷ - سال مالی سازمان از اول فروردین ماه هر سال شروع و در آخر اسفند ماه همان سال خاتمه می‌یابد مگر سال اول که شروع آن تاریخ تشکیل سازمان خواهد بود.

ماده ۲۸ - موارد پیش‌بینی نشده در این قانون تابع قوانین و مقررات مربوط به شرکتهای دولتی و قانون تجارت خواهد بود.

ماده ۲۹ - سازمان موظف است مالیاتهای قانونی نقل و انتقال اموال موضوع این قانون و همچنین حق الثبت معاملات اموال مذکور را از حاصل فروش آنها کسر و به حسابهای مربوطه واریز نماید.

ماده ۳۰ - کلیه اعتبارات، تعهدات و مطالبات و اموال ناشی از اجرای قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۱۲.۱۲.۲۹ و اصلاحیه آن از جمله مواد (۱۹) و (۵۳) و نیز تبصره (۸۲) قانون بودجه سال ۱۳۶۲ کل کشور و قانون جمع‌آوری و فروش کالای متروکه قاچاق و ضبطی قطعی یافته و کالای قاچاق بلاصاحب و صاحب متواری مصوب ۱۳۶۱.۱۱.۱۱ و قانون اصلاح بند (ج) لایحه قانونی راجع به کاخهای نیاوران و سعدآباد و نحوه‌ارزیابی و نگهداری اموال مربوط و الحاق (۴) تبصره به آن مصوب ۱۳۶۰.۱۲.۹ و لایحه قانونی راجع به ارزشها و طلا آلات و جواهراتی که توسط سازمانهای ذیربط از مسافرین و یا قاچاقچیان بهنگام ورود و یا خروج و یا در داخل کشور کشف و ضبط می‌گردد مصوب ۱۳۵۹.۴.۲۵ و اصلاحیه آنها و همچنین تعهدات موضوع تبصره (۳۰) قانون بودجه ۱۳۷۰ کل کشور با رعایت مراتب مقرر در قوانین مذکور و آیین‌نامه‌های مربوط به سازمان منتقل می‌شود.

تبصره - آن تعداد از کارکنان دستگاههای اجرایی که در رابطه با اجرای قوانین مذکور و اموال موضوع این قانون در دستگاههای مربوط اشتغال داشته‌اند در صورت درخواست خود و موافقت دستگاه مربوط به سازمان منتقل می‌شوند.

ماده ۳۱ - کلیه دستگاهها و مراجع قضایی کشور مکلفند وجوه ربالی و ارزی که تحت عنوان قاچاق کشف و یا تحت عنوان جرائم اخذ می‌گردد و همچنین کلیه وجوه ارزی و ربالی که بابت جریمه اجناس قاچاق، احتکار، گرانفروشی، تعزیرات حکومتی و سایر عناوین به نفع دولت ضبط قطعی شده و یا می‌شوند را بلافاصله بدون دخل و تصرف تا تعیین تکلیف قطعی از طرف مراجع قضایی به حساب خزانه که به همین منظور افتتاح می‌شود واریز نمایند. همچنین دستگاههای مذکور مکلفند کلیه مسکوکات طلا و نقره و شمش طلا و جواهرات و اموال موضوع این قانون را بلافاصله و بدون دخل و تصرف با تنظیم صورتجلسی که به امضاء دادستان مربوط و رئیس اداره امور اقتصادی و دارایی یا نمایندگان آنها خواهد رسید به سازمان تحویل دهند.

ماده ۳۲ - ضبط و مصادره و استرداد اموال، موکول به تسویه بدهیها و وضع مستثنیات دین توسط دادگاه صالح قضایی و تعیین دقیق سهم دولت است. در صورتی که امر تسویه و وضع مستثنیات به نیابت از طرف مراجع قضایی ذیربط برابر احکام مربوط به عهده سازمان محول گردد، سازمان مکلف است اقدامات لازم را معمول داشته و در هر مورد گزارش امر را به دادگاه صادرکننده حکم اعلام نماید.

ماده ۳۳ - فروش کالاهای متروکه غیر دولتی و قاچاق بلاصاحب و صاحب متواری باید مستند به حکم حاکم شرع باشد.

ماده ۳۴ - وجوه حاصل از فروش کالاهای متروکه غیر دولتی پس از کسر هزینه‌های مربوط اعم از بیمه، حمل، تخلیه، باربری، بارگیری، انبارداری، آزمایش، حقوق گمرکی، سود بازرگانی، مالیات و عوارض متعلقه و کارمزد سازمان در حساب سپرده نگهداری می‌شود تا در صورت مراجعه صاحب کالا بر اساس اسناد مثبت به او مسترد گردد.

تبصره - شرکتهای دولتی مشمول مفاد این ماده خواهند بود.

ماده ۳۵ - وجوه حاصل از فروش کالاهای قاچاق قطعیت یافته پس از کسر حق‌الکشف و ۲۰٪ موضوع تبصره (۲) قانون اصلاح ماده (۱۹) قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۱۲ و اصلاحیه‌های بعدی آن مصوب ۱۳۶۳.۱۱.۹ مجلس شورای اسلامی به حساب درآمد عمومی واریز می‌گردد.

ماده ۳۶ - مدت هجده ماه مندرج در ماده (۵۲) قانون مجازات مرتکبین قاچاق به یک سال تقلیل می‌یابد.

ماده ۳۷ - کالا و اجناس از انواع مندرج در ماده (۵۲) قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۵۳.۱۲.۲۹ و ماده ۳۴ قانون گمرکی و تبصره ۲ ماده ۱۰ قانون مجازات اسلامی قبل از ضبط قطعی با رعایت مفاد ماده ۵۲ ماده مذکور قابل فروش می‌باشد.

ماده ۳۸ - کلیه دستگاههای اجرایی و مراجع ذیصلاح مکلفند پس از ضبط مواد مخدر و نیز اسلحه و مهمات جنگی و انواع مواد منفجره آنها را بلافاصله به ترتیب و حسب مورد به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (واحد نظامی محلی) تحویل داده تا تحت نظارت نماینده دادستان محل و نماینده تام‌الاختیار سازمان نگهداری و پس از ضبط قطعی به شرح ذیل بفروش رسانده شود و در صورت لزوم نیز بنا به تشخیص مراجع ذیربط معدوم گردد:

الف - مواد مخدر مورد نیاز به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با دریافت وجه آنها تحویل می‌گردد.

ب - اسلحه و مهمات جنگی و انواع مواد منفجره با رعایت مفاد تبصره ماده (۸) این قانون با دریافت وجه آن به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تحویل می‌گردد.

ماده ۳۹ - سازمان مکلف است ترتیبی اتخاذ نماید که با اعلام مراجع ذیصلاح قضایی مبنی بر رفع توقیف و استرداد، بلافاصله اموال مربوط به صاحبش مسترد گردد و در صورتی که عین مال به فروش رفته باشد حاصل فروش پس از کسر هزینه‌های موضوع ماده ۳۴ این قانون به صاحبش مسترد شود.

ماده ۴۰ - سازمان مکلف است داروها را با دریافت وجه آنها به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران تحویل دهد.

ماده ۴۱ - اسلحه‌های شکاری که به سازمان تحویل داده می‌گردد صرفاً قابل فروش به اشخاصی است که دارای پروانه حمل اسلحه شکاری از مراجع ذیصلاح باشند.

ماده ۴۲ - کالاهایی که توسط وزارتخانه‌های کشاورزی، جهاد سازندگی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا سایر مراجع صالحه ذیربط آلوده به آفت و یا غیر قابل مصرف یا فاسد تشخیص داده شود با تنظیم صورت‌مجلسی که به امضاء نماینده دادستان محل و نمایندگان سازمان و دستگاه اجرایی ذیربط خواهد رسید معدوم خواهد شد.

ماده ۴۳ - در مواردی که ترخیص یا فروش کالایی به علل بهداشتی، ایمنی یا پیشگیری از تولید غیر سالم مواد دارویی، آرایشی یا غذایی تابع مقررات و شرایط خاص شده باشد فروش آنها موقوف به احراز شرایط مربوط خواهد بود. در غیر این صورت آن گونه کالاها به شرط نداشتن مصرف‌ثانویه و یا عدم امکان مرجوع نمودن آن به تشخیص مراجع ذیصلاح مربوطه با نظارت نمایندگان دادستان محل و سازمان معدوم خواهد شد.

تبصره ۱ - کلیه وسائل و تجهیزات ضبط و پخش تصویر، صدا و مواد مصرفی آنها، انواع آثار و لوازم هنری از قبیل تابلوهای نقاشی و انواع سازهاتحت نظارت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی فروخته خواهد شد.

تبصره ۲ - اموال و اثاثیه مشروحه زیر که به تشخیص وزارت اطلاعات جنبه اطلاعاتی و امنیتی دارند در قبال دریافت وجه آن به وزارت اطلاعات تحویل می‌گردد:

۱ - دستگاههای گیرنده با فرکانس‌های غیر مجاز که موجب مخدوش شدن یا استماع مکالمات مخابرات دستگاههای نظامی و اطلاعاتی و انتظامی خواهد شد.

۲ - انواع سلاحها و مهماتی که بر حسب ظاهر برای سرگرمی و تفریح وارد می‌شوند ولی از نظر امنیتی به مصلحت جامعه نیست و همچنین اسلحه‌های شکاری.

۳ - تجهیزات اطلاعاتی مانند میکروفون‌هایی که به منظور جاسازی در اشیاء مختلف استفاده می‌گردند.

۴ - دوربین‌های مخصوص امور جاسوسی.

۵ - مواد شیمیایی که در امر جعل مورد استفاده واقع می‌شوند.

ماده ۴۴ - تأخیر و یا عدم اجرای تکالیف مقرر در مواد ۹ - ۱۰ - ۳۱ - ۳۳ - ۳۸ و ۳۹ این قانون در حکم تصرف غیر قانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب می‌شود.

ماده ۴۵ - قانون جمع‌آوری و فروش کالای متروکه، قاچاق و ضبطی قطعیت یافته و کالای قاچاق بلاصاحب و صاحب متواری مصوب ۱۳۶۱.۱۱.۱۱ و اصلاحات بعدی آن و تبصره (۸۲) قانون بودجه سال ۱۳۶۲ و ماده (۱۱۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶.۶.۱ و لایحه قانونی راجع به ارزها و طلا آلات و جواهراتی که توسط سازمانهای ذیربط از مسافرین و یا قاچاقچیان به هنگام ورود و یا خروج در داخل کشور کشف و ضبط می‌گردد مصوب ۱۳۵۹.۴.۲۵ و قانون اصلاح بند (ج) لایحه قانونی راجع به کاخهای نیوران و سعدآباد و نحوه ارزیابی و نگهداری اموال مربوط و الحاق (۴) تبصره به آن مصوب ۱۳۶۰.۱۲.۹ و نیز سایر قوانین و مقررات در موارد مغایر با این قانون از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون ملغی می‌شوند.

قانون محاسبات عمومی ۱۱۴ - ۱۱۵ (مصوب ۱۳۶۶/۶/۱)

ماده ۱۱۴ - کلیه اموال غیر منقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی متعلق به دولت است و حفظ و حراست آنها با وزارتخانه یا مؤسسه دولتی است که مال را در اختیار دارد. وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی می‌توانند با تصویب هیأت وزیران حق استفاده از اموال مزبور را که در اختیار دارند به یکدیگرواگذار کنند.

ماده ۱۱۵ - فروش اموال غیر منقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که مازاد بر نیاز تشخیص داده می‌شود به استثناء اموال غیر منقول مشروحه زیر:

- اموال غیر منقولی که از نفایس ملی باشد

- تأسیسات و استحکامات نظامی و کارخانجات اسلحه و مهمات‌سازی

- آثار و بناهای تاریخی

قانون ضرورت اخذ مجوز برای ساخت، خرید و فروش، نگهداری، تبلیغ و استفاده از دستگاه فلزیاب (مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۵)

ماده واحده - ساخت، خرید و فروش، نگهداری، تبلیغ و استفاده از هر گونه دستگاه فلزیاب و همچنین ورود آن به کشور، منوط به اخذ مجوز از سازمان میراث فرهنگی کشور می‌باشد.

تبصره ۱ - دستگاههای اجرائی برای انجام وظایف خاص سازمانی خود از شمول این قانون مستثنی می‌باشند.

تبصره ۲ - متخلفان از مفاد این قانون به ضبط و مصادره دستگاه مذکور محکوم می‌شوند. چنانچه دستگاه فوق در حفاری غیرمجاز به قصد کشف اموال فرهنگی - تاریخی مورد استفاده قرار گیرد علاوه بر مجازات فوق، مرتکب به یک سال تا سه سال حبس مجازات مقرر در ماده (۵۶۲) قانون مجازات اسلامی - مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ - محکوم می‌شود.

تبصره ۳ - آئین‌نامه اجرائی این قانون شامل نحوه احراز صلاحیت متقاضیان مجوز، مدت اعتبار آن و دیگر موارد لازم، حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پیشنهاد و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی کشور (مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۱۰)

ماده واحده - به وزارت فرهنگ و آموزش عالی اجازه داده می‌شود به منظور:

- مطالعه و تحقیق در آثار باقیمانده از گذشتگان جهت معرفی ارزشهای نهفته در آنها.

-انجام پژوهشهای باستان‌شناسی و مردم‌شناسی و هنرهای سنتی.

-بررسی، شناسایی، ثبت و حفاظت از آثار ارزشمند منقول و غیر منقول فرهنگی - تاریخی کشور.

- تهیه و اجرای طرحهای لازم به منظور تعمیر و احیاء آثار، بناها و مجموعه‌های با ارزش فرهنگی - تاریخی از ادغام واحدهای مشروحه زیرسازمانی به نام "سازمان میراث فرهنگی کشور" به صورت سازمانی وابسته به خود تشکیل دهد.

-مرکز باستان‌شناسی ایران (تابع وزارت فرهنگ و آموزش عالی)

-اداره کل هنرهای سنتی (تابع وزارت فرهنگ و آموزش عالی)

-مرکز موزه مردم‌شناسی (تابع وزارت فرهنگ و آموزش عالی)

-دفتر آثار تاریخی (تابع وزارت فرهنگ و آموزش عالی)

-موزه ایران باستان (تابع وزارت فرهنگ و آموزش عالی)

-اداره حفظ میراث فرهنگی شهرستانها (تابع وزارت ارشاد اسلامی)

-اداره کل موزهها (تابع وزارت ارشاد اسلامی)

- اداره کل بناهای تاریخی (تابع وزارت ارشاد اسلامی)

- اداره کل کاخها (تابع وزارت ارشاد اسلامی)

- سازمان ملی حفاظت آثار باستانی (وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی)

- اداره کل بیوتات (کاخ گلستان) (وابسته به وزارت امور اقتصادی و دارایی)

تبصره ۱ - کلیه وظایف، اختیارات، کارکنان، اموال منقول و غیر منقول، دیون تعهدات، مطالبات، بودجه و اعتبارات واحدهای مزبور به سازمان میراث فرهنگی کشور منتقل می‌شود.

تبصره ۲ - وزارت فرهنگ و آموزش عالی موظف است از میان کاخهای باقیمانده از درباریان سابق و وابستگان آنها آنچه را ارزش فرهنگی - تاریخی دارد در اختیار گرفته، حفظ، احیاء و معرفی نماید.

تبصره ۳ - آن دسته از کاخها که فاقد ارزش فرهنگی - تاریخی باشد به اکثریت آراء هیأتی مرکب از وزراء فرهنگ و آموزش عالی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سرپرست بنیاد شهید برای هر وزارتخانه یا نهادی مناسبتر تشخیص داده شود به آن وزارتخانه یا نهاد اختصاص داده می‌شود.

تبصره ۴ - وزارت فرهنگ و آموزش عالی موظف است درآمد سازمان میراث فرهنگی کشور را به خزانه واریز کند.

تبصره ۵ - وزارت فرهنگ و آموزش عالی موظف است با همکاری سازمان امور اداری و استخدامی کشور ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ تصویب این قانون اساسنامه "سازمان میراث فرهنگی کشور" را تهیه و تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید.

تبصره ۶ - از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر با آن ملغی می‌باشد.

قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور (مصوب سال ۱۳۶۶)

ماده ۱ - تعریف

"میراث فرهنگی" شامل آثار باقیمانده از گذشتگان است که نشانگر حرکت انسان در طول تاریخ می‌باشد و با شناسایی آن زمینه شناخت هویت و خط حرکت فرهنگی او میسر می‌گردد و از این طریق زمینه‌های عبرت برای انسان فراهم می‌آید.

سازمان میراث فرهنگی کشور که به استناد قانون مصوب ۱۳۶۴.۱۱.۱۰ تشکیل شده است و از این پس در این اساسنامه سازمان نامیده می‌شود طبق مقررات این اساسنامه اداره خواهد شد.

ماده ۲ - هدف.

عبث از حرکت فرهنگى انسان و بقاء و رقاء هویت و شخصیت فرهنگى جامعه.

ماده ۳ - وظایف سازمان.

وظایف سازمان در زمینه میراث فرهنگى که شامل پژوهش، نظارت، حفظ و احیاء و معرفی است به قرار زیر می‌باشد:

-تهیه و تنظیم و اجرای برنامه‌های پژوهشى پیرامون آثار باقیمانده از گذشتگان.

-بررسى و شناسایى محوطه‌ها، تپه‌ها، بناها و مجموعه‌های تاریخی و تهیه فهرست جامع از آنها و نقشه باستان‌شناسى کشور.

-انجام پژوهش‌های باستان‌شناسى و کاوش‌های علمى.

-بررسى‌های مردم‌نگارى، پژوهش‌های مردم‌شناسى، انسان‌شناسى زیستى و شناخت فرهنگ بومى مناطق مختلف کشور.

-پژوهش در زمینه هنرهای سنتى و فراهم آوردن امکانات لازم جهت حفظ، احیاء و رشد آنها.

-ثبت آثار ارزشمند منقول و غیر منقول فرهنگى - تاریخی کشور در فهرست آثار ملی و فهرست‌های ذیربط.

-انجام انحصارى کلیه امور حقوقى مربوط به میراث فرهنگى و طرح دعاوى کیفرى علیه متخلفین از قوانین ناظر به میراث فرهنگى کشور به‌عنوان مدعى یا حسب مورد شاکى خصوصى.

-اقدامات لازم جهت شناسایى و استرداد اموال فرهنگى ایران در سطح ملی و بین‌المللى از طریق مراجع ذیربط.

-شناسایى و در اختیار گرفتن کلیه اموالى که داراى ارزش‌های فرهنگى - تاریخی بوده و جزء میراث فرهنگى محسوب می‌گردد و توسط دستگاه‌های مسئول ضبط شده است.

تبصره - کلیه دادگاه‌ها، گمرکات، نیروهای انتظامى و دستگاه‌های دولتى نظیر آنها که به نحوى نسبت به ضبط اموال اقدام می‌نمایند موظف به در اختیارقرار دادن اموالى که داراى ارزش فرهنگى - تاریخی می‌باشد به سازمان میراث فرهنگى هستند.

-تهیه و اجرای طرح‌های لازم به منظور حراست، حفاظت، تعمیر، مرمت و احیاء آثار، بناها و مجموعه‌های باارزش فرهنگى - تاریخی.

- اظهار نظر در کلیه طرح‌های عمرانی جامع و تفصیلی در رابطه با مناطق فرهنگی و تاریخی و موافقت نهایی درباره محوطه‌ها و بافتها و اماکن فرهنگی تاریخی ارزشمند در موارد مذکور و جلوگیری از هر گونه تخریب آنها.
- تعیین حریم بناها، مجموعه‌ها، محوطه‌ها و تپه‌های تاریخی ثبت شده و ضوابط خاص معماری و طراحی داخل حریم.
- معرفی آثار باارزش فرهنگی - تاریخی از طریق موزه‌ها و نمایشگاه‌ها و نظائر آن.
- ایجاد و توسعه و اداره موزه‌ها در سطح کشور.
- ایجاد مرکز اسناد و مدارک میراث فرهنگی کشور (نظیر مجموعه گزارش‌های علمی، نقشه‌ها و عکس‌های بناها و...) جهت ارائه خدمات علمی و تحقیقاتی در این زمینه.
- معرفی و شناساندن ارزش‌های میراث فرهنگی در سطح ملی و بین‌المللی به وسیله چاپ و نشر مجموعه مطالعات و تحقیقات انجام یافته و استفاده از وسایل سمعی و بصری و ارتباط جمعی.
- تنظیم، تدوین و انتشار دائره‌المعارف آثار و ابنیه تاریخی ایران.
- توسعه فعالیت‌های تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف میراث فرهنگی و تشویق محققان، هنرمندان و استادکاران.
- تنظیم و اجرای برنامه‌های آموزشی جهت آماده‌سازی نیروهای کارآمد در زمینه‌های مربوط به میراث فرهنگی با هماهنگی دستگاه‌های ذیربط.
- تشویق مردم به مشارکت در فعالیت‌های مربوط به شناسایی، حفظ و احیاء میراث فرهنگی و نظارت بر آن.
- ایجاد و گسترش انجمن‌های میراث فرهنگی در سطح کشور.
- تبصره- نحوه ایجاد و حدود و وظایف و اختیارات این انجمن‌ها را شورای سازمان تعیین خواهد نمود.
- برقراری ارتباطات و مبادلات علمی و فرهنگی با مؤسسات و نهادهای ذیربط در سطح ملی و بین‌المللی بالاخص کشورهای اسلامی و منطقه و برگزاری کنگره‌ها و سمینارهای دوره‌ای لازم.
- همکاری با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در زمینه امور ایرانگردی و جهانگردی.
- ارائه خدمات مشاوره‌ای، تحقیقاتی، فنی و آموزشی، فروش تولیدات فرهنگی، دریافت ورودیه بناها، محوطه‌ها، موزه‌ها و نمایشگاه‌ها و قبول هدایا و کمک‌ها و نظائر آن.

ماده ۴ - ارکان سازمان.

سازمان دارای دو رکن است.

-شورای سازمان.

-رییس سازمان.

ماده ۵ - شورای سازمان

به منظور هماهنگی بیشتر در امور مربوط به میراث فرهنگی در سطح کشور شورای سازمان متشکل از ۸ عضو به شرح زیر تشکیل می‌گردد:

-وزیر فرهنگ و آموزش عالی (رییس شورا).

-وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی.

-وزیر کشور.

-وزیر دادگستری.

-وزیر امور خارجه.

-وزیر مسکن و شهرسازی.

-مدیر عامل سازمان صدا و سیما.

-رییس سازمان (دبیر شورا).

تبصره - در صورت تساوی آراء آن نظری پذیرفته می‌شود که رییس شورا در میان رأی دهندگان باشد.

تبصره - جلسات شورا به طور عادی هر سال حداقل دو بار به پیشنهاد رییس سازمان و دعوت و ریاست وزیر فرهنگ و آموزش عالی تشکیل می‌گردد.

تبصره - شورا می‌تواند از افرادی که حضورشان به نحوی در جلسات ضروری است دعوت به عمل آورد. این افراد دارای حق رأی نیستند.

تبصره - جلسه با حضور ۵ نفر از اعضای رسمیت یافته و تصمیمات شورا با رأی حداقل ۴ نفر از اعضای حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

ماده ۶ - وظایف شورا.

وظایف شورای سازمان به قرار زیر است:

- تعیین خط مشی و سیاست‌های کلی بر اساس قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی کشور و اساسنامه سازمان.

- بررسی گزارش‌های فعالیت‌های سازمان و اظهار نظر پیرامون چگونگی آن.

تبصره - کلیه مصوبات شورا با امضاء وزیر فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ خواهد شد.

ماده ۷ - رییس سازمان.

رییس سازمان با حکم وزیر فرهنگ و آموزش عالی منصوب می‌شود.

ماده ۸ - واحدهای سازمان در سطح کشور.

سازمان با نظر وزیر فرهنگ و آموزش عالی می‌تواند در هر نقطه از کشور که ایجاب نماید. به تناسب موقعیت و با تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور واحدهای خود را دایر کند.

این واحدها مسئولیت امور مربوط به میراث فرهنگی حوزه فعالیت خود را طبق این اساسنامه و سازمان زیر نظر رییس سازمان به عهده خواهند داشت.

ماده ۹ - از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر ملغی است.

قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری (مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۲۳)

ماده ۱ - سازمان‌های میراث فرهنگی کشور و ایرانگردی و جهانگردی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منتزع و از ادغام آنها «سازمان میراث فرهنگی و گردشگری» با کلیه اختیارات و وظایفی که سازمان‌های مذکور به موجب قوانین و مقررات مختلف دارا بوده‌اند و کلیه امکانات، اموال و نیروی انسانی زیر نظر رئیس جمهور تشکیل می‌گردد. رئیس سازمان با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شود.

تبصره - کلیه وظایف و اختیارات وزیر و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در امور میراث فرهنگی و ایرانگردی و جهانگردی به رئیس سازمان منتقل می‌شود.

تبصره - وظایف حاکمیتی سازمان ایرانگردی و جهانگردی به سازمان میراث فرهنگی و گردشگری منتقل می‌شود و وظایف اجرایی و امور تصدی آن با همه امکانات، اعتبارات، نیروی انسانی، اموال و دارایی‌ها، تعهدات و اعتبارات در قالب یک شرکت دولتی با عنوان شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی به سازمان میراث فرهنگی و گردشگری وابسته می‌گردد.

ماده ۲ - سازمان میراث فرهنگی و گردشگری براساس اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۱۳۶۷.۴.۲۸ و قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی مصوب ۱۳۷۰.۷.۷ اداره می‌شود. تعیین وظایف و اختیارات این سازمان ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون با رعایت مفاد قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹.۱۰.۱۷ با جهت‌گیری واگذاری وظایف تصدی به بخش غیردولتی، حذف وظایف غیرضرور، تفکیک وظایف ملی و استانی با پیشنهاد مشترک سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تأیید هیأت وزیران به تصویب کمیسیون مشترک رسیدگی‌کننده به این قانون خواهد رسید.

تبصره - سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مکلف است به منظور هماهنگی در چگونگی امکان بهره‌گیری از میراث‌های طبیعی کشور و اجرای تعهدات مطروحه در کنوانسیون حفاظت میراث فرهنگی و طبیعی جهان نسبت به تدوین آئین‌نامه‌ای با پیشنهاد مشترک سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و سازمان حفاظت محیط زیست اقدام کند.

ماده ۳ - شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری به ریاست رئیس جمهور یا معاون اول رئیس جمهور و عضویت رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و وزیر امور خارجه، مسکن و شهرسازی، راه و ترابری، کشور، فرهنگ و ارشاد اسلامی، علوم، تحقیقات و فناوری، امور اقتصادی و دارائی و آموزش و پرورش و رؤسای سازمان‌های مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و حفاظت محیط زیست و چهار نفر کارشناس خبره با پیشنهاد رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و حکم رئیس جمهور تشکیل می‌گردد.

تبصره - رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری دبیر شورای عالی خواهد بود و دبیرخانه شورای عالی در سازمان میراث فرهنگی و گردشگری تشکیل می‌گردد.

تبصره - کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، نهادها، شرکتها و مؤسسات دولتی، شهرداریها و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است در حدود وظایف قانونی خود، موظف به اجرای مصوبات این شورای عالی می‌باشند.

ماده ۴ - وظایف و اختیارات شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری به شرح زیر است:

- تصویب سیاستها، خط مشی‌ها و برنامه‌های کلان امور میراث فرهنگی و گردشگری.

- جلب حمایت بخشهای دولتی و غیردولتی و بخش تعاونی و خصوصی برای تحقق اهداف بخش میراث فرهنگی و گردشگری.

- فراهم کردن زمینه سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی و افزایش سهم آن در امور مربوط به میراث فرهنگی و گردشگری.

- کلیه وظایف قانونی که تا قبل از تصویب این قانون برعهده شورای سازمان میراث فرهنگی کشور و شورای عالی ایرانگردی و جهانگردی بوده است.

- سایر وظایف و اختیارات تعیین شده برای شورای مذکور در این قانون.

تبصره - با پیشنهاد شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری و پس از تصویب هیأت وزیران حسب مورد در استانهائی که ضرورت ایجاد کند، شورایی مشابه شورای عالی به ریاست استاندار و عضویت مدیران کل وزارتخانه‌ها و سازمانهای مذکور در شورای عالی ایجاد خواهد شد.

ماده ۵ - سازمان میراث فرهنگی و گردشگری می‌تواند نگهداری و اداره اماکن و محوطه‌های تاریخی و موزه‌ها را زیر نظر هیأت‌های امنای منتخب انجام دهد. وظایف و اختیارات و چگونگی فعالیت هیأت‌های امناء و نحوه حمایت، نظارت و ارزیابی فعالیت‌های آنها به موجب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد سازمان میراث فرهنگی و گردشگری به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۶ - به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۸۲، حسب پیشنهاد سازمانهای موضوع این قانون در محدوده اعتبارات مصوب نسبت به هرگونه جابجائی، تغییر ردیف، کاهش یا افزایش اعتبارات ردیفهای بودجه‌ای آنها به نحوی که حداکثر تسهیلات لازم را جهت اجرای این قانون فراهم نموده و اختلالی در اداره امور مربوط ایجاد نشود، اقدام نماید.

ماده ۷ - سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مکلف است برنامه‌های تبلیغی ملی و بین‌المللی برای معرفی میراث فرهنگی ایران و جاذبه‌های جهانگردی آن را از طریق رسانه‌های ارتباط جمعی داخلی و خارجی به مرحله اجرا درآورد. کلیه دستگاههای اجرائی مکلف به هماهنگی و همکاری با سازمان مذکور می‌باشند.

ماده ۸ - به منظور فراهم کردن زمینه توسعه پایدار میراث فرهنگی و گردشگری، جلب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی با رعایت قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰.۱۲.۱۹ در ایجاد تأسیسات زیربنائی جهت معرفی بهتر بناها و محوطه‌های تاریخی، تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی و ارائه خدمات مناسب به جهانگردان، دولت می‌تواند در مناطق مستعد کشور و قطب‌های گردشگری با تأکید بر مناطق کمتر توسعه یافته به متقاضیان بخشهای غیردولتی اجازه تأسیس مناطق نمونه گردشگری را بدهد.

ماده ۹ - شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری مکلف است متناسب با جایگاه هر یک از کشورها در اهداف بازار جهانگردی ایران صدور روادید برای اتباع آنها را به ترتیب زیر دسته‌بندی و به وزارت امور خارجه جهت اقدام ابلاغ نماید:

- لغو روادید.

- اجازه ورود با پروانه گذر مرزی.

- صدور روادید در مبادی ورودی ایران برای مدت معین.

- صدور روادید در سفارتخانه‌های ایران در خارج از کشور در زمانهای معین حداکثر ظرف مدت یک هفته.

وزارت امور خارجه مکلف است برای تحقق اهداف جلب جهانگردان خارجی نسبت به صدور روادید برای آنان با رعایت مفاد این ماده اقدام نماید.

سایر وزارتخانه‌ها و دستگاههای مرتبط با صدور روادید موظف به همکاری باوزارت امور خارجه برای تحقق این ماده می‌باشند.

ماده ۱۰ - اختیارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درخصوص معافیت‌های مذکور در بند(ل) اصلاحی ماده (۱۳۹) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰.۱۱.۲۷ درمحدوده میراث فرهنگی و گردشگری به سازمان میراث فرهنگی و گردشگری واگذار می‌شود.

ماده ۱۱ - دولت مکلف است در صورت وجود تقاضا از سال ۱۳۸۳ برای مدت ده سال همه ساله تا ده درصد (۱۰٪) از مجوزهای استفاده از منابع مالی خارجی (فاینانس) مذکور در برنامه‌های توسعه یا قوانین بودجه سالانه را به اجرای طرحهای جامع توسعه میراث فرهنگی و گردشگری استانی و ملی و ایجاد تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی از جمله مراکز اقامتی و پذیرائی، خدمات حمل و نقل و سایر طرحهای مرتبط، توسط بخشهای غیردولتی اختصاص دهد.

تبصره - اطلاق این ماده شامل مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام برای استفاده از منابع خارجی نخواهد بود.

ماده ۱۲ - این قانون از زمان تصویب لازم‌الاجراست و کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می‌گردد.

قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (بند هـ ماده ۱، بند ب ماده ۲۸، بند و ماده ۳۴، ماده ۱۱۴)

ماده ۱ بنده

حداقل ده درصد (۱۰٪) از منابع قابل تخصیص حساب ذخیره ارزی به بخش غیردولتی در اختیار بانک کشاورزی قرار می‌گیرد تا به صورت ارزی، ریالی جهت سرمایه‌گذاری در طرحهای موجه بخش کشاورزی و سرمایه در گردش طرحهایی که با هدف توسعه صادرات انجام می‌شود توسط بانک کشاورزی در اختیار بخش غیردولتی قرار گیرد.

اصل و سود این تسهیلات به صورت ارزی به حساب ذخیره ارزی واریز می‌گردد.

ماده ۲۸ بندب

برقراری ارتباط کلان شهرها و سواحل شمال و جنوب و مراکز مهم گردشگری بامرکز با قطارهای سرعت بالا با مشارکت بخش‌های غیردولتی.

ماده ۳۴ بند و

بهره‌برداری پایدار از نواحی ساحلی، دریایی، حمایت از ناوگانهای جمهوری اسلامی ایران براساس قواعد بین‌المللی و حمایت از سرمایه‌گذاری‌ها در فعالیتهای اقتصادی، نظیر؛ حمل و نقل دریایی، منابع تجدیدناپذیر دریایی(نفت و گاز، معادن و...)، منابع تجدیدپذیر دریایی (آبزیان و...) گردشگری دریایی، خدمات پشتیبانی و صنعتی دریایی.

ماده ۱۱۴

دولت موظف است به منظور اهتمام ملی در شناسائی، حفاظت، پژوهش، مرمت، احیاء، بهره‌برداری و معرفی میراث فرهنگی کشور و ارتقاء توان گردشگری، تولید ثروت و اشتغالزایی و مبادلات فرهنگی در کشور اقدامات زیر را در طول برنامه چهارم به انجام برساند:

- تهیه و اجرای طرحهای مربوط به «حمایت از مالکین» متصرفین قانونی و بهره‌برداران آثار تاریخی - فرهنگی و املاک واقع در حریم آنها و «مدیریت، ساماندهی، نظارت و حمایت از مالکین و دارندگان اموال فرهنگی - تاریخی منقول مجاز» تا پایان سال اول برنامه چهارم.

- ایجاد و توسعه موزه‌های پژوهشی - تخصصی وابسته به دستگاههای اجرائی.

-شناسائی و مستندسازی آثار تاریخی - فرهنگی در محدوده جغرافیائی اجرای طرح، توسط دستگاه مجری با نظارت و تأیید سازمان میراث فرهنگی و گردشگری.

- ایجاد و تجهیز پایگاههای میراث فرهنگی در آثار تاریخی مهم کشور و مضامین اصلی مرتبط با موضوع میراث فرهنگی.

- شناسائی و حمایت از آثار فرهنگی تاریخی حوزه فرهنگی ایران موجود در کشورهای همسایه و منطقه به عنوان میراث فرهنگی مشترک.

- به منظور جلب مشارکت بخش خصوصی و تعاونی، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مجاز است نسبت به صدور مجوز تأمین و فعالیت موزه‌های خصوصی و تخصصی و مؤسسات مشاوره و کارشناسی مرتبط با موضوع فعالیتهای میراث فرهنگی، کارگاههای مرمت آثار فرهنگی - تاریخی منقول و غیرمنقول، مؤسسات مدیریت موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی - فرهنگی، مؤسسات کارشناسی اموال فرهنگی - تاریخی، کارگاههای هنرهای سنتی و سایر مؤسسات خصوصی مرتبط با میراث فرهنگی اقدام نماید، آئین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد سازمان میراث فرهنگی و گردشگری به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

- به سازمان میراث فرهنگی و گردشگری اجازه داده می‌شود به منظور اعطای مجوز کاربری و بهره‌برداری مناسب از بناها و اماکن تاریخی قابل احیاء با استفاده از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی، صندوق احیاء و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی - فرهنگی را ایجاد نماید.

بناها و اماکن تاریخی قابل احیاء به استثنای نفایس (املاک و اموال) ملی به تشخیص سازمان مذکور از شمول ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶.۱ خارج است.

اساسنامه این صندوق به پیشنهاد سازمان فوق به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

-ارتقاء جایگاه بخش غیردولتی و افزایش رقابت‌پذیری در صنعت گردشگری از طریق اصلاح قوانین و مقررات و ارائه تسهیلات لازم، تهیه ضوابط حمایتی، اداری، بانکی برای مؤسسات بخش غیردولتی و نیز جذب سرمایه‌گذاران و مشارکت مؤسسات تخصصی داخلی و بین‌المللی و بیمه برای گردشگران خارجی و ارائه آن به مجلس شورای اسلامی جهت تصویب.

-تکمیل نظام جامع آماری گردشگری با نظارت و هدایت مرکز آمار ایران.

-به منظور حفظ آثار و فرهنگ سنتی، قومی، ایلی، ملی و ایجاد جاذبه برای توسعه صنعت گردشگری در کشور، دولت مکلف است نسبت به ایجاد مراکز حفظ آثار و فرهنگ ایلی در شهرستانها و استانهای کشور از قبیل دهکده توریستی، مراکز و اطراف‌های تفرجگاهی ایلی، موزه و نمایشگاه اقدام نموده و با پیش‌بینی اعتبارات و تسهیلات لازم در قانون بودجه سالانه

اقدام نماید. مشارکت بخش دولتی و خصوصی و واگذاری زمین‌امکانات اعطاء تسهیلات به بخش خصوصی برای اجرای اینگونه پروژه‌ها بلامانع است.

قانون زمین شهری (مصوب ۱۳۶۶/۶/۲۲)

ماده ۱ - به منظور تنظیم و تنسيق امور مربوط به زمین و ازدیاد عرضه و تعدیل و تثبیت قیمت آن به عنوان یکی از عوامل عمده تولید و تأمین رفاه عمومی و اجتماعی و ایجاد موجبات حفظ و بهره‌برداری هر چه صحیح‌تر و وسیع‌تر از اراضی و همچنین فراهم نمودن زمینه لازم جهت اجرای اصل ۳۱ و نیل به اهداف مندرج در اصول ۴۳ و ۴۵ و ۴۷ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای تأمین مسکن و تأسیسات عمومی مواد این قانون به تصویب می‌رسد و از تاریخ تصویب در سراسر کشور لازم‌الاجرا است.

ماده ۲ - اراضی شهری زمینهایی است که در محدوده قانونی و حریم استحقاقی شهرها و شهرکها قرار گرفته است.

ماده ۳ - اراضی موات شهری زمینهایی است که سابقه عمران و احیاء نداشته باشد.

زمینهای مواتی که علی‌رغم مقررات قانون لغو مالکیت اراضی موات شهری بدون مجوز قانونی از تاریخ ۱۳۵۸/۴/۵ به بعد احیاء شده باشد همچنان در اختیار دولت می‌باشد.

ماده ۴ - اراضی بایر شهری زمینهایی است که سابقه عمران و احیاء داشته و به تدریج به حالت موات برگشته اعم از آنکه صاحب مشخصی داشته و یا نداشته باشد.

ماده ۵ - اراضی دایر زمینهایی است که آن را احیاء و آباد نموده‌اند و در حال حاضر دایر و مورد بهره‌برداری مالک است زمینهای دایر مشمول این قانون صرفاً اراضی کشاورزی یا آیش اعم از محصور یا غیر محصور می‌باشد.

ماده ۶ - کلیه زمینهای موات شهری اعم از آنکه در اختیار اشخاص یا بنیادها و نهادهای انقلابی دولتی و یا غیر دولتی باشد در اختیار دولت جمهوری اسلامی است و اسناد و مدارک مالکیت گذشته ارزش قانونی ندارد. ادارات ثبت اسناد و املاک مکلفند به درخواست وزارت مسکن و شهرسازی اسناد آنها را به نام دولت صادر نمایند مگر آنکه از تاریخ ۱۳۵۷/۱۱/۲۲ توسط دولت واگذار شده باشد.

تبصره - اسناد مالکیت زمینهای مواتی که در وثیقه می‌باشند و به موجب قانون لغو مالکیت اراضی موات شهری و قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۰ و این قانون به اختیار دولت درآمده و یا در می‌آیند آزاد تلقی می‌شوند و غیر از مطالبات اشخاص ناشی از فروش آن گونه اراضی که منتفی می‌گردد مطالبات دیگر وسیله طلبکار از سایر اموال بدهکار وصول خواهد شد.

ماده ۷ - کسانی که طبق مدارک مالکیت، از زمینهای موات شهری در اختیار داشته‌اند مشروط بر آنکه از مزایای مواد ۶ یا ۸ قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۰ استفاده نکرده و مسکن مناسبی نداشته باشند، طبق ضوابط مسکن و شهرسازی در سراسر کشور قطعه و یا قطعاتی جمعاً معادل ۱۰۰۰ (هزار) متر مربع در اختیارشان گذاشته می‌شود تا در مهلت مناسبی که در آیین‌نامه تعیین خواهد شد عمران و احیاء کنند در صورت عدم عمران و احیاء بدون عذر موجه اجازه مذکور ساقط و زمین به دولت بازمی‌گردد.

تبصره - در مورد کسانی که به تاریخ قبل از قانون لغو مالکیت اراضی موات شهری مصوب ۱۳۵۸.۴.۵ با اسناد عادی دارای زمین بوده و در مهلت‌های تعیین شده قبلی از طرف مراجع مربوطه تشکیل پرونده داده‌اند و یا در شهرهایی که تاکنون مهلت‌های مذکور برای تشکیل پرونده اعلام نشده‌است در صورتی که تاریخ تنظیم سند عادی و صحت معامله از طرف مراجع قضایی ذیصلاح تأیید گردد برابر ضوابطی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌شود اجازه عمران داده خواهد شد.

ماده ۸ - کلیه اراضی بایر شهری که صاحب مشخصی نداشته باشد در اختیار ولی فقیه می‌باشد.

ماده ۹ - وزارت مسکن و شهرسازی موظف است زمینهای مورد نیاز برای امر مسکن و خدمات عمومی را ضمن استفاده از کلیه اراضی موات ودولتی در شهرهایی که به پیوست این قانون به دلیل عدم تکاپوی اراضی مذکور در این شهرها ضرورت آن حتمی است به ترتیب از زمینهای بایر و دایر شهری تأمین نماید.

مالکان اراضی بایر و دایر شهری اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی و بنیادها و نهادها و ارگانهای دولتی و غیر دولتی موظفند زمینهای مورد نیاز دولت یا شهرداریها را که موضوع این قانون است به منظورهای ذیل و با تقویم دولت به آنها (دولت و شهرداریها) بفروشند:

- تفکیک و فروش توسط وزارت امور مسکن و شهرسازی به افراد واجدالشرایط دریافت زمین جهت مسکن و یا اجرای طرحهای ساختمان سازی مسکونی.

- ایجاد تأسیسات عمومی و عمرانی و اداری و اجرای طرحهای مصوب شهری و عوض طرحهای شهری حسب مورد به وسیله وزارتخانه‌ها و شهرداریها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادها و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است.

- حفاظت از میراث فرهنگی کشور.

تبصره - در صورت مراجعه مالک یا مالکین زمینهای بایر و دایر و اعلام یا اعلان عدم نیاز دولت و شهرداریها به زمین مالک می‌تواند پس از عمران و آماده‌سازی زمین نسبت به تفکیک و واگذاری زمین خود طبق ضوابط و مجوز وزارت مسکن و شهرسازی اقدام نماید.

تبصره - مالکان اراضی بایر و دایر شهری اعم از مشاع و یا شش‌دانگ که زمین آنها مورد نیاز دولت و شهرداریها به شرح این ماده است مشروط براین که از مزایای مواد ۶ یا ۸ قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۰ استفاده نکرده باشند حق دارند طبق ضوابط وزارت مسکن و شهرسازی قطعه یا قطعاتی از زمین مذکور به انتخاب خود و در صورت عدم امکان از سایر اراضی دولتی معادل ۱۰۰۰ (هزار) متر مربع عمران و تفکیک نمایند یا به دولت بفروشند، زائد بر آن (نه عین و نه منفعت) قابل واگذاری نیست مگر به دولت و با تقویم دولت و یا این که با اجازه و زیر نظر وزارت مسکن و شهرسازی عمران نموده واگذار نماید.

تبصره - صغار یتیم تا سن بلوغ شرعی و بازماندگان درجه اول شهدا، و مفقودالاثرها و همسران آنها تا زمانی که فرزندان آنها را تحت تکفل داشته‌باشند از شمول این ماده مستثنی هستند عمران و تفکیک و واگذاری زمینهای موضوع این تبصره مشمول مقررات این قانون بوده و چنانچه زمین مشمول این تبصره مورد نیاز برای طرح دولتی خاصی باشد که احداث آن در محل دیگری میسر نباشد معادل ارزش زمین مورد نظر از محل اراضی دولتی به صورت عوض واگذار می‌گردد.

تبصره - واگذاری سهام مشاعی مالکین اراضی شهری به یکدیگر در یک یا چند قطعه زمین به نحوی که سهم هر یک از مالکین پس از انتقال زائدبر حد نصاب مقرر در این ماده نگردد با رعایت شرایط مندرج در این قانون بلامانع است.

تبصره - شرکت‌های تعاونی مسکن که قبل از تصویب قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۰ مالک زمینهایی باشند با رعایت حداقل نصاب تفکیک محل وقوع زمین برای هر یک از اعضاء واجدالشرايط که از مزایای قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۰ و این قانون استفاده نکرده باشند در قالب ضوابط وزارت مسکن و شهرسازی حق بهره‌برداری از زمین خود را دارا می‌باشند و زمینهای مازاد بر نیاز آنها و نیز زمینی که طبق ضوابط مذکور در مهلت مقرر بدون عذر موجه عمران نگردد تابع مقررات این قانون و در اختیار دولت قرار می‌گیرد.

تبصره - در صورت استنکاف یا عدم مراجعه و یا عدم دسترسی به مالک یا نا مشخص بودن نشانی مالک پس از اعلان وزارت مسکن و شهرسازی و در صورت وجود تعارض ثبتی و در وثیقه بودن ملک یا هر گونه اشکالات حقوقی یا ثبتی دیگر که مانع از انجام معامله دولت گردد دولت یا شهرداریها با سپردن بهای زمین مورد تملک به صندوق ثبت محل زمین را تملک و حسب مورد وزارت مسکن و شهرسازی یا شهرداری به قائم مقامی مالک سند انتقال را امضاء می‌نمایند و در موقع مراجعه مالک پس از ارائه مفاصا حسابهای لازم و رفع هر گونه اشکال بهای آن قابل پرداخت می‌باشد و یا در صورت امکان زمین معوض واگذار می‌گردد.

تبصره - دولت و شهرداریها می‌توانند برای اجرای طرحهای دولتی و تأسیسات عمومی زیر بنایی خود زمین مورد نیاز را در شهرها و شهرکهای سراسر کشور با رعایت کلیه ضوابط و تبصره‌های این ماده تملک نمایند.

تبصره - زمینهای دایری که دولت یا شهرداریها در کلیه شهرها و شهرکها نیاز به تملک آنها دارند پس از تصویب طرح و اعلام مراتب به ادارات ثبت قابل انتقال به غیر نبوده مگر به دولت یا شهرداریها.

تبصره - تقویم دولت بر اساس قیمت منطقه‌ای (ارزش معاملاتی) زمین بوده و بهای اعیانیه در اراضی و سایر حقوق قانونی طبق نظر کارشناس رسمی دادگستری بر اساس بهای عادلانه روز تعیین می‌گردد.

تبصره - در صورت درخواست و توافق مالک دولت موظف است به جای اراضی تملک شده از اراضی که در خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرکها در اختیار دارد معادل ارزشی زمین تملک شده برای امر کشاورزی به مالکین این قبیل اراضی واگذار نماید.

تبصره - این ماده و تبصره‌های آن با استفاده از اجازه مورخ ۱۳۶۰.۷.۱۹ حضرت امام خمینی مدظله‌العالی که در آن مجلس شورای اسلامی راصاحب صلاحیت برای تشخیص موارد ضرورت دانسته‌اند صرفاً در شهرهای مندرج در پیوست این قانون و تبصره‌های ۷ و ۸ آن در کلیه شهرها و شهرکهای سراسر کشور برای مدت ۵ سال از تاریخ تصویب قابل اجراء است و پس از مهلت مذکور در شهرهای یاد شده نیز مانند سایر شهرهای کشور سایر مواد قانون قابل اجراء خواهد بود.

ماده ۱۰ - از تاریخ تصویب قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۰ کلیه زمینهای متعلق به وزارتخانه‌ها و نیروهای مسلح و مؤسسات دولتی و بانکها و سازمانهای وابسته به دولت و مؤسساتی که شمول حکم مستلزم ذکر نام است و کلیه بنیادها و نهادهای انقلابی در اختیار وزارت مسکن و شهرسازی قرار می‌گیرد.

تبصره - اراضی غیر موات بنیادهای غیر دولتی از شمول این ماده مستثنی بوده ولی هر گونه واگذاری طبق ضوابط وزارت مسکن و شهرسازی با رعایت نظر ولی فقیه خواهد بود.

تبصره - شهرداریها و شرکتهای و سازمانهای وابسته به شهرداریها از شمول این ماده مستثنی هستند ولی حق واگذاری آن گونه اراضی را بدون اجازه وزارت مسکن و شهرسازی ندارند مگر به عنوان رفع نیازمندیهای عمومی شهر و عوض املاک واقع در طرحهای مصوب شهری.

تبصره - اراضی وقفی به وقفیت خود باقی است ولی اگر زمینی به عنوان وقف ثبت شده و در مراجع ذیصلاح ثابت شود که تمام یا قسمتی از آن موات بوده سند وقف زمین موات ابطال و در اختیار دولت قرار می‌گیرد لکن هر گونه واگذاری اراضی از طرف اوقاف یا آستان قدس رضوی و یا سایر متولیان بایستی بر طبق ضوابط شهرسازی و رعایت نظر واقف صورت گیرد.

تبصره - وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است اراضی حاصل از موضوع این ماده را به ادارات و سازمانهای مذکور در حد نیاز اداری و تأسیساتی مجاناً واگذار نماید.

ماده ۱۱- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است بر اساس سیاست عمومی کشور طبق آیین‌نامه اجرایی نسبت به آماده‌سازی یا عمران و واگذاری زمینهای خود مطابق طرحهای مصوب قانونی اقدام کند.

تبصره - تطبیق نقشه‌های تفکیکی و شهرسازی اراضی دولتی با طرحهای جامع و تفضیلی و هادی و تصویب آن "موضوع ماده ۱۰۱ قانون شهرداریها" به عهده وزارت مسکن و شهرسازی است.

تبصره ۲ - دولت از پرداخت هر گونه مالیات و حق تمبر و هزینه‌های ثبتی و معاملاتی بابت آماده‌سازی و تفکیک و فروش اراضی معاف است.

تبصره - بهای واگذاری زمین به اشخاص نباید از قیمت‌های منطقه‌ای زمان واگذاری (ارزشهای معاملاتی) تجاوز نماید. ولی چنانچه برای دولت بیش از قیمت منطقه‌ای تمام شده باشد به بهای تمام شده واگذار می‌گردد. نحوه وصول هزینه‌های ناشی از آماده‌سازی و عمران و تفکیک و یا سایر خدمات بر اساس بهره‌وری قطعات از خدمات و تأسیسات شهری محاسبه و به صورتی اخذ می‌گردد که از مجموع هزینه‌ها تجاوز ننماید.

تبصره - به وزارت مسکن و شهرسازی اجازه داده می‌شود اماکن عمومی و خدماتی مورد نیاز مجموعه‌های مسکونی را احداث و واگذار نماید.

تبصره - وزارت مسکن و شهرسازی در جهت اجرای مفاد این ماده و ایجاد شهرها و شهرکها با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه می‌تواند نسبت به تشکیل شرکتهای عمرانی و ساختمانی رأساً و یا با مشارکت بخش غیر دولتی اقدام نماید. اساسنامه این قبیل شرکتهای به پیشنهاد وزارت مذکور به تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

ماده ۱۲- تشخیص عمران و احیاء و تأسیسات متناسب و تعیین نوع زمین دایر و تمیز بایر از موات به عهده وزارت مسکن و شهرسازی است این تشخیص قابل اعتراض در دادگاه صالحه می‌باشد.

تبصره - دادگاه نسبت به اعتراض خارج از نوبت و بدون رعایت تشریفات آیین دادرسی رسیدگی کرده و حکم لازم خواهد داد، اعتراض به تشخیص وزارت مسکن و شهرسازی در دادگاه مانع از اجرای مواد این قانون نمی‌گردد.

تبصره - ملاک تشخیص مرجع مقرر در ماده ۱۲ در موقع معاینه محل در مورد نوع زمینهایی که از تاریخ ۱۳۵۷.۱۱.۲۲ وسیله دولت یا ارگانها و نهادهای و کمیته‌ها و دفاتر خانه‌سازی احداث اعیانی یا واگذار شده بدون در نظر گرفتن اعیانیهای مذکور خواهد بود.

ماده ۱۳ - هر گونه دخل و تصرف و تجاوز به اراضی شهری متعلق یا منتقل شده به دولت و شهرداریها و یا احداث هر گونه بنا بدون پروانه مجاز و یا هر گونه نقل و انتقال به موجب اسناد عادی یا رسمی و تفکیک و افراز اراضی مزبور و یا هر گونه عملی بر خلاف این قانون جرم شناخته می‌شود و بامتجاوزین بر اساس تبصره ۲ ماده ۱۴۸ اصلاحی قانون "اصلاح و حذف موادی از قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۱۳۱۰ و اصلاحات بعدی آن" مصوب ۱۳۶۵.۴.۳۱ مجلس شورای اسلامی رفتار می‌شود.

ماده ۱۴ - تبدیل و تغییر کاربری، افزار و تقسیم و تفکیک باغات و اراضی کشاورزی و یا آیش (اراضی موضوع ماده ۲ این قانون) با رعایت ضوابط و مقررات وزارت مسکن و شهرسازی و مواد این قانون بلاشکال است.

تبصره - نقل و انتقال آن گونه اراضی برای امر کشاورزی با قید مفاد موضوع این ماده در سند بلامانع است.

ماده ۱۵ - هر گونه تفکیک و تقسیم اراضی بایر جهت عمران و احداث بنا با رعایت ضوابط و مقررات وزارت مسکن و شهرسازی و مواد این قانون بلاشکال است.

ماده ۱۶ - هر یک از کارمندانی که در اجرای این قانون به تشخیص دادگاه صالح رعایت دقیق مقررات آن را ننموده و تخطی کرده باشند علاوه بر جبران خسارت وارده به دولت یا اشخاص و اعاده وضع، بر حسب مورد به انفصال موقت یا دائم از خدمات دولتی محکوم می‌گردند.

ماده ۱۷ - وزارت مسکن و شهرسازی مأمور اجرای این قانون می‌باشد و موظف است حداکثر ظرف مدت ۳ ماه آیین‌نامه اجرایی مواد این قانون و نیز اساسنامه سازمان زمین شهری را تهیه و به تصویب هیأت دولت برساند.

شهرهای مشمول ضرورت:

تهران، گرگان، اصفهان، نجف‌آباد، تبریز، آمل، شیراز، رجایی‌شهر، اهواز، بابل، باختران، خوی، رشت، قائم‌شهر، اردبیل، بوشهر، کرج، بهبهان، اراک، قرچک، قزوین، مهاباد، اسلام‌شهر، میاندوآب، خرم‌آباد، ورامین، بروجرد، مهرشهر، دزفول، الیگودرز، ساری، ملایر.

قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

ماده ۱۷- وزارتخانه کشور، صنایع، بازرگانی، نفت، نیرو، مسکن و شهرسازی، تعاون، راه و ترابری، ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مجاز هستند از محل اعتبارات مصوب خود و به منظور ارائه آموزش به شاغلین بخشهای تعاونی و خصوصی مرتبط با حرف و مشاغل تحت پوشش خود از طریق عقد قرارداد با سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و جهاد دانشگاهی و سایر موسسات آموزشی غیر دولتی مجاز با هماهنگی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و پرداخت هزینه‌ها اقدام نمایند.

ماده ۲۱- به منظور تحقق اهداف برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، دولت مکلف است در اماکن تاریخی و میراث فرهنگی که امکان استفاده از کمک‌های مالی سازمانهای فرهنگی بین‌المللی و خارجی وجود دارد شرایط لازم را برای حضور و همکاری آنها فراهم نمایند.

ماده ۲۲- به منظور تسریع در امر توسعه هتل‌ها و اقامتگاه‌های و سایر تاسیسات گردشگری، با تقاضای سازمان میراث فرهنگی و گردشگری:

- سازمان ملی زمین و مسکن موظف است اراضی مورد نیاز را به قیمت کارشناسی به صورت اجاره به شرط تملیک پنج ساله در اختیار سرمایه‌گذاران قرار دهد.

- سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری کشور و ادارات منابع طبیعی استانها و سازمان امور اراضی وزارت جهاد کشاورزی مکلفند اراضی مورد نیاز را به قیمت منطقه‌ای در اختیار سرمایه‌گذاران قرار دهند.

- تغییر کاربری اراضی برای استقرار هتل‌ها با پیشنهاد سازمان میراث فرهنگی و گردشگری کمیسیون ماده (۵) موضوع قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران به طور فوق العاده مورد بررسی و اقدام قرار خواهد گرفت.

- عوارض ناشی از تغییر کاربری و فروش تراکم به اقساط پنج تا ده ساله از شروع بهره‌برداری توسط سرمایه‌گذاران به شهرداری مربوطه پرداخت خواهد شد.

ماده ۲۳- در اجرای بند(ب) ماده (۱۱۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به کلیه دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه مزبور اجازه داده می‌شود برای تشکیل موزه‌های پژوهشی و تخصصی با مشارکت سازمان میراث فرهنگی و گردشگری اقدام نمایند.

ماده ۲۴- به منظور تحقق اهداف بخش گردشگری و میراث فرهنگی، افزایش اشتغال، فراهم شدن زمینه‌های گردشگری با تاکید بر مناطق کمتر توسعه یافته و نیز احیای بافتهای قدیمی شهرها و روستاهای تاریخی فرهنگی کشور، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری بر اساس قراردادهای منعقد شده با بانکها و موسسات اعتباری دولتی و غیر دولتی، تسهیلات لازم را به سرمایه‌گذاران بخش دولتی پرداخت نماید.

نرخ سود تسهیلات اعطایی توسط بانکها و موسسات دولتی و غیر دولتی، نرخهای مورد عمل بانک خواهد بود.

ماده ۲۵- به منظور توسعه گردشگری داخلی و حمایت از سفرهای کارکنان دولت (شاغلین، بازنشستگان، موظفین و....) و اعضای درجه یک خانواده آنان به کلیه دستگاههای مشمول ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود در صورت مشارکت بخش گردشگری به میزان سی و پنج درصد (۳۵٪) و افراد ذی نفع هریک به میزان چهل درصد و بیست پنج درصد هزینه سفرهای ارزان قیمت کارکنان خود را در قالب بن سفر از محل اعتبارات رفاهی بودجه مصوب خود پرداخت نمایند. آیین نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک سازمانهای مدیریت و برنامه ریزی کشور و میراث فرهنگی و گردشگری به تصویب هیات وزیران خواهد رسید. دولت مکلف است تمهیدات لازم در خصوص گردشگری دانشجویان و دانش آموزان موضوع ماده (۲۵) را به عمل آورد .

قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین

ماده ۲۳- به مرکز و سازمانهای فرهنگی آموزشی و پژوهشی و تحقیقاتی وابسته به وزارتخانهها (به استثنای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی وابسته به وزارت خانههای فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موضوع ماده ۲۵ این قانون) اجازه داده می شود:

- از طریق انعقاد قرارداد نسبت به برگزاری دورههای آموزشی خاص کوتاه مدت که منجر به صدور مدرک تحصیلی نشود و همچنین ارائه خدمات تحقیقاتی و مشاوره ای و اجرائی و کارشناسی و فنی و آزمایشگاهی و کارگاهی و چاپ و تکثیر و خدمات فرهنگی و ورزشی و رفاهی مبالغی بر اساس تعرفه های که به تصویب هیأت وزیران می رسد، دریافت نمایند.

ماده ۵۵ - به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اجازه داده می شود وجوه ذیل را اخذ و به حساب خزانه داری کل واریز نماید:

- دو درصد (۲٪) هزینه اقامت هر شب یک مسافر در هتل های یک الی پنج ستاره و پلاژهای عمومی و مجتمع های ساحلی.

- درآمد حاصل از اجرای قانون وصول عوارض از متقاضیان شرکت در گشت های گروهی، سیاحتی و زیارتی اعزامی به خارجی از کشور.

- درآمدهای حاصل از فعالیتهای فرهنگی، هنری و سیاحتی.

اجازه داده می شود معادل صد درصد (۱۰۰٪) درآمد ردیف های (۱) و (۲) بند "الف" به منظور خدمات آموزشی و توسعه صنعت جهانگردی و ایرانگردی و صد درصد (۱۰۰٪) درآمد ردیف (۳) بند "الف" به منظور کمک به فعالیتهای هدایتی و

حمایتی فرهنگی و هنری نظیر برگزاری جشنواره‌ها و نمایشگاه‌ها در جهت اهداف فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به مصرف برسد.

قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم

ماده ۹۶ بند (ب)

-صاحبان مراکز فرهنگی- هنری، فرهنگ سراها، کانون ها حرفه ای و انجمن های صنفی و تخصصی.

-صاحبان سینماها، تماشاخانه ها و مکان های تفریحی ورزشی .

تبصره ۳ از ماده ۱۳۲

-کلیه تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی دارای پروانه بهره برداری از وزارت فرهنگ و ارشاد هر سال از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات متعلق معاف هستند.

قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی (مصوب ۱۳۷۰/۷/۷)

ماده ۱ - منظور از ایرانگردی و جهانگردی عبارت است از هر نوع مسافرت انفرادی و یا گروهی که بیش از ۲۴ ساعت بوده و به منظور کسب و کار نباشد.

ماده ۲ - به منظور تعیین سیاستهای ایرانگردی و جهانگردی و ایجاد هماهنگی لازم بین دستگاههای ذیربط شورای عالی ایرانگردی و جهانگردی به ریاست معاون اول رئیس جمهور و عضویت وزرای فرهنگ و ارشاد اسلامی، امور خارجه، امور اقتصادی و دارایی، فرهنگ و آموزش عالی، راه و ترابری و کشور تشکیل می شود.

تبصره - اساسنامه مربوط به وظایف این شورا توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳ - هر جهانگرد خارجی که از کشور خارج می شود می تواند بر اساس تسهیلات مقرر در این قانون علاوه بر لوازم شخصی متعارف خود حداکثر تا میزانی که در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین می شود صنایع دستی یا محصولات مجاز کشور و کتاب و مطبوعات را با حفظ جنبه غیرتجاری آن از کشور خارج نماید.

ماده ۴ - گمرک ایران موظف است تسهیلات ویژه جهت جهانگردان خارجی به ترتیبی که در آیین نامه این قانون معین خواهد شد در مبادی ورودی و خروجی ایجاد نماید.

ماده ۵ - بانکها موظفند تشویق سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و دولتی در زمینه ایجاد و توسعه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی تسهیلات بانکی را به نرخ صنعتی تأمین و پرداخت نمایند.

ماده ۶ - سازمان زمین شهری، شهرداریها، سازمان جنگلها و مراتع کشور و سایر وزارتخانه‌ها و سازمانهای ذیربط موظفند زمین مورد نیاز برای احداث تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی را با معرفی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به قیمت منطقه‌ای یا تمام شده به گونه‌ای که موجب تقلیل در آمدعمومی نشود به متقاضیان واگذار نمایند. بدیهی است اراضی مزبور صرفاً برای منظور فوق واگذار و قابل انتقال به غیر نمی‌باشد و هر گونه تغییر کاربری آن و یا عدم اجرای پروژه در مهلت مقرر موجب برگشت به مالکیت دولت خواهد شد و متقاضی که هیچگونه ادعایی را ندارد.

تبصره - تغییر کاربری تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی بدون موافقت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در هر شرایطی ممنوع است و در صورت موافقت کلیه تخفیفات و تسهیلات و معافیت‌های داده شده برای تأسیسات مزبور ملغی و بایستی عین یا معادل آن به قیمت کارشناسی روز به دولت پرداخت شود.

ماده ۷ - صدور هر گونه مجوز برای تأسیس و ایجاد دفاتر خدمات مسافرتی و تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی منحصراً به عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و دفاتر خدمات مسافرتی و تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی متعلق به بخش دولتی و خصوصی و نهادها موظف به رعایت سیاستها، مقررات، آیین‌نامه و دستورالعملهای ابلاغی از طرف وزارت مذکور می‌باشد.

ماده ۸ - کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی، دفاتر خدمات مسافرتی و سایر تأسیسات مشابه از هر نظر اعم از سوخت، آب و برق، عوارض، مالیات، وام بانکی و غیره مشمول تعرفه‌ها مقررات و دستورالعملهای بخش صنایع می‌باشند.

ماده ۹ - فعالیتهای امور حج و زیارت در زمینه ایجاد تأسیسات و ارائه خدمات به منظور برگزاری تورهای زیارتی اعم از اعزام ایرانیان به اماکن زیارتی خارج از کشور و همچنین ورود زوار سایر کشورها جهت زیارت اماکن زیارتی ایران نیز مشمول تسهیلات پیش‌بینی شده در این قانون می‌گردد.

ماده ۱۰ - کلیه مراکز، هتلها و تأسیسات سیاحتی متعلق به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که به عللی در اختیار سازمانها و نهادها و ارگانهای دیگر است به جز اماکنی که طبق عقود شرعی واگذار شده باشد مجدداً برای تحقق این طرح حداکثر ظرف شش ماه در اختیار وزارت مذکور قرار می‌گیرد و نیز تمام مراکز سیاحتی و هتلها و تأسیساتی که تغییر کاربری یافته‌اند به وضعیت اولیه بازگشته و در اختیار صنعت ایرانگردی و جهانگردی قرار می‌گیرد.

تبصره - در پایان مهلت قانونی هر گونه تصرف در تأسیسات و مراکز موضوع فوق تصرف غیر قانونی در اموال دولتی محسوب و طبق قانون بامتصرف بر خورد خواهد شد.

ماده ۱۱ - آیین‌نامه اجرایی این قانون بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۲ - از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین مغایر از درجه اعتبار ساقط است.

قانون اصلاح مواد (۲) و (۷) صنعت ایرانگردی و جهانگردی (مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۹)

ماده واحده - مواد (۲) و (۷) قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

-در ماده (۲) رییس سازمان حفاظت از محیط زیست و رییس سازمان برنامه و بودجه به اعضای شورایی عالی ایرانگردی و جهانگردی اضافه می‌شود.

-ماده (۷) قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی به شرح زیر اصلاح و تبصره به آن الحاق می‌شود:

ماده ۷- صدور یا تمدید هرگونه مجوز تاسیس و ایجاد دفاتر خدمات سیاحتی و زیارتی و تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی و نیز تعلیق یا لغو آن به‌عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. کلیه دفاتر خدمات سیاحتی، زیارتی و تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی متعلق به بخش دولتی، خصوصی و نهادهای انقلاب اسلامی و موسسات عمومی غیر دولتی موظف به رعایت سیاستها و خط‌مشی‌های ابلاغی مربوط به ایرانگردی و جهانگردی توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هستند.

تبصره ۱- مرجع صدور، تمدید، تعلیق یا لغو مجوز تاسیس دفاتر خدمات مسافرتی وزارت راه و ترابری است.

تبصره ۲- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که اقدام به فعالیتهای سیاحتی و زیارتی و ایجاد تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی و تاسیس دفاتر خدمات سیاحتی و زیارتی و مسافرتی کرده و یا می‌کنند موظفند حسب مورد نسبت به اخذ مجوزهای موضوع این ماده و تبصره یک آن اقدام نمایند و در صورت عدم اخذ مجوزهای یاد شده به جریمه نقدی از پنج میلیون (۵ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال و تعطیل دائمی محل کار محکوم خواهند شد.

تبصره ۳- میزان حداقل و حداکثر جریمه نقدی یاد شده در تبصره ۲ هر دو سال یکبار بوسیله وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و راه و ترابری بازبینی و عندالاجتضا پیشنهاد جدید جهت بررسی و تصویب به شورایی عالی ایرانگردی و جهانگردی ارائه خواهد شد.

تبصره ۴- میزان وجوهی که بابت صدور یا تمدید مجوزهای موضوع این قانون اخذ می‌شوند به پیشنهاد جداگانه وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و راه و ترابری و تصویب شورایی عالی ایرانگردی و جهانگردی تعیین خواهد شد.

تبصره ۵- وجوه حاصل از صدور یا تمدید مجوزها یا اخذ جرایم موضوع این ماده به حساب خزانه‌داری کل واریز می‌شود تا معادل صددرصد (۱۰۰٪) آن به نسبت دریافتی توسط سازمان برنامه و بودجه در بودجه سالانه وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و راه و ترابری به منظور توسعه و گسترش فعالیت‌های ایرانگردی و جهانگردی و امور خدمات سیاحتی، زیارتی و مسافرتی گنجانده شود.

تبصره ۶- آیین‌نامه اجرایی این ماده و سایر آیین‌نامه‌هایی که به تبع آن باید اصلاح شوند ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و راه و ترابری و دادگستری به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۷- کلیه قوانین و مقررات مغایر لغو می‌شود.

قانون تصویب اصلاحیه اساسنامه سازمان جهانی جهانگردی (مصوب ۱۳۷۵/۸/۹)

ماده واحده - بند (۱ مکرر) به عنوان اصلاحیه ماده (۱۴) اساسنامه سازمان جهانی جهانگردی موضوع قطعنامه مورخ ۱۳۶۲.۷.۲۲ مجمع عمومی سازمان جهانی جهانگردی به شرح زیر تصویب و اجازه تسلیم اسناد آن داده می‌شود:

« ۱ مکرر - کشور میزبان مقر سازمان ، یک عضو دائمی اضافی در شورای اجرایی خواهد داشت که دستورالعمل موضوع بند (۱) فوق در خصوص توزیع جغرافیایی عضویت در شورا تاثیر بر آن ندارد.»

قانون اهداف و وظایف فرهنگ و ارشاد اسلامی در زمینه صنعت ایرانگردی و جهانگردی (مصوب ۱۳۶۵/۱۲/۱۲)

ماده ۱ - به منظور تحقق اهداف زیر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می‌گردد:

- رشد فضائل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوی.

- استقلال فرهنگی و مصونیت جامعه از نفوذ فرهنگ اجانب.

- اعتدالی آگاهی‌های عمومی در زمینه‌های مختلف و شکوفایی استعدادها و روحیه تحقیق، تتبع و ابتکار در جامعه.

- رواج فرهنگ و هنر اسلامی.

- آگاهی جهانیان نسبت به مبانی و مظاهر و اهداف انقلاب اسلامی.

- گسترش مناسبات فرهنگی با ملل و اقوام مختلف بخصوص مسلمانان و مستضعفان جهان.

-فراهم آمدن زمینه‌های وحدت میان مسلمین.

ماده ۲ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که مسئول اجرای سیاست‌های رسمی نظام جمهوری اسلامی ایران در زمینه فرهنگ عمومی است وظایف اساسی زیر را در تحقق مفاد ماده ۱ عهده‌دار می‌باشد:

-شناساندن مبانی، مظاهر، اهداف انقلاب اسلامی به جهانیان با بهره‌گیری از وسائل و امکانات هنری، سمعی و بصری، کتب، نشریات و برگزاری گردهم‌آیی‌های فرهنگی و سایر اقدامات لازم در داخل و خارج از کشور با همکاری وزارت امور خارجه و سایر دستگاه‌های ذیربط.

تبصره ۱ - فعالیت‌های خارج از کشور وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بایستی هماهنگ با وزارت امور خارجه طبق شرح وظیفه مصوب وزارت‌مزبور صورت پذیرد.

تبصره ۲ - دستگاه‌های فرهنگی و تبلیغی دولتی و همچنین دستگاه‌هایی که از امکانات و کمک دولت استفاده می‌کنند به شرط هماهنگی با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌توانند در خارج از کشور به فعالیت پردازند.

-مطالعه و تحقیق در زمینه تبلیغات رسانه‌های جهانی و کشف روش‌های مورد عمل آنها و اتخاذ شیوه‌های مناسب مقابله با آن در صورت لزوم.

-گردآوری و طبقه‌بندی کلیه مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی از قبیل فیلم، کتاب، تصویر و سایر انتشارات مربوط به جمهوری اسلامی ایران و نشر موارد لازم.

-تمرکز و بررسی اخبار و اطلاعات مربوط به پیشرفت برنامه‌ها و فعالیت‌های دستگاه‌های دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی به منظور انتشار آنها.

-اجرای قوانین مربوط به مطبوعات و نشریات و تعیین ضوابط و مقررات مربوطه و تمرکز، توزیع و نشر انواع آگهی‌های دولتی و اجرای آن در داخل و خارج کشور.

-انعقاد قرارداد در زمینه مبادلات فرهنگی، هنری، سینمایی، جهانگردی، خبری، مطبوعاتی و شرکت در جلسات سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در موارد مربوطه با همکاری و هماهنگی وزارت امور خارجه با رعایت قانون اساسی.

-ایجاد، توسعه و اداره کلیه امور نمایندگی‌های فرهنگی ایران در خارج و تعیین نمایندگان فرهنگی و مطبوعاتی و نظارت کامل بر اجرای وظایفی که به عهده آنان نهاده می‌شود.

-انجام همکاری‌های فرهنگی و ارشادی با مراکز اسلامی و فرهنگی سایر کشورها به منظور اشاعه فرهنگ اسلامی.

-اداره امور حج و اوقاف و امور خیریه در چهار چوب قوانین حج و اوقاف و امور خیریه.

-گردآوری خبرها، گزارشها، مقالات و عکسهای مربوط به ایران و کشورهای جهان و توزیع آن بین رسانه‌های گروهی کشور و همچنین پخش و انعکاس رویدادهای مختلف کشور و منطقه در زمینه پیشرفت و تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، ورزشی بین وسائل ارتباط جمعی کشورهای جهان.

-ایجاد و توسعه و بهره‌برداری از تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی از هر نوع که مناسب باشد و همچنین تأمین وسائل لازم برای مسافرت‌های فردی، جمعی جهانگردان ایرانی و خارجی در داخل کشور اعم از زمینی، هوایی و دریایی و تأمین خدمات جهانگردی و اقدامات لازم برای ارائه پیشرفت‌های مملکتی و شناساندن تحولات فرهنگی و تمدن و جاذبه‌های جهانگردی ایران.

-تقویت روح تحقیق، تتبع و ابتکار در تمام زمینه‌های فرهنگی و هنر اسلامی و ایرانی از طریق تشویق و حمایت نویسندگان، شعراء، ادباء، هنرمندان و معرفی و بزرگداشت علما، عرفا و شخصیت‌های فرهنگی جهان اسلام و تولید و نشر آثار مربوط به آنان و همچنین پرورش استعدادها و ذوق فرهنگی و هنری افراد.

-تعیین ضوابط اعطای جوایز در زمینه‌های فرهنگی و هنری در چهارچوب آیین‌نامه‌های مربوط.

-ایجاد و توسعه و تجهیز و اداره کتابخانه‌های عمومی و تأسیسات فرهنگی، هنری و سینمایی وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سراسر کشور.

-صدور اجازه تأسیس، انحلال و نظارت بر فعالیت مؤسسات خبری و نمایندگی‌های خبرگزاریها و رسانه‌های خارجی و صدور اجازه فعالیت برای خبرنگاران خارجی و داخلی در کشور طبق مقررات مربوطه.

-صدور اجازه تأسیس، انحلال و نظارت بر نحوه کار و فعالیت کانون‌های تبلیغاتی، چاپخانه‌ها و مؤسسات تکثیر و مؤسسات وابسته به صنعت چاپ و نظارت بر کیفیت و محتوای آگهی‌ها و کارهای چاپی طبق ضوابط و مقررات قانونی مربوطه.

-صدور اجازه تأسیس، توسعه یا انحلال مؤسسات آزاد آموزش‌های هنری و فرهنگی و سینمایی و نیز انجمن‌های فرهنگی و هنری و تصویب آیین‌نامه‌های مربوط و نظارت بر اجرای آنها طبق ضوابط و مقررات قانونی مربوطه.

-برنامه‌ریزی در جهت ایجاد و اصلاح و یا تکمیل تأسیسات جهانگردی از طریق سرمایه‌گذاری مستقیم و یا اعطای وام به بخش خصوصی و یا مشارکت با آنها و یا با سازمان‌های دولتی و شهرداری‌ها و صدور اجازه و نیز نظارت در تأسیس و اداره واحدهای اقامتی و پذیرایی و دفاتر خدمات مسافرتی و جهانگردی و سیاحت و زیارت فعالیت دارند و درجه‌بندی و نرخ‌گذاری این تأسیسات با همکاری سازمان‌های ذیربط.

- نظارت بر فعالیت‌های فرهنگی، هنری، تبلیغاتی اقلیت‌های دینی و مذهبی شناخته شده در قانون اساسی.

- صدور اجازه ورود و خروج آثار سمعی و بصری، آثار هنری، مطبوعات و نشریات و کلیه مواد تبلیغی و فرهنگی مشکوک که تعیین موارد مشکوک از غیر مشکوک طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

- تهیه و تدوین آیین‌نامه‌ها و ضوابط ناظر بر تشکیل جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های فرهنگی، هنری و مسابقات سینمایی و ادبی در داخل و خارج کشور.

- صدور اجازه تأسیس یا انحلال مراکز، مؤسسات و مجامع فرهنگی، مطبوعاتی، خبری، هنری، سینمایی، سمعی و بصری و مؤسسات انتشاراتی و تبلیغاتی در کشور و نظارت بر فعالیتهای آنها و همچنین ناشرین و کتاب‌فروشان در چهارچوب ضوابط و مقررات مربوط.

- هدایت و حمایت از فعالیت مراکز و مؤسسات فیلم‌سازی، سناریونویسی، سینماها، کانونها و مراکز نمایش فیلم، عکاسخانه‌ها و تولیدکنندگان نوار سمعی و بصری و صدور اجازه تأسیس و یا انحلال آن گونه واحدها و نظارت بر آنها در چهارچوب ضوابط و مقررات مربوط.

- نظارت بر فعالیتهای فرهنگی، هنری، تبلیغاتی خارجیان مقیم ایران با همکاری دستگاههای ذیربط.

- تحقیق درباره اثرات وسائل ارتباط جمعی و سنجش میزان تأثیر برنامه‌ها و فعالیتهای گفتاری، تصویری، مطبوعاتی و خبری و متون چاپ‌شده در افکار عمومی با همکاری دستگاههای ذیربط.

- انجام مطالعات و تحقیقات لازم پیرامون مسائل و مبانی فرهنگ عمومی، هنر، سینما، تئاتر و دیگر زمینه‌های هنری مربوط به منظور استفاده از نتایج حاصل در برنامه‌ریزیهای فرهنگی و هنری و دیگر امور مربوط و نهایتاً بهبود کیفی و کمی امور محوله.

- برنامه‌ریزی فرهنگی و تبلیغی در جهت همکاری بیشتر مردم با دولت و بررسی پیرامون اثرات برنامه‌ها و فعالیتهای دولت در افکار عمومی و ارائه آن به هیأت وزیران.

- ایجاد زمینه‌های گسترش فرهنگ انقلاب اسلامی و اشاعه زبان فارسی در کشورهای مختلف جهان با همکاری وزارت امور خارجه و وزارت فرهنگ و آموزش عالی

- تنظیم سیاستهای کلی فرهنگی، هنری، سینمایی کشور و ارائه آنها به مجلس شورای اسلامی جهت تصویب با رعایت اصل ۷۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

-تأسیس و اداره مؤسسات آموزشی لازم به منظور آموزش افراد مجرب در رشته‌های مختلف فرهنگ، هنر، ارشاد و جهانگردی و امور مربوط دیگر بر حسب مورد با همکاری دستگاههای ذیربط.

تبصره ۱ - اعمال این بند نباید با ضوابط و مقررات آموزشی کشور مغایر باشد.

تبصره ۲ - در هر یک از موارد ماده ۲ (بندهای ۱۵-۱۶-۱۷-۲۲ و ۲۳) در صورتی که انحلال هر مرکز، مؤسسه، مجمع، کانون، چاپخانه و یا انجمن به حقوق مکتسبه اشخاص مربوط باشد و افراد ذینفع شاکی باشند انحلال منوط به حکم دادگاه صالح خواهد بود.

ماده ۳ - از تاریخ تصویب این قانون وزارت ارشاد اسلامی به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تغییر نام می‌یابد.

تبصره ۱ - سازمانهای وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی عبارتند از:

-سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران.

-سازمان حج و اوقاف و امور خیریه.

-سازمان مراکز ایرانگردی و جهانگردی.

-سازمان چاپخانه و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

-مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی از این تاریخ به صورت یک سازمان در آمده و اساسنامه آن را وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رساند.

تبصره ۲ - هر گونه تغییر، اصلاح و الحاقی که در اساسنامه‌های سازمانها و دستگاههای وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی لازم شود، به پیشنهاد مجمع عمومی یا شورای عالی ذیربط و تأیید هیأت وزیران خواهد بود.

تبصره ۳ - مرکز مدارک علمی انقلاب اسلامی مندرج در تبصره ۶ قانون تعیین تکلیف کتب صادره‌ای مصوب سی و یکم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و شصت و سه مجلس شورای اسلامی به مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی اصلاح می‌گردد.

ماده ۴ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است پس از تصویب این قانون ظرف شش ماه تشکیلات تفصیلی این وزارتخانه را تهیه و به تأیید مراجع قانونی ذیصلاح برساند.

قانون مربوط به واگذاری منافع و تخلیه اماکن، غرف و دکه های واقع در مراکز اقامتی و مراکز سیاحتی و تفریحی تحت نظارت و سرپرستی بنیاد مستضعفان و جانبازان و بنیاد شهید انقلاب اسلامی، سازمان ایرانگردی و جهانگردی و نیروی مسلح (مصوب ۱۳۷۸/۱۲/۳)

ماده واحده - کلیه اماکن نظیر غرف و دکه‌ها، تالارها، غذاخوری‌ها و سایر اماکن درآمد زا واقع در مراکز اقامتی، سیاحتی و تفریحی تحت نظارت و سرپرستی بنیاد مستضعفان و جانبازان و بنیاد شهید انقلاب اسلامی، سازمان ایران گردی و جهانگردی و نیروهای مسلح که منافع آن قبل از تصویب قانون روابط مالک و مستأجر مصوب سال ۱۳۷۶ تحت هر عنوان به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار شده است مشمول قانون روابط مالک و مستأجر مصوب سال ۱۳۷۶ خواهد بود.

تبصره - این ماده واحده از شمول کلیت مفاد ماده (۱۱) قانون روابط مالک و مستأجر مصوب سال ۱۳۷۶ مستثنی خواهد بود.

قانون امور گمرکی

ماده ۳۱ - مسافران ایرانی یا غیر ایرانی که از خارج کشور یا مناطق آزاد تجاری صنعتی به کشور می آیند علاوه بر اسباب سفر و اشیای شخصی مستعمل همراه خود که بشرط غیر تجاری بودن از حقوق گمرکی و سود بازرگانی معاف است، می‌توانند در سال یک بار کالا به ارزش حداکثر (۸۰) دلار یا معافیت پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و مازاد بر ارزش مذکور را با پرداخت حقوق گمرکی و دو برابر سود بازرگانی وارد و ترخیص نمایند، مشروط بر اینکه کالاهای مزبور از نوع کالاهای ممنوع شرعی و یا قانونی نبوده و جنبه تجاری نیز نداشته باشند .

ماده ۳۲ - کالای همراه مسافر خروجی : مسافران خروجی اعم از اینکه ایرانی باشند یا خارجی می توانند علاوه بر وسائل سفر و لوازم شخصی ، کالاهای ایرانی به هر میزان و کالای غیر ایرانی تا سقف مقرر در آئین نامه مسافران ورودی، راهمراه ببرند مشروط بر آنکه هر دو گروه کالا جنبه تجاری پیدا نکند .

ماده ۳۶ - صدور کتب، نشریات، فیلم، نوار، تابلو نقاشی و سایر آثار فرهنگی و هنری: صدور کتب و نشریات، فیلم و نوار که نشر و پخش آنها در کشور ممنوع نیست، مجاز است. صدور تابلو نقاشی و سایر آثار فرهنگی با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجاز می باشد .

ماده ۳۷- صدور کالا از طریق پست : ارسال کالا از طریق پست با حفظ جنبه غیر تجاری به استثنای کالاهایی که شرعاً یا قانوناً ممنوع‌الصدور هستند بدون مطالبه کارت بازرگانی و مجوز صدور به هر میزان از لحاظ قیمت با رعایت سایر مقررات

مجاز است . چنانچه خروج برخی کالاها از این طریق بصورت یک جریان تجاری درآید وزارت بازرگانی میتواند فهرست کالاهای مذکور را برای جلوگیری از خروج آنها به گمرک اعلام نماید .

تبصره ۱- سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و به استناد تبصره (۱) ماده واحده قانون مستثنی شدن ماشین آلات و خودروهای اهدایی از شمول تبصره (۱۷) قانون محاسبه و وصول حقوق گمرکی، سود بازرگانی و مالیات انواع خودرو و ماشین آلات راهسازی وارداتی و ساخت داخل و قطعات آنها

قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی (مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹)

فصل اول - تعاریف

ماده ۱ - اصطلاحات و عبارات بکاربرده شده در این قانون دارای معانی زیر می‌باشد:

قانون - تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی.

سرمایه‌گذار خارجی - اشخاص حقیقی یا حقوقی غیرایرانی و یا ایرانی با استفاده از سرمایه با منشاء خارجی که مجوز سرمایه‌گذاری موضوع ماده (۶) را اخذ نموده باشند.

سرمایه خارجی - انواع سرمایه اعم از نقدی و یا غیر نقدی که توسط سرمایه‌گذار خارجی به کشور وارد می‌شود و شامل موارد زیر می‌گردد:

- وجوه نقدی که به صورت ارز قابل تبدیل، از طریق نظام بانکی یا دیگر طرق انتقال وجوه که مورد تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران باشد، به کشور وارد شود،

- ماشین آلات و تجهیزات،

- ابزار و قطعات یدکی، قطعات منفصله و مواد اولیه، افزودنی و کمکی،

- حق اختراع، دانش فنی، اسامی و علائم تجاری و خدمات تخصصی،

- سود سهام قابل انتقال سرمایه‌گذار خارجی،

- سایر موارد مجاز با تصویب هیأت دولت.

سرمایه‌گذاری خارجی - بکارگیری سرمایه خارجی در یک بنگاه اقتصادی جدید یا موجود پس از اخذ مجوز سرمایه‌گذاری.

مجوز سرمایه‌گذاری - مجوزی که برطبق ماده (۶) این قانون برای هر مورد سرمایه‌گذاری خارجی صادر می‌شود.
سازمان - سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران موضوع ماده (۵) قانون تشکیل وزارت امور اقتصادی و دارائی مصوب ۵۳/۴/۳۴

هیأت - هیأت سرمایه‌گذاری خارجی موضوع ماده (۶) این قانون.

فصل دوم - شرایط عمومی پذیرش سرمایه خارجی

ماده ۲ - پذیرش سرمایه‌گذاری خارجی براساس این قانون و با رعایت سایر قوانین و مقررات جاری کشور می‌بایست به منظور عمران و آبادی و فعالیت تولیدی اعم از صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدمات براساس ضوابط زیر صورت پذیرد:
- موجب رشد اقتصادی، ارتقاء فن‌آوری، ارتقاء کیفیت تولیدات، افزایش فرصت‌های شغلی و افزایش صادرات شود.
- موجب تهدید امنیت ملی و منافع عمومی، تخریب محیط زیست، اخلال در اقتصاد کشور و تضییع تولیدات مبتنی بر سرمایه‌گذاریهای داخلی نشود.

- متضمن اعطای امتیاز توسط دولت به سرمایه‌گذاران خارجی نباشد منظور از امتیاز، حقوق ویژه‌ای است که سرمایه‌گذاران خارجی را در موقعیت انحصاری قرار دهد.

- سهم ارزش کالا و خدمات تولیدی حاصل از سرمایه‌گذاری خارجی موضوع این قانون نسبت به ارزش کالا و خدمات عرضه شده در بازار داخلی در زمان صدور مجوز، در هر بخش اقتصادی از بیست و پنج درصد (۲۵٪) و در هر رشته، از سی و پنج درصد (۳۵٪) بیشتر نخواهد بود. تعیین رشته‌ها و میزان سرمایه‌گذاری در هر یک از آنها طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران برسد.

سرمایه‌گذاری خارجی جهت تولید کالا و خدمات برای صدور به خارج از کشور به جز نفت خام از این نسبت‌ها معاف است.

تبصره - قانون مربوط به تملک اموال غیرمنقول اتباع خارجی مصوب ۱۳۱۰.۳.۱۶ کماکان به قوت خود باقی می‌باشد .

تملك هر نوع زمين به هر ميزان به نام سرمايه‌گذار خارجي در چارچوب اين قانون مجاز نمي‌باشد.

ماده ۳- سرمايه‌گذاري‌هاي خارجي كه براساس مفاد اين قانون پذيرفته مي‌شوند از تسهيلات و حمايتهاي اين قانون برخوردارند. اين سرمايه‌گذاري‌ها به دو طريق زير قابل پذيرش هستند:

- سرمايه‌گذاري مستقيم خارجي در زمينه‌هايي كه فعاليت بخش خصوصي در آن مجاز مي‌باشد.

- سرمايه‌گذاري‌هاي خارجي در كليه بخش‌ها در چارچوب روشهاي «مشاركت مدني»، «بيع متقابل» و «ساخت، بهره‌برداري و واگذاري» كه برگشت سرمايه و منافع حاصله صرفاً از عملکرد اقتصادي طرح مورد سرمايه‌گذاري ناشي شود و متكي به تضمين دولت يا بانكها و يا شرکتهای دولتي نباشد.

تبصره - مادام كه سرمايه خارجي موضوع روشهاي «ساخت، بهره‌برداري و واگذاري» مندرج در بند (ب) اين ماده و سود مترتب بر آن مستهلک نشده است، اعمال حق مالکانه نسبت به سهم سرمايه باقی مانده در بنگاه اقتصادي سرمايه پذير توسط سرمايه‌گذار خارجي مجاز مي‌باشد.

ماده ۴ - سرمايه‌گذاري دولت يا دولتهای خارجي در جمهوري اسلامي ايران حسب مورد منوط به تصويب مجلس شوراي اسلامي مي‌باشد. سرمايه‌گذاري‌هاي شرکتهای دولتي خارجي، خصوصي تلقی می‌گردد.

فصل سوم - مراجع ذي صلاح

ماده ۵ - سازمان، تنها نهاد رسمي تشويق سرمايه‌گذاري‌هاي خارجي در کشور و رسيدگي به كليه امور مربوط به سرمايه‌گذاري‌هاي خارجي مي‌باشد و درخواست‌هاي سرمايه‌گذاران خارجي در خصوص امور مربوطه از جمله پذيرش، ورود، به‌کارگيري و خروج سرمايه مي‌بايد به آن سازمان تسليم گردد.

ماده ۶ - به منظور رسيدگي و اخذ تصميم در خصوص درخواست‌هاي موضوع

هيأتي با نام هيأت سرمايه‌گذاري خارجي به رياست معاون وزير امور اقتصادي و دارائي به عنوان رئيس كل سازمان و مرکب از معاون وزير امور خارجه، معاون رئيس سازمان مديريت و برنامه‌ريزي کشور، معاون رئيس كل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ايران و حسب مورد، معاونين وزارتخانه‌هاي ذي ربط تشكيل مي‌گردد.

در ارتباط با درخواست پذيرش، مجوز سرمايه‌گذاري پس از تصويب هيأت با تاييد و امضای وزير امور اقتصادي و دارائي صادر مي‌گردد.

به هنگام پذيرش سرمايه‌گذاري خارجي، هيأت موظف به رعايت ضوابط مندرج در ماده (۲) اين قانون مي‌باشد.

تبصره - سازمان مکلف است درخواست‌های سرمایه‌گذاری را پس از بررسی مقدماتی حداکثر ظرف پانزده روز از تاریخ دریافت آنها همراه با نظر خود در هیأت مطرح نماید. هیأت موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ مطرح شدن درخواست‌های مذکور به موضوع رسیدگی و تصمیم نهایی خود را کتباً اعلام نماید.

ماده ۷- به منظور تسهیل و تسریع امور مربوط به پذیرش و فعالیت سرمایه‌گذاری‌های خارجی در کشور، کلیه دستگاه‌های ذی‌ربط از جمله وزارت امور اقتصادی و دارائی، وزارت امور خارجه، وزارت بازرگانی، وزارت کار و امور اجتماعی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، اداره کل ثبت شرکت‌ها و مالکیت صنعتی و سازمان حفاظت محیط زیست مکلفند نسبت به معرفی یک نماینده تام‌الاختیار با امضای بالاترین مقام دستگاه به سازمان اقدام نمایند. نمایندگان معرفی شده به عنوان رابط و هماهنگ‌کننده کلیه امور مربوطه در آن دستگاه با سازمان شناخته می‌شوند.

فصل چهارم - تضمین و انتقال سرمایه خارجی

ماده ۸ - سرمایه‌گذاری‌های خارجی مشمول این قانون از کلیه حقوق، حمایتها و تسهیلاتی که برای سرمایه‌گذاری‌های داخلی موجود است به‌طوریکسان برخوردار می‌باشند.

ماده ۹ - سرمایه‌گذاری خارجی مورد سلب مالکیت و ملی شدن قرار نخواهد گرفت مگر برای منافع عمومی، به‌موجب فرآیند قانونی، به روش غیرتبعیض‌آمیز و درمقابل پرداخت مناسب غرامت به مأخذ ارزش واقعی آن سرمایه‌گذاری بلافاصله قبل از سلب مالکیت.

تبصره - تقاضای جبران خسارت وارده باید حداکثر در مدت یک سال پس از سلب مالکیت یا ملی شدن به هیأت تسلیم شود.

تبصره- اختلاف ناشی از سلب مالکیت یا ملی شدن براساس ماده (۱۹) این قانون حل و فصل خواهد شد.

ماده ۱۰ - واگذاری تمام یا بخشی از سرمایه خارجی به سرمایه‌گذار داخلی و یا با موافقت هیأت و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارائی به سرمایه‌گذار خارجی دیگر مجاز می‌باشد. در صورت انتقال به سرمایه‌گذار خارجی دیگر، انتقال گیرنده که باید حداقل دارای شرایط سرمایه‌گذار اولیه باشد، از نظر مقررات این قانون جایگزین و یا شریک سرمایه‌گذار قبلی خواهد بود.

فصل پنجم - مقررات پذیرش، ورود و خروج سرمایه خارجی

ماده ۱۱ - سرمایه خارجی می‌تواند به یک یا ترکیبی از صور زیر به کشور وارد و تحت پوشش این قانون قرار گیرد:

- وجوه نقدی که به ریال تبدیل می‌شود.

-وجوه نقدی که به ریال تبدیل نمی‌شود و مستقیماً برای خریدها و سفارشات مربوط به سرمایه‌گذاری خارجی مورد استفاده قرار گیرد.

-اقلام غیرنقدی پس از طی مراحل ارزیابی توسط مراجع ذی‌صلاح.

تبصره - ترتیبات مربوط به نحوه ارزیابی و ثبت سرمایه خارجی در آیین‌نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۱۲ - نرخ ارز موردعمل به هنگام ورود یا خروج سرمایه خارجی و همچنین کلیه انتقالات ارزی در صورت تک‌نرخ بودن ارز همان نرخ رایج در شبکه رسمی کشور و در غیر این صورت نرخ آزاد روز به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ملاک خواهد بود.

ماده ۱۳ - اصل سرمایه خارجی و منافع آن یا آنچه که از اصل سرمایه در کشور باقی مانده باشد با دادن پیش‌آگهی سه ماهه به هیأت و بعد از انجام کلیه تعهدات و پرداخت کسورات قانونی و تصویب هیأت و تایید وزیر امور اقتصادی و دارائی قابل انتقال به خارج خواهد بود.

ماده ۱۴ - سود سرمایه‌گذاری خارجی پس از کسر مالیات و عوارض و اندوخته‌های قانونی با تصویب هیأت و تایید وزیر امور اقتصادی و دارائی قابل انتقال به خارج است.

ماده ۱۵ - پرداخت‌های مربوط به اقساط اصل تسهیلات مالی سرمایه‌گذاران خارجی و هزینه‌های مربوطه، قراردادهای حق اختراع، دانش فنی، کمک‌های فنی و مهندسی، اسامی و علائم تجاری، مدیریت و قراردادهای مشابه در چارچوب سرمایه‌گذاری خارجی براساس مصوبات هیأت و تایید وزیر امور اقتصادی و دارائی، قابل انتقال به خارج می‌باشد.

ماده ۱۶ - انتقالات موضوع مواد (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) با رعایت مفاد بند (ب) ماده (۳) این قانون قابل انجام است.

ماده ۱۷ - تأمین ارز برای انتقالات موضوع مواد (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) به روش‌های زیر میسر است:

- خرید ارز از نظام بانکی.

-از محل ارز حاصل از صدور محصولات تولیدی و یا ارز حاصل از ارائه خدمات بنگاه اقتصادی که سرمایه خارجی در آن به‌کار گرفته شده‌است.

-صادرات کالاهای مجاز طبق فهرستی که در اجرای این بند به تصویب هیأت وزیران با رعایت قوانین و مقررات مربوطه می‌رسد.

تبصره - بکارگیری یک یا ترکیبی از روش‌های فوق در مجوز سرمایه‌گذاری درج می‌گردد.

تبصره - در مورد سرمایه‌گذاری‌های موضوع بند (ب) ماده (۳) چنانچه وضع قوانین یا مصوبات دولت، موجب ممنوعیت یا توقف اجرای موافقتنامه‌های مالی، پذیرفته شده در چارچوب این قانون شود، زیان حاصل حداکثر تا سقف اقساط سررسید شده توسط دولت تأمین و پرداخت می‌گردد. حدود تعهدات قابل پذیرش، توسط هیأت وزیران در چارچوب این قانون به تصویب می‌رسد.

تبصره - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است معادل ارزی وجوه قابل انتقال موضوع بند (الف) این ماده را با موافقت سازمان و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارائی تأمین و در اختیار سرمایه‌گذار خارجی قرار دهد.

تبصره - چنانچه مجوز سرمایه‌گذاری معطوف به بند (ب) و یا (ج) این ماده گردد، مجوز مذکور به منزله مجوز صادرات تلقی می‌گردد.

ماده ۱۸ - خروج آن بخش از سرمایه خارجی که در چارچوب مجوز سرمایه‌گذاری به کشور وارد شده اما به کار گرفته نشده باشد، از شمول کلیه قوانین و مقررات ارزی و صادرات و واردات مستثنی می‌باشد.

فصل ششم - حل و فصل اختلافات

ماده ۱۹ - اختلافات بین دولت و سرمایه‌گذاران خارجی در خصوص سرمایه‌گذاری‌های موضوع این قانون چنانچه از طریق مذاکره حل و فصل نگردد در دادگاه‌های داخلی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد، مگر آن که در قانون موافقتنامه دو جانبه سرمایه‌گذاری با دولت متبوع سرمایه‌گذار خارجی، در مورد شیوه دیگری از حل و فصل اختلافات توافق شده باشد.

فصل هفتم - مقررات نهایی

ماده ۲۰ - دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط مکلفند در خصوص تعهدات متقابل در چارچوب صدور روادید، اجازه اقامت، صدور پروانه کار و اشتغال حسب مورد برای سرمایه‌گذاران، مدیران و کارشناسان خارجی برای بخش خصوصی مرتبط با سرمایه‌گذاری‌های خارجی مشمول این قانون و بستگان درجه یک آن‌ها براساس درخواست سازمان اقدام نمایند.

تبصره - موارد اختلاف بین سازمان و دستگاه‌های اجرایی با نظر وزیر امور اقتصادی و دارائی حل و فصل می‌شود.

ماده ۲۱ - سازمان مکلف است امکان دسترسی همگانی را به کلیه اطلاعات مربوط به سرمایه‌گذاری و سرمایه‌گذاران خارجی، فرصت‌های سرمایه‌گذاری، شرکای ایرانی موضوع فعالیت و سایر اطلاعاتی که در اختیار آن سازمان قرار دارد فراهم نماید.

ماده ۲۲ - کلیه وزارتخانه‌ها و شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی و مؤسسات عمومی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است مکلفند کلیه اطلاعات مورد نیاز سرمایه‌گذاری خارجی و گزارش سرمایه‌گذاری‌های خارجی انجام شده را در اختیار سازمان قرار دهند تا این سازمان براساس ماده فوق عمل نماید.

ماده ۲۳ - وزیر امور اقتصادی و دارایی مکلف است هر شش ماه یک بار گزارش عملکرد سازمان در خصوص سرمایه‌گذاری خارجی موضوع این قانون را به کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

ماده ۲۴ - از تاریخ تصویب این قانون و آیین‌نامه اجرائی آن، قانون جلب و حمایت سرمایه‌های خارجی - مصوب ۱۳۳۴/۹/۷ - و آیین‌نامه اجرائی آن لغو می‌گردد. سرمایه‌های خارجی که قبلاً براساس قانون مزبور مورد پذیرش قرار گرفته‌اند تحت شمول این قانون قرار می‌گیرند. مفاد این قانون توسط قوانین و مقررات آتی در صورتی لغو یا تغییر می‌یابد که لغو یا تغییر این قانون در قوانین و مقررات مذکور تصریح شده باشد.

ماده ۲۵ - آیین‌نامه اجرائی این قانون ظرف مدت دو ماه توسط وزارت امور اقتصادی و دارائی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون وظایف وزارت امور خارجه

ماده ۱ - وزارت امور خارجه عهده‌دار اجرای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران است.

ماده ۲ - وزارت امور خارجه در اجرای مفاد ماده ۱ وظایف اساسی زیر را عهده‌دار خواهد بود.

- بررسی، برقراری، تنظیم، حفظ و توسعه روابط سیاسی جمهوری اسلامی ایران با سایر دولتها و سازمانهای سیاسی بین‌المللی و نظارت و اشراف بر سایر روابط خارجی.

تبصره - برقراری و قطع روابط سیاسی با تصویب هیأت وزیران انجام خواهد گرفت.

- ایجاد و اداره نمایندگیهای سیاسی و کنسولی در کشورهای خارجی و سازمانهای سیاسی بین‌المللی بر اساس قوانین و مقررات مربوط.

- توجه و مراقبت دائم و اقدامات لازم و به موقع نسبت به وقایع بین‌المللی به ویژه وقایع جهان اسلام و تهیه و تنظیم گزارش‌های لازم و دقیق در این زمینه با پیش‌بینی و پیشنهادات جهت اطلاع مراجع ذی‌ربط.

- فراهم آوردن زمینه‌های مناسب برای انجام وظایف نمایندگیهای دولتهای خارجی و سازمانهای بین‌المللی در ایران طبق قوانین و مقررات و عرف داخلی و بین‌المللی و بر اساس اصل عمل متقابل با هماهنگی و همکاری دستگاههای ذی‌ربط.

-تدوین و اجرای آیین‌نامه‌های مربوط به تابعیت و پناهندگی سیاسی با همکاری و هماهنگی وزارت کشور و سایر دستگاه‌های ذیربط.

-انجام اقدامات لازم در زمینه امور کنسولی اعم از حفظ حقوق و منافع اتباع ایرانی خارج از کشور و امور مربوط به تابعیت و احوال شخصیه آنان با همکاری دستگاه‌های ذیربط.

- همکاری با دستگاه‌های اجرایی کشور و ارائه نظریات لازم با رعایت ملاحظات سیاسی خارجی در جهت بررسی و تهیه طرح‌های مربوط به برقراری و گسترش مناسبات اقتصادی، فرهنگی، علمی، فنی و غیره.

-فراهم آوردن موجبات و زمینه‌های شرکت و عضویت دستگاه‌های دولتی در مجامع، سازمانها و کنفرانس‌های بین‌المللی و ایجاد تسهیلات لازم با همکاری و مشارکت دستگاه‌های ذیربط.

-همکاری با وزارت ارشاد اسلامی و دستگاه‌های ذیربط در اشاعه فرهنگ اسلامی در کشورهای خارجی.

-همکاری با وزارت ارشاد اسلامی در فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای خبرگزاریها و نمایندگیهای مطبوعاتی خارجی در چهارچوب روابط و مقررات و سیاستهای ارشادی و تبلیغاتی کشور با هماهنگی دستگاه‌های ذیربط.

-همکاری با وزارت فرهنگ و آموزش عالی و سایر دستگاه‌های ذیربط در انجام امور دانشجویان ایرانی خارج از کشور و بورسهای واگذاری به جمهوری اسلامی ایران و بالعکس.

-تهیه و تدوین مقررات و تنظیم لوایح مربوط به وظایف محوله.

-همکاری با دستگاه‌های ذیربط در ایجاد زمینه‌های مناسب به منظور بهره‌گیری از استعدادها و امکانات دانشجویان و اتباع ایرانی خارج از کشور.

-انجام اقدامات لازم منبث از قوانین و مقررات کشور که در ارتباط با وظایف وزارت امور خارجه می‌باشد.

۱ - تهیه و تنظیم متون معاهدات مربوط به تعیین خطوط مرزی (زمینی، رودخانه‌ای، هوایی، دریایی) و موافقتنامه‌های انتظامات سرحدی و نظارت بر حسن اجرای آنها، همچنین رسیدگی و حل فصل اختلافات مربوط به خطوط سرحدی با همکاری و هماهنگی ارگانهای ذیربط با رعایت اصل ۷۸ قانون اساسی.

-تهیه لوایح مربوط به تعیین خطوط مبداء و حد دریای سرزمینی، فلات قاره، منطقه انحصاری اقتصادی و منطقه انحصاری ماهیگیری.

- بررسی و ابلاغ موافقت با استملاک عین یا منفعت نمایندگیهای خارجی و استملاک اتباع بیگانه در ایران و انجام امور مربوط به استملاک دولت جمهوری اسلامی ایران در کشورهای خارجی.

ماده ۳ - کلیه نهادها و ارگانهای جمهوری اسلامی مکلفند در تنظیم مناسبات و برقراری هر نوع ارتباط با دول خارجی و انعقاد قرار داد و همکاریهای فنی، اقتصادی، فرهنگی علمی و نظامی با کشورهای خارج و سازمانهای بین‌المللی هماهنگی سیاسی لازم با وزارت امور خارجه به عمل آورده و وزارت امور خارجه نیز مکلف است نسبت به فراهم آوردن موجبات تأمین هماهنگی و ایجاد ارتباط و تسهیلات لازم بر اساس اصول و سیاستهای خارجی و حفظ مصالح جمهوری اسلامی ایران اقدام لازم را معمول دارد.

ماده ۴ - وزارت امور خارجه باید موجبات حمایت از مبارزه حق طلبانه مستضعفان بالآخر مسلمانان علیه مستکبران را در هر نقطه جهان بدون دخالت در امور ملتهای دیگر بر اساس اهداف و سیاستهای خارجی کشور با هماهنگی با سایر دستگاههای ذیربط فراهم آورد.

تبصره - نحوه هماهنگی بر اساس آیین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد وزارت امور خارجه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۵ - وزارت امور خارجه مکلف است به منظور ایجاد زمینه‌های لازم برای عقد قراردادهای، عهدنامه‌ها، موافقتنامه‌ها و مقاله‌نامه‌های دولت جمهوری اسلامی ایران با کشورهای جهان و سازمانهای بین‌المللی اقدامات لازم را به عمل آورد.

ماده ۶ - وزارت امور خارجه مکلف است نیروهای مورد نیاز خود را از طریق آموزشهای لازم قبل از خدمت و ضمن خدمت با هماهنگی دستگاههای ذیربط تأمین نماید.

ماده ۷ - وزارت امور خارجه مکلف است آیین‌نامه نظارت نمایندگیهای سیاسی و کنسولی جمهوری اسلامی ایران بر نمایندگیهای ساپروزارتخانه‌ها، سازمانها و نهادهای جمهوری اسلامی در خارج از کشور و نحوه هماهنگی فیمابین را ظرف ۶ ماه پس از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده ۸ - وزارت امور خارجه مکلف است بر اساس موازین اسلامی و اصول مندرج در قانون اساسی تجدید نظر اساسی در قوانین و مقررات جاریه مورد عمل خود را انجام و جهت تصویب به مراجع ذیربط، ارائه نماید (اصل چهارم قانون اساسی).

ماده ۹ - سفرا و مسئولان نمایندگیهای سیاسی و کنسولی جمهوری اسلامی ایران در حوزه مأموریت خویش مسئول کلیه فعالیتهای سیاسی و تبلیغاتی و فرهنگی و اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بوده و نمایندگان و مأموران سایر وزارتخانه‌ها باید اقدامات و فعالیتهای خود را با آنها هماهنگ سازند.

قانون اصلاح ماده ۱۷ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت و الحاق یک تبصره به ماده مزبور (مصوب ۱۳۵۳/۱۱/۲۲)

ماده ۱۷- مجمع عمومی مؤسس با رعایت مقررات این قانون تشکیل می‌شود و پس از رسیدگی و احراز پذیره‌نویسی کلیه سهام شرکت و تأدیه مبالغ لازم و شور درباره اساسنامه شرکت و تصویب آن اولین مدیران و بازرس یا بازرسان شرکت را انتخاب می‌کند مدیران و بازرسان شرکت باید کتباً قبول سمت نمایند قبول سمت بخودی خود دلیل بر این است که مدیر و بازرس با علم به تکالیف و مسئولیتهای سمت خود عهده‌دار آن گردیده‌اند از این تاریخ شرکت تشکیل شده محسوب می‌شود. تبصره- هر گونه دعوت و اطلاعیه برای صاحبان سهام تا تشکیل مجمع عمومی سالانه باید در دو روزنامه کثیرالانتشار منتشر شود یکی از این دوروزنامه به وسیله مجمع عمومی مؤسس و روزنامه دیگر از طرف وزارت اطلاعات و جهانگردی تعیین می‌شود.

قانون دریافت عوارض خارج از کشور (مصوب ۱۳۶۴/۴/۳۰)

ماده واحده - دولت مکلف است از هر مسافری که با گذرنامه دولت جمهوری اسلامی ایران به خارج از کشور مسافرت می‌نماید برای بار اول در هر سال مبلغ پنجاه هزار (۵۰۰۰۰) ریال و برای بار دوم و بیشتر در همان سال برای هر نوبت مبلغ یکصد هزار (۱۰۰۰۰۰) ریال تحت عنوان عوارض خروج از کشور اخذ و به حساب درآمد عمومی کشور منظور نماید.

تبصره - از افراد خانواده که با یک گذرنامه مسافرت می‌نمایند علاوه بر مبلغ مذکور که از دارنده گذرنامه اخذ می‌شود برای هر عضو دیگر خانواده مبلغ بیست هزار (۲۰۰۰۰) ریال اخذ می‌شود.

تبصره - به زائرین عتبات عالیات و حجاج تخفیفی به میزان ۵۰٪ مبالغ مذکور در ماده واحده و تبصره (۱) آن داده می‌شود.

تبصره- مسافران زیر پرداخت عوارض خروج از کشور موضوع این قانون معاف می‌باشند:

- راهنمایان مخصوص اتوبوسهای شرکت‌های مسافربری جهانگردی که به اقتضای شغل خود در مرزهای قانونی کشور تردد می‌نمایند با تأیید وزارت ارشاد اسلامی.

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین‌المللی تسهیل ترافیک دریایی (مصوب ۱۳۴۴ شمسی مطابق ۱۹۶۵ میلادی سازمان بین‌المللی دریانوردی)

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود به کنوانسیون بین‌المللی تسهیل ترافیک بین‌المللی دریایی - مصوب ۱۳۴۴ شمسی مطابق با ۱۹۶۵ میلادی - مشتمل بر شانزده ماده و یک ضمیمه به شرح پیوست ملحق شود و اسناد آن را مبادله نماید.

دولتهای متعاقد:

خواهان تسهیل ترافیک دریایی از طریق ساده کردن و به حداقل رساندن تشریفات، الزامات اسنادی و مقررات ورود، توقف و خروج کشتیهایی که به سفرهای بین‌المللی اشتغال دارند، به قرار زیر توافق نمودند.

ماده ۱- دولتهای متعاقد ملزم می‌گردند که بر طبق مفاد این کنوانسیون و ضمیمه آن، کلیه اقدامات لازم را برای تسهیل و تسریع ترافیک بین‌الملل دریایی و جلوگیری از تأخیرهای بی‌مورد کشتیها و اشخاص و اموال روی کشتی به عمل آورند.

ماده ۲- دولتهای متعاقد ملزم می‌گردند که بر طبق مفاد این کنوانسیون، در تنظیم و اجرای مقررات برای تسهیل ورود، توقف و خروج کشتیها با همکاری کنند. این نوع مقررات، حتی‌المقدور از لحاظ مطلوبیت نباید کمتر از مقرراتی باشد که در مورد سایر طرق حمل و نقل بین‌المللی اعمال می‌شود، با این همه این مقررات می‌تواند با توجه به الزامات خاص متفاوت باشد.

-مقررات تسهیل ترافیک بین‌المللی دریایی مقرر در کنوانسیون حاضر و ضمیمه آن در مورد کشتیهای دول ساحلی و غیر ساحلی عضو این کنوانسیون به طور یکسان اعمال می‌شود.

-مفاد این کنوانسیون در مورد کشتیهای جنگی با کشتیهای تفریحی اعمال نمی‌شود.

ماده ۳- دولتهای متعاقد ملزم می‌گردند که به منظور دستیابی به حداکثر یکنواختی قابل اعمال در تشریفات الزامات اسنادی و مقررات در مورد تمامی موضوعاتی که چنین یکنواختی در آنها، ترافیک بین‌المللی دریایی را تسهیل و بهبود می‌بخشد و همچنین در به حداقل رساندن هر نوع تغییرات در تشریفات، الزامات اسنادی و مقررات که برای مقابله با نیازهای با ماهیت داخلی ضروری است، همکاری نمایند.

ماده ۴- برای نیل به اهداف ارائه شده در مواد پیشین این کنوانسیون، دولتهای متعاقد ملزم می‌گردند در مورد مسائل مربوط به تشریفات، الزامات اسنادی و مقررات، همچنین اجرای آنها در ترافیک بین‌المللی دریایی با همدیگر یا از طریق سازمان مشاورتی دریایی بین‌الدول سازمان نامیده می‌شود همکاری نمایند.

ماده ۵ - هیچ یک از مفاد این کنوانسیون یا ضمیمه آن نباید به عنوان مانعی در اعمال هر نوع تسهیلات وسیعتر که یک دولت متعاقد در آینده برای ترافیک بین‌المللی دریایی تحت قوانین ملی یا مفاد هر نوع موافقتنامه بین‌المللی اعطاء می‌کند یا می‌تواند اعطاء نماید تلقی شود.

-هیچ چیز در این کنوانسیون یا ضمیمه آن نباید به عنوان مانعی برای یک دولت متعاقد از جهت اعمال مقررات موقتی که توسط آن دولت به منظور حفظ روحیه عمومی نظم و امنیت یا به منظور جلوگیری از بروز یا شیوع امراض یا آفات یا که مؤثر در بهداشت عمومی، حیوانات یا گیاهان ضروری تشخیص داده شده، تفسیر گردد.

-تمام موضوعاتی که در کنوانسیون حاضر به طور صریح پیش‌بینی نگردیده است تابع مقررات دولتهای متعاقد می‌باشد.

ماده ۶ - از نظر این کنوانسیون و ضمیمه آن:

" - استانداردها" آن دسته از مقرراتی است که اعمال یکنواخت آنها طبق کنوانسیون توسط دولتهای متعاقد برای تسهیل ترافیک بین‌المللی دریایی ضروری و امکان‌پذیر می‌باشد.

" - رویه‌های توصیه شده" آن دسته از مقرراتی است که اعمال آنها توسط دولتهای متعاقد برای تسهیل ترافیک بین‌المللی دریایی توسط دولتهای مطلوب می‌باشد.

ماده ۷ - ضمیمه کنوانسیون حاضر می‌تواند توسط دولتهای متعاقد، خواه به تقاضای یکی از آنها یا از طریق کنفرانسی که برای این منظور تشکیل می‌گردد، اصلاح شود.

-هر دولت متعاقد می‌تواند با ارائه یک پیش‌نویس اصلاحیه به دبیر کل سازمان (که منبعا " دبیر کل " نامیده می‌شود) اصلاحیه‌ای را به ضمیمه پیشنهاد نماید.

- هر اصلاحیه پیشنهاد شده بر اساس این بند در صورتی که حداقل سه ماه قبل از جلسه این کمیته توزیع شده باشد، به وسیله کمیته تسهیل سازمان مورد بررسی قرار خواهد گرفت. چنانچه این اصلاحیه توسط دوسوم دولتهای متعاقد حاضر و رأی‌دهنده در کمیته تصویب شود، توسط دبیر کل به تمامی دولتهای متعاقد ابلاغ خواهد شد.

-هر اصلاحیه‌ای به ضمیمه بر اساس این بند، پانزده ماه بعد از ابلاغ آن پیشنهاد توسط دبیر کل به تمامی دولتهای متعاقد لازم‌الاجرا خواهد شد. مگر این که در مدت دوازده ماه بعد از ابلاغ، حداقل یک سوم از دولتهای متعاقد دبیر کل را کتبا از این که آن پیشنهاد را نمی‌پذیرند، مطلع کرده باشد.

-دبیر کل کلیه دولتهای متعاقد را از هر نوع اطلاعیه‌ای که بر اساس شق (ب) دریافت شده باشد و همچنین از تاریخ لازم‌الاجرا شدن آن مطلع خواهد ساخت.

-دولتهای متعاهدی که اصلاحیه‌ای را قبول نمی‌کنند، ملزم به آن اصلاحیه نیستند اما باید رویه ارائه شده در ماده ۸ این کنوانسیون را رعایت کنند.

-به درخواست حداقل یک سوم از دولتهای متعاهد، کنفرانسی از این دولتها به منظور بررسی اصلاحاتی به ضمیمه توسط دبیر کل تشکیل خواهد شد.

هر اصلاحیه‌ای که توسط چنین کنفرانسی با اکثریت دو سوم آراء دولتهای متعاهد حاضر و رأی‌دهنده مورد تصویب قرار گرفته شش ماه بعد از تاریخی که دبیر کل، دولتهای متعاهد را از اصلاحیه تصویب شده مطلع سازد، لازم‌الاجراء خواهد گردید.

-دبیر کل کلیه دولتهای امضاکننده را از تصویب و لازم‌الاجرا شدن هر اصلاحیه‌ای تحت این ماده به موقع مطلع خواهد نمود.

ماده ۸ - هر دولت متعاهدی که اجرای هر استاندارد را از جهت انطباق کامل با تشریفات، الزامات اسنادی و مقررات خود غیر عملی می‌بیند، یا به دلایل خاصی تصویب تشریفات، الزامات اسنادی و مقررات متفاوت با آن استاندارد را ضروری تشخیص می‌دهد، می‌بایستی مراتب را به دبیر کل اعلام نموده و وی را نسبت به تفاوت‌های موجود بین نحوه عمل خود و آن استاندارد مطلع سازد.

در مورد چنین اطلاعیه‌ای باید در اولین فرصت ممکن پس از لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون برای دولت ذریبط یا پس از تصویب آن تشریفات، الزامات اسنادی و مقررات متفاوت اقدام گردد.

-اطلاعیه یک دولت متعاهد در مورد چنین تفاوتی در صورت اصلاح یک استاندارد یا یک استاندارد جدیدالتصویب باید به محض لازم‌الاجرا شدن چنین استاندارد جدیدالتصویب یا اصلاح شده، یا بعد از تصویب چنین تشریفات، الزامات اسنادی یا مقررات متفاوت به دبیر کل داده شود و این اطلاعیه می‌تواند شامل اشاراتی در مورد اقدامات پیشنهادی جهت انطباق کامل این تشریفات، الزامات اسنادی و یا مقررات با استاندارد جدیدالتصویب یا اصلاح شده باشد.

-از دولتهای متعاهد خواسته می‌شود که تشریفات، الزامات اسنادی و مقررات خود را تا حد امکان با رویه‌های توصیه شده منطبق سازند به محض این که دولت متعاهدی تشریفات، الزامات اسنادی و مقررات خود را با رویه توصیه شده‌ای منطبق سازد، دبیر کل را از آن مطلع خواهد نمود.

-دبیر کل از هر نوع اطلاعیه‌ای که بر اساس بندهای پیشین این ماده به او داده می‌شود دولتهای متعاهد را آگاه خواهد نمود.

ماده ۹ - دبیر کل برای تجدید نظر یا اصلاح این کنوانسیون کنفرانسی از دولتهای متعاقد به تقاضای حداقل یک سوم دولتهای متعاقد تشکیل خواهد داد. نظر یا اصلاحیه‌ای با اکثریت دوسوم آراء کنفرانس تصویب و سپس توسط دبیر کل گواهی و برای پذیرش به همه دول متعاقد ابلاغ خواهد شد.

یک سال پس از پذیرش آن تجدید نظر یا اصلاحات توسط دوسوم دولتهای متعاقد، هر تجدید نظر یا اصلاحیه‌ای برای همه دولتهای متعاقد به جز آنهایی که قبل از لازم‌الاجرا شدن آن، اعلامیه‌ای مبنی بر عدم پذیرش حذف تجدید نظر یا اصلاحیه داده باشند لازم‌الاجرا خواهد شد کنفرانس می‌تواند موقع تصویب یک تجدید نظر یا یک اصلاحیه با اکثریت دو سوم آراء اعلام کند که این تجدید نظر یا اصلاحیه دارای چنان ماهیتی است که هر دولت متعاهدی که اعلامیه فوق را داده باشد و در مدت زمان یک سال پس از لازم‌الاجرا تجدید نظر یا اصلاحیه، آن تجدید نظر یا اصلاحیه را قبول نکرده باشد بعد از سپری شدن این زمان، دیگر عضو کنوانسیون به حساب نخواهد آمد.

ماده ۱۰ - این کنوانسیون به منظور امضاء به مدت شش ماه از تاریخ امروز و بعد از آن برای الحاق مفتوح خواهد ماند.

-دولتهای کشورهای عضو ملل متحد یا هر یک از نمایندگیهای تخصصی، یا نمایندگی بین‌المللی انرژی اتمی یا اعضاء اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری می‌تواند به طرق زیر عضو این کنوانسیون شوند:

الف - امضاء بدون قید و شرط به عنوان پذیرش.

ب - امضاء با قید این که پذیرش منوط به انجام پذیرش بعدی خواهد بود، یا

ج - الحاق.

پذیرش یا الحاق و یا تسلیم سندی به دبیر کل انجام خواهد پذیرفت.

-دولت هر کشوری که تحت بند ۲ این ماده استحقاق عضو شدن را نداشته باشد، می‌تواند از طریق دبیر کل اقدام به عضویت نماید و به عنوان یک عضو بر طبق بند ۲ پذیرفته خواهد شد به شرط آن که این اقدام به وسیله دوسوم اعضاء سازمان به غیر از اعضاء وابسته تأیید شود.

ماده ۱۱ - این کنوانسیون شصت روز پس از تاریخی که حداقل دولتهای ۱۰ کشور آن را بدون قید و شرط به عنوان پذیرش امضاء نموده یا اسناد پذیرش یا الحاق را تسلیم کرده باشند، لازم‌الاجرا خواهد گردید برای دولتی که بعداً آن را قبول کند یا به آن ملحق شود شصت روز پس از تسلیم سند پذیرش یا الحاق کنوانسیون لازم‌الاجرا خواهد شد.

ماده ۱۲ - سه سال بعد از لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون برای یک دولت متعاقد، چنین دولتی می‌تواند انصراف خود را با دادن یک اطلاعیه کتبی به دبیر کل اعلام نماید که دبیر کل نیز همه دولتهای متعاقد را از محتوا و تاریخ دریافت چنین

اطلاعیه‌ای مطلع خواهد ساخت. چنین انصرافی پس از یک‌سال یا مدت بیشتری که ممکن است در اطلاعیه ذکر شده باشد، بعد از دریافت آن توسط دبیر کل به مورد اجرا در خواهد آمد.

ماده ۱۳ - سازمان ملل متحد در مواردی که مسئول اداره یک سرزمین باشد یا هر دولت متعاهدی که مسئول روابط بین‌الملل یک سرزمین باشد در اسرع‌وقت با چنین سرزمینی به منظور تعمیم این کنوانسیون به آن سرزمین به گفتگو خواهد پرداخت، و می‌تواند هر زمان با دادن اطلاعیه کتبی خطاب به دبیر کل اعلام نماید که کنوانسیون به آن سرزمین تعمیم داده حذف می‌شود.

- این کنوانسیون از تاریخ دریافت اطلاعیه یا از هر تاریخی که در اطلاعیه قید شده باشد به سرزمینی که در آن اطلاعیه نام برده شده تعمیم داده خواهد شد

- مفاد ماده ۸ این کنوانسیون به هر سرزمینی که کنوانسیون بر طبق این ماده به آن تعمیم داده شده است اعمال می‌شود، بدین منظور اصطلاح "تشریفات، الزامات اسنادی یا مقررات خاص خودش" شامل آنها می‌شود که در آن سرزمین لازم‌الاجرا می‌باشد.

- قطع تعمیم این کنوانسیون به هر سرزمین یک سال بعد از دریافت اطلاعیه‌ای بدین منظور به دبیر کل، یا تاریخ دورتری که می‌تواند در آن قید شده باشد به مرحله اجراء در خواهد آمد.

- دبیر کل از تعمیم این کنوانسیون به هر سرزمینی بر اساس بند یک این ماده در هر مورد با ذکر تاریخی که از آن به بعد این کنوانسیون تعمیم می‌یابد، تمامی دولتهای متعاهد را مطلع خواهد کرد.

ماده ۱۴ - دبیر کل کلیه دولتهای امضاکننده، دولتهای متعاهد، اعضاء سازمان را از موارد ذیل مطلع خواهد کرد.

- امزاهای این کنوانسیون و تاریخ آنها.

- تسلیم اسناد پذیرش و الحاق به همراه تاریخ تسلیم آنها.

- تاریخی که کنوانسیون بر اساس ماده ۱۱ لازم‌الاجرا می‌شود.

- هر اطلاعیه دریافتی بر اساس ماده ۱۲ و ۱۳ و تاریخ آن.

- تشکیل هر نوع کنفرانسی بر طبق مواد ۷ یا ۹.

ماده ۱۵ - این کنوانسیون و ضمیمه آن به دبیر کل تسلیم خواهد شد که وی نسخ مصدق آن را به دولتهای امضاکننده و ملحق‌شونده ارسال خواهد کرد.

به محض این که این کنوانسیون لازم‌الاجرا شد، توسط دبیر کل بر طبق ماده ۱۰۲ منشور ملل متحد ثبت خواهد گردید.

ماده ۱۶ - کنوانسیون حاضر و ضمیمه آن به زبان انگلیسی و فرانسه تهیه شده که هر دو متن به طور یکسان معتبر می‌باشد و ترجمه‌های رسمی آن به زبانهای روسی و اسپانیولی تهیه شده و با متون اصلی امضاء شده ضبط خواهند شد.

در احراز مراتب فوق امضاکنندگان زیر که از طرف دول متبوعشان بدین منظور دارای اختیار کامل می‌باشند این کنوانسیون را امضاء کرده‌اند.

بخش اول - تعاریف و مقررات کلی

الف - تعاریف

از نظر مفاد این ضمیمه عبارات فهرست شده دارای مفاهیم زیر خواهند بود:

محموله: هر کالا، جنس محموله، مال‌التجاره و اجناس دیگر از هر نوع که روی کشتی حمل می‌شود، به غیر از مرسولات پستی، مواد مصرفی کشتی، قطعات یدکی کشتی، تجهیزات کشتی، لوازم شخصی خدمه و اثاثیه همراه مسافران.

لوازم شخصی خدمه: لباس، وسایل مورد استفاده روزمره و سایر چیزهایی که می‌تواند شامل پولی باشد که متعلق به خدمه است و روی کشتی حمل می‌شود.

عضو خدمه: نفراتی که برای انجام وظایفی که روی یک کشتی و در طول یک سفر جهت کار یا خدمت در کشتی استخدام شده‌اند و جزو فهرست خدمه کشتی هستند.

کشتی سیاحتی: یک کشتی در حال انجام یک سفر بین‌المللی که حامل مسافران اسکان داده شده و شرکت‌کننده در یک برنامه گروهی بوده و به منظور انجام یک دیدار سیاحتی در یک یا چند بندر به طور موقت برنامه‌ریزی گردیده است و در خلال این سفر معمولاً:

الف - هیچ مسافر دیگری را سوار یا پیاده نمی‌کند.

ب - هیچ نوع محموله‌ای را بارگیری یا تخلیه نمی‌کند.

سند: حامل داده‌ها با سرفصل داده‌ها.

حامل داده‌ها: وسیله‌ای که برای حمل سوابق سرفصل داده‌ها پیش‌بینی شده.

مرسولات پستی: مرسولات ارتباطی و سایر اشیاء که توسط ادارات پست رسیده و به آنها تحویل داده می‌شوند.

مسافر ترانزیتی: مسافری که از یک کشور خارجی با کشتی وارد شده و قصد ادامه مسافرت به وسیله یک کشتی یا سایر وسایل حمل و نقل به یک کشور خارجی دیگر را دارد.

اثاثیه همراه مسافر: اموال، که در همان کشتی برای یک مسافر حمل می‌شود خواه نزد مسافر باشد یا خیر، که می‌تواند شامل پول نیز باشد، تا آن جا که آن اموال بر اساس یک قرارداد حمل یا قرارداد مشابه دیگری حمل نشده باشد.

مقامات دولتی: تشکیلات یا مقامات یک کشور هستند که مسئول اعمال و به اجرا گذاردن قوانین و مقررات آن کشور در رابطه با هر جنبه از استانداردها و رویه‌های توصیه‌ای مندرج در این ضمیمه می‌باشند.

مالک کشتی: کسی که یک کشتی را در تملک داشته یا از آن بهره‌برداری نماید، خواه یک شخص، یک شرکت یا شخصیت حقوقی دیگر و هر شخصی که از طرف مالک یا بهره‌بردار اقدام می‌نماید.

تجهیزات کشتی: اشیاء مورد استفاده قابل حمل روی کشتی، به غیر از قطعات یدکی کشتی که قابل جابجایی هستند اما مصرفی نبوده و شامل وسایل همراه از قبیل قایق‌های نجات، ابزار نجات، مبلمان، سایر اشیاء کشتی و اقلام مشابه می‌باشند.

قطعات یدکی کشتی: لوازم تعمیر یا تعویض که برای استفاده در کشتی حمل می‌شوند.

فروشگاه مواد مصرفی: کالاهای مورد استفاده در کشتی شامل کالاهای مصرف‌شدنی، کالاهای حمل شده برای فروش به مسافری و اعضای خدمه سوخت و روغن‌ها، به غیر از وسایل و قطعات یدکی کشتی.

مرخصی ساحلی: مجوزی که به اعضای خدمه داده می‌شود تا در مدت توقف کشتی، با قید محدودیت زمانی و مکانی که در صورت لزوم از طرف مقامات دولتی تعیین خواهد شد، از کشتی پیاده شده و در ساحل باشند

موعد ورود: زمان اولین مرحله توقف یک کشتی در یک بندر، خواه در لنگرگاه یا در اسکله.

ب - مقررات کلی

در رابطه با بند ۲ ماده ۵ این کنوانسیون، مقررات این ضمیمه برای انجام اقدامات مقتضی مقامات دولتی، از جمله کسب اطلاعات بیشتر، که می‌تواند برای موارد مشکوک به تقلب لازم باشد یا در ارتباط با مسائل خاصی که خطر عظیمی را به نظم یا بهداشت عمومی متوجه می‌کند یا به منظور جلوگیری از ورود یا شیوع امراض یا آفاتی که گیاهان یا حیوانات را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد، مانعی را ایجاد نخواهد کرد.

۱ - ۱ استاندارد - مقامات دولتی باید در تمام موارد فقط ارائه اطلاعات اساسی را درخواست نموده و تعداد اقلام (درخواستی) را در حداقل حفظ نمایند در مواردی که فهرست ویژه‌ای از جزئیات در ضمیمه ارائه می‌شود، مقامات دولتی نباید ارائه آن دسته از جزئیات را که ضروری تشخیص داده نمی‌شود، درخواست نمایند.

۱ - ۱ - ۱ - رویه توصیه‌ای - مقامات دولتی اثرات تسهیلاتی را که می‌تواند از بکارگیری سیستم پردازش اتوماتیک داده‌ها و تکنیک‌های ارتباطی منتج‌شود، در نظر خواهند داشت و این امر را در همکاری با مالکین کشتی و سایر طرفین ذینفع باید مورد توجه قرار دهند الزامات اطلاعاتی موجود و روشهای کنترل باید ساده شده و لزوم ایجاد سازگاری با سایر سیستم‌های اطلاعاتی مربوطه مورد توجه قرار گیرد.

۱ - ۲ رویه توصیه‌ای - به علیرغم این واقعیت که ممکن است اسناد در این ضمیمه به جهت خاصی به صورت جداگانه تجویز و مقرر شده باشند، مقامات دولتی با در نظر گرفتن منافع آنان که باید اسناد را تکمیل کنند و همچنین هدفی را که اسناد برای آن استفاده می‌شود، می‌باید هر دو سند یا اسناد بیشتر را هر جا که میسر است و درجه مطلوبی از سهولت را نتیجه می‌دهد، در هم ادغام نمایند.

بخش دوم - ورود، توقف و عزیمت کشتی

این بخش شامل مقرراتی است درباره تشریفات مورد نیاز که توسط مقامات دولتی از مالکان کشتی، در هنگام ورود، توقف و عزیمت کشتی خواسته می‌شود و نباید نافی لزوم ارائه گواهینامه‌ها و سایر مدارکی که در کشتی حمل می‌شوند و مرتبط به ثبت، ظرفیت‌ها، تأمین نفرات و سایر مسائل مربوط جهت اعمال بازرسی به مقامات ذیربط هستند، تلقی شوند.

الف - کلیات

۲ - ۱ استاندارد - مقامات دولتی، در هنگام ورود یا عزیمت کشتیهایی که کنوانسیون در مورد آنها اعمال می‌گردد، نباید هیچ سندی به غیر از آنهایی که در این فصل ذکر شده‌اند برای نگهداری خود درخواست کنند.

اسناد مذکور عبارتند از:

- اظهارنامه کلی

- اظهارنامه کالا

- اظهارنامه فروشگاه مصرفی کشتی

- اظهارنامه لوازم شخصی خدمه

-لیست خدمه

-لیست مسافران

-سندی که به موجب کنوانسیون پست جهانی جهت مرسولات پستی لازم است.

-اظهارنامه بهداشتی دریایی

ب - محتوا و هدف اسناد

۲ - ۲ استاندارد - اظهارنامه کلی سند اصلی است که به هنگام ورود و عزیمت کشتی اطلاعات خواسته شده را درباره کشتی تأمین نماید.

۲ - ۲ - ۱ رویه توصیه‌ای همان فرم اظهارنامه کلی بایستی برای هر دو مورد ورود و عزیمت کشتی مورد قبول واقع شود.

۲ - ۲ - ۲ رویه توصیه‌ای در اظهارنامه کلی، مقامات دولتی نباید اطلاعات بیش از موارد زیر خواستار شوند.

-نام و مشخصات کشتی

-تابعیت کشتی

-مشخصات مربوط به ثبت

-مشخصات ظرفیت کشتی

-نام فرمانده

-نام و آدرس نمایندگی کشتی

-توصیف مختصری از کالا

-تعداد خدمه

-تعداد مسافران

-مشخصات مختصری از سفر

-تاریخ و ساعت ورود، یا تاریخ عزیمت

-بندر ورود یا عزیمت

-محل کشتی در بندر

۲ - ۲ - ۳ استاندارد - مقامات دولتی یک اظهارنامه کلی را که توسط فرمانده، نمایندگی کشتی یا شخص دیگری که توسط فرمانده رسماً برای این کارمجاز شده، تاریخ خورده و امضاء شده باشد، یا به نحوی که اعتبار آن مورد پذیرش مقامات دولتی مربوطه باشد، قبول خواهند کرد.

۲ - ۳ - استاندارد اظهارنامه کالا سند اصلی است که حاوی اطلاعات مورد نیاز مقامات دولتی در رابطه با کالا، به هنگام ورود و عزیمت کشت، می‌باشد با این همه، ارائه مشخصات هر نوع کالای خطرناک نیز می‌تواند به طور جداگانه خواسته شود.

۲ - ۳ - ۱ - رویه توصیه‌ای - مقامات دولتی در اظهارنامه کالا نباید اطلاعاتی بیش از موارد زیر خواستار شوند:

الف - هنگام ورود:

-نام و تابعیت کشتی

-نام فرمانده

-بندری که از آن جا آمده

-بندری که در آن گزارش داده شده

-علامات و شماره‌ها، شماره و تعداد و نوع بسته‌ها، مقدار و شرح کالاها.

-تعداد بارنامه‌های کالاهایی که قرار است در بندر مزبور تخلیه شوند.

-بنادری که کالای باقیمانده روی کشتی در آنها تخلیه خواهد شد.

-بنادر مبداء بارگیری در ارتباط با کالاهای حمل شده از طریق بارنامه‌ها.

ب - هنگام عزیمت:

-نام و تابعیت کشتی.

-نام فرمانده

-بندر مقصد

-در رابطه با کالاهایی که در بندر مزبور بارگیری شده، علایم و شماره‌ها، تعداد و نوع بسته‌ها، مقدار و شرح کالاها.

-تعداد بارنامه‌های کالای بارگیری شده در بندر مزبور

۲ - ۳ - ۲ استاندارد در مورد کالاهای باقیمانده روی کشتی، مقامات دولتی باید فقط خواستار ارائه شرح مختصری از اطلاعات مربوط به حداقل اقلام اساسی شوند.

۲ - ۳ - ۳ استاندارد - مقامات دولتی یک اظهارنامه کالا را که توسط فرمانده، نماینده کشتی یا شخص دیگری که توسط فرمانده رسماً برای این کار مجاز شده، تاریخ خورده و امضاء شده باشد، یا به نحوی که اعتبار آن مورد پذیرش مقامات دولتی مربوطه باشد، قبول خواهند کرد.

۲ - ۳ - ۴ رویه توصیه‌ای - مقامات مزبور دولتی باید به جای اظهارنامه کالا یک نسخه از مانیفست کشتی را به شرط این که شامل اطلاعات لازم منطبق با رویه توصیه‌ای ۲ - ۳ - ۱ و استاندارد ۲ - ۳ - ۲ بوده یا بر اساس استاندارد ۲ - ۳ - ۳ امضاء شده و تاریخ خورده یا تأیید شده باشد، مورد پذیرش قرار دهند.

۲ - ۳ - ۴ - ۱ رویه توصیه‌ای - مقامات دولتی می‌توانند، به عنوان یک جایگزین برای استاندارد ۲ - ۳ - ۴ کپی

(سند حملی) را که بر طبق استاندارد

۲ - ۳ - ۳ امضا یا تأیید شده و یا کپی برابر اصل آن را در صورتی که ماهیت و کمیت محموله این را ممکن سازد و مشروط بر این که هر گونه اطلاعات منطبق با رویه توصیه‌ای ۲ - ۳ - ۱ و استاندارد ۲ - ۳ - ۲ که در آن اسناد نیامده باشند، همچنین نیز در جای دیگر ارائه و به روش مطلوب گواهی شده باشند، مورد پذیرش قرار دهند.

۳۲ - ۵ - رویه توصیه‌ای - مقامات دولتی باید اجازه دهند بسته‌هایی که در مانیفست کشتی نیامده و در اختیار فرمانده قرار دارند به شرط این که مشخصات این بسته‌ها به طور جداگانه ارائه شده باشند از اظهارنامه کالا حذف شوند.

۲ - ۴ استاندارد - اظهارنامه فروشگاه مواد مصرفی کشتی هنگام ورود و عزیمت کشتی، سند اصلی خواهد بود که حاوی اطلاعات خواسته شده توسط مقامات دولتی در رابطه با فروشگاه مواد مصرفی کشتی می‌باشد.

۲ - ۴ - ۱ استاندارد - مقامات دولتی باید یک اظهارنامه فروشگاه مواد مصرفی کشتی را، خواه توسط فرمانده یا سایر افسران کشتی که رسماً از طرف فرمانده مجاز گردیده و درباره فروشگاه کشتی اطلاعات شخصی دارند، تاریخ خورده و امضا شده باشد، یا به نحوی که اعتبار آن مورد پذیرش مقامات دولتی مربوطه باشد، مورد پذیرش قرار دهند.

۲ - ۵ استاندارد - اظهارنامه لوازم شخصی خدمه سند اصلی خواهد بود که حاوی اطلاعات خواسته شده توسط مقامات دولتی در رابطه با لوازم شخصی خدمه است اظهارنامه مزبور در هنگام عزیمت نباید خواسته شود.

۲ - ۵ - ۱ استاندارد - مقامات دولتی باید اظهارنامه لوازم شخصی خدمه را خواه توسط فرمانده یا یک افسر دیگر کشتی که رسماً از طرف فرمانده‌دارای اختیار است، امضا و تاریخ زده باشد یا اعتبار آن به نحوی باشد که مورد پذیرش مقامات دولتی قرار گیرد، قبول کنند مقامات دولتی همچنین می‌توانند هر یک از خدمه را ملزم نمایند تا مقابل قسمتی از اظهارنامه را که درباره لوازم شخصی وی می‌باشد امضا نموده یا در صورت عدم امکان چنین عملی آن را علامت گذارد.

۲ - ۵ - ۲ رویه توصیه‌ای - مقامات دولتی معمولاً باید تنها مشخصات آن نوع لوازم شخصی خدمه را بخواهند که عوارض به آنها تعلق می‌گیرد و یادارای ممنوعیتها یا محدودیت‌هایی هستند.

۲ - ۶ استاندارد - فهرست خدمه سند اصلی خواهد بود که مقامات دولتی را از تعداد و ترکیب خدمه در هنگام ورود و عزیمت یک کشتی مطلع می‌سازد.

۲ - ۶ - ۱ استاندارد - در فهرست خدمه، مقامات دولتی نباید اطلاعاتی بیش از موارد زیر خواستار شوند:

-نام و تابعیت کشتی

-نام فامیل

-القاب

-تابعیت

-درجه یا رتبه

-تاریخ و محل تولد

-ماهیت و تعداد اسناد هویت

-بندر و تاریخ ورود

-مبداء ورو

۲ - ۶ - ۲ استاندارد - مقامات دولتی باید یک فهرست خدمه را، خواه توسط فرمانده یا سایر افسران کشتی که رسماً از طرف فرمانده دارای اختیارنگردیده‌اند، تاریخ خورده و امضا شده باشد یا به نحوی که اعتبار آن مورد پذیرش مقامات دولتی مربوطه باشد، مورد پذیرش قرار دهند.

۲ - ۶ - ۳ استاندارد - مقامات دولتی معمولاً نباید خواستار تسلیم فهرست خدمه در هر سفر از کشتیهایی شوند که طبق برنامه منظم دوباره ظرف مدت کمتر از ۱۴ روز به همان بندر برمی‌گردد در حالی که تغییر در خدمه نداشته‌اند، که در این صورت یک بیانیه تحت عنوان بدون تغییر باید به نحوی که مورد قبول مقامات ذیربط است، ارائه نمایند.

۲ - ۶ - ۴ رویه توصیه‌ای - تحت شرایط مندرج در استاندارد ۲ - ۶ - ۳ هنگامی که تغییرات مختصری در خدمه انجام گرفته است، مقامات دولتی معمولاً نباید خواستار یک فهرست جدید و کامل خدمه شوند، بلکه باید فهرست موجود خدمه را با تغییرات مشخص شده در آن مورد قبول قرار دهند.

۲ - ۷ استاندارد - فهرست مسافران، سند اصلی خواهد بود که اطلاعاتی را درباره مسافران در هنگام ورود و عزیمت یک کشتی به مقامات دولتی ارائه می‌دهد.

۲ - ۷ - ۱ رویه توصیه‌ای مقامات دولتی نباید خواستار فهرست مسافران در مسیرهای کوتاه دریایی یا سرویسهای ترکیبی کشتی - راه‌آهن بین کشورهای همسایه شوند.

۲ - ۷ - ۲ رویه توصیه‌ای - مقامات دولتی نباید علاوه بر فهرست مسافران خواستار کارتهای سوار یا پیاده شدن مسافرینی شوند که نامشان در فهرستهای مسافران موجود است با این همه هنگامی که مقامات دولتی مسائل خاصی دارند که خطر جدی برای بهداشت عمومی در بر دارد، در زمان ورود شخصی که یک سفر بین‌المللی را انجام می‌دهد، ممکن است از وی خواسته شود که آدرس مقصد خود را به طور کتبی ارائه نماید.

۲ - ۷ - ۳ رویه توصیه‌ای - در فهرست مسافران، مقامات دولتی نباید اطلاعاتی بیش از موارد زیر را خواستار شوند:

-نام و تابعیت کشتی

-نام فامیل

-القاب

-تابعیت

-تاریخ تولد

-محل تولد

-بندر سوار شدن

-بندر پیاده شدن

-بندر و تاریخ ورود کشتی

۲ - ۷ - ۴ رویه توصیه‌ای - فهرستی را که شرکتهای کشتیرانی برای استفاده خود تهیه می‌کنند، باید به جای فهرست مسافران پذیرفته شود، به شرط این که حداقل شامل اطلاعات مورد نیاز مطابق با رویه توصیه‌ای ۲ - ۷ - ۳ بوده و مطابق با استاندارد ۲ - ۷ - ۵ امضا شده و تاریخ خورده یا گواهی شده باشد.

۲ - ۷ - ۵ استاندارد - مقامات دولتی باید فهرست مسافران، خواه توسط فرمانده نمایندگی کشتی یا شخص دیگری از طرف فرمانده رسماً برای این کاردارای اختیار گردیده، تاریخ خورده و امضا شده باشد، یا به نحوی که اعتبار آن مورد پذیرش مقامات دولتی مربوطه باشد، مورد پذیرش قرار دهند.

۲ - ۷ - ۶ استاندارد - مقامات دولتی باید اطمینان حاصل کنند که مالکان کشتی به محض ورود، آنها را از وجود هر مسافر قاچاق که در کشتی پیدا شده مطلع می‌سازند.

۲ - ۸ مقامات دولتی هنگام ورود یا عزیمت کشتی نباید هیچ گونه اظهارنامه کتبی دیگر را در رابطه با مرسولات پستی، به غیر از آن چه در کنوانسیون جهانی پست مقرر شده است درخواست نمایند.

۲ - ۹ استاندارد: - اظهارنامه بهداشت دریایی سند اصلی خواهد بود که تأمین‌کننده اطلاعات مورد احتیاج مقامات بهداشت بندری در رابطه با وضع بهداشت در روی کشتی در طول سفر و هنگام ورود به بندر می‌باشد.

ج - اسناد موقع ورود

۲ - ۱۰ استاندارد: در رابطه با ورود یک کشتی به بندر، مقامات دولتی نباید اسنادی بیش از اسناد زیر را درخواست نمایند:

۵- نسخه از اظهارنامه کلی

۴- نسخه از اظهارنامه کالا

۴- نسخه از اظهارنامه فروشگاه مواد مصرفی کشتی

۲- نسخه از اظهارنامه لوازم شخصی

۴- نسخه از فهرست خدمه

۴- نسخه از فهرست مسافران

۱- نسخه از اظهارنامه بهداشت دریایی

د - اسناد موقع عزیمت

۲ - ۱۱ استاندارد: در رابطه با عزیمت یک کشتی از بندر، مقامات دولتی نباید اسنادی بیش از اسناد زیر را درخواست نمایند:

۵- نسخه از اظهارنامه کلی

۴- نسخه از اظهارنامه کالا

۳- نسخه از اظهارنامه فروشگاه مواد مصرفی کشتی

۲- نسخه از فهرست خدمه

۲- نسخه از فهرست مسافران

۲ - ۱۱ - ۱ استاندارد: در هنگام عزیمت از بندر در رابطه با کالایی که موضوع اظهارنامه در هنگام ورود بوده و یا مواد مصرفی که در بندر بارگیری و طی سند گمرکی دیگری در همان بندر اظهار شده‌اند، در هنگام عزیمت نباید اظهارنامه جداگانه‌ای از فروشگاه مواد مصرفی کشتی خواسته شود.

۲ - ۱۱ - ۲ استاندارد هنگامی که مقامات دولتی خواستار اطلاعاتی درباره خدمه یک کشتی در حال عزیمت هستند، باید یک نسخه از فهرست خدمه را که هنگام ورود ارائه شده در هنگام عزیمت بپذیرند به شرط این که هر گونه تغییر در تعداد یا ترکیب خدمه یا عدم چنین تغییراتی با امضا یا پشت‌نویسی مجدد مشخص گردد.

ه - مقرراتی جهت تسهیل ترخیص کالا، مسافران، خدمه و بار مسافران

۲ - ۱۲ رویه توصیه‌ای مقامات دولتی با همیاری مالکان کشتی و ادارات بندری باید اقدامات مقتضی را جهت به حداقل رساندن تشریفات بندری به عمل آورده، مقدمات یک جریان مطلوب ترافیک بندری را فراهم نموده و دائماً همه جریانات مربوط به ورود و خروج کشتیها شامل ترتیبات سوار و پیاده شدن، بارگیری و تخلیه، سرویس‌دهی و غیره را کنترل نمایند. آنها باید همچنین ترتیباتی اتخاذ نمایند که کشتیهای باری و بار آنها بتواند وارد و تاجایی که مقدور است در نزدیکی محل توقف کشتی ترخیص شود.

۲ - ۱۲ - ۱ رویه توصیه‌ای مقامات دولتی با همیاری مالکان کشتی و ادارات بندری، باید مقررات مناسب را جهت نیل به حداکثر مطلوبیت در روند ترافیک بندری به نحوی که جریانات جابجایی و ترخیص به صورت روان و غیر پیچیده انجام پذیرد وضع نمایند این ترتیبات باید همه مراحل، از لحظه ورود کشتی به اسکله جهت تخلیه و ترخیص گمرکی و انبار کردن و در صورت لزوم حمل مجدد کالا را در بر گیرد.

بین انبار کالا و منطقه گمرکی که هر دو باید در نزدیکی اسکله واقع شوند باید ارتباط مناسب و مستقیمی وجود داشته و هر کجا که ممکن است سیستمهای مکانیکی جابجایی موجود باشند.

۲ - ۱۲ - ۲ رویه توصیه‌ای دولتهای متعاقد باید پذیرش موقت تجهیزات مخصوص جابجایی کالا را که به همراه کشتیها وارد شده و در سواحل بنادر برای بارگیری، تخلیه و جابجایی کالا به کار گرفته می‌شوند، تسهیل نمایند.

۲ - ۱۲ - ۳ رویه توصیه‌ای مقامات دولتی باید مالکان و یا استفاده‌کنندگان اسکله‌ها و انبارهای کالا را تشویق نمایند تسهیلات انباری ویژه‌ای برای کالاهایی که احتمال دزدیده شدن آن زیاد است در نظر بگیرند و مناطقی را که چنین کالاهایی باید در آن انبار شود، چه برای کوتاه مدت و یا مدت طولانی، قبل از حمل یا تحویل محلی، جهت جلوگیری از دستیابی افراد غیر مجاز محافظت نمایند.

۲ - ۱۲ - ۴ استاندارد مقامات دولتی، ضمن رعایت مقررات مربوطه خود، باید واردات موقت کانتینرها و پالتها را بدون پرداخت عوارض گمرکی وسایر مالیاتها و هزینه‌ها اجازه دهند استفاده از آنها را در تردد دریایی تسهیل نمایند.

۲ - ۱۲ - ۵ روش توصیه‌ای مقامات دولتی باید در مقررات خود که در استاندارد ۲ - ۱۲ - ۴ به آن اشاره شد، پذیرش اظهارنامه ماده‌ای را پیش‌بینی کنند که بر اساس آن کانتینرها و پالتهایی که موقتاً وارد شده‌اند، در یک مدت زمان محدود که از طرف دولت مربوطه تعیین شده دوباره خارج گردند.

۲ - ۱۲ - ۶ رویه‌ای توصیه‌ای مقامات دولتی باید اجازه دهند کانتینرها و پالتهایی که به موجب استاندارد ۲ - ۱۲ - ۴ به قلمرو کشوری وارد می‌شوند، از محدود بندر ورودی تحت روشهای یاد شده بازرسی و با ارائه حداقل اسناد، جهت ترخیص کالای وارده و یا بارگیری کالاهای صادراتی خارج شوند.

و - ورود متوالی به دو یا چند بندر بزرگ در یک کشور

۲ - ۱۳ رویه توصیه‌ای با عنایت به مقررات مربوط به ورود یک کشتی در اولین بندر در سرزمین یک کشور، تشریفات و اسناد درخواستی توسط مقامات دولتی در بنادر ورودی دیگر در همان کشور در صورتی که آن کشتی در این فاصله به بندر کشور دیگری وارد نشده باشد، باید در حداقل حفظ شود.

ز - تکمیل اسناد

۲ - ۱۴ رویه توصیه‌ای - مقامات دولتی می‌باید تا حد امکان اسناد مذکور در این ضمیمه را، به جز آن چه مربوط به استاندارد ۳ - ۷ می‌شود بدون توجه به زبانی که اطلاعات درخواستی به آن زبان در اسناد درج شده است، مورد پذیرش قرار دهند، با این شرط که آنها بتوانند در صورت لزوم خواستار ترجمه کتبی یا شفاهی به یکی از زبانهای رسمی کشور خود و یا سازمان شوند.

۲ - ۱۵ استاندارد - مقامات دولتی باید اطلاعاتی را که به طریق خوانا و قابل فهم ارائه شده باشد، از جمله اسناد دست‌نویس یا جوهر یا مداد پاک‌نشده و یا تهیه شده با تکنیک اتوماتیک پردازش داده‌ها، مورد پذیرش قرار دهند.

۲ - ۱۵ - ۱ استاندارد - مقامات دولتی باید یک امضا را در صورت لزوم چه به صورت دست‌نویس، فاکسی‌مایل پرفریت (سوراخ شده) مهر شده، با علامت یا به هر وسیله الکترونیکی یا مکانیکی دیگر مورد پذیرش قرار دهند به شرط آن که چنین پذیرش مغایر با قوانین ملی نباشد، تأیید اعتبار اطلاعاتی که با وسایل غیر کاغذی ارائه شده‌اند به نحوی خواهد بود که مورد قبول مقامات دولتی ذیربط باشد.

۲ - ۱۶ استاندارد مقامات دولتی کشور بندر ورودی، تخلیه یا ترانزیت نباید هیچ کدام از اسناد مذکور در این فصل را که مربوط به کشتی، کالای آن، فروشگاه مواد مصرفی کشتی، مسافران یا خدمه است، به صورت گواهی شده، قانونی شده، تأیید شده یا با بررسی قبلی توسط نماینده خودشان در خارج آن کشور، خواستار شوند این مسئله نافی لزوم ارائه گذرنامه یا هر سند هویت دیگر مربوط به مسافر یا خدمه جهت صدور روادید یا امور مشابه آن نخواهد بود.

ح - مقررات ویژه برای تسهیل در امر کشتیهایی که به قصد پیاده کردن خدمه، مسافران یا سایر افراد بیمار یا مجروح جهت درمان اضطراری پزشکی در بنادر پهلو می‌گیرند.

۲ - ۱۷ - استاندارد - مقامات دولتی باید جهت حصول اطمینان از این که در هنگامی که کشتیها صرفاً به منظور پیاده نمودن خدمه یا مسافران یا سایر اشخاص مریض یا مجروح جهت معالجه اضطراری پزشکی قصد ورود به بندر را دارند، فرمانده کشتی مقامات دولتی را تا حد امکان از آن نیت با جزئیات کامل ممکن از بیماری یا جراحت و هویت و وضعیت آن اشخاص مطلع خواهند کرد، همکاری مالکان کشتیها را جلب نمایند.

۲ - ۱۸ استاندارد مقامات دولتی باید در صورت امکان با رادیو، و در هر حال با سریعترین وسیله موجود قبل از رسیدن کشتی، فرمانده را از اسناد و روش انجام عملیات پیاده کرد سریع شخص مریض یا مجروح و ترخیص بدون تأخیر کشتی مطلع نمایند.

۲ - ۱۹ استاندارد - در رابطه با کشتیهایی که به این منظور به بنادر می‌آیند و سریعاً قصد ترک دوباره آن را دارند، چنانچه وضع بیمار یا شرایط دریا اجازه پیاده کردن امن او را در آبراه‌ها یا لنگرگاه ندهد، مقامات دولتی باید اولویت پهلوگیری در اسکله را به آن کشتیها بدهد.

۲ - ۲۰ استاندارد - در رابطه با کشتیهایی که به این منظور به بنادر می‌آیند و سریعاً قصد ترک دوباره آن را دارند، مقامات دولتی معمولاً نباید جز در مورد اظهارنامه بهداشت دریایی و در صورت اجتناب ناپذیر بودن اظهارنامه کلی خواستار اسناد مذکور در استاندارد ۲ - ۱ شوند.

۲ - ۲۱ استاندارد - در مواردی که مقامات دولتی خواستار اظهارنامه کلی می‌گردند این سند نباید اطلاعاتی بیش از آن چه در رویه توصیه‌ای ۲ - ۲ - ۲ آمده، داشته باشد و در صورت امکان باید حاوی اطلاعات کمتری باشد.

۲ - ۲۲ استاندارد - هنگامی که مقامات دولتی جریان بازرسی را در رابطه با ورود یک کشتی، قبل از پیاده نمودن افراد بیمار یا مجروح اعمال می‌نمایند، معالجات اضطراری پزشکی و اقدامات جهت حفظ سلامتی عمومی، نسبت به این بازرسیها تقدم خواهند داشت.

۲ - ۲۳ استاندارد - هنگامی که اخذ ضمانت یا تعهد در رابطه با پوشش هزینه‌های درمان یا انتقال احتمالی یا برگشت به میهن افراد ذیربط مورد لزوم است، معالجات اضطراری پزشکی در حین اخذ این ضمانتها و تعهدات نباید به تأخیر افتاد یا متوقف گردد.

۲ - ۲۴ استاندارد - معالجات اضطراری پزشکی و اقدامات مربوط به حفظ سلامتی عمومی باید نسبت به امور بازرسی که ممکن است مقامات دولتی در مورد افراد بیمار یا مجروح در حال پیاده شدن در ساحل اعمال کنند تقدم داشته باشند.

بخش سوم - ورود و عزیمت اشخاص

این بخش مقررات مربوط به تشریفات مورد درخواست مقامات دولتی موقع ورود یا خروج یک کشتی از خدمه و سافربین می‌باشد.

الف - آیین و الزامات ورود و خروج

۳ - ۱ استاندارد - یک گذرنامه معتبر سند اصلی خواهد بود که اطلاعات مربوط به شخص مسافر را در هنگام ورود و یا عزیمت یک کشتی برای مقامات دولتی تأمین می‌کند.

۳ - ۱ - ۱ رویه توصیه‌ای - دولتهای متعاقد باید تا آن جا که ممکن است با توافقه‌های دوجانبه یا چندجانبه، درباره پذیرفتن اوراق رسمی شناسایی به‌جای گذرنامه توافق نمایند.

۳ - ۲ رویه توصیه‌ای - مقامات دولتی باید ترتیبی اتخاذ نمایند در نتیجه آن، گذرنامه‌های مسافران کشتی، یا اسناد رسمی شناسایی پذیرفته شده به‌جای آنها، فقط یک بار در هنگام ورود و یک بار در هنگام عزیمت نیاز با بازرسی توسط مقامهای اداره مهاجرت داشته باشند. علاوه بر این، این گذرنامه‌ها یا اوراق رسمی شناسایی می‌تواند به منظور تأیید یا تشخیص هویت در ارتباط با امور گمرکی و سایر تشریفات هنگام ورود و عزیمت خواسته شود.

۳ - ۳ رویه توصیه‌ای - پس از ارائه شدن گذرنامه‌ها و یا اوراق رسمی شناسایی پذیرفته شده به جای آنها مقامات دولتی باید به جای آن که آنها را به‌منظور دستیابی به کنترل اضافی پیش خود نگهدارند، پس از بررسی فوراً مسترد نمایند مگر این که مانعی برای پذیرش یک مسافر به آن سرزمین وجود داشته باشد.

۳ - ۴ رویه توصیه‌ای - مقامات دولتی نباید از مسافرینی که به کشتی وارد و یا از آن خارج می‌شوند، یا از مالکان کشتی به جای آنان، هیچ گونه اطلاعات کتبی تکمیلی تکراری که قبلاً در گذرنامه یا اوراق رسمی شناسایی ارائه شده به جز آن چه که برای تکمیل اسنادی که در این ضمیمه مقرر شده است لازم است، درخواست نمایند.

۳ - ۵ رویه توصیه‌ای - مقامات دولتی که از مسافرینی که به کشتی وارد و یا از آن خارج می‌شوند خواستار اطلاعات تکمیلی به جز آن چه برای تکمیل اسناد مذکور در این ضمیمه لازم است می‌گردند باید موارد لازم جهت تطبیق هویت بعدی مسافران را به اقلامی که در رویه توصیه‌ای ۳ - ۶ (کارت‌سوار شدن - پیاده شدن) آمده است، محدود نمایند مقامات دولتی باید کارت سوار یا پیاده شدن را پس از تکمیل آن توسط مسافر بپذیرند و نباید خواستار کنترل یا تکمیل آن توسط مالک کشتی گردند جز در مواردی که در فرم استفاده از حروف چاپی خواسته شده باشد، کارتی که با خط خوانانوشته شده باشد باید مورد پذیرش قرار گیرد. از هر مسافر فقط یک نسخه از کارت سوار یا پیاده شدن، که ممکن است در عین حال دارای یک یا چند نسخه کپی کاربن باشد، خواسته شود.

۳ - ۶ رویه توصیه‌ای - در کارت سوار یا پیاده شدن، مقامات دولتی نباید چیزی بیش از اطلاعات زیر خواستار شوند:

- نام خانوادگی

- لقب

-تابعیت

-شماره گذرنامه یا سایر اوراق رسمی هویت

-تاریخ تولد

-محل تولد

-شغل

-بندر سوار یا پیاده شدن

-جنسیت

-آدرس مقصد

-امضا

۳ - ۷ استاندارد - در مواردی که مدرکی دال بر مصونیت در مقابل وبا، تب زرد یا ابله از اشخاص روی کشتی لازم است، مقامات دولتی باید گواهی بین‌المللی واکسیناسیون یا واکسیناسیون مجدد را در فرمهایی که مقررات بین‌المللی بهداشت معین کرده است مورد قبول قرار دهند.

۳ - ۸ رویه توصیه‌ای - آزمایش پزشکی از افراد روی کشتی یا از افرادی که از کشتی پیاده می‌شوند، معمولاً باید محدود به اشخاصی شود که از مناطق آلوده به یکی از امراض قرنطینه‌ای در دوره نهفتگی بیماری مربوطه می‌آیند (همان طور که در مقررات بین‌المللی آمده است) به هر حال آزمایشات پزشکی اضافی را می‌توان بر حسب مقررات بین‌المللی بهداشت خواستار شد.

۳ - ۹ رویه توصیه‌ای مقامات دولتی معمولاً باید از اثاثیه همراه مسافران ورودی به روش نمونه‌گیری یا انتخابی، بازرسی گمرکی به عمل آورند از دریافت اظهارنامه کتبی در مورد اثاثیه همراه مسافران حتی المقدور می‌باید صرف نظر شود.

۳ - ۹ - ۱ رویه توصیه‌ای مقامات دولتی باید، هر جا که ممکن است از بازرسی اثاثیه همراه مسافران خروجی چشم‌پوشی کنند.

۳ - ۹ - ۲ رویه توصیه‌ای هنگامی که امکان صرف نظر کامل از بازرسی اثاثیه همراه مسافران خروجی وجود ندارد، آن بازرسی باید معمولاً بر اساس روش نمونه‌گیری یا انتخابی انجام شود.

۳ - ۱۰ استاندارد - اوراق معتبر هویت یا گذرنامه یک دریانورد سند اصلی خواهد بود که اطلاعات مربوط به هر یک از خدمه را در هنگام ورود یا عزمیت یک کشتی برای مقامات دولتی تأمین می‌کند.

۳ - ۱۰ - ۱ استاندارد - در اوراق هویت دریانورد، مقامات دولتی نباید چیزی بیش از اطلاعات ذیل را خواستار شوند:

- نام خانوادگی

- القاب

- تاریخ و محل تولد

- تابعیت

- مشخصات فیزیکی

- عکس (گواهی شده)

- امضاء

- تاریخ انقضاء (اگر داشته باشد)

- مقام دولتی صادرکننده

۳ - ۱۰ - ۲ استاندارد هنگامی که دریانورد مجبور است به عنوان یک مسافر با استفاده از هر وسیله حمل و نقل به کشوری وارد شود یا آن را ترک کند به قصد:

الف - پیوستن به کشتی خودش یا انتقال کشتی دیگر،

ب - عبور ترانزیت برای پیوستن به کشتی خودش در کشور دیگر، یا برای برگشت به میهن، یا به هر قصد دیگری که مورد تأیید مقامات کشور مربوطه است، مقامات دولتی در صورتی که این سند اجازه مجدد ورود دارنده آن را به کشور صادرکننده سند تضمین نماید، باید سند هویت معتبر دریانورد را به جای گذرنامه از آن دریانورد قبول کنند.

۳ - ۱۰ - ۳ روش توصیه‌ای مقامات دولتی معمولاً نباید بیش از آن چه در فهرست خدمه آمده است خواستار ارائه تک اسناد هویت یا ارائه اطلاعات تکمیلی سند هویت دریانورد در رابطه با خدمه کشتی شوند.

ب - مقررات تسهیل ترخیص بار، مسافران، خدمه و اثاثیه

۳ - ۱۱ رویه توصیه‌ای مقامات دولتی با همکاری مالکان کشتی و ادارات بندری باید اقدامات مقتضی را جهت فراهم آوردن وضع رضایت‌بخش‌تر جریان ترافیک بندری به منظور تسریع در کار ترخیص مسافری، خدمه و بار توشه صورت داده و پرسنل مورد نیاز را جهت این امر به کار گرفته و اطمینان حاصل نمایند که تأسیسات و تجهیزات کافی تهیه گردیده و دقت لازم جهت بارگیری، تخلیه ااثیه و همچنین وسایل جابجایی (که شامل استفاده از سیستمهای مکانیزه نیز می‌باشد) در قسمتهایی که بیشترین تأخیرهای مسافری مشاهده گردیده و اتفاق می‌افتد، مبذول نمایند باید ترتیباتی اتخاذ شود تا سرپناه لازم در محل بین کشتی و نقطه‌ای که مسافری و خدمه مورد بازرسی قرار می‌گیرند، ایجاد گردد.

۳ - ۱۱ - ۱ رویه توصیه‌ای مقامات دولتی باید:

الف - ضمن هماهنگی با مالکان کشتی و ادارات بندری ترتیبات مناسبی را عرضه کنند، از قبیل:

۱ - روش انفرادی و پیوسته‌ای برای جریان کار مسافران و ااثیه،

۲ - سیستمی که به مسافران امکان بدهد به سهولت ااثیه بازرسی شده خود را به محض قرار گرفتن در محلی که امکان مطالبه آن می‌باشد، شناخته و به دست آورند،

ب - مطمئن شوند که ادارات بندری به گونه‌ای کلیه اقدامات لازم را به عمل می‌آورند به نحوی که،

۱ - دسترسی آسان و سریع برای مسافری و ااثیه آنها به حمل و نقل محلی و بالعکس فراهم گردد.

۲ - اگر از خدمه خواسته شده است که در محلهایی جهت مقاصد دولتی گزارش دهند ورود به آن مناطق باید آسان بوده و تا حد امکان آن مناطق باید به یکدیگر نزدیک باشند.

۳ - ۱۲ استاندارد مقامات دولتی باید از مالکان کشتی خواستار شوند که اطمینان یابند کارکنان روی کشتی کلیه اقدامات مناسبی را که به تسریع روندورود مسافران و خدمه کمک می‌کند به عمل می‌آورند، این اقدامات می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

الف - ارائه پیام قبلی به مقامات دولتی ذیربط برای اعلام مناسب‌ترین پیش‌بینی زمان ورود، و به دنبال آن اطلاع از هر تغییر در زمان، و همچنین اعلام‌مسیر سفر در جایی که ممکن است بر الزامات بازرسی تأثیر گذارد،

ب - آماده داشتن اسناد کشتی برای مرور سریع،

ج - تهیه نردبان یا سایر وسایل آمدن روی کشتی جهت نصب در طول مدتی که کشتی به طرف اسکله یا لنگرگاه در حرکت است،

د - جمع نمودن و معرفی سریع و منظم اشخاص روی کشتی با مدارک لازم برای بازرسی با توجه به ترتیبات لازم برای تعویض خدمه جهت انجام وظایف ضروری در موتورخانه‌ها و سایر جاها.

۳ - ۱۳ رویه توصیه‌ای نحوه وارد کردن اسامی بر روی اسناد مسافران و خدمه به این صورت است که باید نام یا نامهای خانوادگی اول نوشته شوند. هنگامی که از نام خانوادگی پدری و مادری هر دو استفاده می‌شود، نام خانوادگی پدری باید در اول قرار داده شود. در مواردی که برای زن شوهردار نام خانوادگی پدری شوهر یا نام خانوادگی پدری زن هر دو به کار می‌رود، نام خانوادگی پدری شوهر باید در ابتدا قرار داده شود.

۳ - ۱۴ استاندارد مقامات دولتی باید، بدون تأخیر ناموجه، مسافران و خدمه را جهت آزمایش برای پذیرش ورودشان به کشور وقتی که چنان آزمایشی ضروری است، بپذیرند.

۳ - ۱۵ اگر برای مقامات دولتی معلوم شود که سند متعلق به یک مسافر ناقص می‌باشد، یا اگر به همین دلیل مسافری غیر قابل پذیرش در کشور تشخیص داده شود، مقامات دولتی نباید مجازاتی را علیه مالکان کشتی اعمال کنند.

۳ - ۱۵ - ۱ استاندارد - مقامات دولتی مالکان کشتی را باید دعوت کنند که تمامی احتیاطات منطقی را به عمل آورند، تا مسافری هر نوع مدارک خواسته شده توسط دولت‌های متعاقد را به همراه داشته باشند.

۳ - ۱۵ - ۲ رویه توصیه‌ای - جهت تسهیل و تسریع ترافیک بین‌المللی دریایی مقامات دولتی باید علائم و نشانه‌های استاندارد شده بین‌المللی گسترش یافته یا قبول شده از طرف سازمان با همکاری سایر سازمانهای ذیصلاح تا حد امکان متداول در تمامی روشهای حمل و نقل را برای استفاده در ترمینالهای دریایی و روی کشتیها به اجرا بگذارند یا در موردی که موضوع در صلاحیت قضایی آنها نباشد به طرفین مسئول سفارش کنند که در کشورشان به اجرا بگذارند.

ج - تسهیلات برای کشتیهایی که در سفرهای سیاحتی اشتغال دارند و مسافری کشتیهای سیاحتی

۳ - ۱۶ - ۱ مقامات دولتی هنگامی که قبل از ورود یک کشتی سیاحتی اطلاع حاصل نمایند که مسئولین بهداری برای ورود کشتی به بندر مورد نظر براین عقیده هستند که ورود آن کشتی باعث بروز و اشاعه بیماری از نوع قرنطینه‌ای نخواهد شد، مجوز ورود را برای آن کشتی تفریحی به وسیله رادیو اعطا خواهند نمود.

۳ - ۱۶ - ۲ استاندارد - از کشتیهای سیاحتی (به شرط این که هیچ تغییری در شرایط سفر به وجود نیامده باشد)، اظهارنامه کلی، فهرست مسافران و فهرست خدمه باید صرفاً در اولین بندر ورودی و آخرین بندر خروجی در یک کشور خواسته شود.

۳ - ۱۶ - ۳ استاندارد - از کشتی سیاحتی، اظهارنامه فروشگاه مواد مصرفی کشتی و اظهارنامه لوازم شخصی خدمه باید صرفاً در اولین بندر ورودی خواسته شود.

۳ - ۱۶ - ۴ - استاندارد - گذرنامه‌ها یا سایر مدارک رسمی شناسایی باید همواره در اختیار مسافران کشتی سیاحتی باقی بمانند.

۳ - ۱۶ - ۵ - رویه توصیه‌ای - اگر یک کشتی سیاحتی برای مدتی کمتر از ۷۲ ساعت در بندری متوقف شود، داشتن رواید برای مسافران کشتی سیاحتی نباید الزامی باشد، مگر در شرایط ویژه‌ای که توسط مقامات دولتی ذیربط معین شده باشد. توجه: منظور این رویه توصیه‌ای این است که هر کشور متعاقد می‌تواند به محض ورود یک نوع فرم، حاکی از اجازه ورود به آن سرزمین، برای چنین مسافرانی صادر کرده یا قبول نمایند.

۳ - ۱۶ - ۶ - استاندارد - مسافران کشتی سیاحتی نباید به خاطر مقررات بازرسی که توسط مقامات دولتی اجرا می‌شود بی‌جهت معطل شوند.

۳ - ۱۶ - ۷ - استاندارد - به طور کلی جز به منظور پاره‌ای مقاصد امنیتی و تشخیص هویت، مسافران کشتی سیاحتی نباید به وسیله مقامات اداره مهاجرت مورد بازرسی فردی قرار گیرند.

۳ - ۱۶ - ۸ - استاندارد - اگر یک کشتی سیاحتی به طور متوالی در بیش از یک بندر در یک کشور واحد پهلو بگیرد مسافران باید به طور کلی فقط در اولین بندر ورودی و آخرین بندر خروجی توسط مقامات دولتی مورد بازرسی قرار گیرند.

۳ - ۱۶ - ۹ - رویه توصیه‌ای - جهت تسهیل در پیاده کردن به موقع، کنترل ورودی مسافری یک کشتی سیاحتی، در صورت امکان باید قبل از ورود به محل پیاده شدن در داخل کشتی انجام شود.

۳ - ۱۶ - ۱۰ - رویه توصیه‌ای مسافران کشتی سیاحتی که در یک بندر پیاده شده و در بندر دیگر در همان کشور دوباره به همان کشتی ملحق می‌شوند، باید از همان تسهیلاتی بهره‌مند شوند که مسافران پیاده شده از یک کشتی سیاحتی که در همان بندر به آن کشتی برمی‌گردند بهره‌مند می‌شوند.

۳ - ۱۶ - ۱۱ - رویه توصیه‌ای - گواهینامه بهداشت دریایی باید تنها سند کنترل بهداشتی لازم برای مسافران کشتی سیاحتی باشد.

۳ - ۱۶ - ۱۲ - استاندارد - استفاده مسافری کشتی سیاحتی از فروشگاه‌های با معافیت گمرکی در کشتی هنگام توقف کشتی در بندر مجاز می‌باشد.

۳ - ۱۶ - ۱۳ - استاندارد - مسافران کشتی سیاحتی نباید ملزم به ارائه اظهارنامه کتبی گمرکی شوند.

۳ - ۱۶ - ۱۴ - رویه توصیه‌ای - مسافران کشتی سیاحتی نباید مورد هیچ گونه کنترل ارزی قرار گیرند.

۳ - ۱۶ - ۱۵ استاندارد - کارتهای سوار یا پیاده شدن نباید برای مسافران کشتی سیاحتی الزامی باشند.

۳ - ۱۶ - ۱۶ رویه توصیه‌ای - به جز در جایی که بازرسی مسافر منحصراً بر پایه فهرست مسافران است، مقامات دولتی نباید اصرار به تکمیل جزئیات زیر در فهرست مسافران داشته باشند:

-تابعیت (ستون ششم)

-تاریخ و محل تولد (ستون هفتم)

-بندر سوار شدن (ستون هشتم)

-بندر پیاده شدن (ستون نهم)

د - مقررات ویژه جهت تسهیل امور مسافران در حال ترانزیت

۳ - ۱۷ - ۱ استاندارد - مسافر ترانزیتی که بر روی کشتی، که با آن وارد و خارج می‌گردد باقی می‌ماند معمولاً نباید توسط مقامات دولتی موردبازرسیهای متداول قرار گیرد.

۳ - ۱۷ - ۲ رویه توصیه‌ای به مسافر ترانزیت باید اجازه داده شود تا گذرنامه یا سایر اسناد هویت خود را نزد خویش نگهدارد.

۳ - ۱۷ - ۳ رویه توصیه‌ای مسافر ترانزیت را نباید ملزم به تکمیل کارت سوار یا پیاده شدن نمود.

۳ - ۱۷ - ۴ رویه توصیه‌ای - مسافر ترانزیت که مسافرت خود را در همان بندر و با همان کشتی ادامه می‌دهد، در طول مدت توقف کشتی در بندر در صورت تمایل معمولاً باید اجازه موقت رفتن به ساحل را داشته باشد.

۳ - ۱۷ - ۵ رویه توصیه‌ای - مسافر ترانزیتی که سفرش را از همان بندر و با همان کشتی ادامه می‌دهد نباید به جز در شرایط ویژه‌ای که توسط مقامات دولتی ذیربط معین شده، ملزم به داشتن روادید شود.

۳ - ۱۷ - ۶ رویه توصیه‌ای - مسافر ترانزیتی که سفرش را از همان بندر با همان کشتی ادامه می‌دهد معمولاً نباید ملزم به ارائه اظهارنامه کتبی گمرکی شود.

۳ - ۱۷ - ۷ رویه توصیه‌ای - مسافر ترانزیتی که از کشتی در یک بندر پیاده شده و در بندر دیگری در همان کشور به همان کشتی سوار می‌شود باید از همان تسهیلاتی بهره‌مند شود که مسافری که در یک کشتی وارد و در همان بندر با همان کشتی خارج می‌شود بهره‌مند می‌گردد.

۵ - مقررات تسهیل برای کشتیهایی که به خدمات علمی اشتغال دارند.

۳ - ۱۸ رویه توصیه‌ای - یک کشتی که به خدمات علمی اشتغال دارد، اشخاصی را حمل می‌کند که الزاماً به چنین اهداف علمی مربوط به آن سفر مشغول هستند. در صورت احراز چنین هویتی، چنین اشخاصی باید حداقل، از همان تسهیلاتی که به اعضاء خدمه آن کشتی اعطاء شده است، برخوردار باشند.

و - مقررات بیشتر در مورد تسهیلات مربوط به خارجیان عضو خدمه کشتیهایی که به سفرهای بین‌المللی اشتغال دارند

-مرخصی ساحلی

۳ - ۱۹ استاندارد - به اعضاء خدمه خارجی در طول مدت توقف کشتی‌ای که با آن به بندر آمده‌اند، باید توسط مقامات دولتی اجازه به ساحل آمدن داده شود، به شرط این که تشریفات در موقع ورود کشتی انجام شده باشد و مقامات دولتی دلیلی برای خودداری از صدور اجازه به ساحل آمدن به دلایل بهداشتی، امنیتی یا نظم عمومی نداشته باشند.

۳ - ۱۹ - ۱ استاندارد - اعضاء خدمه جهت گرفتن مرخصی ساحلی نباید ملزم به داشتن روادید باشد.

۳-۱۹-۲ - رویه توصیه‌ای - اعضاء خدمه قبل از رفتن به مرخصی ساحلی یا هنگام برگشتن از آن نباید مورد بازرسی شخصی قرار گیرند.

۳ - ۱۹ - ۳ استاندارد - خدمه، جهت مرخصی ساحلی، نباید ملزم به داشتن اجازه مخصوص مثلاً بر گه‌های مرخصی ساحلی شوند.

۳ - ۱۹ - ۴ رویه توصیه‌ای - در صورتی که خدمه هنگام استفاده از مرخصی ساحلی ملزم به همراه داشتن اسناد هویت خود باشند این اسناد باید محدود به آنهایی شوند که در استاندارد ۳ - ۱۰ ذکر شده است.

بخش چهارم - بهداشت عمومی و قرنطینه شامل مقررات بهداشتی برای حیوانات و گیاهان

۴ - ۱ استاندارد - مقامات دولتی یک کشور غیر عضو به مقررات بین‌المللی بهداشت، باید سعی کنند که پیش‌بینی مربوط به این گونه مقررات را در کشتیرانی بین‌المللی به عمل آورند.

۴ - ۲ رویه توصیه‌ای - دولتهای متعاقد با داشتن پاره‌ای منافع مشترک در رابطه با شرایط بهداشتی، جغرافیایی، اجتماعی یا اقتصادی شان باید بر اساس ماده ۹۸ مقررات بین‌المللی بهداشت، ترتیبات خاصی را هنگامی که این چنین ترتیبات اجرای آن مقررات را تسهیل می‌نماید، بین خود منظور نمایند.

۴ - ۳ - رویه توصیه‌ای - در مواردی که ارائه گواهینامه‌های بهداشتی یا اسناد مشابه در رابطه با حمل حیوانات، گیاهان یا تولیدات وابسته الزامی می‌باشد، چنین مدارک و اسنادی باید به طور ساده و گسترده انتشار یافته باشد و دولتهای متعاقد به منظور استاندارد نمودن چنین الزاماتی باید بایکدیگر همکاری نمایند.

۴ - ۴ - رویه توصیه‌ای مقامات دولتی باید هر جا که مقدور است هنگامی که قبل از ورود یک کشتی اطلاع حاصل می‌نمایند که مسئولین بهداشتی برای ورود کشتی به بندر مورد نظر بر این عقیده هستند که ورود آن کشتی باعث بروز و شیوع یک بیماری از نوع قرنطینه‌ای نخواهد شد، مجوز ورود را برای آن کشتی به وسیله رادیو اعطا نمایند.

مقامات بهداشتی باید حتی المقدور قبل از ورود کشتی به بندر امکان ورود به کشتی را داشته باشند.

۴ - ۴ - ۱ استاندارد - مقامات دولتی باید همکاری مالکان کشتی را جذب کنند تا اطمینان حاصل کنند که در صورت بروز یک بیماری در روی کشتی (امر گزارش به مقامات بهداشتی بندر مقصد کشتی جهت تهیه مقدمات) و تهیه مقدمات حضور پرسنل ویژه پزشکی و هر گونه تجهیزات لازم جهت اقدامات بهداشتی هنگام ورود رعایت خواهد شد.

۴ - ۵ استاندارد - مقامات دولتی باید ترتیباتی اتخاذ نمایند تا کلیه آژانسهای مسافری و سایر مراجع ذیربط بتوانند برای مسافران به تعداد کافی، قبل از شروع مسافرت لیستهای واکسیناسیون مورد نیاز مقامات دولتی کشورهای ذیربط و همچنین فرمهای گواهی واکسیناسیون را مطابق با مقررات بین‌المللی بهداشت، تهیه نمایند.

مقامات دولتی باید کلیه اقدامات ممکن را به این منظور که مایه کوبها از واهینامه‌های بین‌الملل واکسیناسیون یا واکسیناسیون مجدد استفاده نمایند به عمل آورند، تا پذیرش همگانی آنها تضمین شود.

۴ - ۶ رویه توصیه‌ای - مقامات دولتی در هر تعداد بندری که میسر است باید علاوه بر ایجاد تسهیلات واکسیناسیون، تسهیلاتی نیز برای تکمیل گواهینامه‌های بین‌المللی واکسیناسیون یا واکسیناسیون مجدد فراهم کنند.

۴ - ۷ استاندارد - مقامات دولتی باید مطمئن شوند که اقدامات و تشریفات بهداشتی فوراً در محل برقرار شده و بدون تأخیر پایان یافته و بدون تبعیض انجام می‌شود.

۴ - ۸ رویه توصیه‌ای - مقامات دولتی باید در هر تعداد بندری که میسر است تسهیلات کافی را جهت اداره بهداشت عمومی و اقدامات قرنطینه‌ای حیوانی و کشاورزی بر پا دارند.

۴ - ۹ استاندارد - در هر تعداد بندری که در یک کشور میسر است، تسهیلات پزشکی در مواردی که ایجاد تسهیلات پزشکی برای درمان اضطراری خدمه و مسافران منطقی و عملی به نظر می‌رسد باید این گونه تسهیلات آماده و در دسترس باشد.

۴ - ۱۰ استاندارد - به جز در موارد اضطراری که متضمن خطر بزرگی برای بهداشت عمومی است، کشتی‌ای که آلوده یا مظنون به آلودگی به یک بیماری قرنطینه نمی‌باشد نباید به خاطر بیماری مسری دیگری از ورود به یک بندر جهت تخلیه یا بارگیری کالا، آذوقه یا گرفتن سوخت یا آب توسط مقامات دولتی، منع گردد.

۴ - ۱۱ رویه توصیه‌ای - حمل حیوانات، مواد خام حیوانی، مواد غذای حیوانات و محصولات خام حیوانی، و محصولات گیاهی قرنطینه‌ای، وقتی که به همراه یک گواهی قرنطینه‌ای در فرمی مورد قبول دولتهای متعاقد ذیربط باشد در شرایط ویژه‌ای باید مجاز باشد.

بخش پنجم - مقررات متفرقه

الف - ضمانت‌نامه‌ها و سایر اشکال تضمین

۵ - ۱ رویه توصیه‌ای - در مواردی که مقامات دولتی از مالکان کشتی برای پوشش مسئولیتهای مالی در رابطه با گمرک، مهاجرت، بهداشت عمومی، قرنطینه کشاورزی یا قوانین و مقررات مشابه یک کشور خواستار ارائه ضمانتنامه یا سایر اشکال تضمین هستند، در هر کجا ممکن باشد باید استفاده از یک ضمانت‌نامه جامع یا شکل دیگر تضمین را مجاز گردانند.

ب - اشتباهات در اسناد و مجازاتهای مربوطه

۵ - ۲ استاندارد - مقامات دولتی باید بدون معطل کردن کشتی، تصحیح اشتباهات را در سندی که در این ضمیمه پیش‌بینی شده است در صورتی که قانع شده باشند که این اشتباهات سهوی بوده، ماهیت جدی نداشته، ناشی از بی‌دقتی مکرر نبوده و به قصد نقض قوانین و مقررات انجام نشده‌اند، به شرط این که این اشتباهات قبل از بررسی کامل سند کشف شده باشند و تصحیحات را بتوان بدون معطلی انجام داد، اجازه دهند.

۵ - ۳ - استاندارد - اگر اشتباهی که در اسناد مذکور در این ضمیمه توسط مالک کشتی یا فرمانده یا از طرف آنان امضا شده یا به نحو دیگری گواهی شده‌اند، پیدا شوند، قبل از دادن فرصتی جهت قانع کردن مقامات دولتی نسبت به این که اشتباهات سهوی بوده، ماهیت جدی نداشته، ناشی از بی‌دقتی مکرر نبوده و به قصد نقض قوانین و مقررات انجام نشده‌اند، نباید هیچ گونه مجازاتی اعمال گردد.

ج - خدمات در بنادر

۵ - ۴ رویه توصیه‌ای - خدمات معمولی مقامات دولتی در طول ساعات متداول کار باید بدون هزینه ارائه شود.

مقامات دولتی باید سعی کنند ساعات متداول کار خدمات خود را در بنادر طوری تنظیم نمایند که با مدتی که حجم کار زیاد است هماهنگ باشد.

۵ - ۴ - ۱ استاندارد - دولتهای متعاقد برای سازماندهی به اقدامات معمولی مقامات دولتی در بنادر به منظور خودداری از معطل کردن بی‌مورد کشتی‌ها بعد از ورود آنها یا زمانی که آماده عزیمت هستند باید تمامی مقررات قابل اجرا را تصویب نموده و زمان تکمیل تشریفات را مشروط بر این که اطلاع کافی از زمان تقریبی ورود یا عزیمت به مقامات دولتی داده شده باشد، به حداقل برسانند.

۵ - ۴ - ۲ استاندارد - برای آزمایش طبی یا هر آزمایش تکمیلی خواه باکتریولوژیک یا به صورت دیگر در هر موقع از شب یا روز که به عمل آمده باشد، اگر این آزمایش به منظور اطمینان از سلامتی شخص بوده و نه به منظور دیدن کشتی برای بازرسی جهت اهداف قرنطینه‌ای به جز بازرسی یک کشتی برای صدور یک گواهینامه موش‌زدایی یا معافیت از موش‌زدایی و نه برای واکسیناسیون یک شخص که به کشتی وارد می‌شود و صدور گواهینامه‌های آن، هیچ هزینه‌ای توسط مقامات بهداشت نباید خواسته شود. با این همه هنگامی که مقرراتی به جز اینها در مورد یک کشتی یا مسافری آنها یا خدمه ضروری است و هزینه‌هایی برای آنها توسط مقامات بهداشتی خواسته شده، چنین هزینه‌هایی بر اساس یک تعرفه واحد که در تمام سرزمین مربوطه یکسان خواهد بود خواسته خواهد شد و آن هزینه‌ها بدون تبعیض نسبت به تابعیت، سکونت یا اقامت هر شخص مربوطه و یا نسبت به تابعیت پرچم، ثبت یا مالکیت کشتی اخذ خواهد شد.

۵ - ۴ - ۳ رویه توصیه‌ای - هنگامی که خدمات مقامات دولتی خارج از ساعات متداول کار اشاره شده در رویه توصیه‌ای ۵ - ۴ ارائه می‌گردد آن خدمات باید به طریقی ارائه شود که نرخ آنها در حد اعتدال نگهداشته شده و بیشتر از نرخ واقعی نباشد.

۵ - ۵ استاندارد - در مواردی که حجم ترافیک بندری اجازه می‌دهد، مقامات دولتی باید اطمینان حاصل نمایند که خدمات در جهت اجرای تشریفات در مورد کالا و اثاثیه، بدون توجه به ارزش و نوع آنها ارائه می‌شوند.

۵ - ۶ رویه توصیه‌ای - دولتهای متعاقد سعی خواهند کرد، ترتیباتی را اتخاذ نمایند که بر اساس آن یک دولت، تسهیلاتی را به دولت دیگر اعطا نماید که قبل از ورود یا حین مسافرت، این دولت نسبت به بازرسی کشتیها، مسافرین، خدمه، اثاثیه، کالا و مدارک مربوط به گمرک، مهاجرت، بهداشت عمومی، امور قرنطینه‌ای گیاهان و حیوانات، هنگامی که چنین عملی ترخیص را در موقع ورود به آن کشور آسان می‌نماید، اقدام نماید.

د - کالاهایی که در بندر مقصد تعیین شده تخلیه نمی‌شوند.

۵ - ۷ استاندارد - چنانچه کالای فهرست شده‌ای در اظهارنامه کالا در بندر مقصد تعیین شده تخلیه نشود، مقامات دولتی باید اجازه دهند اظهارنامه کالا اصلاح شود و اگر قانع شدند که کالا در واقع روی کشتی بارگیری نشده، یا اگر شده، در بندر دیگری تخلیه شده است، نباید مجازاتی اعمال کنند.

۵ - ۸ استاندارد - هنگامی که به اشتباه یا به یک دلیل معتبر دیگر هر کالایی در بندری غیر از بندر مقصد تعیین شده تخلیه شود، مقامات دولتی باید حمل مجدد آن را به مقصد تعیین شده‌اش تسهیل نمایند. این پیش‌بینی در مورد کالاهای خطرناک، کالاهای ممنوعه یا دارای محدودیت اعمال نمی‌گردد.

ه - محدودیت مسئولیتهای مالکان کشتی

۵ - ۹ استاندارد - مقامات دولتی نباید از یک مالک کشتی بخواهند که اطلاعات بخصوصی را که مورد استفاده آن مقامات است در بارنامه یا نسخ آن اضافه نماید، مگر این که مالک کشتی صادرکننده یا واردکننده، یا نماینده آنان باشد.

۵ - ۱۰ استاندارد مقامات دولتی نباید مسئولیت ارائه اسناد یا صحت آنها را که در رابطه با ترخیص کالا، از واردکننده یا صادرکننده خواسته می‌شود متوجه مالک کشتی بدانند، مگر این که مالک کشتی صادرکننده یا واردکننده یا نماینده آنان باشد.

و - کمک در مواقع اضطراری

۵ - ۱۱ استاندارد - مقامات دولتی ورود و عزیمت کشتیهایی را که به کار نجات در مواقع اضطراری، مبارزه و جلوگیری از ایمنی دریایی، ایمنی جان مردم و حمایت از محیط زیست دریایی اشتغال دارند، باید تسهیل کنند.

۵ - ۱۲ استاندارد - مقامات دولتی باید حتی المقدور امکان ورود و ترخیص اشخاص، کالا، مواد و تجهیزات مورد نیاز را برای مقابله با موقعیتهای موصوف در استاندارد ۵ - ۱۱ فراهم آورند.

قانون موافقتنامه بین دولتی شبکه بزرگراه آسیایی

با توجه به این که به منظور تقویت روابط و ارتقای تجارت و گردشگری بین‌المللی میان اعضای کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد برای آسیا و اقیانوسیه، توسعه شبکه بزرگراه آسیایی متناسب با نیازهای حمل و نقل بین‌المللی و محیط، امری ضروری است و نیز با در نظر داشتن مقدمات حمل و نقل کارآی چند وجهی بین‌المللی،

با ادامه تلاشهای مشترک برای برنامه‌ریزی، توسعه و بهبود حمل و نقل جاده‌ای بین‌المللی در درون آسیا و میان آسیا و مناطق همجوار، به شرح زیر توافق کرده‌اند:

ماده ۱ - پذیرش شبکه بزرگراه آسیایی

طرفهای متعاقد که از این پس «طرفها» خوانده می‌شوند، شبکه بزرگراه پیشنهادی را که از این پس «شبکه بزرگراه آسیایی» نامیده می‌شود و در پیوست (۱) این موافقتنامه توصیف شده است، به عنوان طرح هماهنگ برای توسعه مسیرهای بزرگراهی با اهمیت بین‌المللی که قصد دارند در چهارچوب برنامه‌های ملی خود بر عهده بگیرند، می‌پذیرند.

ماده ۲ - تعریف شبکه بزرگراه آسیایی

شبکه بزرگراه آسیایی که در پیوست (۱) توصیف شده است، شامل مسیرهای بزرگراهی مهم بین‌المللی در درون آسیا، از جمله مسیرهای بزرگراهی که اساساً از بیش از یک زیر منطقه عبور می‌کند، مسیرهای بزرگراهی در درون زیر منطقه‌ها، از جمله مسیرهایی که به زیر منطقه‌های همجوار وصل می‌شود، و مسیرهای بزرگراهی واقع در کشورهای عضو، است .

ماده ۳ - توسعه شبکه بزرگراه آسیایی

مسیرهای شبکه بزرگراه آسیایی باید با طبقه بندی و استانداردهای طراحی توصیف شده در پیوست (۲) این موافقتنامه منطبق گردد.

ماده ۴ - علامتگذاری شبکه بزرگراه آسیایی

۱- مسیرهای شبکه بزرگراه آسیایی باید به وسیله علامت مسیر که در پیوست (۳) این موافقتنامه توصیف شده نشان داده شود.

۲- علائم مسیر طبق موارد توصیف شده در پیوست (۳) این موافقتنامه باید طی مدت پنج سال از تاریخ لازم الاجراء شدن این موافقتنامه برای کشور ذی‌ربط طبق ماده (۶) این موافقتنامه در تمامی مسیرهای شبکه بزرگراه آسیایی نصب گردد.

پیوست

۱ - شبکه بزرگراه آسیایی متشکل از مسیرهای بزرگراهی با اهمیت بین‌المللی در داخل آسیا از جمله مسیرهای بزرگراهی است که اساساً از بیش از یک زیر منطقه مانند شرق و شمال شرق آسیا، جنوب و جنوب غرب آسیا، جنوب شرق آسیا و شمال و مرکز آسیا عبور می‌نماید؛ مسیرهای بزرگراهی در داخل زیر منطقه‌ها از جمله آنهایی که به زیر منطقه‌های همجوار متصل می‌گردد؛ و مسیرهای بزرگراهی که در کشورهای عضو قرار گرفته و دسترسی به محلهای زیر را فراهم می‌سازد:

(الف) پایتختها؛

(ب) مراکز اصلی کشاورزی و صنعتی؛

(پ) بنادر اصلی دریایی و رودخانه‌ای و فرودگاههای اصلی؛

(ت) پایانه‌های کانتینری و آمادگاه‌های (دپوهای) اصلی؛ و

(ث) جاذبه‌های عمده جهانگردی.

۲ - شماره مسیرها با حروف «AH» که حروف اختصاری بزرگراه آسیایی است، شروع می‌شود و به دنبال آن اعداد یک یا دو یا سه رقمی قرار دارد.

۳ - شماره‌های یک رقمی از (۱) تا (۹) به مسیرهای بزرگراه آسیایی که اساساً از بیش از یک زیر منطقه عبور می‌کند اختصاص دارد.

۴ - مجموعه شماره مسیرهای دو و سه رقمی برای مشخص کردن مسیرهای واقع در داخل زیر منطقه‌ها، از جمله آنهايي که به یک زیر منطقه همجوار متصل می‌شود و مسیرهای بزرگراهی داخل کشورهای عضو، به شرح زیر اختصاص یافته است:

(الف) شماره مسیرهای (۱۰) تا (۲۹) و (۱۰۰) تا (۲۹۹) به زیر منطقه جنوب شرق آسیا شامل برونئی دارالسلام، کامبوج، اندونزی، جمهوری دموکراتیک خلق لائو، مالزی، میانمار، فیلیپین، سنگاپور، تایلند و ویتنام اختصاص یافته است؛

(ب) شماره مسیر های (۳۰) تا (۳۹) و (۳۰۰) تا (۳۹۹) به زیر منطقه شرق و شمال شرق آسیا شامل چین، جمهوری دموکراتیک خلق کره، ژاپن، مغولستان، جمهوری کره و فدراسیون روسیه (خاور دور) اختصاص یافته است؛

(پ) شماره مسیرهای (۴۰) تا (۵۹) و (۴۰۰) تا (۵۹۹) به زیر منطقه جنوب آسیا شامل بنگلادش، بوتان، هند، نپال، پاکستان و سریلانکا اختصاص یافته است؛

(ت) شماره مسیرهای (۶۰) تا (۸۹) و (۶۰۰) تا (۸۹۹) به زیر منطقه شمال، مرکز و جنوب غرب آسیا شامل افغانستان، ارمنستان، آذربایجان، گرجستان، جمهوری اسلامی ایران، قزاقستان، قرقیزستان، فدراسیون روسیه، تاجیکستان، ترکیه، ترکمنستان و ازبکستان اختصاص یافته است.

پیوست

شناسایی و علامتگذاری شبکه بزرگراه آسیایی

۱ - علامت مورد استفاده برای شناساندن و مشخص کردن مسیرهای بزرگراه آسیایی به شکل مستطیل است .

۲ - این علامت مرکب از حروف AH و به دنبال آن شماره مختص مسیر با ارقام عربی است.

۳ - این علامت، دارای نوشته به رنگ سفید یا مشکی می‌باشد و ممکن است به علائم دیگر چسبانده یا با آنها ترکیب شود.

۴ - اندازه این علامت باید به قدری باشد که بتواند به آسانی از سوی رانندگان وسائط نقلیه که با سرعت حرکت می‌کنند، شناسایی و فهمیده شود.

۵ - علامتی که برای شناسایی و نشان دادن مسیرهای بزرگراه آسیایی استفاده می‌شود، مانع استفاده از علامتی برای شناسایی جاده‌های ملی نمی‌شود.

۶ - اصولاً شماره مسیرهای بزرگراه آسیایی با سامانه علائم هدایتی کشورهای عضو مورد نظر، تجمیع (یا ترکیب) خواهد شد. شماره‌گذاری می‌تواند قبل و یا بعد از هر راه دسترسی یا تقاطع درج شود.

۷ - در صورتی که کشورهایی در هر دو موافقتنامه بین دولتی شبکه بزرگراه آسیایی و موافقتنامه اروپایی در خصوص مسیرهای اصلی عبور و مرور بین‌المللی عضو باشند، مسیرها با کمک علامت مسیر بزرگراه آسیایی یا علامت جاده‌های اروپایی یا هر دو، به صلاحدید طرفها، مشخص خواهد شد.

۸ - در موردی که مسیر بزرگراه آسیایی به مسیری دیگر تغییر می‌نماید یا مسیر دیگر، بزرگراه آسیایی را قطع می‌کند، توصیه می‌شود که قبل از دسترسی یا تقاطع، شماره مسیرهای بزرگراه آسیایی مربوط نشان داده شود.

قانون اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی آن

ماده ۱ - واژه «ده» از ماده (۱) حذف می‌گردد.

ماده ۲ - در ماده (۵) بعد از عبارت «در هر بخش شورای بخش» عبارت «که اعضاء آن پنج نفر می‌باشد» اضافه و یک تبصره به شرح زیر به آن الحاق می‌گردد:

تبصره - از یک روستا بیش از یک نفر نباید در شورای بخش حضور داشته‌باشد و در صورتی که تعداد روستاهای بخش کمتر از پنج روستا باشد اعضاء شورای بخش از میان مجموع اعضاء شوراهای روستاها انتخاب خواهندشد و در نهایت حداقل باید از هر روستا یک نفر انتخاب گردد.

ماده ۳ - ماده (۶) حذف می‌گردد.

ماده ۴ - در ماده (۸)

الف - واژه «بخش» حذف می‌شود.

ب - تبصره‌ای به شرح زیر به این ماده الحاق می‌شود:

تبصره - هرگاه عضوی به هر دلیلی تا دو ماه در جلسه شورا شرکت ننماید، تا تعیین تکلیف نهایی که نباید بیش از شش ماه به طول بیانجامد از عضو علی‌البدل به عنوان جانشین در جلسات دعوت به عمل می‌آید.

ماده ۵ - ماده (۹) و تبصره آن به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۹ - در صورت تبدیل روستا به شهر، شورای شهر همان شورای روستا خواهد بود. چنانچه دو یا چند روستا به شهر تبدیل شود، شورای شهر از میان اعضاء شوراهای آن روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می‌شود.

تبصره - چنانچه دو یا چند روستا ادغام و به یک روستا تبدیل شوند، شورای روستای جدید از میان اعضاء شوراهای روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می‌شود.

ماده ۶ - در ماده (۱۰):

الف - واژه «شهرداران» بعد از واژه «فرمانداران» اضافه می‌شود.

ب - واژه «دهیار» از تبصره این ماده حذف می‌شود.

ماده ۷ - در ماده (۱۰) مکرر:

الف - جمله «شهرستانهایی که فقط یک بخش و یک شهر داشته باشند از محدودیت داشتن دو نفر نماینده در شورا، مستثنی می‌باشند» به انتهای تبصره (۲) این ماده الحاق می‌شود.

ب - تبصره (۳) این ماده حذف می‌شود.

ماده ۸ - تبصره (۲) ماده (۱۱) حذف می‌شود.

ماده ۹ - در ماده (۱۳):

- عبارت «و شهر» بعد از واژه «بخش» به این ماده اضافه می‌شود.

ماده ۱۰ - در ماده (۱۴):

الف - تبصره (۲) حذف می‌شود.

ب - شماره تبصره‌های (۳) و (۴) به (۲) و (۳) تغییر می‌یابد.

ماده ۱۱ - در ماده (۱۴) مکرر:

الف تبصره (۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۱ - هر فرد می‌تواند فقط عضو شورای یک روستا یا یک شهر باشد.

ب - تبصره (۳) این ماده به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۳ - «نامزد شدن اعضاء شوراهای اسلامی روستا و شهر در انتخابات مجلس شورای اسلامی منوط به پذیرش استعفاء آنها از سوی شورا، قبل از پایان مهلت قانونی می‌باشد».

ماده ۱۲ - یک ماده به عنوان ماده (۱۵) مکرر به شرح زیر به قانون الحاق می‌شود:

ماده ۱۵ مکرر - اولین جلسه شوراهای روستا به دعوت بخشدار و شورای شهر به دعوت فرماندار در تاریخ مقرر در ماده (۳) قانون تشکیل می‌شود. همچنین شوراهای فرادست به ترتیب، شورای بخش به فاصله یک ماه پس از تشکیل سه‌چهارم شوراهای روستاهای تابع بخش به دعوت بخشدار، شورای شهرستان به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهر و بخش در محدوده آن شهرستان به دعوت فرماندار، شورای استان به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهرستانهای واقع در محدوده آن استان به دعوت استاندار و شورای عالی استانها به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای استانها به دعوت وزیر کشور تشکیل می‌شود.

ماده ۱۳ - در ماده (۱۶):

الف - عبارت «وفق ماده (۱۵ مکرر)» بعد از عبارت «شوراهای موضوع این قانون» اضافه می‌شود.

ب - عبارت «برای مدت یک سال» در این ماده بعد از واژه «منشی» اضافه می‌شود.

ماده ۱۴ - در ماده (۱۶) مکرر واژه «بخش» پس از عبارت «اعضاء شوراهای» اضافه می‌شود.

ماده ۱۵ - در تبصره ماده (۱۸) عبارت «در انتخابات شرکت نکرده باشند» به عبارت «در هیچ حوزه‌ای رأی نداده باشند» اصلاح می‌شود.

ماده ۱۶ - در بند (الف) ماده (۲۰) عبارت «یا پلمب» بعد از واژه «مهر» اضافه می‌شود.

ماده ۱۷ - در بند (۲) ماده (۲۵) سن انتخاب کنندگان از ۱۵ سال تمام به ۱۸ سال تمام اصلاح می‌شود.

ماده ۱۸ - در ماده (۲۶):

الف - بندهای (د)، و (ه) به بندهای (ج) و (د) تبدیل می‌شوند.

ب- عنوان بند (و) اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ به عنوان بند (ه) تبدیل و به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

« ه - دارا بودن سواد خواندن و نوشتن برای شورای روستاهای تا دویست خانوار و داشتن مدرک دیپلم برای شورای روستاهای بالای دویست خانوار، داشتن حداقل مدرک فوق‌دیپلم یا معادل آن برای شورای شهرهای تا بیست‌هزار نفر جمعیت، داشتن حداقل مدرک لیسانس یا معادل آن برای شورای شهرهای بالای بیست هزار نفر جمعیت.»

ج - یک بند به عنوان بند (و) ذیل این ماده الحاق می‌شود:

« و - دارا بودن کارت پایان خدمت نظام وظیفه یا کارت معافیت دائم از خدمت برای مردان.»

ماده ۱۹ - در ماده (۲۸):

الف- در بند (۱) پس از عبارت «رئیس‌جمهور و مشاورین و معاونین وی» عبارت «نمایندگان خبرگان رهبری» پس از «رئیس دیوان عدالت اداری»، «رئیس دیوان محاسبات کشور و معاونین وی، دادستان دیوان محاسبات» پس از «رئیس سازمان بازرسی کل کشور»، «و معاونین وی» پس از «رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی»، «دبیر هیأت دولت، رؤسای دفاتر سران سه قوه» و پس از «سرپرستان سازمانهای دولتی»، «رؤسای دانشگاهها (دولتی و غیردولتی)» اضافه می‌شود.

ب- در بند (۲) پس از عبارت «فرمانداران و معاونین آنان»، «شهرداران و معاونین آنان» اضافه می‌شود.

ج - در بند (۳) ماده (۲۸) واژه «شهرداری» بعد از عبارت «مدیران مناطق» و عبارت «و همچنین دهیاران و شاغلین در دهیاری» بعد از واژه «وابسته به آن» اضافه می‌شود.

د - بعد از واژه «شهرداران» حرف «و» به علامت ویرگول «،» تغییر می‌یابد.

ه - بند (۴) به شرح زیر به این ماده الحاق می‌شود:

۴ - اعضاء شوراهای اسلامی موضوع این قانون در طول مدت عضویت نمی‌توانند در سمتهای مذکور در این ماده

مشغول به کار شوند.»

ماده ۲۰ - در سطر آخر ماده (۳۰)، عبارت «به مدت چهار سال» به عبارت «تا پایان همان دوره» اصلاح می‌شود.

ماده ۲۱ - ماده (۳۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

« ماده ۳۱ - در صورتی که هر یک از شوراها به علت فوت، استعفاء یا سلب عضویت اعضای اصلی و علی‌البدل فاقد حد نصاب لازم برای تشکیل جلسه گردد، انتخابات میان‌دوره‌ای همزمان با اولین انتخابات سراسری در موعد مقرر برگزار می‌شود.»

ماده ۲۲ - در تبصره (۱) ماده (۳۲) عبارت «پس از تأیید هیأت نظارت» بعد از واژه «انتخاب و» اضافه می‌گردد.

ماده ۲۳ - در تبصره (۱) ماده (۳۳) عبارت «پس از تأیید هیأت نظارت» بعد از واژه «انتخاب و» اضافه می‌شود.

ماده ۲۴ - در ماده (۴۵) بعد از عبارت «تشکیل هیأت اجرائی» علامت ویرگول «،» اضافه می‌شود.

ماده ۲۵ - در تبصره (۲) ماده (۴۶) بعد از عبارت «از تاریخ وصول استعلام» علامت ویرگول «،» اضافه می‌شود.

ماده ۲۶ - ماده (۴۸) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

« ماده ۴۸ - نظر هیأت‌های اجرائی بخش و شهرستان مبنی بر تأیید صلاحیت داوطلبان با تأیید هیأت‌های نظارت شهرستان و بخش معتبر است و چنانچه ظرف هفت روز از تاریخ دریافت نتیجه رسیدگی صلاحیت داوطلبان، هیأت نظارت مربوط درباره داوطلب یا داوطلبان نظر خود را اعلام نکند، نظر هیأت اجرائی ملاک عمل خواهد بود.»

ماده ۲۷ - در ابتداء تبصره (۴) ماده (۵۰) عبارت «فرماندار یا بخشدار به‌عنوان رئیس» اضافه می‌شود.

ماده ۲۸ - ماده (۵۹) قانون، به بعد از ماده (۶۳) منتقل می‌شود.

ماده ۲۹ - در قسمت اخیر ماده (۶۳) عبارت «رؤسای هیأت‌های اجرائی» جایگزین عبارت «مقامات وزارت کشور» می‌شود.

ماده ۳۰ - در بند (م) ماده (۶۷) عبارت «یا پلمب» بعد از واژه «مهر» اضافه می‌شود.

ماده ۳۱ - به فصل انتخابات یک بخش با عنوان زیر الحاق می‌گردد:

و - سایر مقررات انتخابات.

ماده ۳۲ - مواد (۸۶) و (۸۷) از فصل پنجم سایر مقررات به قسمت فوق‌الذکر منتقل می‌شود.

ماده ۳۳ - در ماده (۸۸)

الف - واژه «محلّی» به «محلّی استانی» تغییر می‌یابد.

ب - در تبصره این ماده عبارت «آگاه نمودن» به «آگاه‌سازی» تغییر می‌یابد.

ج - این ماده از فصل پنجم به قسمت سایر مقررات انتخابات منتقل می‌شود.

ماده ۳۴ - مواد (۸۹) و (۹۰) از فصل پنجم به قسمت سایر مقررات انتخابات منتقل می‌شود.

ماده ۳۵ - در ماده (۶۸)

الف - بعد از واژه «نظارت» عبارت «و پیگیری» اضافه و واژه «تصمیم‌های» به «مصوبات» تغییر می‌یابد.

ب - عبارت «حسب درخواست بخشدار» به قسمت انتهائی بند (ی) این ماده اضافه می‌گردد.

ماده ۳۶ - بند ذیل به عنوان بند (۱۱) به ماده (۶۹) الحاق می‌شود:

۱۱- تشکیل پرونده و صدور پروانه ساختمان برای ایجاد بناها و تأسیسات واقع در محدوده قانونی روستا پس از هماهنگی

با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و اخذ نظرات فنی نهاد مذکور در چهارچوب ضوابط و مقررات طرح‌های هادی مصوب روستا

ماده ۳۷ - در ماده (۷۰)

الف - دو بند به عنوان بندهای (۱۰) و (۱۱) به شرح زیر به این ماده الحاق می‌گردد:

۱۰ - نظارت بر حسن اجراء مصوبات شورای اسلامی بخش.

۱۱ - نظارت و پیگیری اجراء طرحها و پروژه‌های عمرانی بخش.

ب - شماره بندهای (۲)، (۳)، (۴)، (۵)، (۶)، (۷) و (۸) به شماره (۳)، (۴)، (۵)، (۶)، (۷)، (۸) و (۹) تغییر

می‌یابد.

ج - عبارت «بخش از قبیل توسعه» از بند (۷) حذف می‌گردد.

ماده ۳۸ - در ماده (۷۱)

الف - در بند (۶) واژه «گردشگری و» بعد از «مراکز» اضافه می‌شود.

ب - عبارت «با رعایت مقررات مربوط» به انتهای بند (۲۴) اضافه می‌گردد.

ج - عبارت «با رعایت مقررات مربوط» به انتهای بند (۲۶) اضافه می‌گردد.

د - در بند (۲۷) واژه «وسائل» به «وسائط» تغییر می‌یابد.

ه - عبارت «بارعایت مقررات قانونی مربوط» به انتهای بند (۲۹) اضافه می‌گردد.

و - تبصره بند (۳۰) به تبصره (۱) اصلاح و یک تبصره به‌عنوان تبصره (۲) به ذیل این ماده الحاق می‌گردد.

تبصره ۲ - شورای شهر موظف است یک نسخه از نتیجه گزارش حسابرس رسمی را جهت بررسی و هرگونه اقدام قانونی به وزارت کشور ارسال نماید.

ز - تبصره‌های (۱) و (۲) بند (۳۴) این ماده حذف می‌گردد.

ماده ۳۹ - در ماده (۷۷)

الف - عبارت «و دهستان» پس از عبارت «شورای اسلامی شهر» و عبارت «و روستا» پس از عبارت «مورد نیاز شهر» حذف می‌گردد و واژه «می‌توانند» به «می‌تواند» و واژه «نمایند» به «نماید» تغییر می‌یابد.

ب - در سطر اول تبصره این ماده بعد از واژه «عوارض» علامت ویرگول «،» اضافه می‌گردد.

ماده ۴۰ - در ماده (۷۸)

عبارت «و شوراهای شهر در شهرستان به استثناء شورای شهر مرکز استان» به ادامه بند (۳) اضافه می‌گردد.

ماده ۴۱ - در ماده (۷۸) مکرر ۱)

الف - تبصره بند (۱) حذف می‌گردد.

ب - سه بند به شرح زیر به عنوان بندهای «۷، ۸ و ۹» به انضمام یک تبصره به ذیل ماده فوق الحاق می‌شود.

۷ - عضویت رئیس شورای استان در جلسات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان بدون حق رأی.

۸ - نظارت بر حساب درآمد و هزینه‌های مشترک شهرداریهای استان با انتخاب حسابرس رسمی و اعلام موارد نقض و تخلف به مرجع ذی‌ربط و انجام پیگیریهای لازم براساس مقررات قانونی، یک نسخه از حسابرسی مذکور جهت هرگونه اقدام قانونی به وزارت کشور ارسال می‌گردد.

۹ - نظارت بر حساب درآمد و هزینه سازمان همیاری شهرداریها با انتخاب حسابرس رسمی که هزینه آن توسط سازمان همیاری شهرداریها تأمین می‌شود.

تبصره - شورای استان موظف است یک نسخه از گزارش حسابرس رسمی را جهت بررسی و هرگونه اقدام قانونی به وزارت کشور ارسال نماید.

ماده ۴۲ - در ماده (۷۸ مکرر ۲)

الف - بند (۷) این ماده به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

۷ - برنامه‌ریزی به منظور آموزش و آشنایی اعضاء شوراها با وظایف خویش از طریق برگزاری دوره‌های کوتاه مدت کاربردی در قالب امکانات موجود کشور با همکاری وزارت کشور و سایر وزارتخانه‌ها و سازمانهای اجرائی ذی‌ربط.

ب - ماده (۷۵) قانون به عنوان بند (۹) ذیل این ماده الحاق می‌گردد.

۹ - آئین‌نامه سازمانی، تشکیلاتی و تعداد و نحوه تشکیل جلسات شوراها و امور مالی دبیرخانه کلیه شوراها و تعداد کارکنان آنها و هزینه‌های مربوط و هرگونه پرداختی به اعضاء شوراها توسط شورای عالی استانها تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. به کارگیری کارکنان و هرگونه پرداختی خارج از این آئین‌نامه ممنوع می‌باشد.

ج - در ماده (۷۸ مکرر ۳) عبارت «حداکثر یک سال پس از تشکیل» حذف و این ماده به عنوان بند (۱۰) ذیل این ماده الحاق می‌گردد.

ماده ۴۳ - در ماده (۷۴)

الف - این ماده و تبصره‌های آن به عنوان ماده (۸۲ مکرر ۳) به فصل چهارم، ترتیب رسیدگی به تخلفات، منتقل و عنوان (ماده ۸۲ مکرر ۳) به (ماده ۸۲ مکرر ۴) اصلاح می‌شود.

ب - عبارت «در غیر این صورت ضمن لغو قرارداد و سلب عضویت دائم از شورا، پرونده به مراجع ذی‌صلاح ارسال می‌گردد» به ادامه تبصره (۱) اضافه می‌گردد.

ج - عبارت «در صورت ارتکاب نسبت به بررسی آن در هیأت حل اختلاف استان اقدام خواهد شد» به ادامه تبصره (۲) اضافه می‌شود.

ماده ۴۴ - در ماده (۷۹)

الف - در بند(۲) تعداد اعضای شورای استان از دونفر به یک نفر تقلیل و تعداد نمایندگان مجلس از یک نفر به دونفر افزایش یافت.

ب - در بند (۳) عبارت «از اعضای شورای استان» بعد از «یک نفر» اضافه می‌گردد.

ج - تبصره ذیل این ماده به عنوان تبصره(۱) اصلاح و یک تبصره به عنوان تبصره(۲) ذیل آن الحاق می‌گردد:

تبصره ۲ - وزارت کشور براساس مسؤولیت نظارتی و اجرائی قانون شوراها می‌تواند موارد تخلف از قانون را به هیأت حل اختلاف ارجاع نماید.

ماده ۴۵ - در ماده(۸۰)

الف - ظرف زمانی «پانزده روز» مندرج در سطر آخر این ماده به «بیست روز» تغییر می‌یابد.

ب - تبصره این ماده به عنوان تبصره(۱) تغییر می‌یابد.

ج - دو تبصره به شرح زیر به ذیل این ماده الحاق می‌گردد.

تبصره ۲ - قطعی شدن مصوبات شورا، مانع از طرح رسیدگی آن دسته از مصوبات مغایر قانون در هیأت مرکزی حل اختلاف توسط اشخاص نمی‌باشد.

تبصره ۳ - کلیه شوراها موظفند هرگونه تصمیمی را که مربوط به دستگاههای اجرائی مختلف اتخاذ

کرده‌اند، بلافاصله به دستگاه مربوطه ابلاغ نمایند.

ماده ۴۶ - در تبصره ماده(۸۱) عبارت «ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ رأی» بعد از واژه «می‌توانند» اضافه می‌گردد.

ماده ۴۷ - الف - ماده(۸۲) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۸۲ - چنانچه هریک از اعضای شوراهاى موضوع این قانون شرایط عضویت را از دست داده و یا در انجام وظایف قانونی خود مرتکب قصور یا تقصیر شود یا اقدامی که موجب توقف یا اخلال در انجام وظایف شوراها گردد یا عملی خلاف شئون اعضای شورا انجام دهد به موارد زیر محکوم می‌گردد:

۱ - اخطار کتبی با درج در پرونده شورایی بدون اعلان عمومی.

۲ - اخطار کتبی با درج در پرونده شورایی و اعلان عمومی.

۳ - کسر از مبالغ دریافتی بابت عضویت در شورا (حقوق، حق‌الجلسه و عناوین مشابه) حداکثر تا یک سوم از یک ماه تا یک سال.

۴ - محرومیت از عضویت در هیأت رئیسه و نمایندگی در شوراهای فرادست و عناوین مشابه حداقل به مدت یک سال.

۵ - سلب عضویت موقت از یک ماه تا یک سال.

۶ - سلب عضویت برای باقیمانده دوره شورا.

۷ - ممنوعیت ثبت نام در انتخابات شوراها برای مدت حداقل یک دوره.

تبصره ۱ - هیأت‌های حل اختلاف پس از رسیدگی به اتهام یا اتهامات منتسب به عضو شورا در صورت احراز تخلف یا تخلفات، در مورد هر پرونده صرفاً یکی از مجازات‌های این قانون را اعمال خواهند نمود و تنها بند (۸) قابل جمع با بندهای (۴) تا (۶) این ماده می‌باشد.

تبصره ۲ - چنانچه عضوی به یکی از مجازات‌های بندهای (۴) تا (۸) این ماده محکوم شود می‌تواند ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ رأی به هیأت حل اختلاف مرکزی شکایت نماید. هیأت مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی خواهد کرد.

تبصره ۳ - فرد یا افرادی که سلب عضویت می‌گردند، می‌توانند به دیوان عدالت اداری شکایت نمایند. دادگاه مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی می‌کند و رأی آن قطعی و لازم‌الاجراء خواهد بود.

۸ - سلب عضویت دائم از عضویت در شورا و ممنوعیت ثبت نام در انتخابات شوراها.

ب- بندهای (۱) و (۲) و تبصره‌های آن با اصلاحات انجام شده به شرح زیر به عنوان ماده (۸۲ مکرر ۱) تغییر و عنوان (ماده ۸۲ مکرر ۱) به (ماده ۸۲ مکرر ۲) اصلاح می‌شود.

ماده ۸۲ مکرر ۱- هیأت‌های حل اختلاف ضمن رسیدگی به شکایات از اعضاء شوراها در مورد اتهامات موضوع ماده (۸۲) به ترتیب زیر اقدام می‌نمایند:

۱ - در مورد اعضاء شوراها روستا و بخش به پیشنهاد شورای شهرستان و یا فرماندار و در مورد شورای شهر و شهرستان به پیشنهاد شورای استان و یا استاندار و تصویب هیأت حل اختلاف استان.

۲ - در مورد اعضاء شورای استان به پیشنهاد شورای عالی استانها و استاندار و در مورد شورای عالی استانها به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی.

۳- در مورد شورای عالی استانها به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی.

تبصره - سلب عضویت اعضاء شورای مافوق، موجب سلب عضویت از شورای مادون نمی‌گردد مگر به تشخیص هیأت حل اختلاف ذی‌ربط.

ماده ۴۸ - یک ماده به عنوان ماده (۹۲) به شرح زیر به قانون، الحاق و عنوان ماده (۹۲) به ماده (۹۶) اصلاح می‌گردد:

ماده ۹۲ - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران می‌تواند با همکاری وزارت کشور و شورای عالی استانها در راستای ارتقاء سطح فرهنگ شوراهای و مشارکت، برنامه‌های مختلف فرهنگی و آموزشی را تهیه و پخش نماید.

ماده ۴۹ - در ماده (۸۵) عبارت «و بخش» حذف و عبارت «روستا و» بعد از واژه «شوراهای» اضافه می‌گردد.

ماده ۵۰ - ماده (۷۸ مکرر ۴) به عنوان ماده (۹۳) به فصل پنجم سایر مقررات منتقل می‌شود.

ماده ۵۱ - در ماده (۷۸ مکرر ۵):

الف - این ماده به عنوان ماده (۹۴) به فصل پنجم سایر مقررات منتقل و عنوان ماده (۹۴) به ماده (۹۷) اصلاح می‌گردد.

ب - واژه «عضو» بعد از عبارت «به عنوان» اضافه می‌گردد.

ماده ۵۲ - ماده (۷۸ مکرر ۶) به عنوان ماده (۹۵) به فصل پنجم، سایر مقررات منتقل و عنوان ماده (۹۵) به ماده (۹۸) اصلاح می‌گردد.

ماده ۵۳ - ماده (۹۳) حذف می‌گردد.

قانون راجع به الحاق یک تبصره به ماده ۲ قانون نظامی صنفی

ماده واحده - تبصره زیر به عنوان تبصره ۴ به ذیل ماده ۲ قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۵۹/۴/۱۳ اضافه می‌شود.

تبصره ۴ - واحدهای پذیرایی و اقامتی مشمول آیین‌نامه احداث و توسعه و تجهیز و بهره‌برداری تأسیسات جهانگردی مصوب خرداد ۵۴ از شمول این قانون مستثنی است و وزارت ارشاد می‌تواند در صورت مشاهده و ثبوت تخلف و مسامحه در اداره امور واحدهای پذیرایی و اقامتی نسبت به خلع‌مدیر و تعطیل واحد پذیرایی و اقامتی اقدام و با توجه به درجه‌بندی واحدهای پذیرایی و اقامتی نسبت به نرخ‌گذاری آنها رأساً اقدام نماید.

قانون ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران (مصوب ۱۳۱۰/۲/۱۹ و اصلاحات بعدی)

ماده ۱- هر یک از اتباع خارجه برای ورود و اقامت و خروج از ایران باید اجازه مأمورین مربوطه ایران را تحصیل نمایند.

ماده ۲- اجازه ورود به ایران و عبور از آن به وسیله ویزای مأمورین ایران در خارجه در روی تذکره و یا اوراق و شهادتنامه‌های هویت صادره از طرف دولت متبوعه هر کس تحصیل می‌شود.

مأمورین ایران در خارجه در موارد ذیل باید از دادن ویزا خودداری نمایند:

- در صورتی که صحت اسناد ارائه شده را تردید نمایند.

- اشخاصی که مطابق قوانین ایران تبعه ایران محسوب شده و بخواهند با اوراق تابعیت غیر ایرانی به ایران مسافرت کنند.

- اگر حضور خارجی در ایران بر ضد امنیت مملکت و یا نظم عمومی و یا به جهت دیگری منافی مصالح مملکتی باشد.

- اگر خارجی در ایران سابقه محکومیت به جنحه مهم و یا جنایت داشته و یا در مملکت خارجه محکوم به جنحه و یا جنایت شده باشد.

- اگر خارجی قبلاً از ایران اخراج شده باشد.

- اگر حضور خارجی در ایران به ملاحظه حفظالصحه عمومی و یا عملیات منافی عفت صلاح نباشد.

- اگر خارجی نتواند اثبات نماید که وسائل تحصیل معاش خود را در ایران به وسیله سرمایه یا مشاغل مفیده خود دارا می‌باشد.

ویزای مأمورین ایران در خارجه علاوه بر حق ورود با مراعات مقررات ماده ۳ حق سی روز اقامت در ایران را نیز به دارنده می‌دهد مواردی که از طرف دولت ترتیب خاصی مقرر بوده است از این قاعده مستثنی می‌باشد.

ماده ۳- هر گاه یکی از موانع مذکوره در ماده ۲ در موقع ویزا بر مأمور ایران در خارجه مکشوف نبوده و یا بعداً موجود شود مأمورین مربوطه می‌توانند از دادن اجازه توقف دائم یا موقت خودداری نموده و یا اجازه‌های صادره را ملغی نمایند.

در هر یک از موارد فوق پس از الغاء اجازه صادره نظمیه محل شخص خارجی را از ایران اخراج خواهد کرد. تشخیص علل مذکوره در این ماده و ماده قبل منحصرأ بسته به نظر مأمورین مربوطه ایران است ولی در غیر موارد مذکوره امتناع از دادن اجازه جایز نیست.

ماده ۴- اقامت اتباع خارجه در ایران بر دو قسم است: اقامت موقت و اقامت دائم. اقامت دائم در صورتی است که خارجی در خاک ایران اقامتگاه قانونی اختیار نموده باشد و در غیر این صورت اقامت خارجی در ایران موقت محسوب می‌شود.

اجازه اقامت موقت و یا دائم از طرف نظمیه باید داده شود و هیچ یک از اتباع خارجه بدون اجازه مزبور و بیش از مدت معینه در اجازه‌های مذکوره نمی‌توانند در ایران اقامت نمایند. اجازه اقامت موقت و یا دائم قابل تجدید و تمدید می‌باشد.

ماده ۵ - اتباع خارجه ملزم می‌باشند در انقضاء مدت اجازه عبور و یا توقف از خاک ایران خارج شوند مگر اینکه از نظمیه تقاضای تمدید مدت کرده و تحصیل اجازه نمایند.

در اجازه ورود و عبور ممکن است گذشتن یک یا چندین مرتبه از سرحدات نیز قید شود.

ماده ۶ - اجازه اقامت دائمی از طرف نظمیه مرکز ناحیه که خارجی می‌خواهد در آن ناحیه اقامتگاه اختیار کند با رعایت مقررات ماده ۳ داده خواهد شد. خارجی ممکن است این اجازه را قبل از ورود خود به ایران به وسیله نمایندگان ایران در خارجه تحصیل کند جواز توقف دائمی باید هر سال تجدید شود.

ماده ۷ - اجازه عبور از خاک ایران از طرف نمایندگان ایران در خارجه با رعایت مقررات ماده ۳ داده می‌شود و به خارجی حق می‌دهد در مدت معینه در اجازه‌نامه در نقاط بین راه توقف نمایند خط سیر و مدت لازم برای عبور ممکن است در اجازه‌نامه قید شود. مدت را نظمیه می‌تواند لدی‌القتضاء تمدید نماید.

ماده ۸ - هر یک از اتباع خارجه مکلف است در ظرف ۴۸ ساعت پس از ورود به هر نقطه از ایران محل توقف خود را کتباً به نظمیه اطلاع دهد.

هر خارجی که در ایران توقف می‌نماید باید در ظرف هشت روز پس از ورود به محل توقف شخصاً به نظمیه محل حاضر شده اسم خود را در آنجا ثبت و تصدیق‌نامه تحصیل نماید. صاحبان منازل عمومی نیز موظفند توقف هر تبعه خارجی را که بیش از ۴۸ ساعت در آن منازل توقف می‌نماید به نظمیه اطلاع دهند.

احصاییه خارجیان در دفتری که در تشکیلات کل نظمیه مملکتی تنظیم می‌شود تمرکز خواهد یافت. وظایفی که به موجب این ماده خارجیان در اطلاع‌دادن منزل و ثبت اسم به عهده دارند ممکن است به موجب نظامنامه به توسط اشخاص دیگر انجام داده شود.

ماده ۹ - هر خارجی که در خاک ایران اقامت دارد باید از دولت متبوعه خود سندی داشته باشد که هویت و تابعیت او را ثابت نماید نظمیه محل می‌تواند لدی‌القتضاء به خارجی که به عللی نتوانسته است سند سابق‌الذکر را تحصیل کند جواز موقتی برای اقامت یا اجازه مخصوص برای خروج از ایران بدهد و در این صورت نظمیه محل حق دارد محل توقف موقت خارجی را در ایران یا خط سیر او را معین و محدود کند.

ممکن است در اسناد مثبت‌ه تابعیت خارجی و همچنین در جواز اقامت موقتی اسامی زوجه و اولاد و احفاد ذکور و اناث خارجی و برادران و خواهران‌او که به حد بلوغ نرسیده و در تحت کفالت و همراه او هستند نیز ثبت شود.

ماده ۱۰ - اجازه خروج از ایران از طرف نظمیه محل اقامت دائمی یا موقتی خارجی به او داده خواهد شد.

ماده ۱۱ - خارجی را ممکن است در موارد ذیل از خاک ایران اخراج و یا محل توقف او را تغییر داد:

- اگر برخلاف مقررات این قانون رفتار نماید.

- در صورتی که مطابق مقررات مواد ۳ و ۴ اجازه عبور و یا توقف خارجی ملغی شود.

تصمیم اخراج را اداره نظمیه به موقع اجرا می‌گذارد.

در هر موقعی که تصمیم اخراج اتخاذ شود و تأخیر اجرای آن منافی مصالح مملکتی نیست از طرف نظمیه و یا از طرف ادارات ذیصلاحیت دیگر آن تصمیم و مهلتی که برای اجرا داده می‌شود به شخصی که باید اخراج شود اخطار خواهد شد.

هر گاه خارجی تقبل کند که در مدتی که از طرف اداره صلاحیتدار تعیین می‌شود از ایران خارج بشود آزادانه خارج خواهد شد و الا تحت‌الحفظ اخراج می‌شود. مصارف اخراج در مواردی که خارجی باید تحت‌الحفظ اخراج شود از محل عواید مقرر به موجب ماده ۱۴ تأدیه خواهد شد.

ماده ۱۲ - در مواقعی که اعطای جواز اقامت امتناع شده و تصمیم اخراج از طرف مقامات ذیصلاحیتی که دولت معین می‌کند اتخاذ می‌شود خارجی حق خواهد داشت به وزارت داخله مراجعه کرده تقاضای تجدید نظر در تصمیم مزبور را بنماید.

این تقاضا کتباتاً و یا تلگرافاً به وسیله مقام صلاحیتداری که تصمیم را اتخاذ کرده داده خواهد شد ولی خارجی می‌تواند مدلول تقاضای خود را مستقیماً به وزارت داخله ارسال دارد.

تقدیم تقاضای تجدید نظر موجب تعویق اجرای تصمیم اخراج - به استثنای مواردی که اخراج از نقطه نظر مصالح مملکتی فوریت دارد - خواهد بود ولی ممکن است تا تعیین نتیجه تجدید نظر نظمیه خارجی را در تحت مراقبت مخصوص خود قرار دهد.

ماده ۱۳ - برای حفظ امنیت و یا مصالح عمومی و یا به ملاحظات صحتی هیأت وزراء می‌تواند تصمیمات ذیل را که ورود و اقامت و خروج و عبورخارجیان را محدود یا مشروط می‌نماید اتخاذ کند:

- جلوگیری از کلیه یا قسمتی از مراودات سرحدی.

-منع توقف موقتی یا دائمی در بعضی از مناطق یا عبور از بعضی مناطق ایران.

-اتخاذ وسایل مخصوص نظارت نسبت به خارجی‌ان در موارد فوق‌العاده.

ماده ۱۴- برای صدور اجازه موقت یا دائم و تمدید اجازه عبور خارجی‌ان حقوق ذیل اخذ خواهد شد:

-برای تمدید اجازه عبور و صدور اجازه اقامت موقت و تجدید آن معادل یک ریال طلا.

-برای صدور اجازه اقامت دائم و تجدید آن معادل دو ریال طلا.

به موجب ماده بیستم قانون متمم بودجه سال ۱۳۱۳ کشور ماده ۱۴ بالا به شرح زیر اصلاح شده است:

ماده ۱۵- اشخاص ذیل به حبس تأدیبی از سه ماه تا یک سال و به جزای نقدی از دویست ریال تا دو هزار ریال و یا یکی از این دو مجازات محکوم می‌شوند مگر اینکه جرم آنها مشمول قوانینی گردد که مجازات سخت‌تری معین کرده باشد.

-هر کس تذکره یا جواز اقامت یا جواز عبور را جعل کند و یا با علم مجعول بودن آنها را استعمال نماید و یا این قبیل اوراق مجعوله را برای دیگری تحصیل نماید.

-هر کس عامداً در نزد مأمورین ذی‌مدخل برای تحصیل تذکره و یا جواز اقامت و یا جواز عبور شهادت کذب داده و یا اظهارات خلاف واقع نماید یا موضوعاتی را که در تشخیص تابعیت مؤثر است کتمان نماید و یا تذکره و یا جواز اقامت و یا جواز عبور و یا ورقه هویتی را که به وسائل مزبور تحصیل شده است عامداً استعمال کند.

-هر کس عامداً بدون داشتن اسناد و جواز لازم از سرحد ایران عبور کند و همچنین هر کس که از راه‌های غیر مجاز و یا سرحدات ممنوعه عبور نماید.

-هر کس برای اثبات هویت و یا تابعیت خود اسناد و یا اوراق و یا ورقه هویت متعلق به دیگری را استعمال کند و هر کس برای اثبات تابعیت و یا هویت یک نفر خارجی اسناد و اوراق و یا ورقه هویت متعلق به خود یا غیر را به دیگری بدهد.

-هر خارجی که برای فرار از اجراء تصمیم اخراج که درباره او اتخاذ شده است مخفی شود و یا پس از اخراج شدن از ایران مجدداً بدون اجازه به خاک ایران مراجعت کند.

-هر کس در یکی از اعمال مذکوره فوق شرکت یا معاونت کرده باشد.

شروع به ارتکاب جرم‌های مذکوره در این ماده در حکم ارتکاب خواهد بود.

هر کس برای استفاده از حقوقی که به موجب این قانون و یا نظامات مربوطه به آن می‌توان تحصیل نمود در خارجه مرتکب یکی از اعمال مذکوره در فقرات ۱ و ۲ و ۴ این ماده بشود پس از آمدن به ایران تعقیب و مجازات خواهد شد مگر در موارد ذیل:

- در صورتی که در خارجه به موجب حکم قطعی محکوم و مجازات هم اجرا شده باشد.

- در صورتی که نسبت به تعقیب یا اجراء مجازات مطابق قوانین ایران مرور زمان حاصل شده باشد.

ماده ۱۶ - هر خارجی که مقررات این قانون و یا نظامات و احکامی را که بر طبق این قانون صادر می‌شود رعایت نکند به جزای نقدی از دوازده ریال تا شصت ریال محکوم خواهد شد مگر این که برای جرم او در این قانون یا قوانین دیگر مجازات سخت‌تری معین شده باشد.

همین مجازات درباره صاحبان منازل عمومی نیز مجری خواهد شد که به تکلیف مقرر در ماده ۸ عمل نکرده باشند.

ماده ۱۷ - محاکمه متخلفین از مقررات این قانون در محاکم عمومی به عمل خواهد آمد.

ماده ۱۸ - اشخاص ذیل از مقررات این قانون مستثنی خواهند بود:

- کسانی که دارای مصونیت سیاسی هستند.

- مأمورین قنسولی دول خارجه و افراد عائله آنها که با هم در یک خانه زندگانی می‌کنند و اعضاء رسمی آنها ولی اگر اتباع ایران از طبقات مذکوره‌مقیمین در یکی از ممالک خارجه از مزایای مزبور کلاً یا بعضاً بهره‌مند نباشند نسبت به اتباع مملکت مزبور از طبقات فوق معامله متقابل خواهد شد.

از طرف مأمورین ایران به مضمولین فقرات ۱ و ۲ این ماده برای ورود به ایران و همچنین برای عبور و خروج از ایران ویزای سیاسی داده می‌شود به شرط معامله متقابل.

- اعضاء هیأت‌های اعزامیه دول خارجه که با موافقت دولت ایران وارد ایران می‌شوند و کسان دیگری که دارای ویزای سیاسی مأمورین ایران باشند.

تبصره - مقررات مربوط به اجرای این ماده از طرف وزارت امور خارجه با موافقت وزارت داخله ضمن نظامنامه مخصوص تعیین می‌شود.

ماده ۱۹ - راجع به اعضاء و اجزای کشتیها و مسافرینی که قصد ورود و اقامت ایران را نداشته و اسناد لازمه که به موجب این قانون باید دارا باشند ندارند و در موقع توقف کشتیها در بنادر ایران پیاده می‌شوند وزارت امور خارجه و وزارت داخله و وزارت مالیه نظامنامه مخصوص تدوین و به اداره کل تشکیلات نظمیه مملکتی و مأمورین مربوطه بنادر ابلاغ خواهند نمود.

ماده ۲۰ - خارجیانی که در تاریخ اجرای این قانون در ایران می‌باشند باید در ظرف دو ماه از تاریخ مزبور مستقیماً به نظمیه محل اقامت خود مراجعه کرده اجازه اقامت تحصیل نمایند. دوائر نظمیه بر طبق ماده ۴ و ۹ عمل خواهند نمود.

ماده ۲۱ - در نقاطی که نظمیه تأسیس نشده باشد وظایفی را که به موجب این قانون بر عهده آن محول است حاکم یا نماینده حکومت محل انجام خواهد داد.

ماده ۲۲ - ماده واحده مصوبه ۱۱ تیر ماه ۱۳۰۸ کمیسیون عدلیه مجلس شورای ملی منسوخ است.

ماده ۲۳ - این قانون از پانزدهم خرداد ماه یک هزار و سیصد و ده به موقع اجرا گذارده می‌شود.

نظامنامه قانون تابعیت ایران (مصوب ۱۳۱۴/۲/۳ و اصلاحات بعدی)

ماده اول - کسانی که برطبق ماده ۹۷۷ قانون مدنی مصوب ۲۷ بهمن ماه ۱۳۱۳ درخواست بقاء تابعیت پدرشان را مینمایند باید درخواست نامه خود را در روی اوراق تمیر شده (مطابق نمونه یک) که تمبر آن پنج ریال خواهد بود تنظیم و تحت امضاء و هویت آنان در ایران از طرف تشکیلات کل نظمیه مملکتی و در خارجه از طرف مأمورین سیاسی و قونسولی ایران در ذیل ورقه مزبور تصدیق و بامضات ذیل بوزارت امور خارجه تسلیم شود:

۱ - دوقطعه عکس

۲ - اسناد و مدارکی که دال بر تابعیت خارجی پدر خود در دست دارند.

۳ - تصدیق دولت متبوع پدرشان دایر بر اینکه او را بتابعیت خود خواهد شناخت.

وزارت امور خارجه درخواست مزبور را مورد مطالعه قرار داده به اسناد درخواست کننده رسیدگی خواهد نمود در صورتیکه مطابق مقررات قانونی او را ذیحق تشخیص دهند سند بقاء بتابعیت پدرش را (مطابق نمونه دو) درباره او صادر و مبلغ شصت ریال بابت حقوق شانسری از درخواست کننده دریافت و معادل آن به سند صادره تمبر الصاق و باطل خواهد شد.

تصویب نامه مربوط به اصلاح ماده ۲ نظامنامه قانون تابعیت (مصوب ۴۰/۷/۲۲)

درخواستهای ورود بتابعیت که برطبق ماده ۹۷۹ و ماده ۹۸۳ قانون مدنی کتاب تابعیت بعمل میاید در روی اوراق تمبر شده مطابق (نمونه ۳) که معادل ششصد (۶۰۰) ریال تمبر

خواهد داشت تنظیم و با اسناد ذیل تسلیم وزارت امور خارجه خواهد شد:

۱-هشت قطعه عکس

۲ - دو نسخه رونوشت مصدق اسناد هویت تقاضا کننده و عیال و اولاد صغیر او که نمودار هویت و خصوصیات شخصی وی و عیال و اولاد صغیر او باشد.

۳ - گواهی وزارت کار دائر بر اینکه تقاضا کننده میتواند باتوجه بتجربیات و معلومات خود خدمات مفیدی از لحاظ امور فنیو تخصصی و امثال آن که مورد احتیاج کشور باشد در ایران انجام دهد.

۴ - گواهی مقامات انتظامی مبنی بر شایستگی تقاضا کننده و تائید صلاحیت وی برای اعطای تابعیت ایران

۵ - موافقت وزارت کشور باستناد گواهی اداره شهرداری کل کشور مطابق (نمونه ۴) مشتمل بر :

الف - تعیین مدت اقامت درخواست کننده در ایران

ب - نداشتن محکومیت جنحهو جنایت غیرسیاسی

ج - تعیین میزان دارائی بتناسب شغل درخواست کننده که میبایستی بمیزانی باشد تا معیشت مشارالیه و خانواده او را در ایران تامین نماید.

۶ - گواهی وزارت کشور دائر براینکه درخواست کننده مراسم سوگند حاکی از اینکه نسبت به قانون اساسی ایران وفادار می ماند اجرا کرده است.

۷ - گواهی وزارت کشور مبنی بر اینکه تقاضا کننده بزبان فارسی ،تاریخ و قانون اساسی ایران آشنایی دارند.

۸ - تقاضا کننده باید موارد مذکور در ماده ۷ را درکمسیونی مرکب از نمایندگان وزارت دادگستری -وزارت کشور و وزارت فرهنگ امتحان بدهد. تصویبنامه راجع به الحاق تبصره به تصویب نامه شماره ۲۱۸۷۶ مصوب ۱۳۴۲/۹/۱۷

تبصره - اتباع بیگانه که تا تاریخ تصویب این تصویبنامه بنا به تشخیص وزارت کار دارای سابقه اقامت طولانی و اشتغال بکار در ایران میباشند و نیز کسانیکه دارای عیالو اولاد ایرانی هستند و تقاضای تحصیل تابعیت دولت ایران را مینمایند در

صورت احراز سایر شرایط در قانون و موافقت مراجع صلاحیتدار از مقررات بند ۳ تصویبنامه مورخ ۴۰/۷/۲۲ معاف خواهند بود.

ماده سوم - وزارت امور خارجه اوراق فوق الذکر را مورد مطالعه قرار داده در صورتیکه درخواست کننده را واجد شرایط مقرر برای ورود بتابعیت دولت ایران تشخیص دهد پیشنهاد آنرا به هیئت وزراء تقدیم میدارد چنانچه پیشنهاد مزبور مورد قبول واقع شود سند تابعیت ایرانی (مطابق نمونه پنج) درباره درخواست کننده صادر و مبلغ دویست و پنجاه ریال بابت حقوق شانسری از درخواست کننده مزبور دریافت و معادل آن بسند مزبور تمبر الصاق و باطل خواهد شد.

ماده چهارم - مامورین سجل احوال با ملاحظه سند تابعیت و رعایت مقررات مربوطه برای صاحب سند مزبور وعیال و اولاد او که اسامی آنان در ظهر سند تابعیت مندرج است با رعایت مدلول مواد ۹۸۴ و ۹۸۵ قانون مدنی کتاب تابعیت ورقه هویت صادر تاریخ و نمره سند تابعیت را در اوراق سجلی مربوطه قید خواهد نمود.

ماده پنجم - نسوانی که بر طبق ماده ۹۸۶ قانون مدنی کتاب تابعیت می خواهند به تابعیت اصلی رجوع نمایند باید اظهاریه کتبی (مطابق نمونه شش) تنظیم و پس از تصدیق صحت امضاء و هویت آنان در ایران از طرف نظمی و در خارجه از طرف مامورین سیاسی و یاقنسولی ایران اظهاریه مزبور را بوزارت امور خارجه تسلیم نمایند.

ماده ششم - زن ایرانی که بر طبق ماده ۹۸۷ قانون مدنی کتاب تابعیت با تبعه خارجه مزاجت و تابعیت خارجی تحصیل می نمایند بعد از وفات شوهر و یا طلاق در صورت تمایل رجوع بتابعیت ایران باید درخواستنامه (مطابق نمونه ۷) تنظیم و به وزارت امور خارجه تقدیم دارد.

ماده هفتم - کسانی که بر طبق ماده ۹۸۸ قانون مدنی کتاب تابعیت درخواست خروج از تابعیت ایران را مینمایند درخواست نامه خود را در روی اوراق تمبر شده (مطابق نمونه هشت) تنظیم و پس از تصدیق و هویت امضای آنان در ایران از طرف نظمی و در خارج بوسیله مامورین سیاسی و یاقنسولی ایران بوزارت امور خارجه ارسال دارند تا بر طبق قوانین و نظامات مربوطه اقدام لازم بعمل آید.

ماده هشتم - درخواست کنندگان خروج از تابعیت دولت باید علل و مجباتی را که باعث تقاضای مزبور گردیده در درخواست نامه خود ذکر نمایند.

وزارت امور خارجه در صورتیکه علل مزبور را موجه بداند پیشنهاد لازم به هیئت وزراء تقدیم خواهد نمود چنانچه مورد قبول باشد سند اجازه خروج از تابعیت ایران (مطابق نمونه نه) درباره او صادر و مبلغ دویست و پنجاه ریال بعنوان حقوق شانسری از درخواست کننده دریافت و معادل آن بسند مزبور تمبر الصاق و باطل خواهد شد.

ماده نهم- کسانی که بر طبق ماده ۹۹۰ قانون مدنی کتاب تابعیت درخواست برگشت بتابعیت ایران را دارند باید درخواستنامه خود را در روی اوراق تمبر شده (مطابق نمونه ده) که تمبر آن معادل پنج ریال خواهد بود تنظیم و پس از تصدیق هویت و امضای آنان در ایران از طرف نظمی و در خارجه بوسیله مامورین سیاسی و یاقنصولی ایران بوزارت امور خارجه تقدیم دارند.

ماده دهم - این نظامنامه از تاریخ نهم اردیبهشت ۱۳۱۴ بموقع اجراء گذارده میشود.

ماده یازدهم - وزارت امور خارجه و وزارت داخله مامور اجرای این نظامنامه میباشند.

باستناد تصویبنامه شماره ۴۳۱۶۲ - ۴۳/۹/۱۷ بالحق تبصره زیر به تصویبنامه شماره ۲۱۸۷۶ مورخ ۴۰/۷/۲۲ موافقت گردید.

تبصره: اتباع بیگانه که تا تاریخ تصویب این تصویبنامه بنابه تشخیص وزارت کار دارای سابقه اقامت طولانی و اشتغال بکار در ایران میباشند و نیز کسانی که دارای عیال و اولاد ایرانی هستند در صورت موافقت مراجع صلاحیتدار از مقررات بند(۳) تصویبنامه مزبور (یعنی گواهی وزارت کار دایر بر اینکه تقاضا کننده میتواند از لحاظ امور فنی و تخصصی خدمات مفیدی در ایران انجام دهد) معاف خواهد بود.

قانون تشدید مجازات عبور دهندگان اشخاص غیر مجاز از مرز (مصوب ۱۳۶۷/۸/۵)

ماده ۱ - هر کس دیگری را بطور غیر مجاز از مرز عبور دهد و یا موجبات عبور غیرمجاز دیگران را تسهیل یا فراهم نماید، مجرم و به یکی از کیفرهای ذیل محکوم خواهد شد:

- در صورتیکه عمل عبوردهنده محل امنیت باشد چنانچه در حد محاربه و افساد فی الارض نباشد به حبس از ۲ تا ۱۰ سال محکوم خواهد شد.

- چنانچه شخص عبور داده شده از افراد ممنوع الخروج یا ممنوع الورود یا قاچاقچی باشد مرتکب به ۲ تا ۸ سال حبس و جریمه نقدی از ۵۰۰۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال محکوم خواهد شد.

- چنانچه فرد عبور داده شده محکوم به کیفر با متهم به جرمی باشد که رسیدگی آن در صلاحیت دادگاه کیفری ۱ باشد، مرتکب به مجازات ۲ تا ۴ سال حبس محکوم خواهد شد.

- در صورتیکه فرد عبور داده شده غیربالغ باشد، مرتکب به حبس از ۳ تا ۵ سال محکوم خواهد شد.

- در صورتیکه عمل مرتکب غیر از موارد فوق باشد، مرتکب به حبس از ۱ تا ۳ سال محکوم خواهد شد.

تبصره : در صورتیکه عبور دهنده از کارکنان دولت و موسسات وابسته به دولت باشد و با سوء استفاده از سمت خود مرتکب این عمل شده باشد ، علاوه بر مجازاتهای فوق به انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم میگردد.

تبصره : علاوه بر مجازاتهای مقرر کلیه اموالیکه از این طریق بدست آمده طبق بند ۳ ماده ۵ قانون مجازاتهای اسلامی و قانون نحوه اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی مصوب مجلس شورای اسلامی عمل خواهد شد.

قانون گذرنامه

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - گذرنامه سندی است که از طرف مأموران صلاحیتدار دولت شاهنشاهی مذکور در این قانون برای مسافرت اتباع ایران به خارج و یا اقامت در خارج و یا مسافرت از خارج به ایران داده می‌شود.

ماده ۲ - اتباع ایران برای خروج از کشور و یا اقامت در خارج و یا مسافرت از خارج به ایران باید تحصیل گذرنامه نمایند. صدور گذرنامه منوط به ارائه اسنادی است که هویت و تابعیت ایرانی تقاضاکننده را ثابت نماید. اسناد مزبور به موج آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۳ - خروج از کشور بدون ارائه گذرنامه یا مدارک مسافرت مذکور در این قانون ممنوع است.

ماده ۴ - ورود به کشور و یا خروج از آن فقط از نقاطی که بنا به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیأت وزیران تعیین و آگهی خواهد شد مجاز است.

ماده ۵ - بازرسی گذرنامه و مدارک مسافرت و رسیدگی به آنها در مرز با شهربانی کل کشور و در نقاطی که شهربانی نباشد به عهده ژاندارمری کل کشور است.

مأموران مربوط مکلفند از ورود افرادی که فاقد گذرنامه یا مدارک لازم برای ورود به ایران باشند جلوگیری نمایند.

تبصره - در مواردی که افرادی فاقد گذرنامه و یا مدارک مسافرت برای مراجعت به ایران باشند در صورتی که تابعیت ایرانی و یا ایرانی بودن آنان محرز شود مأمورین مربوط می‌توانند اجازه ورود به ایران را بدهند. ضوابط تشخیص و ایرانی بودن این قبیل اشخاص به موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۶ - برگ مسافرت موضوع ماده ۹ و همچنین برگ بازگشت موضوع ماده ۲۰ و پروانه‌های گذر موضوع مواد ۲۹ و ۳۰ از نظر این قانون در حکم گذرنامه است.

فصل دوم - انواع گذرنامه

ماده ۷ - گذرنامه بر سه قسم است:

- گذرنامه سیاسی.

- گذرنامه خدمت (اعم از فردی یا جمعی).

- گذرنامه عادی (اعم از فردی یا جمعی).

تبصره - مشخصات انواع گذرنامه از لحاظ رنگ و شکل و قطع و تعداد اوراق و نظایر آن و همچنین سازمان تهیه‌کننده آنها به موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌گردد.

ماده ۸ - از تاریخ تصویب این قانون گذرنامه‌های تحصیلی به تدریج به گذرنامه‌های عادی تبدیل خواهد شد.

ماده ۹ - وزارت امور خارجه می‌تواند در موارد لزوم با موافقت وزیر امور خارجه برای کسانی که به مأموریت‌های خاص اعزام می‌شوند به جای گذرنامه برگ مسافرت انفرادی و یا دسته‌جمعی صادر نماید. مشخصات برگ‌های مذکور در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

فصل سوم - گذرنامه‌های سیاسی و خدمت

ماده ۱۰ - برای شخصیت‌های زیر گذرنامه سیاسی صادر می‌شود:

- نخست‌وزیران سابق - رؤسای سابق مجلسین - وزراء سابق - رؤسای سابق دیوان عالی کشور - سفیران سابق و

همسران آنها با موافقت وزیر امور خارجه.

- نمایندگان مجلسین با معرفی رییس مجلس مربوط.

- شهردار پایتخت - معاونان نخست‌وزیر - استانداران و معاونان وزارتخانه‌ها با معرفی نخست‌وزیر.

- کسانی که مقام سفارت دارند و همسران آنها با موافقت وزیر امور خارجه.

- معاونان و مدیر کل و رؤسای ادارات وزارت امور خارجه با موافقت وزیر امور خارجه.

- مأموران ثابت سیاسی و کنسولی و کسانی که با معرفی دولت مقامی در مؤسسات و سازمان‌های بین‌المللی اشغال می‌نمایند و همسران آنها با موافقت وزیر امور خارجه.

-پیک سیاسی و کسانی که به مأموریت موقت سیاسی اعزام می‌شوند با موافقت وزیر امور خارجه.

تبصره - نام همسر و فرزندان کمتر از ۱۸ سال مشمولین این ماده در صورتی که همراه دارنده گذرنامه باشند به تقاضای دارنده در گذرنامه سیاسی ثبت و از همان گذرنامه استفاده خواهند کرد. نمایندگی‌های شاهنشاهی در خارج نمی‌توانند برای فرزندان همراه گذرنامه جداگانه صادر نمایند مگر باموافقت وزارت امور خارجه.

ماده ۱۱ - برای اشخاص زیر گذرنامه خدمت صادر می‌شود:

-اشخاصی که به موجب تصویبنامه هیأت وزیران به خارج اعزام می‌شوند.

-کارمندان وزارتخانه‌ها و سازمانهای وابسته به دولت و جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران که به مأموریت خارج از کشور اعزام می‌گردند بامعرفی نخست‌وزیر.

-مأموران اداری و فنی وزارت امور خارجه و همسران آنها با موافقت وزیر امور خارجه.

-کارمندان وزارت جنگ که به مأموریت خارج از کشور اعزام می‌گردند به تقاضای وزیر جنگ.

ماده ۱۲ - صدور گذرنامه‌های سیاسی و خدمت به عهده وزارت امور خارجه است.

ماده ۱۳ - مدت اعتبار گذرنامه سیاسی و خدمت یک سال است مگر در مورد مأموران ثابت دولت در نمایندگیهای شاهنشاهی در خارجه که اعتبارگذرنامه تا خاتمه مدت مأموریت آنان خواهد بود.

تبصره - تمدید مدت گذرنامه‌های سیاسی یا خدمت مأموران موقت طبق مقررات این قانون با موافقت وزارت امور خارجه خواهد بود.

تبصره - دارندگان گذرنامه‌های سیاسی و خدمت در موقع ورود به کشور باید گذرنامه خود را به وزارت امور خارجه تحویل دهند.

فصل چهارم - گذرنامه عادی

ماده ۱۴ - صدور گذرنامه عادی در ایران به عهده شهربانی کل کشور و در خارج از ایران با مأمورین کنسولی کشور یا مأموران سیاسی عهده‌دار امور کنسولی خواهد بود. مقررات مربوط به ترتیب صدور و تمدید و تجدید و اصلاح گذرنامه به موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۱۵ - محصلینی که برای تحصیل عازم خارج از کشور می‌باشند با رعایت قانون وظیفه عمومی در مورد تحصیلات غیر دانشگاهی از طرف وزارت آموزش و پرورش و در مورد تحصیلات دانشگاهی از طرف وزارت علوم و آموزش عالی به شهربانی کل کشور معرفی می‌شوند.

شغل آنها در گذرنامه محصل ذکر می‌گردد و از پرداخت کلیه وجوه مربوط به صدور گذرنامه معاف می‌باشند. این معافیت شامل محصلینی که گذرنامه تحصیلی آنان تدریجاً به گذرنامه عادی تبدیل خواهد شد نیز می‌باشد. محصلینی که گذرنامه تحصیلی آنان به گذرنامه عادی تبدیل می‌شود از مقررات معافیت تحصیلی احضار به خدمت زیر پرچم استفاده خواهند کرد.

ماده ۱۶ - به اشخاص زیر هیچ نوع گذرنامه برای خروج از کشور داده نمی‌شود:

- کسانی که به موجب اعلام کتبی مقامات قضایی حق خروج از کشور را ندارند.

- کسانی که مسافرت آنها به خارج از کشور بر حسب اعلام قبلی و کتبی سازمان اطلاعات و امنیت کشور مخالف مصالح ملی باشد.

- کسانی که در خارج از ایران به سبب تکدی و یا ولگردی و یا ارتکاب سرقت و کلاهبرداری و با به هر عنوان دیگر دارای سوء شهرت باشند.

تبصره - رسیدگی به سابقه و سوء شهرت افراد مذکور در بند ۳ این ماده به عهده کمیسیونی است که از نمایندگان وزارت امور خارجه - وزارت دادگستری - وزارت کشور - سازمان اطلاعات و امنیت کشور و شهربانی کل کشور در وزارت کشور تشکیل می‌شود. در موارد اضطراری و یا مرور زمان کافی به تشخیص کمیسیون مزبور می‌توان به اشخاص مذکور در این بند اجازه مسافرت داد.

ماده ۱۷ - دولت می‌تواند از صدور گذرنامه و خروج بدهکاران قطعی مالیاتی و اجرای دادگستری و ثبت اسناد و متخلفین از انجام تعهدات ارزی طبق ضوابط و مقرراتی که در آیین‌نامه تعیین می‌شود جلوگیری نماید.

ماده ۱۸ - برای اشخاص زیر با رعایت شرایط مندرج در این ماده گذرنامه صادر می‌شود:

- اشخاصی که کمتر از ۱۸ سال تمام دارند و کسانی که تحت ولایت و یا قیمومیت می‌باشند با اجازه کتبی ولی یا قیم آنان.

-مشمولین وظیفه عمومی با اجازه کتبی اداره وظیفه عمومی.

-زنان شوهردار ولو کمتر از ۱۸ سال تمام با موافقت کتبی شوهر و در موارد اضطراری اجازه دادستان شهرستان محل درخواست گذرنامه که مکلف است نظر خود را اعم از قبول درخواست یا رد آن حداکثر ظرف سه روز اعلام دارد کافی است. زنانی که با شوهر خود مقیم خارج هستند و زنانی که شوهر خارجی اختیار کرده و به تابعیت ایرانی باقی مانده‌اند از شرط این بند مستثنی می‌باشند.

ماده ۱۹ - در صورتی که موانع صدور گذرنامه بعد از صدور آن حادث شود یا کسانی که به موجب ماده ۱۸ صدور گذرنامه موکول به اجازه آنان است از اجازه خود عدول کنند از خروج دارنده گذرنامه جلوگیری و گذرنامه تا رفع مانع ضبط خواهد شد.

ماده ۲۰ - به ایرانیانی که به کشور مراجعت می‌کنند و فاقد گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه باشند و یا اینکه مدت اعتبار آن اسناد منقضی شده باشد به شرط آنکه تابعیت ایرانی آنها مسلم باشد برگ بازگشت که فقط برای بازگشت به ایران معتبر است داده می‌شود.

تبصره - برگ بازگشت از طرف مقامات سیاسی و کنسولی شاهنشاهی در خارج از کشور به طور رایگان صادر می‌شود و در مرز از دارنده آن اخذ می‌گردد.

فصل پنجم - همراهان

ماده ۲۱ - نام اطفال کمتر از ۱۸ سال تمام که همراه هر یک از والدین یا جد یا جد پدری یا مادری یا زن پدر یا شوهر مادر و یا خواهر و برادر خود مسافرت می‌نمایند در صورت درخواست ولی یا قیم آنها بر حسب مورد در گذرنامه اشخاص مذکور ثبت خواهد گردید.

ماده ۲۲ - نام نوزادانی که از زنان ایرانی مقیم خارج هنگام توقف مادر در ایران متولد می‌شوند در گذرنامه مادر ثبت می‌شود و در این مورد نیازی به جلب موافقت پدر نیست و همچنین در مواردی که در خارج از ایران شوهر ایرانی در کشور محل تولد نوزاد حاضر نباشد.

تبصره - اطفال موضوع بند ۴ ماده ۹۷۶ و موضوع ماده ۹۷۸ قانون مدنی مادام که تحت ولایت یا حضانت پدر یا مادر خود هستند می‌توانند به معیت والدین خود با گذرنامه خارجی آنان به خارج از کشور مسافرت نمایند.

ماده ۲۳ - برای یک خانواده که با هم مسافرت می‌کنند در صورت تقاضا یک گذرنامه صادر می‌شود و نام زن و اولاد کمتر از ۱۸ سال در آن ثبت خواهد شد. هیچ یک از همراهان مستقلاً حق استفاده از گذرنامه را ندارد و در صورتی که بخواهد از دارنده گذرنامه جدا شود باید گذرنامه جداگانه تحصیل نماید.

فصل ششم - اعتبار گذرنامه عادی

ماده ۲۴ - گذرنامه برای مسافرت به کلیه کشورها اعتبار دارد مگر به کشورهایی که دولت در موارد مقتضی مسافرت اتباع ایران را به آن کشورها ممنوع و یا محدود نموده باشد. در صورتی که بعد از صدور گذرنامه محدودیتی مقرر شود وجوه پرداختی کسانی که از مسافرت محروم شوند به آنها مسترد می‌گردد. نحوه اجرای مفاد این ماده ضمن آیین‌نامه اجرایی این قانون معین خواهد شد.

ماده ۲۵ - مدت اعتبار گذرنامه عادی از تاریخ صدور سه سال است و فقط برای یک مدت سه‌ساله دیگر قابل تمدید می‌باشد.

ماده ۲۶ - گذرنامه‌هایی که تا تاریخ تصویب این قانون وسیله مقامات صلاحیتدار صادر گردیده و مدت پنج‌ساله آنها خاتمه نیافته است تا خاتمه مدت معتبر است.

ماده ۲۷ - در صورتی که گذرنامه غیر قابل استفاده و یا مفقود شود پس از رسیدگی لازم که نحوه آن در آیین‌نامه تعیین خواهد شد گذرنامه دیگری باخذ هزینه‌های صدور صادر می‌شود.

هرگاه قابل استفاده نبودن یا مفقود شدن گذرنامه ناشی از عمل متصدیان مسئول باشد برای بقیه مدت اعتبار گذرنامه جدید بدون دریافت هزینه‌های صدور صادر خواهد شد.

فصل هفتم - گذرنامه جمعی

ماده ۲۸ - گذرنامه جمعی اعم از خدمت یا عادی فقط در ایران و برای گروه‌های زیر صادر می‌شود:

این نوع گذرنامه‌ها به نام رییس گروه صادر و نام و مشخصات همراهان در برگ ضمیمه آن درج خواهد گردید:

- افسران - درجه‌داران - افراد و به طور کلی کارکنان مشمول قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی که به طور جمعی و به منظور انجام مأموریت عازم خارج از کشور باشند.

- گروه‌های ورزشی که به منظور انجام مسابقات عازم خارج هستند به معرفی سازمان تربیت بدنی ایران.

- گروه‌های پیشاهنگی به معرفی سازمان پیشاهنگی ایران.

- دانشجویان و دانش‌آموزان و معلمان و استادان که برای مطالعات آموزشی و فرهنگی به معرفی وزارتخانه‌های مربوط به خارج می‌روند.

-گروههای هنری که توسط وزارت فرهنگ و هنر یا وزارت اطلاعات معرفی می‌شوند.

-گروههای معرفی شده از طرف سازمانهای دولتی و یا وابسته به دولت و یا جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران.

- گروههای کارگری برای کارآموزی یا کسب مهارت فنی با تأیید و معرفی وزارت کار و امور اجتماعی.

تبصره - هر یک از اعضای گروههای فوق که هنگام مسافرت از گروه خود جدا شود باید گذرنامه جداگانه تحصیل نماید.

تبصره - حداقل تعداد افرادی که می‌توانند از گذرنامه جمعی استفاده نمایند پنج نفر و حداکثر چهل نفر خواهد بود.

تبصره - صدور گذرنامه جمعی در صورتی که به منظور انجام مأموریتی به خرج سازمانهای دولتی یا جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران باشد مجانی است در غیر این صورت علاوه بر هزینه صدور یک گذرنامه از هر نفر ده درصد هزینه صدور اخذ خواهد شد.

تبصره - اعتبار گذرنامه جمعی یک سال است و در صورت موافقت سازمان مربوط حداکثر یک سال دیگر تمدید می‌شود.

فصل هشتم - پروانه گذر

ماده ۲۹ - در موارد زیر به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیأت وزیران به جای گذرنامه پروانه گذر صادر می‌شود:

-برای تشریف به مکه معظمه و عتبات مقدسه.

-برای کارکنان وسائط نقلیه آبی و هوایی و زمینی.

-برای رفت و آمد اتباع دولت شاهنشاهی که در نقاط مرزی کشور و نقاط واقع در سواحل و جزایر خلیج فارس و دریای عمان (دریای مکران) سکونت دارند به مناطق مرزی مجاور و نواحی جنوبی خلیج فارس.

تبصره - مشخصات و ترتیب صدور و مدت اعتبار و مرجع صدور پروانه‌های گذر مذکور در این ماده و هزینه صدور آنها به موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

تبصره - حدود مناطق مرزی و سواحل و همچنین نقاط مرزی مجاور و نواحی جنوبی خلیج فارس به پیشنهاد

وزارت کشور و تصویب هیأت وزیران تعیین خواهد شد.

ماده ۳۰ - شهربانی کل کشور بر حسب اعلام وزارت امور خارجه به کسانی که ترک تابعیت ایران را نموده‌اند پروانه گذر خواهد داد و این پروانه فقط برای خروج از ایران معتبر است.

فصل نهم - برگ گذر بیگانگان

ماده ۳۱ - شهرداری کل کشور می‌تواند با موافقت سازمان اطلاعات و امنیت کشور و تأیید وزارت امور خارجه برای بیگانگان بدون تابعیت یا خارجیانی که به جهاتی قادر به تحصیل گذرنامه از کشور متبوع خود نیستند برگ گذر بیگانگان صادر نماید. این برگ دلیل تابعیت ایرانی دارنده یا همراهان او محسوب نمی‌شود.

تبصره - مشخصات برگ گذر بیگانگان از لحاظ رنگ و شکل و قطع و غیره به موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

تبصره - نام فرزندان کمتر از ۱۸ سال این قبیل افراد در برگ گذر والدین همچنین نام زن در برگ گذر شوهر به شرط آنکه واجد شرایط مذکور در این ماده باشند ثبت می‌شود و استفاده جداگانه از این برگ به وسیله همراهان ممنوع است.

ماده ۳۲ - مدت اعتبار برگ گذر بیگانگان برای مراجعت به ایران از تاریخ صدور یک سال است و دارنده آن برای هربار خروج از کشور باید تحصیل اجازه نماید.

فصل دهم - آیین‌نامه‌های اجرایی

ماده ۳۳ - آیین‌نامه‌های مربوط به وجوهی که از متقاضیان گذرنامه و یا اسناد در حکم گذرنامه و یا برگ گذر بیگانگان طبق مقررات باید دریافت شود و سایر آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون از طرف وزارت امور خارجه - وزارت کشور با جلب نظر وزارت دادگستری و وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت دارایی تهیه و پس از تصویب کمیسیونهای کشور - دارایی - دادگستری و امور خارجه مجلسین به موقع اجرا گذارده خواهد شد و تا تصویب آیین‌نامه‌های مزبور مقررات فعلی قابل اجرا است.

تبصره - در صورتی که تغییراتی در آیین‌نامه‌های مصوب ضرورت پیدا کند به تصویب کمیسیونهای مربوط مجلسین خواهد رسید.

فصل یازدهم - مجازاتها

ماده ۳۴ - هر ایرانی که بدون گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه از کشور خارج شود به حبس تأدیبی از دو ماه تا شش ماه یا پرداخت غرامت از دوهزار ریال تا بیست هزار ریال و یا به هر دو مجازات محکوم می‌شود.

ماده ۳۵ - هر ایرانی که از نقاط غیر مجاز وارد کشور شده یا از کشور خارج شود به یک تا سه ماه حبس تأدیبی محکوم خواهد شد و در صورتی که مرتکب بدون داشتن گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه از نقاط غیر مجاز وارد و یا خارج شده باشد به حداکثر مجازات حبس یا غرامت مذکور در ماده ۳۴ محکوم می‌شود.

ماده ۳۶ - هر ایرانی به کشوری که مسافرت به آنجا طبق ماده ۲۴ این قانون ممنوع و یا محدود شده سفر نماید به حبس تأدیبی از یک ماه تا ۳ ماه و یا پرداخت غرامت از یک هزار ریال تا ده هزار ریال و یا به هر دو مجازات محکوم می‌شود.

ماده ۳۷ - هر کس برای دریافت گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه به نام خود یا نام دیگری اسناد و مدارک خلاف واقع یا متعلق به غیر را عالمناً عامداً به مراجع مربوط تسلیم نماید به حبس تأدیبی از دو ماه تا شش ماه محکوم می‌شود و در صورتی که عمل او منجر به صدور گذرنامه شود به حبس تأدیبی از دو ماه تا دو سال محکوم خواهد شد.

ماده ۳۸ - هر کس از گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه متعلق به دیگری برای ورود به کشور یا خروج از آن استفاده نماید به حبس تأدیبی از دو ماه تا یک سال محکوم می‌شود.

ماده ۳۹ - هر مستخدم دولت اعم از لشکری و کشوری بدون رعایت قوانین مربوط در اجرای وظیفه خود عالمناً عامداً گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه بدهد به حبس تأدیبی از دو ماه تا یک سال محکوم می‌شود.

ماده ۴۰ - هر مستخدم و مأمور دولت اعم از کشوری و لشکری که برای عبور غیر مجاز اشخاص به خارج از کشور به نحوی از انحاء مساعدت و یاتسهیل وسیله نماید به حبس تأدیبی از ۶ ماه تا دو سال محکوم خواهد شد.

ماده ۴۱ - هر کس برای تحصیل گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه عالمناً و عامداً و به قصد تقلب هر گونه اطلاع مربوط به خود و همراهان را که در صدور گذرنامه مؤثر است برخلاف واقع در پرسشنامه ذکر نماید به شرط استفاده از گذرنامه به حبس تأدیبی از دو ماه تا شش ماه محکوم خواهد شد.

ماده ۴۲ - از تاریخ اجرای این قانون - قانون گذرنامه مصوب سال ۱۳۱۱ و آیین‌نامه‌های مربوط به آن و مواد ۱۰۷ و ۱۰۸ قانون جزا و همچنین قوانین مربوط به گذرنامه تحصیلی و سایر قوانینی که با مواد این قانون مغایرت دارد در آن قسمت که مغایر است لغو می‌گردد.

قانون مالیات بر ارزش افزوده (مصوب ۱۳۸۷)

فصل اول : کلیات و تعاریف

ماده ۱- عرضه کالاها و خدمات درایران وهمچنین واردات وصادرات آنها مشمول مقررات این قانون میباشد

ماده ۲- منظوراز عرضه کالا دراین قانون عبارت است ازانتقال کالااز طریق هرنوع معامله

تبصره - کالاهاى موضوع این قانون که توسط مؤدى خریدارى ، تحصيل و يا توليد مى شود در صورتیکه برای استفاده شغلى به عنوان دارائى در دفاتر ثبت گردد و يا برای مصارف شخصى برداشت شود عرضه کالا به خودمحسوب ومشمول مالیات خواهد شد

ماده ۳ - منظوراز عرضه خدمات دراین قانون عبارت است ازانجام خدمات برای غیر

ماده ۴ -منظور ازواردات در این قانون ،ورودکالا یا خدمت از خارج ازکشور یا مناطق آزاد تجاری- صنعتی می باشد

ماده ۵ - منظوراز صادرات دراین قانون ،صدور کالا یا خدمت به خارج از کشور یا مناطق آزاد تجاری- صنعتی می باشد

ماده ۶ - منظور از مالیات در این قانون ، مالیات بر ارزش افزوده می باشد

ماده ۷ - منظور از ارزش افزوده دراین قانون عبارت است ازتفاوت بین ارزش کالاها و خدمات عرضه شده با ارزش کالاها وخدمات بکار رفته تحصيل شده دریک دوره معین

ماده ۸ - اشخاصی که به عرضه کالاها و خدمات و واردات و صادرات آنها مبادرت می نمایند به عنوان مؤدى شناخته شده ومشمول مقررات این قانون خواهند بود

ماده ۹ - در مورد معاوضه کالاها و خدمات موضوع این قانون ، عرضه کالا یا خدمت از طرف هر یک از متعاملین بطور جداگانه مشمول مالیات می باشد

ماده ۱۰ - هر سال شمسی به شش دوره مالیاتی دو ماهه که از اول فروردین ماه هر سال شروع و به پایان اردیبهشت، تیر، شهریور ، آبان ، دی و اسفند ماه هر سال خاتمه می یابد تقسیم می شود . در صورتیکه شروع یا خاتمه فعالیت مؤدى در خلال یک دوره مالیاتی دو ماهه باشد ، زمان فعالیت مؤدى طی دوره مربوط یک دوره مالیاتی تلقی می شود. هیات وزیران مجاز است با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور مدت هر دوره مالیاتی را برای هرگروه از مؤدیان که مقتضی بداند تغییردهد

ماده ۱۱ - تاریخ تعلق مالیات به شرح زیر است:

الف - در مورد عرضه کالا

-تاریخ صورتحساب، زمان تحویل کالا یا زمان تحقق معامله کالا،هرکدام که مقدم باشد حسب مورد

-در موارد مذکور در تبصره ماده ۲ این قانون ، تاریخ ثبت داریی در دفاتر یا شروع استفاده ، هر کدام که مقدم باشد یا تاریخ برداشت حسب مورد

-در مورد معاملات موضوع ماده ۹ این قانون ، تاریخ معاوضه

ب - در مورد خدمات

-تاریخ صورتحساب ، یا زمان ارائه خدمت ، هر کدام که مقدم باشد حسب مورد

-در مورد معاملات موضوع ماده این قانون ، تاریخ معاوضه

ج - در مورد صادرات و واردات

در مورد صادرات و واردات هنگام صدور یا ترخیص کالا از گمرک و در خصوص خدمت ، هنگام پرداخت ما به ازاء

تبصره - در صورت استفاده از ماشینهای صندوق ، تاریخ تعلق مالیات هنگام ثبت معامله در ماشین می باشد

فصل دوم : معافیتها

ماده ۱۲ - عرضه کالاها و خدمات زیر و همچنین واردات آنها حسب مورد از پرداخت مالیات معاف می باشد

-محصولات کشاورزی فراوری نشده

-دام و طیور زنده ، آبزیان زنبورعسل و نوغان

-آرد ، نان ، گوشت ، قند ، شکر ، برنج ، حبوبات و سویا ، شیر ، پنیر ، روغن نباتی و شیرخشک مخصوص تغذیه کودکان

-چاپ ، کاغذ تحریر و روزنامه

-کود ، سم و بذر

-کالاهای اعطائی بصورت بلاعوض به وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و مؤسسات

عام المنفعه ؛ تشخیص اهدائی بودن کالاهای یاد شده با هیات وزیران است

-کالاهایی که همراه مسافر و برای استفاده شخصی تا میزان معافیت مقرر طبق مقررات صادرات و واردات ، وارد کشور می

شود. مازاد بر آن طبق مقررات این قانون مشمول مالیات خواهد بود

-اموال غیر منقول

دارو، خدمات درمانی انسانی و دامی و نیز خدمات ارائه شده توسط سازمان بهزیستی طبق ضوابط مقرر در آئین نامه ای که به پیشنهاد وزارتخانه های بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و اموراتصادی و دارائی به تصویب هیات وزیران می رسد

-خدمات مشمول مالیات بر درآمد حقوق موضوع قانون مالیاتهای مستقیم

-خدمات بانکها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی مجاز

-خدمات حمل و نقل عمومی مسافری درون و برون شهری و قطار شهری و بین شهری

-مطبوعات و کتاب

-خدمات آموزشی و پژوهشی که بر طبق پیشنهاد مشترک وزارتخانه های علوم و فن آوری و اموراتصادی و دارائی به تصویب هیات وزیران می رسد

ماده ۱۳ - صادرات کالاها و خدمات به خارج از کشوریا مناطق آزاد تجاری- صنعتی مشمول مالیات موضوع این قانون نبوده و مالیاتهای پرداختی با ارائه اسناد و مدارک مثبت مسترد می گردد

تبصره - کالاهای همراه مسافران خارجی به هنگام خروج از کشور تا میزان مقرر در قوانین موضوعه در مقابل ارائه اسناد و مدارک مثبت مشمول استرداد خواهد بود . دستورالعمل اجرائی این تبصره توسط سازمان امور مالیاتی کشور تنظیم و به تأیید وزرای امور اقتصادی و دارائی و بازرگانی می رسد

فصل سوم : نرخ و نحوه محاسبه مالیات

ماده ۱۴ - مأخذ محاسبه مالیات ، بهای کالا یا خدمت مندرج در صورتحساب خواهد بود در مواردی که صورتحساب موجود نباشد و یا از ارائه آن خودداری شود و یا بموجب اسناد و مدارک مثبت احراز شود که ارزش مندرج در آنها واقعی نیست مأخذ محاسبات مالیات بهای روز کالا یا خدمت به تاریخ روز تعلق مالیات می باشد

تبصره -موارد زیر جزء مأخذ محاسبات مالیات نمی باشد

الف - تخفیفات اعطائی

ب - مالیات موضوع این قانون که قبلا توسط عرضه کننده کالا یا خدمت پرداخت شده است

ج - سایر مالیاتهای غیرمستقیم و عوارضی که هنگام عرضه کالا یا خدمت به آن تعلق گرفته است

ماده ۱۵ - مأخذ محاسبه مالیات واردات کالا عبارت است از ارزش سیف کالا به علاوه حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی و سایر عوارض مندرج دراوراق گمرکی

ماده ۱۶ - نرخ مالیات بر ارزش افزوده هفت درصد می باشد

ماده ۱۷ - مالیاتهایی که مؤدیان در موقع دریافت کالا یا خدمت برای استفاده شغلی خود به استناد صورتحسابهای صادره موضوع این قانون پرداخت نموده اند، از مالیاتهای وصول شده توسط آنها کسر می گردد

تبصره ۱ - در صورتی که مؤدیان مشمول حکم این ماده در هر دوره مالیاتی اضافه پرداختی داشته باشند ، اضافه مالیات پرداخت شده به حساب مالیات دوره های بعد مؤدیان منظور خواهد شد و در صورت تقاضای مؤدیان ، اضافه مالیات پرداخت شده ظرف دوره مالیاتی بعد مسترد می شود

تبصره ۲ - در صورتیکه مؤدیان به عرضه کالاها یا خدمات معاف از مالیات اشتغال داشته باشند و یا طبق مقررات این قانون مشمول مالیات نباشند ، مالیاتهای پرداخت شده مربوط به کالاها یا خدمات مزبور مسترد نمی شود

تبصره ۳ - در صورتیکه مؤدیان به عرضه کالا یا خدمت مشمول مالیات و معاف از مالیات اشتغال داشته باشند ، مالیاتهای پرداخت شده مربوط به کالاها یا خدمات مشمول مالیات در حساب مالیاتی مؤدی منظور می شود

تبصره ۴ - آن قسمت از مالیاتهای ارزش افزوده پرداختی مؤدیان که طبق مقررات این قانون قابل تهاتر یا استرداد نیست جزء هزینه های قابل قبول موضوع قانون مالیاتهای مستقیم محسوب می شود

تبصره ۵ - مبالغ اضافه دریافتی از مؤدیان بابت مالیات موضوع این قانون، در صورتی که ظرف سه ماه از تاریخ درخواست مؤدی مسترد نشود مشمول خسارتی به نرخ یک واحد بیشتر از بالاترین نرخ سود تسهیلات اعطائی بانکها به بخش خدمات خواهد بود. نرخ مذکور سالانه بوده و خسارت متعلقه به ازاء مدت تاخیر قابل محاسبه و پرداخت می باشد

فصل چهارم : وظایف و تکالیف مؤدیان

ماده ۱۸ - کلیه عرضه کنندگان کالاها یا خدمات مشمول مالیات موضوع این قانون مکلفند به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می نماید ، ثبت نام نمایند

ماده ۱۹ - مؤدیان مکلفند در قبال عرضه کالا یا خدمات مشمول مالیات موضوع این قانون صورتحسابی حاوی مشخصات متعاملین و مشخصات مورد معامله به ترتیبی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می شود صادر و مالیات را در ستون جداگانه درج و وصول نمایند

تبصره - گمرک ایران مکلف است مالیات موضوع این قانون را وصول و در پروانه های گمرکی و یا فرمهای مربوط حسب مورد درج نماید

ماده ۲۰ - مؤدیان مالیاتی مکلفند مالیات موضوع این قانون را محاسبه و از طرف دیگر معامله وصول نمایند

ماده ۲۱ - مؤدیان مالیاتی مکلفند اظهارنامه هر دوره مالیاتی را طبق نمونه ای که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می شود ، حداکثر ظرف پانزده روز از تاریخ انقضای هر دوره، به ترتیب مقرر تسلیم و مالیات متعلق به هر دوره را پس از کسر مالیاتهای که طبق مقررات این قانون پرداخت کرده اند ، در مهلت مقرر مذکور به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند

تبصره ۱ - چنانچه مدت فعالیت شغلی کمتر از مدت یک دوره مالیاتی باشد تکلیف مقرر در این ماده نسبت به مدت یاد شده نیز جاری می باشد

تبصره ۲ - در مورد اشخاص حقیقی و حقوقی که حسب مورد دارای محل شغل یا فعالیت متعدد هستند ، تسلیم اظهارنامه و پرداخت مالیات برای هر محل شغل یا فعالیت بطور جداگانه الزامی است

تبصره ۳ - در مورد کارگاهها و واحدهای تولیدی ، خدماتی و بازرگانی که نوع فعالیت آنها ایجاد دفتری یا فروشگاه در یک یا چند محل دیگر را اقتضا نماید ، تسلیم اظهارنامه واحد از سوی مؤدی مطابق دستورالعملی که به تصویب سازمان امور مالیاتی کشور می رسد، منوط به موافقت سازمان مذکور می باشد

تبصره ۴ - در مورد مشمولین این قانون که دارای محل ثابت برای شغل نمی باشند ، محل سکونت آنان از لحاظ تسلیم اظهارنامه و پرداخت مالیات ، محل شغل تلقی می شود

ماده ۲۲ - اشخاص و واحدهای شغلی که با توجه به حجم و نوع فعالیت آنها بعنوان مؤدی از شمول وظایف و تکالیف مقرر در این قانون مستثنی هستند، بنا به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارائی و تصویب هیات وزیران تعیین و اعلام خواهد شد

ماده ۲۳ - مؤدیان مالیاتی در صورت انجام ندادن تکالیف مقرر در این قانون و یا در صورت تخلف از مقررات این قانون ، علاوه بر پرداخت مالیات متعلقه مشمول جریمه ای حداکثر تا دو برابر مالیات متعلق به موجب آئین نامه ای که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تأیید وزیر امور اقتصادی و دارائی و تصویب هیات وزیران می رسد خواهند بود

ماده ۲۴ - تأخیر در پرداخت مالیاتهای موضوع این قانون در مواعد مقرر موجب تعلق مالیات اضافی به میزان یک واحد بیشتر از بالاترین نرخ سود تسهیلات اعطائی بانکها به بخش خدمات نسبت به مالیات متعلقه خواهد بود. نرخ مذکور سالانه بوده و مالیات اضافی متعلقه به نسبت مدت تاخیر قابل محاسبه و وصول می باشد

فصل پنجم : سازمان مالیات بر ارزش افزوده و اختیارات آن

ماده ۲۵ - به سازمان امور مالیاتی کشور اجازه داده می شود از تاریخ تصویب این قانون در چار چوب تشکیلات مورد تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، تشکیلات، نیروی انسانی و تجهیزات مورد نیاز راتامین نماید

ماده ۲۶ - وظایف و اختیارات و عناوین شغلی مأموران مربوط و شرایط احراز آنها و همچنین ترتیب رسیدگی مالیاتی براساس آئین نامه ای خواهد بود که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارائی خواهد رسید

ماده ۲۷ - به منظور بررسی و نظارت بر حسن اجرای این قانون و همچنین رسیدگی به اظهارنامه یا تعیین میزان معاملات مؤدیان، مأموران ذیربط سازمان امور مالیاتی کشور می توانند، به مؤدیان و خریداران مراجعه و دفاتر و اسناد و مدارک آنها را مورد رسیدگی قرار دهند. مؤدیان و خریداران مکلف به ارائه دفاتر و اسناد و مدارک درخواستی می باشند و در صورت عدم ارائه دفاتر و اسناد و مدارک مورد نیاز، مالیات متعلق رأساً تعیین و مطالبه خواهد شد

ماده ۲۸ - در مواردی که اوراق مطالبه مالیات یا برگ استرداد مالیات اضافه پرداختی به مؤدی ابلاغ می شود، در صورتیکه مؤدی معترض باشد، می تواند ظرف بیست روز پس از ابلاغ اوراق مذکور به واحد مالیاتی مربوط برای رفع اختلاف مراجعه نماید که در صورت رفع اختلاف پرونده مختومه می گردد در صورتی که مؤدی در مهلت مذکور کتبا" اعتراض ننماید، اوراق مطالبه مالیات و یا برگ استرداد مالیات اضافه پرداختی، حسب مورد، قطعی است

ماده ۲۹ - در صورتی که مؤدی ظرف مهلت مقرر در ماده ۲۸ اعتراض خود را کتبا" به واحد مالیاتی مربوط تسلیم نماید، پرونده امر ظرف ده روز از تاریخ تسلیم اعتراض به اداره امور مالیاتی مربوط، به هیأت حل اختلاف مالیاتی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم احاله می شود

ماده ۳۰ - هیأت حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده ۲۹، طبق مقررات مربوط، نسبت به موضوع اختلاف رسیدگی و رأی مقتضی صادر خواهد نمود. این رأی قطعی و لازم الاجراء است و در سایر مراجع مالیاتی قابل اعتراض نخواهد بود

ماده ۳۱ - رسیدگی به تخلفات مالیاتی مأموران اجرای این قانون و مؤدیان مالیاتی به جز موارد مذکور در این قانون، تابع مقررات قانون مالیاتهای مستقیم خواهد بود

فصل ششم : سایر مقررات

ماده ۳۲ - مؤدیان مشمول مالیات موضوع این قانون مکلفند از دفاتر، صورتحسابها وسایر فرمهای مربوط ، ماشینهای صندوق ویا سایر وسایل و روشهای نگهداری حساب که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می کند ، استفاده نمایند. مدارک مذکور بایستی تا مدت ده سال بعد از سال مالی مربوط توسط مؤدیان نگهداری و در صورت مراجعه مأموران مالیاتی به آنان ارائه شود

ماده ۳۳ - در مواردی که اسناد و مدارک مربوط به عرضه کالا و خدمت مؤدیان نزد اشخاص ثالث باشد ، اشخاص مزبور مکلفند با درخواست کتبی مأموران اجرای این قانون اسناد و مدارک مربوط و هرگونه اطلاعات لازم را ارائه دهند

ماده ۳۴ - در صورتیکه بر اثر استتکاف اشخاص ثالث از ارائه اسناد و مدارک مورد درخواست مأموران اجرای این قانون زیانی متوجه دولت شود اشخاص مستتکف محکوم به جبران زیان وارده به دولت خواهند بود . مرجع احراز استتکاف وتعیین زیان وارده به دولت مراجع صالحه قضائی است که با اعلام و پیگیری سازمان امور مالیاتی کشور ، خارج از نوبت رسیدگی خواهند نمود.

ماده ۳۵ - سازمان امور مالیاتی کشور مجاز است در موارد مقتضی وصول و ایصال مالیات برخی مؤدیان موضوع این قانون را به اشخاص ثالث که مسئول یا واسطه دریافت و پرداخت وجه بین مؤدیان و دیگران هستند ، محول نماید. در اینگونه موارد با اعلام مراجع مالیاتی اشخاص مزبور مکلف خواهند بود موقع پرداخت یا تخصیص ، مالیات متعلق را کسر و یا اخذ و ظرف ده روز از تاریخ پرداخت یا تخصیص به حساب مالیاتی مربوط واریز و رسید آن را به مؤدی تسلیم نمایند

ماده ۳۶ - مأموران اجرای این قانون باید اطلاعاتی را که از اظهارنامه های مالیاتی و یا ضمن رسیدگی به امور مالیاتی مؤدیان به دست می آورند محرمانه تلقی و از افشای آنها جز در امر تشخیص مالیات خودداری نمایند و در صورت افشاء طبق مقررات مربوط مجازات خواهند شد

ماده ۳۷ - معادل نیم درصد از وجوهی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور بابت مالیات و جرائم موضوع این قانون وصول می گردد به عنوان درآمد اختصاصی سازمان مذکور موضوع ماده ۱۴ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ محسوب می شود. اعتبار اختصاصی از محل درآمد یادشده که سالانه در قانون بودجه کل کشور منظور می شود، درمورد تشویق کارکنان و کسانی که در امر وصول مالیات فعالیت مؤثری مبذول می دارند ، مصرف می شود. وجوه پرداختی بااستناد این ماده از شمول کلیه مقررات مغایر مستثنی است

ماده ۳۸ - سازمان امور مالیاتی کشور موظف است طرح لازم برای توسعه ، تجهیز ، آموزش و تربیت کارمندان مالیاتی، آموزش و ترویج فرهنگ مالیاتی از طریق رسانه ها و سازوکارهای مناسب در سطح کشور در طول یک دوره زمانی حداکثر

پنج ساله را تهیه و تنظیم نماید. سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مکلف است به پیشنهاد سازمان یادشده اعتبار لازم برای اجرای طرح را سالانه در لایحه بودجه کل کشور منظور نماید .

ماده ۳۹ - مدیرعامل وسایرمدیران مسئول اشخاص حقوقی مجتمعا" یا منفردا" نسبت به پرداخت بدهی مالیاتی قطعی شده اشخاص حقوقی موضوع این قانون که مربوط به دوران تصدی مدیریت آنان باشد با شخص حقوقی مسئولیت تضامنی خواهند داشت .

ماده ۴۰ - مقررات مربوط به نحوه " وصول مالیات " و " ابلاغ اوراق مالیاتی " مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم ، در مورد مالیات موضوع این قانون نیز جاری است .

ماده ۴۱ - از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون کلیه قوانین و مقررات خاص و عام مغایر ملغی و همچنین برقراری و دریافت هرگونه مالیات غیر مستقیم از تولیدکنندگان و واردکنندگان کالاها و ارائه دهندگان خدمات ممنوع می باشد و کلیه قوانین و مقررات مربوط به دریافت هرگونه مالیات غیر مستقیم که بر تولید و واردات کالاها و ارائه خدمات برقرار شده است لغو می شود موارد زیر از شمول حکم این ماده مستثنی می باشد

مالیات خودروهای وارداتی - مالیات نقل و انتقال خودروها و شناورها - حقوق گمرکی ، سودبازرگانی

ماده ۴۲ - تاریخ اجرای این قانون از اول فروردین ماه سال ۱۳۸۴ است.

قانون بیمه (مصوب ۱۳۱۶/۲/۷)

ماده ۱- بیمه عقدی است که به موجب آن یک طرف تعهد می کند در ازاء پرداخت وجه یا جوهی از طرف دیگر در صورت وقوع یا بروز حادثه خسارت وارده بر او را جبران نموده یا وجه معینی بپردازد .

متعهد را بیمه گر طرف تعهد را بیمه گذار وجهی را که بیمه گذار به بیمه گر می پردازد حق بیمه و آنچه را که بیمه می شود موضوع بیمه نامند .

ماده ۲- عقد بیمه و شرایط آن باید به موجب سند کتبی باشد و سند مزبور موسوم به بیمه نامه خواهد بود .

ماده ۳- در بیمه نامه باید امور ذیل بطور صریح قید شود .

-تاریخ انعقاد قرارداد .

-اسم بیمه گر و بیمه گذار .

-موضوع بیمه .

-حادثه یا خطری که عقد بیمه به مناسبت آن بعمل آمده است .

-ابتدا و انتهای بیمه .

-حق بیمه

-میزان تعهد بیمه گر در صورت وقوع حادثه

ماده ۴- موضوع بیمه ممکن است مال باشد اعم از عین یا منفعت یا هر حق مالی یا هر نوع مسوولیت حقوقی مشروط بر اینکه بیمه گذار نسبت به بقاء آنچه بیمه می دهد ذی نفع باشد و همچنین ممکن است بیمه برای حادثه یا خطری باشد که از وقوع آن بیمه گذار متضرر می گردد .

ماده ۵- بیمه گذار ممکن است اصیل باشد یا به یکی از عناوین قانونی نمایندگی صاحب مال یا شخص ذینفع را داشته یا مسوولیت حفظ آن را از طرف صاحب مال داشته باشد .

ماده ۶- هرکس بیمه می دهد بیمه متعلق به خود اوست مگر آنکه در بیمه نامه تصریح شده باشد که مربوط به دیگری است لیکن در بیمه حمل و نقل ممکن است بیمه نامه بدون ذکر اسم (بنام حامل) تنظیم شود .

ماده ۷- طلبکار می تواند مالی را که در نزد او وثیقه یا رهن است بیمه دهد در این صورت هرگاه حادثه ای نسبت به مال مزبور رخ دهد از خساراتی که بیمه گر باید بپردازد تا میزان آنچه را که بیمه گذار در تاریخ وقوع حادثه طلبکار است به شخص او و بقیه به صاحب مال تعلق خواهد گرفت .

ماده ۸- در صورتی که مالی بیمه شده باشد در مدتی که بیمه باقیست نمی توان همان مال را به نفع همان شخص و از همان خطر مجددا بیمه نمود .

ماده ۹- در صورتی که مالی به کمتر از قیمت بیمه شده باشد نسبت به بقیه قیمت می توان آنرا بیمه نمود در این صورت هر یک از بیمه گران به نسبت مبلغی از مال که بیمه کرده است مسوول خواهد بود .

ماده ۱۰- در صورتی که مالی به کمتر از قیمت واقعی بیمه شده باشد بیمه گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه کرده است با قیمت واقعی مال مسوول خسارت خواهد بود .

فسخ و بطلان

ماده ۱۱- چنانچه بیمه گذار یا نماینده او با قصد تقلب مالی را اضافه بر قیمت عادلانه در موقع عقد قرارداد بیمه داده باشد عقد بیمه باطل و حق بیمه دریافتی قابل استرداد نیست .

ماده ۱۲- هرگاه بیمه گذار عمداً از اظهار مطالبی خودداری کند یا عمداً اظهارات کاذبه بنماید و مطالب اظهار نشده یا اظهارات کاذبه طوری باشد که موضوع خطر را تغییر داده یا از اهمیت آن در نظر بیمه گر بکاهد عقد بیمه باطل خواهد بود حتی اگر مراتب مذکوره تاثیری در وقوع حادثه نداشته باشد. در این صورت نه فقط وجوهی که بیمه گذار پرداخته است قابل استرداد نیست بلکه بیمه گر حق دارد اقساط بیمه را که تا آن تاریخ عقب افتاده است نیز از بیمه گذار مطالبه کند .

ماده ۱۳- اگر خودداری از اظهار مطالبی یا اظهارات خلاف واقع از روی عمد نباشد عقد بیمه باطل نمی شود - در این صورت هرگاه مطالب اظهار نشده یا اظهار خلاف واقع قبل از وقوع حادثه معلوم شود بیمه گر حق دارد یا اضافه حق بیمه را از بیمه گذار در صورت رضایت او دریافت داشته قرارداد را ابقاء کند و یا قرارداد بیمه را فسخ کند - در صورت فسخ بیمه گر باید مراتب را به موجب اظهار نامه یا نامه سفارشی دو قبضه به بیمه گذار اطلاع دهد اثر فسخ ده روز پس از ابلاغ مراتب به بیمه گذار شروع می شود و بیمه گر باید اضافه حق بیمه دریافتی تا تاریخ فسخ را به بیمه گذار مسترد دارد .

در صورتی که مطالب اظهار نشده یا اظهار خلاف واقع بعد از وقوع حادثه معلوم شود خسارت به نسبت وجه بیمه پرداختی و وجهی که بایستی در صورت اظهار خطر بطور کامل و واقع پرداخته شده باشد تقلیل خواهد یافت.

ماده ۱۴- بیمه گر مسوول خسارات ناشیه از تقصیر بیمه گذار یا نمایندگان او نخواهد بود .

ماده ۱۵- بیمه گذار باید برای جلوگیری از خسارت مراقبتی را که عادتاً هرکس از مال خود می نماید نسبت به موضوع بیمه نیز بنماید و در صورت نزدیک شدن حادثه یا وقوع آن اقداماتی را که برای جلوگیری از سرایت و توسعه خسارت لازم است بعمل آورد . اولین زمان امکان و منتهی در ظرف پنج روز از تاریخ اطلاع خود از وقوع حادثه بیمه گر را مطلع سازد والا بیمه گر مسوول نخواهد بود مگر آنکه بیمه گذار ثابت کند که بواسطه حوادثی که خارج از اختیار او بوده است اطلاع به بیمه گر در مدت مقرر برای او مقدور نبوده است .

مخارجی که بیمه گذار برای جلوگیری از توسعه خسارت می نماید بر فرض که منتج به نتیجه نشود بعهدده بیمه گر خواهد بود ولی هر گاه بین طرفین در موضوع لزوم مخارج مزبوره یا تناسب آن با موضوع بیمه اختلافی ایجاد شود حل اختلاف به حکم یا محکمه رجوع می شود .

ماده ۱۶- هرگاه بیمه گذار در نتیجه عمل خود خطری را که به مناسبت آن بیمه منعقد شده است تشدید کند یا یکی از کیفیات آن بیمه منعقد شده است تشدید کند یا یکی از کیفیات یا وضعیت موضوع بیمه را بطوری تغییر دهد که اگر وضعیت مزبور قبل از قرارداد موجود بود بیمه گر حاضر برای انعقاد قرارداد با شرایط مذکوره در قرارداد نمی گشت باید بیمه گر را

بلافاصله از آن مستحضر کند - اگر تشدید خطر یا تغییر وضعیت موضوع بیمه در نتیجه عمل بیمه گذار نباشد مشارالیه باید مراتب را در ظرف ده روز از تاریخ اطلاع خود رسماً به بیمه گر اعلام کند .

در هر دو مورد مذکور در فوق بیمه گر حق دارد اضافه حق بیمه را معین نموده به بیمه گذار پیشنهاد کند و در صورتی که بیمه گذار حاضر برای قبولی و پرداخت آن نشود قرارداد را فسخ کند و اگر تشدید خطر در نتیجه عمل خود بیمه گذار باشد خسارات وارده را نیز از مجرای محاکم عمومی از او مطالبه کند و در صورتی که بیمه گر پس از اطلاع تشدید خطر به نحوی از انحاء رضایت به بقاء عقد قرارداد داده باشد مثل آنکه اقساطی از وجه بیمه را پس از اطلاع از مراتب از بیمه گذار قبول کرده یا خسارت بعد از وقوع حادثه به او پرداخته باشد دیگر نمی تواند به مراتب مذکوره استناد کند - وصول اقساط حق بیمه بعد از اطلاع از تشدید خطر یا پرداخت خسارت پس از وقوع حادثه و نحو آن دلیل بر رضایت بیمه گر به بقاء قرارداد می باشد .

ماده ۱۷- در صورت فوت بیمه گذار یا انتقال موضوع بیمه به دیگری اگر ورثه یا منتقل الیه کلیه تعهداتی را که موجب قرارداد بعهده بیمه گذار بوده است در مقابل بیمه گر اجرا کند عقد بیمه به نفع ورثه یا منتقل الیه به اعتبار خود باقی می ماند معهداً هریک از بیمه گر یا ورثه یا منتقل الیه حق فسخ آن را نیز خواهند داشت .

بیمه گر حق دارد در ظرف سه ماه از تاریخی که منتقل الیه قطعی موضوع بیمه تقاضای تبدیل بیمه نامه را به نام خود می نماید عقد بیمه را فسخ کند .

در صورت انتقال موضوع بیمه به دیگری ناقل مسوول کلیه اقساط عقب افتاده وجه بیمه در مقابل بیمه گر خواهد بود لیکن از تاریخی که انتقال را به بیمه گر بموجب نامه سفارشی یا اظهار نامه اطلاع می دهد نسبت به اقساطی که از تاریخ اطلاع به بعد باید پرداخته شود مسوول نخواهد بود .

اگر ورثه یا منتقل الیه متعدد باشند هریک از آنها نسبت به تمام وجه بیمه در مقابل بیمه گر مسوول خواهد بود .

ماده ۱۸- هرگاه معلوم شود خطری که برای آن بیمه به عمل آمده قبل از عقد قرارداد واقع شده بوده است قرارداد بیمه باطل و بی اثر خواهد بود در این صورت اگر بیمه گر وجهی از بیمه گذار گرفته باشد عشر از مبلغ مزبور را بعنوان مخارج کسر و بقیه را باید به بیمه گذار مسترد دارد .

مسولیت بیمه گر

ماده ۱۹- مسوولیت بیمه گر عبارت است از تفاوت قیمت مال بیمه شده بلافاصله قبل از وقوع حادثه با قیمت باقی مانده آن بلافاصله بعد از حادثه خسارت حاصله به پول نقد پرداخته خواهد شد مگر اینکه حق تعمیر و یا عوض برای بیمه گر در سند

بیمه پیش بینی شده باشد در این صورت بیمه گر ملزم است موضوع بیمه را در مدتی که عرفاً کمتر از آن نمی شود تعمیر کرده یا عوض را تهیه و تحویل نماید .

در هر صورت حداکثر مسوولیت بیمه گر از مبلغ بیمه شده تجاوز نخواهد کرد .

ماده ۲۰- بیمه گر مسوول خساراتی که عیب ذاتی مال ایجاد می شود نیست مگر آنکه در بیمه نامه شرط خلافی شده باشد .

ماده ۲۱- خسارات وارده از حریق که بیمه گر مسوول آن است عبارت است از:

- خسارت وارده به موضوع بیمه از حریق اگر چه حریق در نزدیکی آن واقع شده باشد .

-هرخسارت یا تنزل قیمت وارده به اموال از آب یا هر وسیله دیگری که برای خاموش کردن آتش بکار برده شده است .

-تلف شدن یا معیوب شدن مال در موقع نجات دادن آن از حریق .

-خسارت وارده به اموال بیمه شده در نتیجه خراب کردن کلی یا جزئی بناء برای جلوگیری از سرایت یا توسعه حریق .

ماده ۲۲- در بیمه های ذیل خسارت به این طریق حساب می شود:

-در بیمه حمل و نقل قیمت مال در مقصد .

-در بیمه منافی که متوقف بر امری است منافی که در صورت پیشرفت امر عاید بیمه گذار می شد .

-در بیمه محصول زراعتی قیمت آن در سر خرمن و موقع برداشت محصول . برای تعیین میزان واقعی خسارت مخارج و حق الزحمه که در صورت عدم وقوع حادثه به مال تعلق می گرفت از اصل قیمت کسر خواهد شد و در هر صورت میزان خسارت از قیمت معینه در بیمه نامه تجاوز نخواهد کرد .

ماده ۲۳- در بیمه عمر یا نقص یا شکستن عضوی از اعضاء بدن مبلغ پرداختی بعد از مرگ یا نقصان عضو باید بطور قطع در موقع عقد بیمه بین طرفین معین شود .

بیمه عمر یا بیمه نقصان یا شکستن عضو شخص دیگری در صورتی که آن شخص قبلاً رضایت خود را کتبا نداده باشد باطل است .

هرگاه بیمه گذار اهلیت قانونی نداشته باشد رضایت ولی یا قیم او شرط است .

اگر بیمه راجع به عمر یا نقص یا شکستن عضو بدن جماعتی بطور کلی باشد میزان خسارت عبارت از مبلغی خواهد بود که مطابق تعرفه قبلا بین طرفین معین می شود .

ماده ۲۴- وجه بیمه عمر که باید بعد از فوت پرداخته شود به ورثه قانونی متوفی پرداخته می شود مگر اینکه در موقع عقد بیمه یا بعد از آن در سند بیمه قید دیگری شده باشد که در این صورت وجه بیمه متعلق به کسی خواهد بود که در سند بیمه اسم برده شده است .

ماده ۲۵- بیمه گذار حق دارد ذی نفع در سند بیمه عمر خود را تغییر دهد مگر آنکه آن را به دیگری انتقال داده و بیمه نامه را هم به منتقل الیه تسلیم کرده باشد .

ماده ۲۶- در تمام مدت اعتبار قرارداد بیمه عمر بیمه گذار حق دارد وجه معینه در بیمه نامه را به دیگری منتقل نماید انتقال مزبور باید به امضاء انتقال دهنده و بیمه گر برسد .

ماده ۲۷- اثرات قانونی انتقال وجه بیمه عمر از تاریخ فوت بیمه شده شروع می شود ولی اگر بیمه گذار از بابت آن وجهی دریافت کرده یا نسبت به آن با بیمه گر معامله نموده باشد در کمال اعتبار خواهد بود .

ماده ۲۸- بیمه گر مسوول خسارات ناشیه از جنگ و شورش نخواهد بود مگر آنکه خلاف آن در بیمه نامه شرط شده باشد .

ماده ۲۹- درمورد بیمه مال منقول در صورت وقوع حادثه و پرداخت خسارت به بیمه گذار بیمه گر از هرگونه مسوولیت در مقابل ثالث بری می شود .

ماده ۳۰- بیمه گر در حدودی که خسارات وارده را قبول یا پرداخت می کند در مقابل اشخاصی که مسوول وقوع حادثه یا خسارت هستند قائم مقام بیمه گذار خواهد بود و اگر بیمه گذار اقدامی کند که منافی با عقد مزبور باشد در مقابل بیمه گر مسوول شناخته می شود .

ماده ۳۱- در صورت توقف یا افلاس بیمه گر بیمه گذار حق فسخ قرارداد را خواهد داشت .

ماده ۳۲- در صورت ورشکستگی بیمه گر بیمه گذاران نسبت به سایر طلبکاران حق تقدم دارند و بین معاملات مختلف بیمه در درجه اول حق تقدم با معاملات بیمه عمر است .

ماده ۳۳- بیمه گر نسبت به حق بیمه در مقابل هرگونه طلبکاری بر مال بیمه شده حق تقدم دارد حتی اگر طلب سایرین به موجب سند رسمی باشد .

ماده ۳۴- اگر در یک قرارداد بیمه موضوعات مختلفی بیمه شده باشد در صورت اثبات تقلب از طرف بیمه گذار نسبت به یکی از آن موضوعات بطلان نسبت به سایر موضوعات نیز سرایت کرده تمام قرارداد باطل خواهد بود.

موضوعات مختلفی که در یک بیمه نامه ذکر می شود در حکم یک قرارداد محسوب است .

ماده ۳۵- طرفین می توانند در قراردادهای بیمه هر شرط دیگری بنمایند لیکن موعد مذکوره در ماده ۱۶ را نمی توانند تقلیل دهند ولی ممکن است موعد را به رضایت یکدیگر تمدید کنند .

این قانون شامل قراردادهای گذشته بیمه نیز خواهد بود .

ماده ۳۶- مرور زمان دعاوی ناشی از بیمه دو سال است و ابتدای آن از تاریخ وقوع حادثه منشاء دعوی خواهد بود لکن دعاوی که قبل از اجرای این قانون در محاکم طرح شده باشد مشمول این ماده نخواهد بود.

قانون ایمنی راهها و راه آهن (مصوب ۱۳۷۹)

ماده ۱- آزاد راه به راهی اطلاق می شود که حداقل دارای دو خط اتومبیل رو و یک شانه حداقل به عرض ۳ متر برای هر طرف رفت و برگشت بوده و دو طرف آن به نحوی محصور و در تمام طول آزاد راه از هم کاملاً مجزا باشد و ارتباط آنها با هم فقط به وسیله راه های فرعی که از زیر یا بالای آزاد راه عبور کند تامین شود و هیچ راه دیگری آن را قطع نکند .

ماده ۲- هر آزاد راه که با خصوصیات فوق ساخته شده یا بشود از تاریخی که وزارت راه و ترابری اعلام کند مشمول مقررات این قانون می باشد .

ماده ۳- وزارت راه و ترابری مکلف است در هر آزاد راه حداقل و حداکثر سرعت همچنین انواع وسائط نقلیه ای که عبور آنها مجاز نیست با نصب علائم مشخص کند و نیز کلیه علائم مربوط به مقررات رانندگی و محل های توقف مجاز و سایر علائم لازم را که برای پیشگیری از خطرات احتمالی تصادف لازم است در طول راه برای اطلاع رانندگان نصب کند .

ماده ۴- ورود و عبور عابرین پیاده و انواع وسائط نقلیه غیر مجاز و عبور دادن دام در آزاد راه ها و همچنین توقف وسائط نقلیه در خطوط عبور ممنوع است .

هر گاه به جهات مذکور حادثه ای واقع شود که منجر به ضرب یا جرح یا قتل یا خسارت مالی شود راننده مجاز که وسیله نقلیه او مجاز به حرکت در آزاد راه باشد نسبت به موارد فوق مسئولیتی نخواهد داشت . ولی در هر حال مکلف است در صورت بروز حادثه وسیله نقلیه را در شانه سمت راست متوقف نموده و مصدوم را با وسیله نقلیه خود یا وسیله دیگر بلافاصله به اولین درمانگاه یا بیمارستان برساند و مراتب را به مأمورین انتظامی اطلاع دهد. عدم مسئولیت راننده مذکور مانع استفاده شخص ثالث از مقررات بیمه نخواهد بود .

تبصره - وزارت راه و ترابری مکلف است محل های توقف ضروری مجاز و سائط نقلیه در طول آزاد راه ها را ایجاد کند .

تبصره - وسائل نقلیه غیر مجازی که به طور موقت و به سبب ضرورت و ماموریت های ضروری می بایست در بزرگراه تردد نمایند ، فقط با اجازه وزیر راه و ترابری و یا معاونین راهداری و حمل و نقل جاده ای و پایانه ها وی و یا بالاترین مقام اجرایی ادارات کل راه و ترابری استانها در حوزه استحفاظی خود و با نصب تابلو "عبور آزاد از بزرگراه " در پشت وسیله نقلیه که به وسیله پلیس راه به راننده تحویل و اخذ خواهد شد، می توانند وارد بزرگراه شوند. تابلو فوق الذکر به تعداد لازم توسط وزارت راه و ترابری تهیه و تحویل پلیس راه می گردد. تعیین حداقل و حداکثر سرعت آن گونه وسائل طبق آیین نامه ای خواهد بود که به تصویب وزارت راه و ترابری می رسد .

تبصره - مامورین سازمان های دولتی و انتظامی و یا افرادی که به سبب ضرورت جهت انجام ماموریت و ارائه خدمات در سطح یا حاشیه بزرگراهها به صورت پیاده تردد یا توقف می نمایند با رعایت ضوابط ایمنی در صورت بروز حادثه از شمول حکم ماده ۴ مستثنی می باشند و مسئولیت راننده مقصر وسیله نقلیه مجاز که منجر به تصادف شده است ، به قوت خود باقی است .

تبصره - وسایل نقلیه غیر مجاز به عبور از آزادراه ها که طبق این ماده واحده مجوز عبور می گیرند، موظف هستند از خطوط مجاز در آزادراه ها عبور و مرور نمایند.

ماده ۵ - دولت می تواند با تصویب کمیسیون مسکن و شهرسازی و راه و ترابری و کمیسیون امور اقتصادی و دارائی و تعاون مجلس شورای اسلامی برای آزاد راه ها عوارض مناسبی تعیین و وصول کند .

ماده ۶ - اقدام به هر گونه عملیاتی که موجب خرابی جاده گردد همچنین ایجاد هر گونه مستحذات یا درختکاری یا زراعت یا اقدام به حفاری در حریم قانونی آزاد راه ها و راه های اصلی و فرعی و راه آهن که میزان هر یک به طریق و وسائل متناسب مشخص و از طرف وزارت راه و ترابری آگهی می شود بدون اجازه وزارت راه و ترابری ممنوع است .

تبصره - وزارت راه و ترابری مکلف است به حضور نماینده دادسرا و در نقاطی که دادسرا نباشد با حضور نماینده دادگاه بخش این قبیل مستحذات یا درختکاری و یا زراعت و حفاریات را ضمن تنظیم صورت مجلس راسا قلع و آثار تجاوز را محو کند .

تبصره - اشخاص ذینفع می توانند به مراجع دادگستری مراجعه کنند دادگاه خارج از نوبت به اینگونه پرونده ها رسیدگی نموده و حکم لازم را صادر می کند .

تبصره - دادگاه با درخواست وزارت راه و ترابری در خصوص میزان خسارت و هزینه ها ، خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و رأی متقاضی صادر خواهد نمود .

تبصره - ماموران مربوط در وزارت راه و ترابری و راه آهن و ماموران نیروی انتظامی موظفند ضمن مراقبت به محض مشاهده وقوع تجاوز به راهها و راه آهن و حریم آنها مراتب را به مراجع صالح جهت اقدام لازم اطلاع دهند. مأمور یا مسئول یاد شده در صورت تسامح به مجازات مربوط محکوم خواهد شد .

تبصره - برداشت شن و ماسه از بستر رودخانه حداقل تا شعاع پانصد متر (۵۰۰متر) از بالا دست و یک کیلومتر از پایین دست پلها ممنوع است و متخلفان به مجازات مربوط محکوم خواهند شد .

ماده ۷- ریختن زباله ، نخاله ، مصالح ساختمانی ، روغن موتور و نظایر آن و یا نصب و استقرار تابلو یا هر شیئی دیگر در راهها و راه آهن و حریم قانونی آنها در داخل یا خارج از محدوده قانونی شهرها و همچنین هر گونه عملیات که موجب اختلال در امر تردد وسایل نقلیه میشود و نیز ایجاد را دسترسی ممنوع است .

تبصره - مرتکبان جرایم بالا علاوه بر جبران خسارت وارده به حبس از سه ماه تا دو سال محکوم و چنانچه تخریبی صورت نگرفته باشد مرتکب یا مرتکبین ، حسب مورد ضمن رفع موانع و رفع تجاوز و جبران خسارت وارده به یک ماه تا شش ماه حبس و یا پرداخت جزای نقدی از پانصد هزار (۵۰۰۰۰۰) تا پنج میلیون (۵۰۰۰۰۰۰) ریال محکوم خواهند شد . در مورد اخیر با جبران خسارت تعقیب موقوف خواهد شد .

تبصره - ایجاد راه دسترسی به حریم و گذرگاه مناسب، درختکاری و عبور دادن تاسیسات از عرض راه و راه آهن و نصب تابلو در حریم آنها با اجازه وزارت راه و ترابری مجاز است . در موارد اضطراری به منظور ترمیم تاسیسات عمومی که از عرض راه عبور نموده است دستگاه مربوط با کسب موافقت وزارت راه و ترابری و ضمن رعایت کلیه نکات ایمنی اقدام خواهد نمود .

تبصره - وزارت راه و ترابری مکلف است نسبت به برآورد هزینه و خسارت وارده به راهها و حریم آنها و ابنیه فنی و علائم و تاسیسات و تجهیزات ایمنی که در اثر برخورد وسائط نقلیه و یا عبور بارهای ترافیکی و لوله های آب ، گاز و فاضلاب و کابل برق و مخابرات و غیره و هر گونه عملیاتی که منجر به بروز هزینه و خسارت گردد ، اقدام و مبالغ دریافتی را به حساب خزانه واریز و صد در صد (۱۰۰٪) آن را به منظور ایمن سازی راهها به مصرف برساند .

ماده ۸ - هر گاه در طول خطوط راه آهن از طرف رانندگان وسائل نقلیه راه آهن بر اثر رانندگی وسائل مزبور قتل یا جرح یا ضرب واقع شود باید وسیله نقلیه متوقف گردد و ضمن مبادرت به کمکهای نخستین در مورد مجروحین و مصدومین صورت مجلس در محل حادثه به وسیله مامورین انتظامی راه آهن و مامورین مربوط راه آهن تنظیم و پس از تحقیقات اولیه از راننده و مطلعین در صورتی که به سبب حادثه جسد یا اجسام دیگری روی خطوط راه آهن قرار گرفته و مانع عبور قطار و وسایل نقلیه راه آهن باشد مامورین پلیس انتظامی راه آهن آن را به محاذات محل به خارج خط در نقطه مناسبی انتقال داده و بلافاصله قطار و وسیله نقلیه را حرکت دهند. مامورین پلیس انتظامی راه آهن موظفند آثار و علائم موجود را در محل

حادثه حفظ کرده و مراتب را در صورت وقوع قتل فورا به مقامات قضایی برای حضور و انجام تشریفات قانونی گزارش دهند .

ماده ۹ - راه آهن دولتی ایران مکلف است در طول راه آهن معابر و گذرگاه های مجاز برای افراد و وسایل نقلیه را با نصب علامات مشخص کند .

ماده ۱۰ - عبور از روی خطوط راه آهن و ورود در محوطه ایستگاه ها و کارخانه ها و تاسیسات فنی راه آهن به استثنای سکوهای مسافری و امکانه و گذرگاه ها و معابر مجاز واقع در ایستگاه ها و در طول خطوط ممنوع است جز برای آن عده از مامورین راه آهن که بر حسب وظیفه مجاز به ورود و عبور می باشند و در صورت تخلف و بروز حادثه راه آهن دولتی ایران مسئول نخواهد بود .

ماده ۱۱ - عبور هر گونه وسیله نقلیه اعم از موتوری و غیر موتوری از یک طرف خط آهن به طرف دیگر در غیر محللهای مجاز ممنوع است و متخلف از این امر مسئول هر گونه پیشامد و خسارت وارده می باشد .

تبصره - تخلف از مقررات این ماده مستوجب پانصد ریال جزای نقدی است .

ترتیب رسیدگی به تخلف مزبور به نحوی است که در قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم رانندگی مصوب سال ۱۳۵۰ مقرر گردیده و تا تشکیل گارد ترابری موضوع ماده (۱۶) قانون تغییر نام وزارت راه و ترابری افسران یا درجه داران دیپلمه پلیس انتظامی راه آهن و در نقاطی که پلیس انتظامی راه آهن نباشد افسران یا درجه داران دیپلمه پلیس راه ژاندارمری کشور وظایف مذکور در آن قانون را انجام خواهند داد و پس از تشکیل گارد ترابری حق رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم با افراد دیپلمه گارد مذکور خواهد بود .

تبصره - هرگاه عبور وسایط نقلیه موجب خرابی یا انحراف قسمتی از ریل و همچنین خاکریز و سایر تاسیسات مربوط به راه آهن گردد راننده وسیله نقلیه به پرداخت جزای نقدی از ۱۰۰۰ ریال تا ۵۰۰۰ ریال و جبران خسارت وارده محکوم می شود .

تبصره - وجوه حاصل از اجرای تبصره یک به حساب خزانه داری کل منظور خواهد گردید.

ماده ۱۲ - از تاریخ تصویب این قانون غرامت موضوع ماده (۱۳) قانون کیفر بزه های راه آهن مصوب فروردین ماه ۱۳۲۰ از پانصد ریال تا پنج هزار ریال خواهد بود و تجاوز به محدوده ایستگاه ها در حکم تجاوز به حریم خط آهن می باشد .

تبصره - حدود ایستگاه راه آهن عبارت است از محوطه ای که مورد نیاز راه آهن بوده و بر اساس نقشه های مصوب راه آهن قانونا به تصرف و تملک راه آهن درآمده باشد و به وسیله علائم مخصوص از طرف راه آهن مشخص می شود .

ماده ۱۳ - تبصره ذیل به ماده ۲۱ قانون بزه های راه آهن اضافه می شود :

تبصره - تعقیب متهم در دادگستری موکول به شکایت راه آهن خواهد بود .

تبصره - حسب درخواست شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران ، مرجع قضائی صالح دستور لازم را مبنی بر همکاری و نظارت مأموران نیروی انتظامی با آن شرکت جهت ایجاد نظم به منظور انسداد محل‌های تردد غیر مجاز صادر میکند .

ماده ۱۴ - هر گاه بر اثر عبور انسان یا دام یا وسیله نقلیه ای که حرکت آن بستگی به راه آهن ندارد و برخورد آن با وسائل نقلیه مجاز راه آهن در روی خط آهن حادثه ای منجر به قتل یا جرح یا ضرب یا خسارت مالی شود راننده مجاز که بر حسب وظیفه رانندگی وسائل نقلیه راه آهن را روی خط آهن به عهده دارد در صورتی که نظامات و مقررات مربوط را رعایت نموده باشد مسئولیتی نخواهد داشت . عدم مسئولیت راننده مذکور مانع استفاده شخص ثالث از مقررات بیمه نخواهد بود .

ماده ۱۵ - وزارت راه و ترابری مکلف است هنگام ایجاد راه‌های جدید و راه آهن ، گذرگاه‌های ضروری و مجاری لازم را در نظر گرفته و موجبات ارتباط دو طرف را احداثی را به نحو مقتضی فراهم کند . وزارت پست و تلگراف و تلفن در مورد فراهم نمودن امکانات ارتباطی و وزارت نیرو در مورد تأمین روشنائی راه‌ها مکلفند حسب اعلام وزارت راه و ترابری و در چهارچوب مقررات موجود اقدام کنند.

ماده ۱۶ - خارج از محدوده شهرها در مناطقی که هیات وزیران تصویب و وزارت راه و ترابری اعلام می نماید احداث دیوار به ارتفاع بیش از یک متر در اراضی و مستحدثاتی که تا فاصله هفتاد متر از انتهای حریم راه آهن و آزاد راه‌ها و راه‌های اصلی واقع شده ممنوع است مگر برای اراضی واقع در مسیر طوفان شن که به منظور جلوگیری از ورود توده های شنی مالکین حسب مورد با اخذ پروانه از ادارات راه یا راه آهن می توانند به احداث آن اقدام نمایند .

با متخلفین حسب مقررات تبصره های یک و دو ماده ۶ این قانون رفتار خواهد شد. تبصره - لغو شد.

ماده ۱۷- ایجاد هرگونه ساختمان و دیوارکشی و تاسیسات به شعاع صد (۱۰۰) متر از انتهای حریم راه‌ها و حریم راه آهن های کشور و در طول کنارگذرهای که وزارت راه و ترابری احداث نموده یا مینماید و یا مسئولیت نگهداری آنها به عهده دارد بدون کسب مجوز از وزارت مذکور ممنوع میباشد .

وزارت راه و ترابری موظف است در مورد متخلفان برابر تبصره (۱) ماده (۶) قانون ایمنی راه‌ها و راه آهن اقدام کند .

با تصویب این ماده تبصره ذیل ماده (۱۵) لغو میگردد .

تبصره - وزارت راه و ترابری مکلف است نوع کاربری زمینهای اطراف راه‌ها و راه آهن های کشور به عمق صد (۱۰۰) متر را بعد از حریم قانونی آنها تهیه و به تصویب هیئت وزیران برساند و از متقاضیانی که بر حسب ضرورت وفق ماده (۱۵)

همین قانون نیاز به احداث مستحذاتی در حد فاصل فوق را داشته باشند و جوهی را بر اساس آیین نامهای که به تأیید هیئت وزیران میرسد اخذ و به حساب خزانه واریز و صددرصد (۱۰۰٪) آن را به منظور ایمن سازی راهها به مصرف برساند .

تبصره - نظارت بر امر ساخت و ساز در حاشیه راهها و راه آهن تا شعاع صد (۱۰۰) متر از منتهی الیه حریم قانونی آنها توسط وزارت مذکور اعمال میشود .

به وزارت یاد شده اجازه داده میشود به منظور ایجاد هماهنگی بر اساس موارد موضوع تبصره (۱) همین ماده نسبت به صدور مجوز ایجاد مستحذات به متقاضیان اقدام نماید . بدیهی است متقاضیان باید سایر مجوزهای لازم را از مراجع مربوط اخذ نمایند .

تبصره - ایجاد تأسیسات عمومی نظیر خطوط آب ، برق ، فاضلاب ، نفت ، گاز ، مخابرات و نظایر آنها با رعایت مسائل فنی و ایمنی مربوط به هریک ، تابع آئین نامه ای است که ظرف سه ماه از تصویب این قانون به پیشنهاد وزیر راه و ترابری به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

ماده ۱۸- وزارت جهادسازندگی همچنان عهده دار وظایف مربوط به برنامه ریزی ، احداث ، نگهداری و مرمت راههای روستائی بوده و با متجاوزین به حریم راههای روستائی برابر ماده (۶) همین قانون و تبصره های ذیل آن اقدام خواهد نمود .

ماده ۱۹- وزارتخانه های راه و ترابری و جهادسازندگی مکلفند علائم افقی و عمودی و تجهیزات ایمنی لازم را در طول هر یک از راههای مربوط مشخص و در محلهای مورد نیاز نصب و اجراء نمایند .

تبصره - وزارتخانه های مذکور مکلفند برای انجام عملیات احداث و مرمت و یا نگهداری راههای مربوط علائم ایمنی لازم را نصب نمایند چنانچه بر اثر کوتاهی در بکاربردن علائم یاد شده خسارتی به اشخاص (حقیقی یا حقوقی) وارد شود هر یک از وزارتخانه های یاد شده حسب مورد موظف است از مطالبات پیمانکار یا اعتبارات جاری و عمرانی وزارتخانه ، خسارت وارده را پرداخت نماید و چنانچه مأموران دولت یا پیمانکاران مرتکب تقصیر شده باشند ، دولت خسارت پرداخت شده را از آنها استیفاء خواهد نمود .

قانون مجازات اسلامی ، کتاب پنجم تعزیرات و مجازاتهای بازدارنده (مصوب ۱۳۷۵/۳/۲۳)

فصل نهم - تخریب اموال تاریخی ، فرهنگی

ماده ۵۵۸ - هرکس به تمام یا قسمتی از ابنیه ، اماکن ، محوطه ها و مجموعه های فرهنگی - تاریخی یا مذهبی که در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است ، یا تزئینات ، ملحقات ، تاسیسات ، اشیاء و لوازم و خطوط و نقوش منصوب یا موجود در اماکن مذکور ، که مستقلاً نیز واجد حیثیت فرهنگی - تاریخی یا مذهبی باشد ، خرابی وارد آورده علاوه بر جبران خسارات وارده به حبس از یک الی ده سال محکوم می شود .

ماده ۵۵۹ - هر کس اشیاء و لوازم و همچنین مصالح و قطعات آثار فرهنگی - تاریخی را موزه ها و نمایشگاهها ، اماکن تاریخی و مده - بی و سایر اماکن که تحت حفاظت یا نظارت دولت است سرقت کند یا با علم به مسروقه بودن اشیای مذکور را بخرد یا پنهان دارد در صورتی که مشمول مجازات حد سرقت نگردد علاوه بر استرداد آن به حبس از یک تا پنج سال محکوم می شود .

ماده ۵۶۰ - هر کس بدون اجازه از سازمان میراث فرهنگی کشور ، یا با تخلف از ضوابط مصوب و اعلام شده از سوی سازمان مذکور در حریم آثار فرهنگی - تاریخی مذکور در این ماه مبادرت به عملیاتی نماید که سبب تزلزل بنیان آنها شود ، یا در نتیجه آن عملیات به آثار و بناهای مذکور خرابی یا لطمه وارد آید ، علاوه بر رفع آثار تخلف و پرداخت خسارات وارده به حبس از یک تا سه سال محکوم می شود .

ماده ۵۶۱ - هرگونه اقدام به خارج کردن اموال تاریخی ، فرهنگی از کشور هرچند به خارج کردن آن نینجامد قاچاق محسوب و مرتکب علاوه بر استرداد اموال به حبس از یک تا سه سال و پرداخت جریمه معادل دو برابر قیمت اموال موضوع قاچاق محکوم می گردد .

تبصره - تشخیص ماهیت تاریخی ، فرهنگی به عهده سازمان میراث فرهنگی کشور میباشد .

ماده ۵۶۲ - هرگونه حفاری و کاهش به قصد بدست آوردن اموال تاریخی ، فرهنگی ممنوع بوده و مرتکب به حبس از شش ماه تا سه سال و ضبط اشیاء مکشوفه به نفع سازمان میراث فرهنگی کشور و آلات و ادوات حفاری به نفع دولت محکوم می شود . چنانچه حفاری در اماکن و محوطه های تاریخی که در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است ، یا در بقاع متبرکه و اماکن مذهبی صورت گیرد علاوه بر ضبط اشیاء مکشوفه و آلات و ادوات حفاری مرتکب به حداکثر مجازات مقرر محکوم میشود .

تبصره ۱ - هر کس اموال تاریخی ، فرهنگی موضوع این ماده را برحسب تصادف بدست آورد و طبق مقررات سازمان میراث فرهنگی کشور نسبت به تحویل آن اقدام ننماید به ضبط اموال مکشوفه محکوم میگردد .

تبصره ۲ - خرید و فروش اموال تاریخی ، فرهنگی حاصله از حفاری غیرمجاز ممنوع است و خریدار و فروشنده علاوه بر ضبط اموال فرهنگی مذکور ، به حبس از شش ماه تا سه سال محکوم می شوند . هرگاه فروش اموال مذکور تحت هر

عنوان از عناوین بطور مستقیم یا غیرمستقیم به اتباع خارجی صورت گیرد ، مرتکب به حداکثر مجازات مقرر محکوم می شود

ماده ۵۶۳ - هرکس به اراضی و تپه ها و اماکن تاریخی و مذهبی که به ثبت آثار ملی رسیده و مالک خصوصی نداشته باشد تجاوز کند به شش ماه تا دو سال حبس محکوم می شود مشروط بر آنکه سازمان میراث فرهنگی کشور قبلاً " حدود مشخصات این قبیل اماکن و مناطق را در محل تعیین و علامتگذاری کرده باشد .

ماده ۵۶۴ - هرکس بدون اجازه سازمان میراث فرهنگی و برخلاف ضوابط مصوب اعلام شده از سوی سازمان مذکور به مرمت یا تعمیر ، تغییر ، تجدید و توسعه ابنیه یا تزیینات اماکن فرهنگی ، تاریخی ثبت شده در فهرست آثار ملی مبادرت نماید ، به حبس از ششماه تا دو سال و پرداخت خسارت وارده محکوم می گردد .

ماده ۵۶۵ - هرکس برخلاف ترتیب مقرر در قانون حفظ آثار ملی اموال فرهنگی - تاریخی غیر منقول ثبت شده در فهرست آثار ملی ربا علم و اطلاع از ثبت آن به نحوی به دیگران انتقال دهد به حبس از سه ماه تا یک سال محکوم می شود .

ماده ۵۶۶ - هرکس نسبت به تغییر نحوه استفاده از ابنیه ، اماکن و محوطه های مذهبی ، فرهنگی و تاریخی که در فهرست آثار ملی ثبت شده اند . برخلاف شئون اثر و بدون مجوز از سوی سازمان میراث فرهنگی کشور ، اقدام نماید علاوه بر رفع آثار تخلف و جبران خسارت وارده به حبس از سه ماه تا یکسال محکوم میشود .

ماده ۵۶۷ - در کلیه جرائم مذکور در این فصل ، سازمان میراث فرهنگی یا سایر دایر دولتی بر حسب مورد شاکی یا مدعی خصوصی محسوب می شود .

ماده ۵۶۸ - در مورد جرائم مذکور در این فصل که بوسیله اشخاص حقوقی انجام شود هرکی از مدیران و مسوولان که دستور دهند باشند ، بر حسب مورد به مجازاتهای مقرر محکوم می شوند .

تبصره - اموال فرهنگی ، تاریخی حاصله از جرائم مذکور در این فصل تحت نظر سازمان میراث فرهنگی کشور توقیف و در کلیه مواردی که حکم به ضبط و استرداد اموال ، وسائل ، تجهیزات و خسارات داده میشود به نفع سازمان میراث فرهنگی کشور مورد حکم قرار خواهد گرفت .

ماده ۵۶۹ - در کلیه موارد این فصل در صورتی که مورد مورد تخریب ، ملک شخصی بوده و مالک از ثبت آن به عنوان آثار ملی بی اطلاع باشد از مجازاتهای مقرر در مواد فوق معاف خواهد بود.

قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها (مصوب ۱۳۵۹/۳/۳)

ماده ۱ - حفاظت و بهبود و بهسازی محیط زیست و پیشگیری و ممانعت از هر نوع آلودگی و هر اقدام مخربی که موجب برهم خوردن تعادل و تناسب محیط زیست می‌شود، همچنین کلیه امور مربوط به جانوران وحشی و آبزیان آبهای داخلی از وظائف سازمان حفاظت محیط زیست است.

سازمان حفاظت محیط زیست که در این قانون سازمان نامیده می‌شود وابسته به نخست‌وزیری و دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی است و زیر نظر شورای عالی حفاظت محیط زیست انجام وظیفه می‌کند.

تبصره - شرکت سهامی شیلات ایران و شرکت سهامی شیلات جنوب به موجب قوانین و مقررات مربوط به خود عمل خواهند کرد.

تبصره - در مناطق شکارگاه‌های سلطنتی وظائف مربوط را شکاربانی سلطنتی رأساً انجام خواهد داد.

ماده ۲ - رییس شورای عالی حفاظت محیط زیست به فرمان همایونی منصوب می‌شود و اعضای آن عبارتند از:

وزیر دارایی - وزیر کشاورزی و منابع طبیعی - وزیر بهداشت - وزیر تعاون و امور روستاها - وزیر آب و برق - وزیر اقتصاد - وزیر کشور - وزیر آبادانی و مسکن - مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران - وزیر مشاور و رییس سازمان برنامه و بودجه و پنج نفر از اشخاص ذیصلاحیت که به پیشنهاد ریاست شورای عالی با فرمان همایونی برای مدت پنج سال منصوب می‌شوند.

ماده ۳ - شورای عالی حفاظت محیط زیست علاوه بر وظائف و اختیاراتی که در قانون شکار و صید برای شورای عالی شکاربانی و نظارت بر صیدمقرر بوده دارای وظایف و اختیارات زیر است:

- تعیین مناطقی تحت عنوان پارک ملی - آثار طبیعی ملی - پناهگاه حیات وحش و منطقه حفاظت شده و تصویب حدود دقیق این مناطق بارعایت نکات زیر:

- مفاد ماده ۲۷ قانون شکار و صید مصوب خرداد ماه ۱۳۴۶ همچنین قوانین و مقررات مربوط به سازمان جنگلها و مراتع.

- کسب موافقت وزیر کشاورزی و منابع طبیعی در مورد مناطقی که با اجازه یا توسط سازمان جنگلها و مراتع کشور در آنها طرح جنگلداری یا مرتع‌داری به موقع عمل گذارده شده یا می‌شود.

- کسب موافقت وزیر اقتصاد در مورد مناطقی که طرحهای اکتشاف و بهره‌برداری از مواد معدنی طبق قوانین مربوط اجراء می‌گردد.

صدور هر گونه پروانه اکتشاف و بهره‌برداری از مواد معدنی برای مناطقی که تحت عنوان پارک ملی - آثار طبیعی ملی - پناهگاه حیات وحش و منطقه حفاظت شده تعیین گردیده‌اند موکول به موافقت شورای عالی محیط زیست می‌باشد.

تبصره - تعریف مناطق و تعیین ضوابط و مقررات مربوط به مناطق مذکور در این بند به موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون خواهد بود.

-تعیین انواع و مدت اعتبار و بهای پروانه‌های موضوع ماده ۸ این قانون.

-موافقت با اعطاء جایزه به اشخاص طبق آیین‌نامه اجرایی این قانون.

ماده ۴ - هر نوع ممنوعیت و محدودیت و مقرراتی که برای مناطق مذکور در بند (الف) ماده ۳ این قانون برقرار می‌گردد نباید با حق مالکیت یا حق انتفاع اشخاصی که در داخل این مناطق قانوناً دارا هستند مغایر باشد.

ماده ۵ - رییس سازمان به پیشنهاد شورای عالی کار و موافقت نخست‌وزیر فرمان همایونی منصوب می‌شود و از لحاظ مقام و حقوق و مزایا در ردیف معاونین نخست‌وزیر می‌باشد و سمت دبیر شورا را نیز خواهد داشت.

ماده ۶ - سازمان علاوه بر وظائف و اختیاراتی که در قانون شکار و صید برای سازمان شکاربانی و نظارت بر صید مقرر بوده دارای وظایف و اختیارات زیر است:

-انجام دادن تحقیقات و بررسیهای علمی و اقتصادی در زمینه حفاظت و بهبود و بهسازی محیط زیست و جلوگیری از آلودگی و برهم‌خوردن تعادل محیط زیست از جمله موارد ذیل:

-طرق حفظ تعادل اکولوژیک طبیعت (حفظ مناسبات محیط زیست).

-تغییراتی که تأسیسات و مستحذات مختلف در وضع فیزیکی و شیمیایی و بیولوژیک خاک، آب و هوا ایجاد می‌نمایند و این تغییرات سبب‌دگرگونی وضع طبیعی می‌گردند. مانند تغییر و تخریب مسیر رودخانه‌ها، تخریب جنگلها و مراتع، دگرگونی اکولوژی دریاها، بهم خوردن زهکشی طبیعی آبها و دگرگونی و انهدام تالابها.

-استفاده از سموم کشاورزی یا مواد مصرفی زیان‌آور به محیط زیست.

-طرز جلوگیری از پخش و ایجاد صداهای زیان‌آور به محیط زیست.

-حفظ محیط زیست از نظر ظواهر طبیعت و طرق زیباسازی آن.

-پیشنهاد ضوابط به منظور مراقبت و جلوگیری از آلودگی آب، هوا، خاک، پخش فضولات اعم از زباله و مواد زائد کارخانجات و به طور کلی عواملی که مؤثر بر روی محیط می‌باشند.

-هر گونه اقدام مقتضی به منظور بهبود و بهسازی محیط زیست در حدود قوانین مملکتی با حفظ حقوق اشخاص.

- تنظیم و اجرای برنامه‌های آموزشی به منظور تنویر و هدایت افکار عمومی در زمینه حفظ و بهسازی محیط زیست.

- ایجاد باغهای وحش و موزه تاریخ طبیعی.

- برقراری هر گونه محدودیت و ممنوعیت موقتی زمانی - مکانی - نوعی و طریقی و کمی شکار و صید و اعلام آن طبق مقررات ماده ۴ قانون شکار و صید.

- همکاری با سازمانهای مشابه خارجی و بین‌المللی به منظور حفظ محیط زیست در حدود تعهدات متقابل.

ماده ۷ - هر گاه اجرای هر یک از طرحهای عمرانی و یا بهره‌برداری از آنها به تشخیص سازمان با قانون و مقررات مربوط به حفاظت محیط زیست مغایرت داشته باشد سازمان مورد را به وزارتخانه یا مؤسسه مربوط اعلام خواهد نمود تا با همکاری سازمانهای ذیربط به منظور رفع مشکل در طرح‌مزبور تجدید نظر به عمل آید.

در صورت وجود اختلاف نظر طبق تصمیم نخست‌وزیر عمل خواهد شد.

ماده ۸ - مبادرت به هر گونه شکار و صید و پرورش و تکثیر و نگهداری و خرید و فروش جانوران وحشی و اجزاء آن و استفاده و سیاحت از مناطق مذکور در بند (الف) ماده ۳ این قانون مستلزم تحصیل پروانه یا اجازه از سازمان می‌باشد، در هر یک از موارد فوق که ضرورت ایجاب نماید سازمان می‌تواند با تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست اجازه یا پروانه رایگان صادر نماید.

تبصره - در مواردی که صدور پروانه‌های موضوع این ماده همچنین صدور پروانه صادرات و واردات جانوران وحشی و اجزاء آنها به موجب قوانین مربوط به وزارتخانه‌ها یا سازمانهای دیگری محول گردیده مرجع صادرکننده پروانه با جلب موافقت سازمان اقدام خواهد کرد.

ماده ۹ - اقدام به هر عملی که موجبات آلودگی محیط زیست را فراهم نماید ممنوع است.

منظور از آلوده ساختن محیط زیست عبارت است از پخش یا آمیختن مواد خارجی به آب یا هوا یا خاک یا زمین به میزانی که کیفیت فیزیکی یا شیمیایی یا بیولوژیک آن به طور زیان‌آور به حال انسان یا سایر موجودات زنده و یا گیاهان و یا آثار و ابنیه باشد تغییر دهد.

تبصره - استعمال سموم به منظور مبارزه با آفات نباتی و جانوران و حشرات موذی با رعایت قوانین و مقررات وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مشمول این ماده نخواهد بود ولی در صورتی که استفاده از سموم برای مقاصد بالا مغایر با بهسازی محیط زیست باشد سازمان ضرورت تجدید نظر در مقررات مربوط و جایگزینی مواد و طرق دیگری را برای دفع آفات توصیه خواهد نمود.

ماده ۱۰ - مقررات جلوگیری از آلودگی یا تخریب محیط زیست و جلوگیری از پخش و ایجاد صداهای زیان‌آور به محیط زیست و همچنین ضوابط تعیین معیار و میزان آلودگی موضوع ماده ۹ این قانون و محدودیت و ممنوعیت‌های مربوط به حفظ و بهبود و بهسازی محیط زیست به موجب آیین‌نامه‌هایی خواهد بود که به تصویب کمیسیونهای کشاورزی و منابع طبیعی و بهداشتی و دادگستری مجلسین برسد.

ماده ۱۱ - سازمان با توجه به مقررات و ضوابط مندرج در آیین‌نامه‌های مذکور در ماده ۱۰ کارخانجات و کارگاه‌هایی که موجبات آلودگی محیط‌زیست را فراهم می‌نماید مشخص و مراتب را کتباً با ذکر دلایل بر حسب مورد به صاحبان یا مسئولان آنها اخطار می‌نماید که ظرف مدت معینی نسبت به رفع موجبات آلودگی مبادرت یا از کار و فعالیت خودداری کنند. در صورتی که در مهلت مقرر اقدام ننمایند به دستور سازمان از کار و فعالیت آنها ممانعت به عمل خواهد آمد.

در صورتی که اشخاص ذینفع نسبت به اخطار یا دستور سازمان معترض باشند می‌توانند به دادگاه شهرستان محل شکایت نمایند دادگاه فوراً و خارج از نوبت به موضوع رسیدگی می‌کند و در صورتی که اعتراض را وارد تشخیص دهد رأی به ابطال اخطار یا رفع ممانعت خواهد داد. رأی دادگاه قطعی است.

تبصره - رییس سازمان می‌تواند در مورد منابع و عواملی که خطرات فوری در بر داشته باشند بدون اخطار قبلی دستور ممانعت از ادامه کار و فعالیت آنها را بدهد.

ماده ۱۲ - صاحبان یا مسئولان کارخانجات و کارگاه‌های موضوع ماده ۱۱ مکلفند به محض ابلاغ دستور سازمان، کار یا فعالیت ممنوع شده را متوقف و تعطیل نمایند. ادامه کار یا فعالیت مزبور منوط به اجازه سازمان یا رأی دادگاه صلاحیتدار خواهد بود. در صورت تخلف به حبس جنحه‌ای از شصت و یک روز تا یک سال و یا پرداخت جزای نقدی از پنج هزار و یک تا پنجاه هزار ریال و یا به هر دو محکوم خواهند شد.

ماده ۱۳ - کسانی که از مقررات و ضوابط مذکور در آیین‌نامه‌های موضوع ماده ۱۰ تخلف نمایند بر حسب مورد که در آیین‌نامه‌های مزبور تعیین خواهد شد به جزای نقدی از پانصد ریال تا پنجاه هزار ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۱۴ - در مورد جرائم مذکور در این قانون سازمان حسب مورد شاکی یا مدعی خصوصی شناخته می‌شود.

ماده ۱۵ - مأمورین سازمان که از طرف سازمان مأمور کشف و تعقیب جرائم فوق‌الذکر می‌شوند در صورتی که وظائف ضابطین دادگستری را در کلاس مخصوص زیر نظر دادستان شهرستان تعلیم گرفته باشند از لحاظ اجرای این قانون و قانون شکار و صید در ردیف ضابطین دادگستری محسوب می‌شوند.

تبصره - در مواردی که سازمانهای دیگر به موجب قوانین مربوط مأمور تعقیب جرائم مذکور در این قانون باشند سازمان نظر خود را به آن سازمانها اعلام خواهد کرد.

ماده ۱۶ - کلیه عرصه و اعیان املاک متعلق به دولت واقع در محدوده مناطق مذکور در بند (الف) ماده ۳ همچنین کلیه تالابهای متعلق به دولت در اختیار سازمان قرار خواهد داشت و سازمان در بهره‌برداری از تالابها (به استثناء مرداب بندر پهلوی) و املاک مذکور قائم‌مقام قانونی مؤسسات یا سازمانهای مربوط می‌باشد ولی حق واگذاری عین آنها را ندارد.

تبصره - در صورتی که استفاده از منابع مذکور مستلزم قطع درخت باشد سازمان جنگلها و مراتع کشور طبق طرح سازمان رأساً عمل خواهد نمود.

تبصره - نحوه واگذاری منافع املاک مذکور در این ماده در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۱۷ - در صورتی که عرصه و اعیان املاک واقع در محدوده مناطق مذکور در بند (الف) ماده ۳ این قانون مورد نیاز باشد سازمان می‌تواند طبق مقررات قانون خرید اراضی و ابنیه و تأسیسات برای حفظ آثار تاریخی و باستانی مصوب آذر ماه ۱۳۴۷ خریداری و تصرف نماید.

ماده ۱۸ - سازمان دارای گاردی خواهد بود با لباس متحدالشکل و تجهیزات لازم.

ماده ۱۹ - مناطقی از کشور که مقررات مواد ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ این قانون در آنها اجرا خواهد شد از طرف سازمان با رعایت شرایط و ضوابطی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون مقرر می‌گردد تعیین و پس از تصویب شورای عالی اعلام می‌شود.

ماده ۲۰ - سازمان می‌تواند با تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست قسمتی از وظایف و اختیارات خود را نسبت به اجرای مواد ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ این قانون در محدوده شهرها و هر یک از مناطق کشور ضمن تعیین حدود بر حسب مورد به شهرداریهای مربوط یا هر سازمان دولتی ذیربط محول نماید، در این صورت شهرداریها و سازمانهای مذکور مسئول اجرای آن خواهند بود.

ماده ۲۱ - آیین‌نامه اجرایی این قانون به استثناء آیین‌نامه‌های مذکور در ماده ۱۰ پس از تأیید شورای عالی حفاظت محیط زیست به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

قانون شکار و صید (مصوب خردادماه ۱۳۴۶ با اصلاحات بعدی)

ماده ۱ - برای حفظ و حمایت و تکثیر جانوران وحشی سازمان شکاربانی و نظارت بر صید تشکیل میشود.

سازمان مزبور دارای شخصیت حقوقی بوده و زیر نظر شورای عالی شکاربانی و نظارت بر صید است.

ماده ۲ - لغو شده است.

ماده ۳ - شورای عالی دارای وظایف و اختیارات زیر است:

الف - تصویب بودجه و مقررات استخدامی سازمان.

ب - تعیین محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های زمانی و مکانی شکار و صید و حدود پارک‌های ملی و مناطق حفاظت شده و قرق‌های اختصاصی.

پ - تعیین انواع اسلحه و وسایل ممنوع شکار و صید.

ت - تعیین انواع جانوران وحشی و حیوانات حمایت شده و حفاظت شده و در معرض خطر انقراض و جانوران زیان‌کار.

ث و ج - لغو شده است.

چ - تعیین بهای جانوران وحشی از لحاظ مطالبه ضرر و زیان.

ماده ۴ - مصوبات شورای عالی در حدود وظایف و اختیارات مذکور در این ماده بیست روز پس از درج در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار مرکز و روزنامه رسمی کشور لازم‌الاجراست.

سازمان موظف است بلافاصله مصوبات شورای عالی را به وسیله رادیو و آگهی و سایر وسایل به اطلاع اهالی برساند.

ماده ۵ - لغو شده است.

ماده ۶ - وظایف سازمان به قرار زیر است:

- اجرای مصوبات شورای عالی در حدود مقررات ماده ۳ این قانون.

- تنظیم و اجرای مقررات شکار و صید براساس هدف‌های مندرج در این قانون.

- حفظ و نگاهداری شکارگاه‌ها و فضای حیاتی جانوران وحشی و حمایت آنها در برابر گرسنگی و تشنگی و صید و شکار بی‌رویه و عوامل حوادث نامساعد جوی و طبیعی مانند حریق جنگل و مراتع و سیل و طغیان رودخانه‌ها و بیماری‌های واگیر و مسمومیت نباتی و امثال آن.

- فراهم آوردن موجبات و محیط مساعد جهت تکثیر و پرورش جانوران وحشی.

- کوشش در اصلاح نژاد جانوران وحشی.

- بررسی و تحقیقات علمی درباره جانوران وحشی.

- ایجاد پارک‌های ملی و مناطق حفاظت شده و موزه های حیوان شناسی.

- تشویق اشخاص حقیقی و حقوقی به تاسیس باغات وحش و آبگیرها و حوضچه ها جهت پرورش ماهی و پرندگان شکاری از طریق راهنمایی های فنی.

- تنظیم و اجرای برنامه های آموزشی به منظور برانگیختن حس حیوان دوستی و حفاظت منابع طبیعی در کشور و تجهیز و تنویر افکار عمومی در این زمینه.

- همکاری با سازمانهای مربوط به جنگل و مرتع و خاک و آب به منظور حفظ منابع طبیعی کشور.

- همکاری با سازمان های مشابه خارجی و بین المللی به منظور حفظ و حمایت جانوران وحشی و مهاجر در حدود تعهدات متقابل.

ماده ۷ - خرید و فروش ، تکثیر و پرورش و صدور و ورود حیوانات وحشی و اجزای آنها که غیربومی ایران بوده و از خارج به کشور وارد شده و یا از قبل در کشور تکثیر و پرورش یافته اند با کسب پروانه و یا اجازه از سازمان مجاز میباشد. ورود و صدور آن دسته از جانوران وحشی و اجزای آنها که در فهرست کنوانسیون تجارت بین المللی گونه های در معرض خطر انقراض ثبت شده‌اند با رعایت مقررات کنوانسیون مذکور صورت میگیرد سازمان میتواند گونه هایی که برخلاف مقررات کنوانسیون به کشور وارد شده‌اند ضبط و در صورت لزوم با هزینه واردکننده به کشور مبدأ عودت دهد.

ماده ۸ - سازمان میتواند در موارد زیر برحسب مورد پروانه و یا اجازه رایگان صادر نماید:

- جمع آوری نمونه های جانوران وحشی به منظور انجام تحقیقات و مطالعات علمی و آموزشی و یا انجام فعالیت های مورد نیاز موزه تاریخ طبیعی و نمایشگاه های تندیس آرای.

- دفع آن دسته از جانوران وحشی که به مزارع و باغ ها آسیب میرسانند.

- صید برخی از گونه های آبزبان توسط ساکنان مناطق محروم در مواردی که سازمان صدور پروانه رایگان در آن مناطق ضروری بدانند.

- تقدیر از کسانی که به تشخیص رییس سازمان ، خدمات موثری در مورد حفاظت از حیات وحش و حمایت از اهداف سازمان به عمل آورده‌اند.

تبصره - وظایف و اختیاراتی که در این قانون برای سازمان حفاظت محیط زیست منظور شده منافی با اختیارات و وظایف شرکت سهامی شیلات ایران نمیشد.

ماده ۹ - چنانچه مأموران سازمان و میرشکاران و یا صاحبان مزارع و باغ ها در حدود مجوزهای صادر شده نتوانند از دفع خسارت یا صدماتی که از ناحیه جانوران وحشی به افراد، مزارع و باغها وارد میشود جلوگیری به عمل آورند جبران خسارات وارد شده از محل درآمدهای حاصل از اجرای قانون تامین خواهد شد همچنین سازمان میتواند جهت پیشگیری از این خسارت نسبت به محصور نمودن زیستگاه های حفاظت شده جانوران وحشی از محل درآمدهای مذکور اقدام نماید.

ماده ۱۰ - هرکس مرتکب اعمال زیر شود به جزای نقدی از یکصد هزار (۱۰۰/۰۰۰) تا یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) ریال یا حبس از یک ماه تا شش ماه محکوم میشود:

- شکار و صید جانوران وحشی عادی بدون پروانه.

- شکار و صید بیش از میزان مندرج در پروانه و یا خلاف مقررات و خارج از محلهای مندرج در پروانه.

- حمل، عرضه، فروش و صدور جانوران وحشی زنده یا کشته و اجزای آنها بدون کسب پروانه و یا مجوز از سازمان.

- از بین بردن رستنی ها از جمله قطع درختان، خارزنی، بوته کنی و تعلیف غیر مجاز در مناطق حفاظت شده و پناهگاه های حیات وحش و تجاوز و تخریب در این مناطق.

ماده ۱۱ - هرکس مرتکب اعمال زیر شود به جزای نقدی از یک میلیون و پانصد هزار (۱/۵۰۰/۰۰۰) ریال تا سه میلیون (۳/۰۰۰/۰۰۰) ریال یا حبس از ۹۱ روز تا ۶ ماه محکوم میشود:

- شکار و صید در فصول و ساعات ممنوع مقرر.

- مبادرت به شکار و صید در مناطق ممنوع و یا خلاف محدودیتهای ممنوعیت هایی که سازمان در حدود اختیارات قانونی خود تعیین و آگهی کرده است و شکار غیر مجاز در قرقهای اختصاصی.

- شکار و صید با وسایل و از طرق غیر مجاز و یا شکار با استفاده از اسلحه دیگران.

- تخریب چشمه ها و آبشخور حیوانات در مناطق حفاظت شده و پناهگاههای حیات وحش.

- اقدام به صدور و ورود حیوانات وحشی موضوع ماده (۷) این قانون به صورت غیر مجاز.

ماده ۱۲ - هرکس مرتکب اعمال زیر شود به مجازات حبس از سه ماه تا سه سال و یا به جزای نقدی از یک میلیون و پانصد هزار (۱/۵۰۰/۰۰۰) ریال تا هجده میلیون (۱۸/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم میشود:

- شکار و صید جانوران وحشی حمایت شده بدون داشتن پروانه ویژه.

- شکار و صید در مناطق حفاظت شده و پناهگاه های حیات وحش بدون تحصیل پروانه ویژه و صید غیر مجاز در رودخانه های حفاظت شده.

- از بین بردن رستنیها و تعلیف و تخریب در پارکهای ملی و آثار طبیعی ملی و هرگونه تجاوز و فعالیت غیر مجاز در این گونه مناطق.

- آلوده نمودن آب رودخانه ها ، دریاچه ها و تالابهای حفاظت شده ، چشمه ها و آبشخورها به موادیکه باعث آلودگی آب و از بین رفتن آبزیان شود.

ماده ۱۳ - هرکس مرتکب اعمال زیر شود به مجازات حبس از نود و یک روز تا سه سال یا جزای نقدی از یک میلیون و هشتصد هزار (۱/۸۰۰/۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و در صورت تکرار به هر دو مجازات محکوم میشود:

- شکار جانوران وحشی کمیاب و در معرض خطر انقراض از قبیل جیبیر ، گورخر ، گوزن زردایرانی ، یوزپلنگ ، تمساح (کروکودیل) ، هوبره و میش مرغ.

- شکار در پارک های ملی.

- شکار ، صید و یا کشتار جانوران وحشی با استفاده از سموم و مواد منفجره و امثال آن و شکار به صورت تعقیب با استفاده از وسیله نقلیه موتوری و همچنین کشتار آنان به طریق جرگه و محاصره دسته جمعی.

- مبادرت به اقداماتی که موجب آلودگی آب دریای خزر و خلیج فارس و دریای عمان با مواد غیرنفتی را فراهم آورده و باعث مرگ و میر آبزیان یا به خطر افتادن محیط زیست آنان شود.

- ایجاد یا فراهم کردن مقدمات آتش سوزی در پارکهای ملی و آثار طبیعی ملی و مناطق حفاظت شده یا پناهگاه های حیات وحش بر اثر بی مبالاتی یا عدم رعایت مقررات محیط زیست و یا تخلف از نظامات دولتی.

تبصره ۱ - در صورت ایجاد آتش سوزی عمدی در پارک های ملی و آثار طبیعی ملی ، مرتکب به مجازات های مقرر در ماده (۶۷۵) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد.

تبصره - هرکس مبادرت به زنده گیری ، شکار ، خرید ، فروش ، حمل ، نگهداری و صدور پرندگان شکاری از قبیل شاهین ، بحری ، بالابان و دلجه کند علاوه بر محکومیت به حداکثر مجازات حبس مقرر در این ماده به جزای نقدی از یک میلیون و هشتصد هزار (۱/۸۰۰/۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۱۴ - وسایل شکار و صید از قبیل تفنگ ، فشنگ ، نورا فکن ، دوربین چشمی ، تور و قلاب ماهیگیری و سایر ادوات ارتکاب جرم که مرتکبان اعمال یادشده بالا به همراه دارند و همچنین موتورسیکلت هایی که مرتکبان اعمال بالا به طور مستقیم برای شکار مورد استفاده قرار میدهند توسط سازمان توقیف و این وسایل تا خاتمه رسیدگی و صدور حکم قطعی زیر نظر سازمان به صورت امانی نگهداری شده و دادگاه پس از صدور حکم نسبت به اموال یاد شده تعیین تکلیف میکند.

ماده ۱۵ - شروع به شکار جانوران وحشی برخلاف مقررات این قانون قابل تعقیب و مجازات میباشد و مرتکب به حداقل مجازات مقرر محکوم خواهد شد.

ماده ۱۶ - در صورت تکرار جرایم پیش‌بینی شده در مواد ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ این قانون مرتکب به اشد مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۱۷ - وجوه حاصله از جرایم مذکور در این قانون جز درآمد دولت محسوب و به خزانه‌داری کل پرداخت میشود.

حیواناتی که برخلاف مقررات این قانون شکار یا صید شده باشند متعلق به سازمان شکاربانی خواهند بود.

ماده ۱۸ - در مورد جرایم مذکور در این قانون سازمان از حیث مطالبه ضرر و زیان ناشی از جرم برحسب مورد شاکی یا مدعی خصوصی شناخته میشود.

ماده ۱۹ - مأمورین شکاربانی که از طرف سازمان شکاربانی مأمور کشف و تعقیب جرایم فوق الذکر میشوند در صورتی که وظایف ضابطین دادگستری را در کلاس مخصوص زیر نظر دادستان شهرستان تعلیم گرفته باشند از لحاظ اجرای این قانون در ردیف ضابطین دادگستری محسوب میشوند.

ماده ۲۰ - در صورتی که گزارش مأمور سازمان برخلاف واقع باشد مأمور مزبور به دو برابر کیفر جرمی که موضوع گزارش بوده محکوم خواهد شد.

در مواردی که مأمور شکاربانی با اطلاع از وقوع جرایم مذکور در این قانون از جریان امر به مقام مسوول گزارش ندهد برحسب مورد به حداکثر مجازات مقرر محکوم خواهد شد.

ماده ۲۱ - هرگاه مأمورین سازمان خود مرتکب جرایم مندرج در این قانون شوند و یا در ارتکاب جرم مشارکت یا معاونت داشته باشند برحسب مورد به حداکثر مجازات مقرر در این قانون محکوم خواهند شد.

ماده ۲۲ - در مورد جرایم مذکور در این قانون هرگاه عمل ارتكابی طبق سایر قوانین مستلزم مجازات شدیدتری باشد مرتکب به مجازات اشد محکوم خواهد شد.

ماده ۲۳ - سازمان برای حفظ نسل و بررسی های علمی و پیش گیری از سرایت امراض عمومی و نظایر آن در موارد اقتضا اقدام لازم به عمل خواهد آورد.

ماده ۲۴ - در مواردی که بنابر مقتضیات حفظ نسل و حمایت جانوران وحشی قطع اشجار و رستنی ها ضرورت داشته باشد سازمان شکاربانی با موافقت سازمان جنگلبانی اقدام خواهد نمود.

ماده ۲۵ - جنگلهایی را که تا تاریخ تصویب این قانون بهره برداری از آنها به وسیله سازمان جنگلبانی به عمل میاید و یا با انعقاد قراردادهای لازم و طبق طرح های جنگلداری بهره برداری از آنها به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار شده است تا انقضای مدت اجرای طرح نمیتوان به مناطق حفاظت شده یا پارک ملی اختصاص داد.

ماده ۲۶ - سازمان جنگلبانی ایران موظف است قبل از واگذاری طرحهای بهره برداری نظر سازمان رادر مورد اجرای طرحهای مزبور از لحاظ تعیین منطقه حفاظت شده یا پارک ملی خواستار شود ولی پس از اعلام نظر نمیتوان در محدوده جنگلی که طرح آن مورد توافق قرار گرفته مناطق حفاظت شده یا پارک ملی اعلام کرد.

ماده ۲۷ - در مواردی که سازمان شکاربانی بخواهد جنگلهای قابل بهره برداری را به عنوان مناطق حفاظت شده و یا پارک ملی اعلام کند قبلا موافقت سازمان جنگلبانی را جلب نماید.

ماده ۲۸ - آیین نامه های اجرایی این قانون توسط سازمان تهیه و به تصویب هیات وزیران میرسد.

آیین نامه های مزبور از جمله شامل موضوعات زیر خواهد بود:

- تعاریف شکار و صید حیوانات حمایت شده و جانوران زیان کار و پارک ملی و منطقه حفاظت شده و قرق سلطنتی و قرق اختصاصی.

- تعیین مقررات مربوط به پارک ملی و منطقه حفاظت شده و قرق اختصاصی.

- تعیین مقررات منع یا محدودیت خرید و فروش و عرضه و نگاهداری جانوران وحشی و همچنین تکثیر و پرورش و واردات و صادرات آنها با همکاری سازمانهای مربوط در حدود قوانین کشور.

- تعیین نحوه همکاری وزارتخانهها و سایر سازمانهای وابسته به دولت با سازمان.

- تعیین انواع پروانههای مذکور در ماده ۷ این قانون و شرایط صدور آن.

ماده ۲۹ - امور مربوط به صید در رودخانههایی که به دریای خزر میریزد تا مسافتی از مصب هریک از رودخانه ها که به پیشنهاد شرکت سهامی شیلات ایران و تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست تعیین میگردد و همچنین امور مربوط به

صید در آبهای خلیج فارس و دریای عمان و مرداب بندر انزلی از شمول این مقررات مربوط به صید آبزیان مندرج در این قانون مستثنی است. شرکت سهامی شیلات ایران و شرکت سهامی شیلات جنوب وظایف مربوط را طبق قوانین و مقررات خود عهده‌دار خواهند بود.

ماده ۳۰ - وجوه حاصل از اجرای قانون شکار و صید غیر از درآمد ناشی از بهای پروانه های شکار و صید و ضرر و زیان که به موجب بند (الف) ماده (۴۵) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت هزینه خواهد شد به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل واریز میشود. سازمان برنامه و بودجه موظف است همه ساله معادل هفتاد درصد (۷۰٪) آن را به طور جداگانه در بودجه سازمان منظور کند تا صرف حفاظت از حیات وحش، کنترل مناطق تحت نظارت سازمان و تامین هزینه‌های مربوط به اجرای ماده (۹) قانون شکار و صید - مصوب ۱۳۴۶ - و اصلاحیه بعدی آن شود.

ماده ۳۱ - قانون صید و شکار مصوب اسفند ۱۳۳۵ ملغی است.

ماده ۳۲ - از تاریخ تصویب این قانون مستخدمین سازمان حفاظت محیط زیست از لحاظ استخدامی تابع قانون استخدام کشوری خواهند بود.

تبصره - نحوه اجرای ضوابط قانون استخدام کشوری و تبدیل وضع استخدامی مستخدمین فعلی سازمان حفاظت محیط زیست با قانون استخدام کشوری و ترتیب احتساب سوابق خدمتanan از لحاظ بازنشستگی و وظیفه و همچنین نحوه محاسبه و واریز کسور بازنشستگی گذشته آنان طبق آیین نامه‌ای خواهد بود که توسط سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و پس از تایید سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب هیات وزیران میرسد.

تبصره - سازمان بیمه های اجتماعی موظف است کلیه وجوهی را که بابت ۳/۵ درصد حق بیمه کارکنان فعلی سازمان حفاظت محیط زیست بابت اشتغال در سازمان مزبور یا سازمان شکاربانی و نظارت بر صید سابق دریافت داشته است به صندوق بازنشستگی کشوری واریز کند. مستمری کارکنان یا وراث آنها که به وسیله سازمان بیمه های اجتماعی پرداخت میگردد کماکان توسط سازمان مذکور پرداخت خواهد شد.

قانون حفظ کاربری اراضی و باغها (مصوب ۱۳۷۴/۴/۷)

ماده ۱- به منظور حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها و تداوم بهره وری آنها از تاریخ تصویب این قانون تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها در خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرکها جز در موارد ضروری ممنوع میباشد .

تبصره - در موارد ضروری تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها بعهده کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارتخانه های کشاورزی، مسکن و شهرسازی، جهاد سازندگی و سازمان حفاظت محیط زیست و استانداری که در هر استان زیر نظر وزارت کشاورزی تشکیل میشود محول میگردد و تصمیمات کمیسیون مزبور که واجد آرای اکثریت اعضاء باشد معتبر خواهد بود و این کمیسیون موظفاست ظرف مدت دو ماه از تاریخ دریافت تقاضا یا استعلام نسبت به صدور پاسخ اقدام نماید .

تبصره - مرجع تشخیص اراضی زراعی و باغها در خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرکها وزارت کشاورزی است و تغییر کاربری اراضی موضوع این قانون در روستاها طبق ضوابطی که وزارت کشاورزی تعیین خواهد کرد مجاز میباشد .

تبصره - ادارات ثبت اسناد و املاک و دفاتر اسناد رسمی مکلفند در موارد تفکیک اراضی زراعی و باغها و تغییر کاربری آنها در خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرکها از وزارت کشاورزی استعلام و نظر وزارت مذکور را اعمال نمایند

ماده ۲ - در مواردی که به اراضی زراعی و باغها طبق مقررات این قانون مجوز تغییر کاربری داده میشود هشتاد درصد (۸۰٪) قیمت روز اراضی و باغهای مذکور با احتساب ارزش زمین پس از تغییر کاربری بابت عوارض از مالکین وصول و به خزانه داری کل کشور و دارائی تعیین و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

تبصره - تغییر کاربری زمین زراعی و باغ برای سکونت شخصی مالکین کم بضاعت در مساحت کوچک طبق ضوابط و تعاریفی که وزارت کشاورزی مشخص مینماید و همچنین سایر نیازهای بخش کشاورزی و دامی مشمول پرداخت عوارض موضوع این ماده نخواهد بود .

تبصره - وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است جهات توسعه شهرها و شهرکها (متصل و منفصل) را حتی المقدور در خارج از اراضی زراعی و باغها طراحی و از اراضی غیر زراعی و غیر قابل کشاورزی استفاده نماید و تغییر کاربری اراضی زراعی و باغهای موجود داخل محدوده قانونی شهرها را به حداقل ممکن برساند.

ماده ۳ - مالکین یا متصرفین اراضی زراعی و باغهای موضوع این قانون که غیر مجاز اراضی زراعی و باغها را تغییر کاربری دهند علاوه بر الزام به پرداخت عوارض موضوع ماده ۲ به پرداخت جزای نقدی تا سه برابر بهای اراضی و باغها به قیمت روز زمین با کاربری جدید محکوم خواهند شد در صورت تکرار جرم علاوه بر مجازات مذکور به حبس از یک ماه تا شش ماه محکوم خواهند شد وزارت کشاورزی موظف است پرونده های متخلفین از این قانون را به مراجع قضائی ارسال تا مراجع مذکور دستور توقیف عملیات مربوط به موارد مذکور در این قانون را صادر و در خارج از نوبت رسیدگی و بر اساس ضوابط مربوطه حکم قطعی صادر نمایند .

تبصره - سازمانها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و شهرداریها و نهادهای عمومی و شرکتهای و مؤسسات دولتی که شمول قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام است نیز مشمول مقررات این قانون میباشد .

تبصره - هر یک از کارکنان دولت و شهرداریها و نهادها که در اجرای این قانونبه تشخیص دادگاه صالحه تخطی نموده باشند به جزای نقدی تا سه برابر بهای اراضی و باغها به قیمت روز زمین با کاربری جدید و در صورت تکرار علاوه بر جریمه مذکور بهانفصل دائم از خدمات دولتی و شهرداریها محکوم خواهند شد. سر دفتران متخلف نیز به ششماه تا دو سال تعلیق از خدمت محکوم خواهند شد.

ماده ۴- دولت مکلف است همه ساله اعتباری معادل هشتاد درصد (۸۰٪) ازدرآمدهای موضوع این قانون را در بودجه سالیانه وزارت کشاورزی منظور نماید تا وزارتتمزبور طبق ضوابط قانونی مربوطه به مصرف امور زیربنائی کشاورزی شامل تسطیح اراضی، احداث کانال، آبیاری، زهکشی، سدها و بندهای خاکی تأمین آب و احیاء اراضی موات وبایر برساند و بیست درصد (۲۰٪) باقیمانده از درآمد موضوع این قانون به منظور مطالعه آماده سازی زمینهای غیرقابل کشت و زرع برای توسعه شهرها و ایجاد شهرکها در اختیاروزارت مسکن و شهرسازی قرار میگیرد.

ماده ۵- از تاریخ تصویب این قانون نماینده وزارت کشاورزی در کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران عضویت خواهد داشت.

ماده ۶- مقدار سیصد هکتار اراضی غیرقابل کشت از یکهزار و یکصد هکتار اراضیمربوطه به ورزشگاه بزرگ اصفهان جهت احداث ورزشگاه مذکور اختصاص یافته و با بقیهاراضی مطابق با این قانون عمل خواهد شد.

ماده ۷- وزارت کشاورزی مسئول اجرای این قانون میباشد و وزارت مذکور مکلفاست آئیننامه اجرائی این قانون را ظرف مدت سه ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیرانبرساند.

ماده ۸- کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو میگردد .

قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها (مصوب ۱۳۷۴/۳/۳۱ و ۱۳۸۵/۸/۱)

ماده ۱ - قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها مصوب ۱۳۷۴/۳/۳۱ مجلس شورای اسلامی به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۲ - تبصره‌های (۱)، (۲) و (۳) ماده (۱) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و چهار تبصره به عنوان تبصره‌های (۴)، (۵)، (۶) و (۷) به آن الحاق می‌گردد.

تبصره ۱ - تشخیص موارد ضروری تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها در هر استان به عهده کمیسیون مرکب از رئیس سازمان جهاد کشاورزی، مدیر امور اراضی، رئیس سازمان مسکن و شهرسازی، مدیرکل حفاظت محیط زیست آن استان و یک نفر نماینده استاندار می‌باشد که به ریاست سازمان جهاد کشاورزی تشکیل می‌گردد.

سازمان جهاد کشاورزی موظف است حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ دریافت تقاضا یا استعلام مطابق نظر کمیسیون نسبت به صدور پاسخ اقدام نماید.

دبیرخانه کمیسیون فوق در سازمانهای جهاد کشاورزی استانها زیر نظر رئیس سازمان مذکور تشکیل می‌گردد و عهده‌دار وظیفه دریافت تقاضا، تشکیل و تکمیل پرونده، بررسی کارشناسی اولیه، مطرح نمودن درخواستها به نوبت در کمیسیون و نگهداری سوابق و مصوبات می‌باشد.

تبصره ۲ - مرجع تشخیص اراضی زراعی و باغها، وزارت جهاد کشاورزی است و مراجع قضایی و اداری، نظر سازمان جهاد کشاورزی ذی‌ربط را در این زمینه استعلام می‌نمایند و مراجع اداری موظف به رعایت نظر سازمان مورد اشاره خواهند بود. نظر سازمان جهاد کشاورزی استان برای مراجع قضایی به منزله نظر کارشناس رسمی دادگستری تلقی می‌شود.

تبصره ۳ - ادارات ثبت اسناد و املاک و دفاتر اسناد رسمی و سایر هیأتها و مراجع مربوط مکلفند در موارد تفکیک، افراز و تقسیم اراضی زراعی و باغها و تغییر کاربری آنها در خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرکها از سازمانهای جهاد کشاورزی وزارت جهاد کشاورزی استعلام نموده و نظر وزارت مذکور را اعمال نمایند.

تبصره ۴ - احداث گلخانه‌ها، دامداریها، مرغداریها، پرورش ماهی و سایر تولیدات کشاورزی و کارگاههای صنایع تکمیلی و غذایی در روستاها بهینه‌کردن تولیدات بخش کشاورزی بوده و تغییر کاربری محسوب نمی‌شود. موارد مذکور از شمول این ماده مستثنی بوده و با رعایت ضوابط زیست‌محیطی با موافقت سازمانهای جهاد کشاورزی استانها بلا مانع می‌باشد.

تبصره ۵ - اراضی داخل محدوده قانونی روستاهای دارای طرح هادی مصوب، مشمول ضوابط طرح هادی بوده و از کلیه ضوابط مقرر در این قانون مستثنی می‌باشند.

تبصره ۶ - به منظور تعیین روش کلی و ایجاد وحدت رویه اجرایی و نظارت و ارزیابی عملکرد کمیسیونهای موضوع تبصره (۱) این ماده، دبیرخانه مرکزی در وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور اراضی) تشکیل می‌گردد. تبصره ۷ - تجدید نظر در مورد تصمیمات کمیسیونهای موضوع تبصره (۱) این ماده در مواردی که مجوز تغییر کاربری صادر شده با تشخیص و پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به عهده کمیسیون به ریاست وزیر جهاد کشاورزی یا نماینده تام‌الاختیار وی و با عضویت

معاونان ذی‌ربط وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، کشور و سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد. نماینده دستگاه اجرایی ذی‌ربط می‌تواند حسب مورد و بدون حق رأی در جلسات مذکور شرکت نماید.

ماده ۳ - عبارت «نحوه تقویم ارزش اراضی موضوع این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید» از انتهای متن ماده (۲) قانون مذکور حذف و تبصره‌های (۱) و (۲) آن به شرح ذیل اصلاح و یک تبصره به عنوان تبصره (۳) الحاق می‌گردد.

تبصره ۱ - تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها برای سکونت شخصی صاحبان زمین تا پانصد متر مربع فقط برای یکبار و احداث دامداریها، مرغداریها، پرورش آبزیان، تولیدات گلخانه‌ای و همچنین واحدهای صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی و صنایع دستی مشمول پرداخت عوارض موضوع این ماده نخواهد بود.

تبصره ۲ - اراضی زراعی و باغهای مورد نیاز طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب مجلس شورای اسلامی (ملی - استانی) و طرحهای خدمات عمومی مورد نیاز مردم از پرداخت عوارض موضوع این ماده مستثنی بوده و تابع قوانین و مقررات مربوط می‌باشد.

تبصره ۳ - تقویم و ارزیابی اراضی زراعی و باغهای موضوع این قانون توسط کمیسیون سه‌نفره‌ای متشکل از نمایندگان سازمان جهاد کشاورزی، استانداری، امور اقتصادی و دارایی استان در هریک از شهرستانها انجام می‌پذیرد.

ماده ۴ - ماده (۳) قانون مذکور و تبصره (۲) آن به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

ماده ۳ - کلیه مالکان یا متصرفان اراضی زراعی و باغهای موضوع این قانون که به صورت غیرمجاز و بدون اخذ مجوز از کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) این قانون اقدام به تغییر کاربری نمایند، علاوه بر قلع و قمع بنا، به پرداخت جزای نقدی از یک تا سه برابر بهای اراضی زراعی و باغها به قیمت روز زمین با کاربری جدید که مورد نظر متخلف بوده‌است و در صورت تکرار جرم به حداکثر جزای نقدی و حبس از یک ماه تا شش ماه محکوم خواهند شد.

تبصره ۲ - هریک از کارکنان دولت و شهرداریها و نهادها که در اجرای این قانون به تشخیص دادگاه صالحه تخطی نموده‌باشند ضمن ابطال مجوز صادره به جزای نقدی از یک تا سه برابر بهای اراضی زراعی و باغها به قیمت روز زمین با کاربری جدید که مورد نظر متخلف بوده‌است و در صورت تکرار علاوه بر جریمه مذکور به انفصال دائم از خدمات دولتی و شهرداریها محکوم خواهند شد. سردفتران متخلف نیز به شش ماه تا دو سال تعلیق از خدمت و در صورت تکرار به شش ماه حبس و محرومیت از سردفتری محکوم می‌شوند.

ماده ۵ - ماده (۴) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۵- دولت مکلف است همه ساله اعتباری معادل هشتاد درصد (۸۰٪) از درآمدهای موضوع این قانون را در بودجه سالیانه وزارت جهاد کشاورزی منظور نماید تا وزارت مزبور طبق ضوابط قانونی مربوطه به مصرف امور زیربنایی کشاورزی شامل تسطیح اراضی، احداث کانال، آبیاری، زهکشی، سدها و بندهای خاکی، تأمین آب و احیای اراضی موات و بایر و هزینه‌های دادرسی و اجرای این قانون برساند و بیست درصد (۲۰٪) باقیمانده از درآمد موضوع این قانون به منظور مطالعه و آماده‌سازی زمینهای غیرقابل کشت و زرع برای توسعه شهرها و روستاها و ایجاد شهرکها در اختیار وزارت مسکن و شهرسازی قرار می‌گیرد.

ماده ۶- موارد زیر به عنوان مواد (۷) الی (۱۲) به قانون مذکور الحاق می‌گردد:

ماده ۷- کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) موظف است در تشخیص ضرورتها موارد زیر را رعایت نماید:

۱- اخذ مجوز لازم از دستگاه اجرایی ذی‌ربط متناسب با کاربری جدید توسط متقاضی.

۲- ضوابط طرحهای کالبدی، منطقه‌ای و ناحیه‌ای مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران.

۳- مطالبه مصوبه ستاد فرماندهی نیروهای مسلح در رسیدگی به درخواست نیروهای مسلح.

۴- ضوابط حفظ محیط زیست و تداوم تولید و سرمایه‌گذاری باتوجه به روح کلی قانون مبنی بر حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها.

۵- استانداردها، اصول و ضوابط فنی مربوط مطابق مجوزهای صادره از سوی دستگاه ذی‌ربط.

ماده ۸- صدور هرگونه مجوز یا پروانه ساخت و تأمین و واگذاری خدمات و تأسیسات زیربنایی مانند آب، برق، گاز و تلفن از سوی دستگاههای ذی‌ربط در اراضی زراعی و باغها موضوع ماده (۱) این قانون توسط وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، مسکن و شهرسازی، استانداریها، شهرداریها و سایر مراجع ذی‌ربط صرفاً پس از تأیید کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) این قانون مبنی بر ضرورت تغییر کاربری مجاز خواهد بود. متخلف از این ماده برابر مقررات ماده (۳) این قانون مجازات خواهد شد.

ماده ۹- به منظور حمایت از تداوم کاربری اراضی زراعی و باغها واقع در داخل محدوده قانونی شهرها و شهرکها که در طرحهای جامع و تفصیلی دارای کاربری کشاورزی می‌باشند، دولت و شهرداریها موظفند تسهیلات و خدمات شهری را مطابق تعرفه فضای سبز شهرداریها در اختیار مالکان آنها قرار دهند.

ماده ۱۰- هرگونه تغییر کاربری در قالب ایجاد بنا، برداشتن یا افزایش شن و ماسه و سایر اقداماتی که بنا به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی تغییر کاربری محسوب می‌گردد، چنانچه به‌طور غیرمجاز و بدون اخذ مجوز از کمیسیون موضوع

تبصره (۱) ماده (۱) این قانون صورت پذیرد، جرم بوده و مأموران جهاد کشاورزی محل مکلفند نسبت به توقف عملیات اقدام و مراتب را به اداره متبوع جهت انعکاس به مراجع قضایی اعلام نمایند.

تبصره ۱ - چنانچه مرتکب پس از اعلام جهاد کشاورزی به اقدامات خود ادامه دهد نیروی انتظامی موظف است بنا به درخواست جهاد کشاورزی از ادامه عملیات مرتکب جلوگیری نماید.

تبصره ۲ - مأموران جهاد کشاورزی موظفند با حضور نماینده دادسرا و در نقاطی که دادسرا نباشد با حضور نماینده دادگاه محل ضمن تنظیم صورت‌مجلس رأساً نسبت به قلع و قمع بنا و مستحذات اقدام و وضعیت زمین را به حالت اولیه اعاده نمایند.

ماده ۱۱ - کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که در اجرای قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها از کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها مصوب ۱۳۷۴ مجوز تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها را دریافت نموده‌اند موظفند حداکثر ظرف مدت نه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، نسبت به اجرای طرح موضوع مجوز مربوطه اقدام نمایند. در صورت عدم اقدام در مهلت تعیین شده موضوع مشمول مقررات این قانون خواهد شد.

ماده ۱۲ - ایجاد هرگونه مستحذات پس از حریم قانونی موضوع ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون ایمنی راهها و راه‌آهن مصوب ۱۳۷۹ درمورد اراضی زراعی و باغی فقط با رعایت تبصره (۱) ماده (۱) این قانون مجاز می‌باشد.

ماده ۷ - ماده (۷) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و شماره آن به مواد (۱۳) و (۱۴) تغییر می‌یابد.

ماده ۱۳ - وزارت جهاد کشاورزی مسؤول اجرای این قانون و آئین‌نامه‌های اجرایی آن می‌باشد.

ماده ۱۴ - وزارت جهاد کشاورزی موظف است آئین‌نامه‌های اجرایی این قانون را با همکاری وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، کشور و سازمان حفاظت محیط زیست ظرف مدت سه ماه تهیه و برای تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۸ - ماده (۸) قانون مذکور به شرح ذیل اصلاح و شماره آن به ماده (۱۵) تغییر می‌یابد.

ماده ۱۵ - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون از جمله ماده (۷۷) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ لغو می‌گردد.

قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا (مصوب ۱۳۷۴/۲/۳)

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - جهت تحقق اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور پاکسازی و حفاظت هوا از آلودگی‌ها کلیه دستگاه‌ها و مؤسسات و کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی موظفند مقررات و سیاست‌های مقرر در این قانون را رعایت نمایند.

ماده ۲ - اقدام به هر عملی که موجبات آلودگی هوا را فراهم نماید ممنوع است. منظور از آلودگی هوا عبارتست از وجود و پخش یک یا چند آلوده‌کننده اعم از جامد، مایع، گاز، تشعشع پرتوزا و غیر پرتوزا در هوای آزاد به مقدار و مدتی که کیفیت آن را به طوری که زیان‌آور برای انسان و یا سایر موجودات زنده و یا گیاهان و یا آثار و ابنیه باشد تغییر دهد.

ماده ۳ - منابع آلوده‌کننده هوا که تحت مقررات این قانون قرار دارند به سه دسته زیر طبقه‌بندی می‌شوند.

الف - وسائل نقلیه موتوری

ب - کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌ها

ج - منابع تجاری و خانگی و منابع متفرقه

فصل دوم - وسائل نقلیه موتوری

ماده ۴ - استفاده از وسایل نقلیه موتوری که بیش از حد مجاز مقرر دود و آلوده‌کننده‌های دیگر وارد هوای آزاد نمایند ممنوع است حد مجاز خروجی وسایل نقلیه موتوری توسط سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزارت صنایع تعیین و به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست می‌رسد.

ماده ۵ - هر وسیله نقلیه موتوری که به کار گرفته می‌شود باید دارای گواهینامه مخصوصی مبنی بر رعایت حد مجاز خروجی آلوده‌کننده‌های هوا باشد. دارندگان وسایل نقلیه موتوری مکلفند همه ساله وسایل نقلیه خود را در مراکز مورد تأیید سازمان حفاظت محیط زیست که توسط شهرداریها ایجاد می‌گردد تحت آزمایش و معاینه قرار داده و گواهینامه مبنی بر رعایت حد مجاز آلودگی را دریافت نمایند. در غیر این صورت از تردد وسایل نقلیه فاقد گواهینامه مذکور به ترتیبی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌شود جلوگیری خواهد شد.

تبصره ۱ - هزینه انجام آزمایش و معاینه وسایل نقلیه موتوری از دارندگان وسایل نقلیه مذکور طبق تعرفه‌ای که توسط وزارت کشور و سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد اخذ خواهد شد.

تبصره ۲ - تاریخ شروع اجرای این ماده و تبصره‌های آن حداکثر یک سال پس از تصویب این قانون تعیین می‌شود و سازمان حفاظت محیط زیست و شهرداری و سایر دستگاه‌های ذیربط موظفند ظرف مدت مذکور امکانات لازم جهت اجرای این ماده را فراهم کنند.

ماده ۶ - شهرداری‌ها، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذیربط موظفند نحوه تردد وسایل نقلیه موتوری و سیستم‌حمل و نقل شهری را به صورتی طراحی و سامان دهند که ضمن کاهش آلودگی هوا جوابگوی سفرهای روزانه شهری باشد.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی این ماده که در برگیرنده ساعات و محدوده مجاز تردد شهری، پیش‌بینی استفاده مطلوب و بیشتر از وسایل نقلیه عمومی و امثال آن می‌باشد توسط وزارت کشور (شهرداریها) و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سازمان حفاظت محیط زیست و در صورت لزوم با همکاری سازمان‌های ذیربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۷ - در مواقع اضطراری که به علت کیفیت خاص جوی، آلودگی هوای شهرها به حدی برسد که به تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سلامت انسان و محیط زیست را شدیداً به مخاطره بیندازد، سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزارت کشور (شهرداریها و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران) ممنوعیت‌ها یا محدودیت‌های موقت زمانی، مکانی و نوعی را برای منابع آلوده‌کننده برقرار نموده و بلافاصله مراتب را از طریق رسانه‌های همگانی به اطلاع عموم خواهد رسانید.

با برطرف شدن وضعیت اضطراری و کاهش آلودگی هوا، سازمان نسبت به رفع ممنوعیت و محدودیت برقرار شده اقدام و مراتب را به نحو مقتضی به اطلاع عموم خواهد رسانید.

ماده ۸ - ساخت و تولید و ورود وسایل نقلیه موتوری و همچنین موتور و سایر قطعات مرتبط با احتراق وسایل نقلیه از قبیل کاربراتور و فیلترمستلزم رعایت استانداردهای حفاظت محیط زیست می‌باشد.

ماده ۹ - وزارت صنایع موظف است سیاست‌ها و برنامه‌های تولیدی واحدها و شرکت‌های تابعه تولید وسایل نقلیه موتوری خود را به نحوی تنظیم‌نماید که اولاً "تولید وسایل نقلیه با موتورها و قطعات غیر استاندارد صورت نپذیرد ثانیاً در برنامه ریزی ساخت خودرو برنامه تولید وسایل نقلیه و حمل و نقل عمومی را در اولویت قرار دهد ثالثاً طراحی و ساخت اتومبیل‌ها به نحوی صورت گیرد که حتی‌المقدور امکان استفاده از گاز هم وجود داشته‌باشد.

ماده ۱۰ - شماره‌گذاری هر نوع وسیله نقلیه موتوری مستلزم رعایت استانداردهای موضوع ماده ۸ این قانون می‌باشد.

ماده ۱۱ - استانداردهای موضوع مواد ۸ و ۹ این قانون توسط سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزارت صنایع، وزارت نفت و مؤسسات تحقیقاتی ذیصلاح تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل سوم - کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌ها

ماده ۱۲ - احداث کارخانجات و کارگاه‌های جدید و توسعه و تغییر محل و یا خط تولید کارخانجات و کارگاه‌های موجود مستلزم رعایت ضوابط و معیارهای سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد.

ماده ۱۳ - وزارتخانه‌های صنایع، معادن و فلزات، کشاورزی و جهاد سازندگی هنگام صدور جواز تأسیس رونوشتی از جواز تأسیس مربوط را به سازمان حفاظت محیط زیست ارسال خواهند نمود.

دارندگان جواز تأسیس مذکور مکلفند محل استقرار واحدهای صنعتی و یا تولیدی خود را طبق ضوابط استقرار موضوع ماده ۱۲ این قانون تعیین نمایند.

صدور پروانه بهره‌برداری موکول به تأیید محل استقرار با رعایت ضوابط موضوع ماده ۱۲ فوق بر اساس اعلام سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد.

تبصره ۱ - احداث نیروگاه‌ها، پالایشگاه‌ها، کارخانجات پتروشیمی، کارخانجات صنایع نظامی، فرودگاه‌ها و ترمینال‌های بارگیری موکول به رعایت ضوابط و معیارهای سازمان حفاظت محیط زیست از لحاظ محل استقرار می‌باشد.

تبصره ۲ - ضوابط و معیارهای موضوع مواد ۱۲ و ۱۳ توسط سازمان با مشارکت وزارتخانه‌های مذکور در این ماده تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳ - سازمان حفاظت محیط زیست موظف است ضوابط و معیارهای زیست محیطی لازم را از طریق وزارتخانه‌های ذیربط به دارندگان جواز تأسیس اعلان نماید.

ماده ۱۴ - فعالیت کارخانجات و کارگاه‌های جدیدی که ضوابط و معیارهای موضوع ماده ۱۲ را رعایت نمایند و همچنین فعالیت و بهره‌برداری از کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌هایی که بیش از حد مجاز موجبات آلودگی هوا را فراهم آورند، ممنوع است.

ماده ۱۵ - سازمان حفاظت محیط زیست کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌هایی که آلودگی آنها بیش از حد مجاز استانداردهای محیط زیست باشد رامشخص نموده و مراتب را با تعیین نوع و میزان آلودگی به صاحبان و یا مسئولان کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌ها ابلاغ خواهد کرد تا در مهلت معینی که توسط سازمان با همکاری و مشارکت دستگاه‌های ذیربط تعیین می‌شود نسبت به رفع آلودگی یا تعطیل کار و فعالیت خود تا رفع آلودگی اقدام نمایند.

تبصره ۱ - در صورتی که صاحب یا مسئول کارخانه و کارگاهی که موجبات آلودگی هوا را فراهم می‌نماید با دلایل قابل قبول سازمان اثبات نماید که ظرف مهلت تعیین شده رفع آلودگی عملی نمی‌باشد سازمان می‌تواند برای یکبار مهلت اضافی مناسب و در مورد این گونه کارخانجات و کارگاهها قائل شود.

تبصره ۲ - سازمان حفاظت محیط زیست موظف است استانداردهای هوای پاک و استانداردهای آلوده‌کننده‌های حاصل از کارخانجات و کارگاهها که بهر طریق وارد هوای آزاد می‌گردند را برای هر منطقه و با توجه به کیفیت هوا و مناسبات زیست محیطی آن مناطق تهیه نموده و در اختیار متقاضیان و صاحبان کارخانجات و کارگاهها قرار دهد.

حد مجاز (استانداردهای محیط زیست) این ماده توسط سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۶ - در صورتی که صاحبان و مسئولان کارخانجات و کارگاهها و نیروگاههای آلوده‌کننده ظرف مهلت تعیین شده مبادرت به رفع آلودگی یا ممانعت از کار و فعالیت کارخانه و کارگاه مربوط نمایند، در پایان مهلت مقرر به درخواست سازمان حفاظت محیط زیست و دستور مرجع قضائی ذیربط محل که بلافاصله توسط مأمورین انتظامی به مورد اجرا گذاشته می‌شود از کار و فعالیت کارخانجات و کارگاههای آلوده‌کننده جلوگیری به عمل خواهد آمد.

ادامه کار یا فعالیت کارخانجات و کارگاهها و نیروگاههای مزبور منوط به صدور اجازه سازمان حفاظت محیط زیست و یا رأی دادگاه صلاحیتدار خواهد بود.

تبصره - در صورتی که صاحبان و مسئولان کارخانجات و کارگاهها و نیروگاههای آلوده‌کننده پس از ابلاغ سازمان حفاظت محیط زیست از فعالیت و ادامه کار کارخانجات و کارگاههای مربوط ممانعت به عمل نیاورده و یا پس از تعطیل کارخانجات و کارگاههای مذکور رأساً و بدون کسب اجازه از سازمان یا بدون صدور رأی دادگاه صالحه، مبادرت به بازگشائی و ادامه فعالیت آنها نمایند بر حسب مورد به مجازاتهای مقرر در این قانون و سایر مقررات مربوط به عدم رعایت دستورات مراجع قانونی و قضائی محکوم خواهند شد و چنانچه مدیران و مسئولان مذکور اداره و تصدی کارخانجات و کارگاههای دولتی یا وابسته به دولت را برعهده داشته باشند موضوع در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری وزارتخانه یا دستگاه متبوع مدیر یا مسئولان نیز مطرح و حکم مقتضی صادر خواهد گردید.

ماده ۱۷ - در مواقع اضطراری و یا شرایط جوی نامناسب، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست می‌تواند کارخانجات و کارگاههایی را که فعالیت آنها خطرات فوری در برداشته باشد با اخطار سریع خواستار توقف فعالیت آنها گردد و در صورت استتکاف به حکم رئیس دادگاه محل تا رفع موجبات خطر تعطیل نماید.

ماده ۱۸ - در مواردی که کاهش یا از بین بردن آلودگی ناشی از فعالیت کارخانجات و یا کارگاه‌ها از طریق دیگر بجز انتقال یک یا برخی از آن‌ها به نقاط مناسب امکان‌پذیر نبوده و یا فعالیت کارخانجات و کارگاه‌های مذکور در مناطق مسکونی سلامت ساکنان آن مناطق را به خطر بیندازد سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزارتخانه‌ها و دیگر دستگاه‌های دولتی ذیربط طرح انتقال کارخانجات و کارگاه‌های مذکور را به نقاط مناسب (ترجیحاً شهرک‌ها و قطب‌های صنعتی) تهیه و به هیأت وزیران ارائه می‌نماید. دولت در صورت صلاحدید و موافقت حسب مورد اقدام خواهد نمود.

ماده ۱۹ - قطب‌ها و شهرک‌ها و مجتمع‌های صنعتی و نیروگاه‌ها و واحدهای تولیدی مکلفند حداقل ۱۰ درصد از فضای شهرک‌ها و یا مجموعه فضای تخصیص داده شده جهت احداث واحدهای تولیدی و خدماتی را به ایجاد فضای سبز و مشجر و کشت درختان مناسب منطقه اختصاص دهند.

بهره‌برداری از واحدهای صنعتی و تولیدی مذکور منوط به رعایت این ماده و ایجاد فضای سبز مناسب می‌باشد. وزارتخانه‌های صنعتی موظف به نظارت بر حسن اجرای این ماده می‌باشند.

ماده ۲۰ - کارخانجات و کارگاه‌ها و نیروگاه‌ها و کوره‌های آجرپزی و آهک‌پزی موظف به استفاده از سوخت و سیستم‌های احتراقی مناسب قابل دسترسی به نحوی که موجبات کاهش آلودگی هوا را فراهم نمایند، هستند.

تبصره - وزارت نفت موظف است در برنامه‌ریزی گازرسانی و سوخت‌رسانی خود تأمین سوخت مناطق صنعتی و مراکز استقرار کارخانجات و کارگاه‌ها و کوره‌های آجرپزی مجاور شهرهای بزرگ را در اولویت قرار دهد.

ماده ۲۱ - آیین‌نامه اجرائی این فصل و همچنین ضوابط مربوط به محدودیت استقرار صنایع در مجاورت شهرها توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست با مشارکت وزارتخانه‌های ذیربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل چهارم - منابع تجاری، خانگی و منابع متفرقه

ماده ۲۲ - پخش و انتشار هر نوع ماده آلوده‌کننده هوا بیش از حد مجاز از منابع تجاری، خانگی و متفرقه در هوای آزاد ممنوع است.

منابع تجاری، خانگی و متفرقه از جهت نوع و میزان آلودگی توسط سازمان حفاظت محیط زیست مشخص و طبقه‌بندی شده و حد مجاز موضوع این ماده توسط سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۳ - کلیه منابع آلوده‌کننده از قبیل حمام‌ها، نانوایی‌ها، هتل‌ها، و رستوران‌ها و غیر مکلفند ضمن اتخاذ تدابیر لازم جهت جلوگیری از انتشار دود و دوده و سایر موارد آلوده‌کننده در هوای آزاد، از سوخت مناسب ترجیحاً گاز شهری که موجب کاهش آلودگی هوا می‌شود استفاده نمایند.

وزارت نفت موظف است در برنامه سوخت رسانی شهرهای بزرگ، تأمین سوخت مناسب و گازرسانی منابع تجاری و واحدهای خدمات عمومی را در اولویت قرار دهد.

ماده ۲۴ - سوزاندن و انباشتن زباله‌های شهری و خانگی و هر گونه نخاله در معابر عمومی و فضای باز ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۵ - وزارتین مسکن و شهرسازی و کشور موظفند هنگام تهیه طرح‌های هادی و جامع و بهسازی شهرها به نحوی برنامه‌ریزی نمایند که فصل‌جداگانه‌ای از مطالعات طرح را به بررسی مسائل زیست محیطی اختصاص دهند به گونه‌ای که طراحی شهرها و شهرک‌ها و مجتمع‌های مسکونی از نظر فضای سبز و باز، همجواری کاربری‌ها، شبکه معابر و حمل و نقل، ضوابط تراکم ساختمانی و غیره با معیارهای زیست محیطی مورد تأیید سازمان متناسب باشد.

تبصره - نقشه‌های شهرها، شهرک‌های مسکونی، قطب‌ها و شهرک‌ها و مجتمع‌های صنعتی، اداری، کشاورزی و غیره موکول به رعایت ضوابط ومقررات حفاظت محیط زیست می‌باشد.

ماده ۲۶ - آیین‌نامه اجرائی موضوع ماده ۲۵ این قانون مشترکاً توسط وزارت مسکن و شهرسازی، وزارت کشور و سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۷ - ایجاد هر گونه آلودگی صوتی بیش از حد مجاز ممنوع می‌باشد. آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی صوتی توسط سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل پنجم - مجازات‌ها

ماده ۲۸ - افرادی که با وسایل نقلیه موتوری آلوده‌کننده غیر مجاز تردد می‌نمایند و همچنین کسانی که محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های موضوع ماده ۱۷ این قانون را رعایت ننمایند به حکم دادگاه صالح به جزای نقدی از پنج هزار ریال تا یکصد هزار ریال بنا بر تعداد سیلندر حجم موتور میزان آلودگی و دفعات تکرار جرم محکوم خواهند شد ضمناً از تردد وسایل نقلیه آلوده‌کننده مذکور تا رفع موجبات آلودگی جلوگیری به عمل خواهد آمد.

ماده ۲۹ - صاحبان و مسئولین کارخانجات و کارگاه‌های آلوده‌کننده که برخلاف مواد ۱۴ و ۱۶ و ۱۷ این قانون عمل نمایند برای بار اول به جزای نقدی از پانصد هزار ریال تا یک میلیون ریال و در صورت تکرار به حبس تعزیری از دو ماه تا شش ماه و جزای نقدی از هفتصد هزار ریال تا دو میلیون ریال محکوم می‌شوند.

تبصره ۱ - صاحبان و مسئولان این گونه کارخانجات و کارگاه‌های آلوده‌کننده علاوه بر محکومیت مذکور مکلف به پرداخت ضرر و زیان وارده به محیط زیست و اشخاص حقیقی و حقوقی به حکم دادگاه صالحه می‌باشند.

تبصره ۲ - در مورد جرائم مقرر در این قانون علاوه بر اشخاص حقیقی و حقوق سازمان حفاظت محیط زیست بر حسب مورد شاکی یا مدعی خصوصی در زمینه خسارات وارده به محیط زیست می‌باشد.

ماده ۳۰ - کسانی که از انجام بازرسی مأموران سازمان حفاظت محیط زیست برای نمونه‌برداری و تعیین میزان آلودگی ناشی از فعالیت کارخانجات و کارگاه‌ها منابع تجاری بهداشتی و خدمات و اماکن عمومی ممانعت به عمل آورده و یا اسناد و مدارک و اطلاعات مورد نیاز سازمان را در اختیار ایشان نگذارند و یا اسناد و مدارک و اطلاعات خلاف واقع ارائه نمایند بر حسب مورد و اهمیت موضوع به جزای نقدی از پانصد هزار ریال تا پنج میلیون ریال و در صورت تکرار به حبس تعزیری از یک ماه تا ۳ ماه و جزای نقدی مذکور محکوم خواهند شد.

تبصره - در صورتی که مأموران سازمان حفاظت محیط زیست در جرائم موضوع این ماده همکاری یا مشارکت داشته یا گزارش خلاف واقع ارائه‌نمایند علاوه بر محکومیت در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری به حداکثر مجازات مقرر در این ماده محکوم خواهند شد.

ماده ۳۱ - صاحبان و مسئولان منابع تجاری و اماکن عمومی که برخلاف ماده ۲۴ این قانون موجبات آلودگی هوا را فراهم نمایند پس از هر بار اخطار و پایان مهلت مقرر به جزای نقدی از یکصد هزار ریال تا پانصد هزار ریال و در صورت تکرار از سیصد هزار ریال تا دو میلیون ریال جزای نقدی محکوم خواهند شد.

ماده ۳۲ - مسئولین آلودگی حاصل از منابع متفرقه و منابع خانگی و همچنین عاملین آلودگی صوتی به جزای نقدی از سی هزار ریال تا سیصد هزار ریال و در صورت تکرار از یکصد هزار ریال تا یک میلیون ریال محکوم خواهند شد.

فصل ششم - مقررات مختلف

ماده ۳۳ - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران موظف است با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست، برنامه‌های مناسب جهت تنویر افکار عمومی، آموزش و قوانین و مقررات مسائل حفاظت محیط زیست را تنظیم و به مورد اجرا بگذارد.

ماده ۳۴ - درآمدهای حاصل از اجرای این قانون پس وصول بلافاصله به حساب خزانه واریز گردیده و معادل پنجاه درصد (۵۰٪) وجوه واریزی در هر سال و حداکثر تا سقف یک میلیارد ریال جهت اجرای این قانون به صورت ردیف جداگانه در لایحه بودجه هر سال منظور و در اختیار سازمان حفاظت محیط زیست و معادل بیست درصد (۲۰٪) تا سقف چهارصد میلیون ریال در اختیار نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران قرار می‌گیرد.

ماده ۳۵ - آیین‌نامه‌های اجرائی این قانون علاوه بر مواردی که در هر یک از مواد قانون نسبت به آن تعیین تکلیف شده است حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون توسط سازمان حفاظت محیط زیست و بر حسب مورد با مشارکت یا همکاری دستگاه‌های ذیربط تهیه و به تصویب هیأت‌وزیران خواهد رسید.

ماده ۳۶ - از تاریخ ابلاغ این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر با آن در زمینه جلوگیری از آلودگی هوا لغو می‌گردد.

قانون تعیین حریم دریاچه احدثی در پشت سد(مصوب ۱۳۴۴/۴/۲۷)

ماده ۱ - با توجه به مدلول ماده ۱۳۶ قانون مدنی حریم دریاچه‌های احدثی در پشت سد(بر روی خطی است موازی به فاصله افقی) یکصد و پنجاه متر از محیط اطراف تر شده مخزن سد بر مبنای حداکثر ارتفاع آب روی سرریز اجازه ایجاد تأسیسات و هر گونه دخل و تصرف در حریم به موجب آئین نامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزارت آب و برق و تصویب هیأت وزیران تعیین می‌گردد .

ماده ۲ - در مورد سدهایی که بعد از تصویب این قانون احدث می‌شود ایجاد مستحدثات در حریم دریاچه سدها همزمان با آگهی وزارت آب و برق درباره احدث سد طبق آیین‌نامه مذکور در ماده یک خواهد بود. و در مورد مستحدثاتی که قبل از آگهی مذکور در فوق در حریم دریاچه سدها ایجاد شده‌باشد عیناً مانند مستحدثاتی که در مخزن سد قرار گرفته‌اند رفتار خواهد شد .

ماده ۳ - دولت می‌تواند در صورت لزوم مستحدثاتی را که در حریم دریاچه سدها قبل از تصویب این قانون ایجاد شده است به شرح زیر خریداری و تصرف نماید :

- تعیین بهای مستحدثات از طریق توافق بین وزارت آب و برق و صاحبان مستحدثات مزبور به عمل می‌آید اگر این توافق حاصل نشود به وسیله کمیسیونی مرکب از وزیر نیرو و آب و برق، دادستان کل، مدیر کل ثبت یا نمایندگان آنها با توجه به نظر کارشناسان تعیین خواهد شود و رأی کمیسیون قطعی است .

حضور مالک یا نماینده او در کمیسیون مزبور بلامانع است .

تصویب طرح است .

-تصرف مستحدثات قبل از پرداخت تمام قیمت مجاز نیست مگر با رضایت فروشنده .

- در صورتی که مالک با رعایت بند الف به انتقال ملک و تحویل آن رضایت ندهد دادستان محل از طرف او سند انتقال ملک مورد نظر را پس از تودیع تمام قیمت در صندوق ثبت امضاء و در مدت سه ماه به تخلیه قطعی مالک مذکور اقدام می‌نماید .

ماده ۴ - دولت مأمور اجرای این قانون است .

قانون اصلاح ماده (۷) اساسنامه سازمان صنایع دستی ایران (مصوب ۱۳۷۶/۱/۱۷)

ماده واحده - رئیس سازمان برنامه و بودجه ، وزیر بازرگانی، وزیر جهاد سازندگی و وزیر تعاون به ترکیب اعضای مجمع عمومی سازمان صنایع دستی ایران، موضوع ماده (۷) اساسنامه سازمان یاد شده اضافه می‌شوند.

قانون تبدیل فروشگاه مرکز صنایع دستی به شرکت سهامی فروشگاه مرکز صنایع دستی (مصوب ۱۳۵۰/۹/۲۷)

ماده واحده - به وزارت اقتصاد اجازه داده می‌شود فروشگاه مرکز صنایع دستی وابسته به آن وزارت را به شرکت سهامی به نام شرکت سهامی فروشگاه مرکز صنایع دستی تبدیل و به صورت بازرگانی اداره نماید و اساسنامه آن را ظرف ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون تنظیم و پس از تصویب کمیسیونهای استخدام و دارایی و اقتصاد مجلسین به مرحله اجرا بگذارد.

تبصره - میزان سرمایه و منابع تأمین آن در اساسنامه تعیین خواهد شد.

تبصره - کلیه دارایی و تعهدات و کارکنان فروشگاه مذکور از تاریخ تصویب اساسنامه باین شرکت منتقل می‌شود و تا زمانی که اساسنامه شرکت به تصویب نرسیده است مقررات فعلی فروشگاه قابل اجرا خواهد بود.

قانون تأسیس سازمان صنایع دستی ایران (مصوب ۱۳۸۳/۱/۲۶)

ماده واحده - به منظور تمرکز در سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت در زمینه حفظ و احیاء، ترویج و توسعه کمی و بهبود کیفی صنایع دستی کشور و ایجاد هماهنگی و برنامه‌ریزی در امر آموزش، تحقیقات، حمایت، هدایت، استفاده از امکانات و

نیروی انسانی موجود، «سازمان صنایع دستی ایران» که در این قانون به اختصار «سازمان» نامیده می‌شود، به صورت مؤسسه دولتی وابسته به وزارت صنایع و معادن تشکیل می‌شود.

تبصره - وظایف حاکمیتی شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع دستی ایران وامکانات و اموال مرتبط، بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارائی، صنایع و معادن و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به سازمان صنایع دستی ایران منتقل می‌شوند.

تبصره - وظایف و کلیه امکانات واحدهای دستگاههای دولتی که در خصوص موضوعات مندرج در این ماده واحده فعالیت می‌نمایند از دستگاه فعلی منتزع و به سازمان منتقل می‌شوند. کار گروهی متشکل از نمایندگان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت صنایع و معادن و دستگاه ذی‌ربط اجرای این تبصره را برعهده خواهند داشت.

تبصره - اساسنامه و وظایف تفصیلی سازمان، بنا به پیشنهاد وزارت صنایع و معادن و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ظرف سه ماه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره - سازمان مشمول مقررات اداری و استخدامی حاکم بر وزارت صنایع و معادن خواهد بود.

تبصره - صنعت فرش دستباف از شمول این قانون مستثنی خواهد بود.

قانون معافیت ورود و صدور اشیاء عتیقه و آثار فرهنگی و هنری اصیل و معتبر از حقوق و عوارض گمرکی (مصوب ۱۳۵۴/۴/۲۲)

ماده ۱- ورود و صدور اشیاء عتیقه و آثار فرهنگی و هنری اصیل و معتبر که در این قانون به اختصار اموال فرهنگی نامیده می‌شود تابع مقررات زیر خواهد بود.

ماده ۲- ورود اموال فرهنگی اصیل و معتبر از پرداخت حقوق و عوارض گمرکی معاف است.

ماده ۳- واردکننده باید معادل پنج درصد ارزش اموال مزبور را هنگام ورود به نفع صندوق حمایت از هنرمندان بپردازد.

تبصره - اموال فرهنگی مربوط به فرهنگ و تمدن ایران از پرداخت پنج درصد مقرر در این ماده معاف است.

ماده ۴ - پنج درصد مذکور در ماده ۳ در مورد اموال فرهنگی که با نظارت دولت به قصد فروش از طریق عرضه در نمایشگاهها یا حراجها و یانگارخانهها وارد می‌شود هنگام فروش از فروشنده دریافت می‌شود.

ماده ۵ - صدور اموال فرهنگی که مطابق قانون حفظ آثار ملی مصوب دی ماه سال ۱۳۰۹ و آیین نامه اجرایی آن قانون در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده و یا به تشخیص وزارت فرهنگ و هنر قابل ثبت در فهرست آثار ملی باشد ممنوع است. صدور اموال فرهنگی ثبت شده در آثار ملی مشمول مقررات بند ۴ ماده ۱۲۷ قانون کیفر عمومی خواهد بود.

تبصره - اشیاء حاصل از جرائم مذکور در این ماده تحت نظر وزارت فرهنگ و هنر توقیف می شود و در صورت محکومیت مرتکب دادگاه حکم به ضبط اموال مذکور به نفع وزارت فرهنگ و هنر خواهد داد تا برای استفاده عمومی موزه ها اختصاص داده شود.

ماده ۶ - صدور اموال فرهنگی به استثنای اموال فرهنگی موضوع ماده ۵ این قانون با اجازه وزارت فرهنگ و هنر و پرداخت پنج درصد ارزش آنها به نفع صندوق حمایت از هنرمندان آزاد می باشد.

تبصره - دولت می تواند هر تعداد از اموال مذکور در این ماده را که برای موزه ها یا مجموعه ها و یا استفاده عمومی لازم بدانند بر طبق ضوابطی که در آیین نامه معین خواهد شد خریداری کند.

ماده ۷ - خریدار اموال فرهنگی موضوع ماده ۴ این قانون ظرف مدت یک ماه از تاریخ خاتمه نمایشگاه یا تاریخ خرید در حراج یا نگارخانه می تواند بدون پرداخت پنج درصد مذکور در ماده ۶ آنها را از کشور خارج کند.

ماده ۸ - پدیدآورنده اموال فرهنگی می تواند آثار خود را بدون پرداخت پنج درصد مذکور در ماده ۶ همراه خود از کشور خارج و یا به کشور وارد کند.

ماده ۹ - ورود یا صدور اموال فرهنگی که مشمول فهرست و مشخصات مذکور در آیین نامه های اجرایی این قانون نباشد تابع مقررات عمومی مربوط به صادرات و واردات کشور خواهد بود.

ماده ۱۰ - به وزارت فرهنگ و هنر اجازه داده می شود به منظور تسهیل در امر ورود و صدور اموال فرهنگی و داد و ستد صحیح اموال مزبور رأساً یا با مشارکت بخش خصوصی مبادرت به ایجاد مراکز رسمی فروش یا حراج در داخل یا خارج کشور یا هر دو بنماید.

ماده ۱۱ - مقررات این قانون در هیچ مورد، عهدنامه ها و قراردادهای دو جانبه یا چند جانبه یا بین المللی ناظر به ورود و صدور اموال فرهنگی را که طبق قوانین و مقررات مربوط به تصویب دولت شاهنشاهی ایران رسیده باشد محدود نمی سازد و معافیت های مندرج در ماده ۳۷ قانون امور گمرکی مصوب خرداد ماه ۱۳۵۰ به قوت خود باقی است.

تبصره ۱ - به موارد مذکور در این ماده صدی پنج مقرر در این قانون تعلق نمی گیرد.

تبصره ۲ - به جز موارد مذکور در این ماده قوانین و مقررات مغایر با این قانون در قسمتی که مغایرت دارد ملغی است.

ماده ۱۲ - آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون از طرف وزارت فرهنگ و هنر و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

در این آیین‌نامه‌ها مشخصات و انواع اموال فرهنگی و چگونگی تشخیص آنها و نیز اموالی که برای تشکیل موزه‌ها و مجموعه‌ها و استفاده عمومی لازم است همچنین نحوه ایجاد و اداره صندوق حمایت از هنرمندان و ترتیب جمع‌آوری و مصرف وجوهی که به نفع این صندوق وصول می‌شود و نحوه نظارت دولت بر امر ورود و صدور داد و ستد اموال فرهنگی و نیز سایر نظامات مربوط به اجرای مواد این قانون تعیین خواهد شد.